
Raport Roczny 2011

Marek Belka
Prezes Narodowego Banku Polskiego

Szanowni Państwo

Przedstawiam Państwu Raport Roczny prezentujący działalność Narodowego Banku Polskiego w 2011 r. Omówiono w nim najważniejsze działania banku centralnego w zakresie polityki pieniężnej oraz pozostałe, ustawowo określone, funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego.

Miniony rok był trudnym okresem dla gospodarki globalnej, w szczególności dla krajów strefy euro. Charakteryzował się dużą zmiennością na rynkach finansowych oraz osłabieniem globalnej koniunktury. O ile w pierwszej połowie 2011 r. można było jeszcze obserwować oznaki ożywienia w gospodarce światowej, o tyle w drugim półroczu globalny wzrost gospodarczy wyraźnie spowolnił. Spowodowane to było głównie nasilającym się kryzysem zadłużeniowym w niektórych krajach strefy euro, słabą koniunkturą w Stanach Zjednoczonych, wysokimi cenami surowców na rynkach światowych, a także ograniczaniem akcji kredytowej przez banki. Czynniki te doprowadziły do znacznego pogorszenia nastrojów na rynkach globalnych i wzrostu niepewności co do przyszłej koniunktury gospodarki światowej.

Wydarzenia zachodzące na międzynarodowych rynkach finansowych istotnie wpływały na sytuację na krajowym rynku finansowym, determinując działania podejmowane przez Narodowy Bank Polski. Obawy uczestników rynku związane z rosnącymi trudnościami budżetowymi niektórych krajów strefy euro doprowadziły do zwiększenia awersji do ryzyka i odpływu kapitału z części europejskich rynków wschodzących, co w konsekwencji doprowadziło do osłabienia i wzrostu zmienności kursów ich walut.

Na tle sytuacji w strefie euro Polska prezentuje się wyjątkowo dobrze. Wzrost gospodarczy na poziomie 4,3% w 2011 r. wyróżnia naszą gospodarkę wśród gospodarek europejskich i z umiarkowanym optymizmem pozwala spojrzeć na 2012 r. W 2011 r. inflacja utrzymywała się na podwyższonym poziomie. Roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 4,3% i był o 1,7 punktu procentowego wyższy niż w roku poprzednim. Do wzrostu inflacji przyczyniały się głównie czynniki znajdujące się poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej, takie jak: znaczny wzrost cen surowców w skali światowej, ograniczona podaż niektórych produktów żywnościowych oraz deprecjacja złotego na skutek pogorszenia się nastrojów na rynkach finansowych, a także wzrost stawek VAT na początku 2011 r. Rada Polityki Pieniężnej, chcąc zapobiec utrwaleniu się inflacji na podwyższonym poziomie i jednocześnie dążąc do utrzymania zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zacięsnęła politykę monetarną. Stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego zostały w 2011 r. podniesione czterokrotnie – w styczniu, kwietniu, maju oraz czerwcu – łącznie o 100 punktów bazowych. W efekcie stopa referencyjna NBP wzrosła z 3,5% do 4,5%.

Jednym z podstawowych obszarów działalności Narodowego Banku Polskiego jest zarządzanie rezerwami dewizowymi, które są istotnym elementem bezpieczeństwa finansowego państwa, wzmacniającym jednocześnie wiarygodność kraju na globalnych rynkach finansowych. W 2011 r. oficjalne aktywa rezerwowe NBP wzrosły o 5,7 mld euro, do poziomu 75,7 mld euro. Mimo że w zarządzaniu rezerwami NBP koncentruje się przede wszystkim na bezpiecznym lokowaniu środków w płynne instrumenty finansowe, warto wspomnieć o wymiarze finansowym tej działalności. W ubiegłym roku Narodowy Bank Polski osiągnął stopę zwrotu z rezerw wynoszącą 3,5% w walucie instrumentów i 17,9% w ujęciu złotowym. Dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi wyniósł w 2011 r. 7,3 mld zł, a wynik z tytułu różnic kursowych 6,6 mld zł.

Wynik finansowy NBP za 2011 r. wyniósł ponad 8,6 mld zł i był o 2,1 mld zł wyższy niż w roku poprzednim. Zgodnie z obowiązującymi przepisami 95% zysku NBP, tj. 8,2 mld zł, przekazane zostało w 2012 r. do budżetu państwa.

Ubiegły rok był też okresem dużej aktywności Narodowego Banku Polskiego na forum międzynarodowym. W 2011 r. NBP uczestniczył w pracach związanych z przewodnictwem Polski w Radzie UE. Przedstawiciele banku centralnego brali udział w cyklicznych spotkaniach Gubernatorów Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Rozrachunków Międzynarodowych oraz Rady Ogólnej EBC. Dodatkowo w ramach współpracy międzynarodowej udzielana była pomoc techniczna i szkoleniowa bankom centralnym krajów będących w trakcie transformacji gospodarczej, nienależących do Unii Europejskiej. W pierwszej kolejności pomoc kierowana była do państw objętych programem Partnerstwa Wschodniego, tj. Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy.

Bankowi centralnemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych. Dzięki wprowadzaniu do powszechnego obiegu banknotów i monet NBP zapewnia pełną płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu. Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu według stanu na 31 grudnia 2011 r. osiągnęła 112,1 mld zł, co oznacza wzrost o 8,8% w stosunku do poprzedniego roku. Wzrost ten wynikał głównie z większego zapotrzebowania na gotówkę do celów transakcyjnych. NBP emituje również cieszące się dużym zainteresowaniem monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim. W ubiegłym roku w ramach 14 tematów wyemitowano 39,5 tys. sztuk monet złotych oraz 840 tys. sztuk monet srebrnych. Warto odnotować w tym miejscu przeprowadzone w 2011 r. emisje monet kolekcjonerskich poświęcone ważnym dla Polski wydarzeniom: beatyfikacji Jana Pawła II i katastrofie pod Smoleńskiem.

Podsumowując, ubiegły rok był kolejnym dobrym okresem dla polskiej gospodarki, która jako jedna z nielicznych utrzymała stabilny wzrost. Prowadzona polityka makroekonomiczna sprzyjała zachowaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego w warunkach utrzymującej się stabilności systemu finansowego. Jako Prezes NBP zapewniam, że kierowana przeze mnie instytucja w dalszym ciągu będzie podejmować wszystkie niezbędne działania prowadzące do skutecznego wypełniania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków Narodowego Banku Polskiego.

Prezes Narodowego Banku Polskiego

Marek Belka

SPIS TREŚCI

RADA POLITYKI PIENIĘŻNEJ	9
ZARZĄD NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO	10
SCHEMAT ORGANIZACYJNY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO	11
SYNTEZA	13
 1. FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO	19
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	20
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	20
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	22
1.4. Realizacja Planu działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2010–2012	24
 2. POLITYKA PIENIĘŻNA	25
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2011 r.	26
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2011 r.	29
2.2.1. Uwarunkowania makroekonomiczne polityki pieniężnej NBP w 2011 r.	29
2.2.2. Polityka pieniężna w 2011 r.	36
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2011 r.	42
2.3.1. Płynność sektora bankowego w 2011 r.	43
2.3.2. Stopy procentowe NBP	43
2.3.3. Operacje otwartego rynku	44
2.3.4. Rezerwa obowiązkowa	46
2.3.5. Operacje depozytowo-kredytowe	47
2.3.6. Swapy walutowe	48
2.3.7. Interwencje walutowe	48
 3. DZIAŁANIA NA RZECZ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO	49
3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego	50
3.2. Powołanie Komitetu Ryzyka Systemowego	50
3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego	51
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej	52
3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków	53
 4. DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA NBP	55
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	56
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	56
4.3. Zmiany zasad sprzedaży wartości kolekcjonerskich	57
4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych	58
4.5. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej	58
4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne	58
 5. ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI	61
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	62
5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi	63
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi	64
5.4. Uwarunkowania rynkowe w 2011 r.	65

5.5. Stopa zwrotu rezerw walutowych	67
5.6. Dochód z działalności inwestycyjnej	69
6. DZIAŁALNOŚĆ DEWIZOWA	71
6.1. Rejestr działalności kantorowej	72
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych.....	72
6.3. Kontrola obrotu dewizowego	72
7. DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO	75
7.1. Realizacja zadań operacyjnych	76
7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET	76
7.1.2. Obsługa rachunków w systemie SORBNET-EURO	78
7.1.3. Obsługa rachunków w systemie TARGET2-NBP	79
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	80
7.2.1. Działania regulacyjne	80
7.2.2. Rozwój funkcjonalności krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej.....	81
7.2.3. Upowszechnienie obrotu bezgotówkowego.....	81
7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA	81
7.2.5. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego	82
7.3. Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych.....	83
7.3.1. Nadzór nad systemami płatności oraz systemami autoryzacji i rozliczeń	83
7.3.2. Nadzór nad systemami rozrachunku papierów wartościowych	83
8. OBSŁUGA SKARBU PAŃSTWA.....	85
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP.....	86
8.1.1. Obsługa rachunków bankowych	86
8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP	86
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	87
8.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi	87
8.3.1. Przetargi skarbowych papierów wartościowych.....	87
8.3.2. System dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)	88
8.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym	88
9. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA	91
9.1. Prace analityczne i koncepcyjne w ramach procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro.....	92
9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych	93
9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.....	94
9.4. Inne badania makroekonomiczne	95
9.5. Działalność prognostyczno-badawcza	96
9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP	97
9.7. Konferencje i seminaria organizowane przez NBP	97

10. DZIAŁALNOŚĆ STATYSTYCZNA	99
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki	100
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych	101
10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa	101
10.2.2. Statystyka rachunków finansowych	102
10.2.3. Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych	102
10.2.4. Statystyka sektora realnego	102
10.2.5. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej	103
11. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA	105
11.1. Program edukacji ekonomicznej	106
11.2. Prezentacja działań NBP w Internecie	106
11.3. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka	107
11.4. Działania promocyjne	107
11.4.1. Kampanie promujące monety i banknoty kolekcjonerskie	107
11.4.2. Dni Otwarte NBP	108
11.5. Działalność informacyjna	108
11.5.1. Działania informacyjne dotyczące Unii Gospodarczej i Walutowej oraz waluty euro ...	108
11.5.2. Uruchomienie Centrum Informacji o Euro	108
11.5.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi	109
11.6. Działalność wydawnicza	109
11.7. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	109
11.8. Centralna Biblioteka NBP	109
12. DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA	111
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP	112
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych	112
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego	114
12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	115
12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę	116
13. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	117
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	118
13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych	118
13.1.2. Udział w pracach innych organów wspólnotowych	118
13.1.3. Udział w realizacji zadań wynikających ze sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej	119
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	119
13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)	119
13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego	120

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym	121
13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju	121
13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)	122
13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej	122
13.3. Pomoc techniczna i szkoleniowa	122
14. DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA	125
14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	126
14.1.1. Zatrudnienie w NBP	126
14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP	126
14.1.3. Pozostałe działania	126
14.2. Zmiany organizacyjne	127
14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności	127
14.4. Działalność inwestycyjna i remontowa	127
14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	128
14.6. Audyt wewnętrzny	129
14.7. Ochrona i zabezpieczenia	129
14.8. Działalność obsługowa	129
15. SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP	
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 r.	132
Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2011 r.	132
Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2011 r.	134
Informacja dodatkowa – dane ogólne	135
1. Wprowadzenie	135
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	135
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	136
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	137
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	137
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2010 rok	137
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	137
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	137
2.2. Kontynuacja działania	137
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	138
2.4. Wycena na dzień bilansowy	138
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego ...	138
2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości	138
2.5.2. Waluty obce	139
2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP	140
2.5.4. Akcje i udziały	140
2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	140

2.5.6. Pieniądz w obiegu.....	141
2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP.....	141
2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	141
2.5.9. Środki obrotowe.....	142
2.5.10. Utrata wartości aktywów	142
2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania.....	143
2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	143
2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	143
2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – <i>foreign exchange forward</i>	143
2.5.15. Transakcje wymiany walut – <i>foreign exchange swap</i>	143
2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – <i>forward transactions in securities</i>	144
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	144
3. Zmiany zasad rachunkowości.....	144
4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	145
5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP	146
6. Noty objaśniające do bilansu	150
7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych.....	161
8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	162
9. Pozostałe noty objaśniające	168
10. Ryzyko finansowe i operacyjne	168
10.1. Ryzyko finansowe	169
10.1.1. Ryzyko kredytowe	169
10.1.2. Ryzyko płynności.....	170
10.1.3. Ryzyko stopy procentowej.....	171
10.1.4. Ryzyko kursowe	171
10.2. Ryzyko operacyjne	172
ZAŁĄCZNIKI	175
ZAŁĄCZNIK 1 PKB i popyt krajowy	176
ZAŁĄCZNIK 2 Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.....	179
ZAŁĄCZNIK 3 Bilans płatniczy	183
ZAŁĄCZNIK 4 Pieniądz i kredyt	187
ZAŁĄCZNIK 5 Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP.....	190
ZAŁĄCZNIK 6 Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami w 2010 r.	194
ANEKS STATYSTYCZNY	197
UWAGI METODYCZNE	222
WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW	231

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący

Marek Belka

Członkowie:

Andrzej Bratkowski

Elżbieta Chojna-Duch

Zyta Gilowska

Adam Glapiński

Jerzy Hausner

Andrzej Kaźmierczak

Andrzej Rzońca

Jan Winiecki

Anna Zielińska-Głębocka

Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Przewodniczący

Marek Belka

I Zastępca Prezesa NBP

Piotr Wiesiołek

Wiceprezes NBP

Witold Koziński

Członkowie:

Eugeniusz Gatnar

Zbigniew Hockuba

Andrzej Raczek

Jakub Skiba

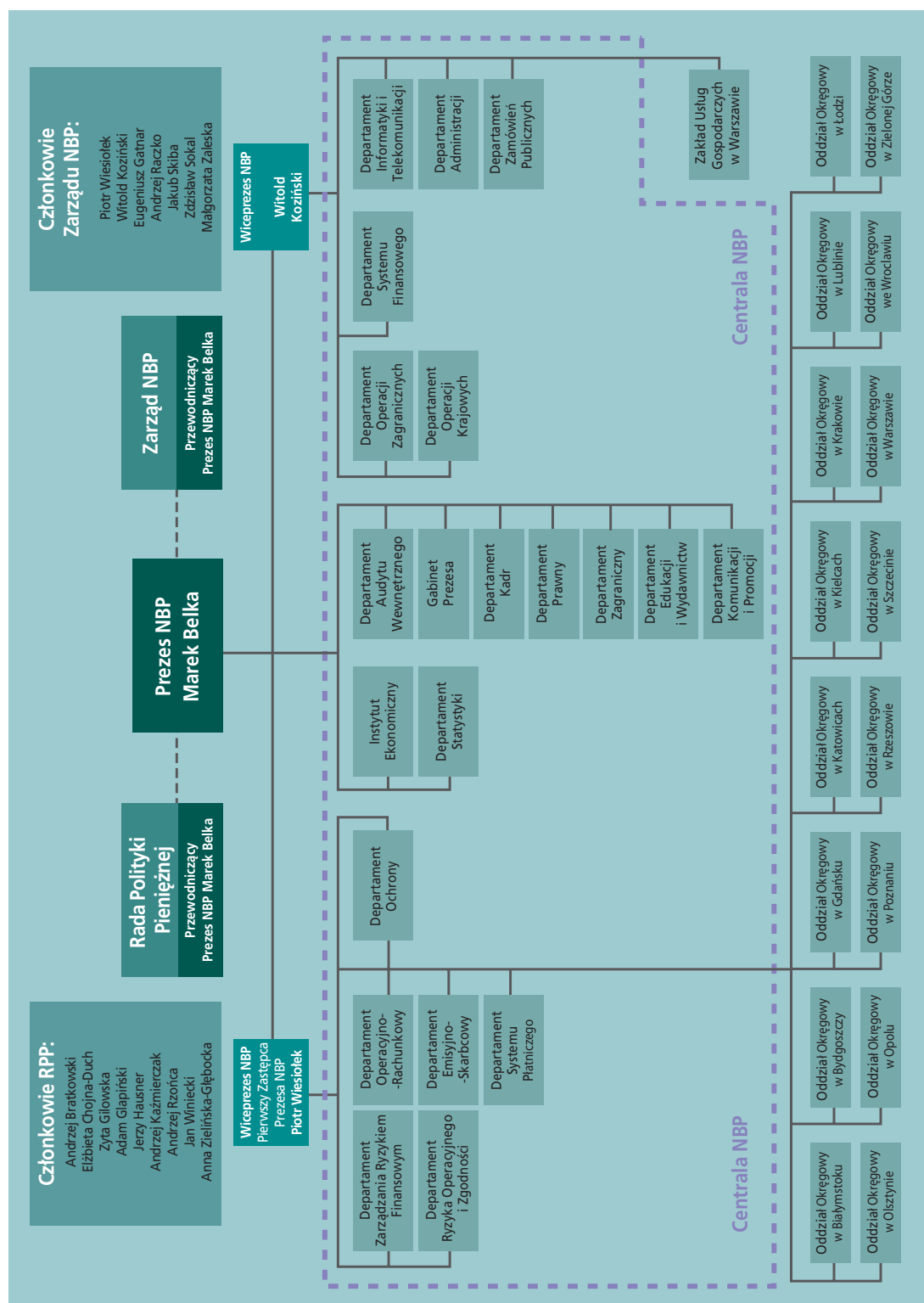
Zdzisław Sokal

Małgorzata Zaleska

Z dniem 25 sierpnia 2011 r. Zbigniew Hockuba przestał pełnić funkcję członka Zarządu NBP.

Schemat organizacyjny Narodowego Banku Polskiego

Stan na dzień 31 XII 2011 r.

SYNTEZA

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut ESBC i EBC. W 2011 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na 2011 rok oraz Planem działalności NBP na lata 2010–2012*.
2. *Raport* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2011 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna, współpraca międzynarodowa. W *Raporcie* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz opinię niezależnego biegłego rewidenta i skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2011 r.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2011 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 17 jednostek organizacyjnych.
4. W 2011 r. wzrost gospodarczy na świecie był niższy niż w poprzednim roku i stopniowo spowalniał. W I połowie 2011 r. poprawę koniunktury w gospodarce światowej zaburzyła katastrofa naturalna w Japonii, która przyczyniła się do silnego spowolnienia produkcji na świecie. W II połowie 2011 r., wraz z nasileniem się kryzysu zadłużeniowego w części krajów strefy euro, nastroje podmiotów gospodarczych znacznie się pogorszyły, a prognozy wzrostu gospodarczego na świecie zostały obniżone. W całym 2011 r., podobnie jak w poprzednich latach, na koniunkturę gospodarczą w wielu gospodarkach rozwiniętych niekorzystnie wpływały trwające dostosowania w bilansach sektora finansowego i niefinansowego oraz utrzymywanie się niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Aktywność gospodarcza w wielu krajach była ponadto obniżana przez wysokie ceny surowców, które przyczyniały się jednocześnie do wyższej inflacji na świecie. W 2011 r. inflacja na świecie – mimo pewnego obniżenia się pod koniec roku – pozostawała podwyższona.

Pomimo podwyższonej inflacji banki centralne w największych gospodarkach rozwiniętych w 2011 r. zwiększyły skalę ekspansji monetarnej. Z kolei polityka pieniężna w wielu gospodarkach wschodzących, a także w małych otwartych gospodarkach rozwiniętych, po zaostreniu w 2010 r. i w I połowie 2011 r., w II półroczu 2011 r. została złagodzona w warunkach pogorszenia globalnej koniunktury i osłabienia presji inflacyjnej.

W I połowie 2011 r. utrzymywał się istotny napływ kapitału na rynki wschodzące, po czym w II półroczu 2011 r., na skutek wzrostu awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych, nastąpił jego odpływ, co prowadziło do istotnego osłabienia kursów wielu walut krajów wschodzących.

W Polsce w 2011 r. utrzymał się relatywnie wysoki wzrost gospodarczy, czemu sprzyjał przede wszystkim stabilny wzrost popytu krajowego. Dokonującemu się w ciągu roku spowolnieniu wzrostu popytu konsumpcyjnego towarzyszyło przyspieszenie wzrostu inwestycji. W II połowie 2011 r. w kierunku podwyższenia wzrostu gospodarczego dodatkowo oddziaływał dodatni wkład eksportu netto do dynamiki PKB.

W I połowie 2011 r. korzystna koniunktura gospodarcza sprzyjała wzrostowi liczby pracujących, choć w II połowie roku tempo tego wzrostu się osłabiło. Podobnie jak w poprzednim roku w 2011 r. zwiększyła się liczba osób aktywnych zawodowo. Szybszy wzrost podaży pracy niż popytu na pracę przyczyniał się do wzrostu stopy bezrobocia. Podwyższona stopa bezrobocia oddziaływała w kierunku ograniczenia wzrostu wynagrodzeń w gospodarce.

Wartość kredytów bankowych dla sektora przedsiębiorstw, po obniżeniu się w latach 2009–2010, w 2011 r. wzrosła. Równocześnie wzrost wartości kredytów dla gospodarstw domowych pozostał niemal niezmienny w stosunku do 2010 r.

Po 2010 r., w którym inflacja wyniosła 2,6%, w 2011 r. roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) ukształtował się na poziomie 4,3%, tj. powyżej celu inflacyjnego NBP, określonego jako 2,5% +/-1 pkt proc. Podwyższony poziom inflacji wynikał głównie z oddziaływania czynników pozostających poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej, tj. silnego wzrostu cen surowców na rynkach światowych, niekorzystnej sytuacji podażowej na krajowym rynku rolnym w I połowie roku oraz deprecjacji złotego w II połowie 2011 r., związanej z pogorszeniem nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych. Wymienione czynniki przełożyły się w szczególności na wyższy, niż oczekiwano, wzrost cen żywności, a także na szybszy od spodziewanego wzrost cen energii i związany z nim znaczny wzrost cen administrowanych i regulowanych. Inflacja wzrosła również z uwagi na podwyższenie stawek podatku VAT w styczniu 2011 r. O ograniczonym wpływie presji popytowej na wzrost cen świadczy wyraźne obniżenie się dynamiki popytu konsumpcyjnego w 2011 r.

W I połowie 2011 r. Rada Polityki Pieniężnej czterokrotnie podniosła stopy procentowe NBP: w styczniu, kwietniu, maju oraz czerwcu, każdorazowo o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 3,5% do 4,5%, tj. łącznie o 1 pkt proc. Rada uznała bowiem, że relatywnie wysoki wzrost gospodarczy wraz ze wzrostem zatrudnienia stwarzały ryzyko stopniowego nasilenia się presji płacowej. Ponadto wzrost bieżącej inflacji, w sytuacji silnego wzrostu cen surowców na świecie, a także towarzyszący mu wzrost oczekiwań inflacyjnych rodziły ryzyko utrwalenia się podwyższonej dynamiki cen.

W II połowie 2011 r. Rada utrzymała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie. Istotnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej w tym okresie było nasilenie się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro i towarzyszący temu znaczny wzrost niepewności dotyczącej kształtowania się przyszłej koniunktury w gospodarce światowej. Rada uznała, że oczekiwane obniżenie dynamiki krajowego wzrostu gospodarczego w 2012 r., wywołane oczekiwanym spowolnieniem wzrostu gospodarczego na świecie, w warunkach zacieśnienia polityki fiskalnej i dokonanego w I połowie 2011 r. zacieśnienia polityki pieniężnej, powinno umożliwić powrót inflacji do celu w średnim okresie. Jednocześnie Rada w swoich komunikatach zastrzegła, że nie wyklucza dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby pogorszyły się perspektywy powrotu inflacji do celu.

W warunkach wzrostu awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych na skutek nasilenia się obaw o sytuację fiskalną niektórych krajów strefy euro w II połowie 2011 r., doszło do wzrostu zmienności i osłabienia się kursów walutowych krajów wschodzących, w tym kursu złotego. W tym okresie Rada podkreślała, że wpływ sytuacji na rynkach finansowych na kształtowanie się kursu złotego może przejściowo dodatkowo podnieść inflację. NBP kilkakrotnie interweniował na rynku walutowym, sprzedając waluty obce za złote, co ograniczyło zmienność kursu złotego.

5. W 2011 r. NBP realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjętych przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na 2011 rok*. Podstawowym instrumentem pozostała krótkoterminowa stopa procentowa. Stopa referencyjna NBP określała rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływając jednocześnie na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Stopy depozytowa i lombardowa NBP wyznaczały rentowność operacji depozytowo-kredytowych, stanowiąc jednocześnie korytarz wahań stawki rynkowej *overnight*.

W 2011 r. operacje podstawowe były przeprowadzane w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności, absorbując nadwyżkę środków z sektora bankowego. NBP kontynuował również przeprowadzanie, zastosowanych po raz pierwszy

w grudniu 2010 r., krótkoterminowych operacji dostrajających, w celu zbliżenia stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP. Dodatkowo, banki miały możliwość uzupełnienia niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym, korzystając z kredytu lombardowego i depozytu na koniec dnia, oferowanego przez NBP.

6. Poziom krótkoterminowej nadpłynności sektora bankowego, mierzonej jako średnioroczne saldo operacji prowadzonych przez NBP (suma emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych) wyniósł 95 928 mln zł i był wyższy o 25 021 mln zł w porównaniu ze średnim poziomem tej wielkości w 2010 r. Najsilniejszy wzrost nadpłynności występował w I połowie 2011 r., przede wszystkim w wyniku nadwyżki skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą. Skup walut obcych przez NBP dotyczył wykorzystania funduszy unijnych w złotych (zarówno w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, jak i funduszy strukturalnych) oraz skupu walut obcych z rachunku walutowego MF prowadzonego przez NBP. W połowie roku NBP zasilił budżet państwa kwotą 6 203 mln zł w postaci wpłaty z zysku NBP. W kierunku ograniczenia nadpłynności oddziaływały: wzrost pieniądza gotówkowego w obiegu oraz wzrost rezerwy obowiązkowej banków. W 2011 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP wyniósł 95 217 mln zł. W ciągu roku zwiększyło się wykorzystanie operacji dostrajających. Średni poziom operacji podstawowych w 2011 r. wyniósł 93 764 mln zł, średni poziom operacji dostrajających – 1 453 mln zł, a średni poziom operacji depozytowo-kredytowych 711 mln zł. Operacji *repo* nie przeprowadzano.
7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz utrzymania stabilnego i niskiego poziomu inflacji. W 2011 r. NBP koncentrował się także na współpracy z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego, tj. MF i KNF (por. pkt 8 *Syntezy*) oraz działaniach na rzecz rozwoju systemu płatniczego i zagwarantowania jego płynności (por. pkt 12 *Syntezy*). Ponadto Bank uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził badania stabilności systemu finansowego oraz współpracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym i Związkiem Banków Polskich.
8. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego objęły w 2011 r. przede wszystkim: analizy stabilności i rozwoju krajowego systemu finansowego, udział w pracach nowych instytucji nadzoru finansowego w UE, udział w posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej, utworzenie w strukturze NBP Komitetu Ryzyka Systemowego oraz opiniowanie aktów prawnych istotnych dla stabilności i rozwoju systemu finansowego w Polsce i UE. W 2011 r. NBP opublikował dwa *Raporty o stabilności systemu finansowego* i opracowanie *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2010 r.*
9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Ilość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 8,8% i wyniosła na koniec grudnia 2011 r. około 112 089,5 mln zł. NBP kontynuował emitowanie wartości kolekcjonerskich. Wyemitowano 39,5 tys. szt. monet złotych i 840 tys. szt. monet srebrnych. Monety kolekcjonerskie emitowane przez NBP zdobyły prestiżowe nagrody w międzynarodowych konkursach.
10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do uzyskania jak najwyższych dochodów przy zapewnieniu bezpieczeństwa inwestowanych środków i niezbędnej płynności rezerw. W 2011 r. osiągnięto najwyższą od 2008 r. stopę zwrotu z rezerw, zarówno w walucie instrumentów, jak i w złotych (odpowiednio 3,5% i 17,9%).
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, przeprowadzaniu kontroli obrotu dewizowego i wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych. W 2011 r. kontrola obrotu dewizowego dotyczyła głównie wypełniania przez podmioty gospodarcze obowiązków wynikających ze znowelizowanych przepisów regulujących przekazywanie NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej.

12. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i przeprowadzaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych, sprawowaniu nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych. Zakończono prace nad przeniesieniem rozliczeń wszystkich banków z systemu SORBNET-EURO do systemu TARGET2. NBP przeprowadził ocenę systemu kdpw_stream pod względem spełnienia Rekomendacji ESCB-CESR. Ponadto NBP brał udział w pracach nad tworzeniem systemu TARGET2-Securities i promował obrót bezgotówkowy. NBP kontynuował współpracę ze środowiskiem bankowym, w tym w zakresie opracowania standardu podstawowego rachunku bankowego i obniżenia opłaty *interchange* w Polsce.
13. Prowadzona przez Narodowy Bank Polski obsługa rachunków bankowych przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. W 2011 r., w związku z nowelizacją ustawy o finansach publicznych, zmniejszyła się liczba rachunków obsługiwanych przez NBP (z 19 215 na koniec 2010 r. do 16 643 na koniec 2011 r.). Bank centralny prowadził ponadto obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obsługę obrotu skarbowymi papierami wartościowymi, a także współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie zarządzania długiem publicznym.
14. Prace badawcze realizowane w NBP obejmowały zagadnienia związane z: polityką pieniężną i makroostrożnością, procesami inflacyjnymi, sytuacją ekonomiczną przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, rynkiem pracy i nieruchomości oraz wpływem globalnego kryzysu finansowego na funkcjonowanie rynków światowych. Zrealizowano projekty badawcze dotyczące m.in.: wpływu kryzysu finansowego na mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce, głównych czynników oddziałujących na relację kredytu gospodarstw domowych do PKB, oszacowania stopnia antycypacyjności banków centralnych realizujących strategię bezpośredniego celu inflacyjnego, uwzględnienia w liniowym modelu DSGE szoków o rozkładzie skośnym normalnym, oszacowania wpływu lokalizacji mieszkań na ich wartość rynkową. Wyniki prac były wykorzystywane do konstruowania oraz doskonalenia narzędzi modelowych służących do opracowywania prognoz oraz stanowiły przesłankę decyzji podejmowanych przez RPP i Zarząd NBP. W 2011 r. dziesięć publikacji naukowych pracowników NBP znalazło się na tzw. liście filadelfijskiej¹.
15. W 2011 r. NBP uczestniczył w pracach dotyczących statystyki, prowadzonych w EBC i innych instytucjach międzynarodowych. Po raz pierwszy opublikowano dane dotyczące funduszy inwestycyjnych. W wyniku prac nad redukcją wielkości salda błędów i opuszczeń opublikowano także zweryfikowane dane z zakresu bilansu płatniczego.
16. W 2011 r. w ramach działań edukacyjnych i informacyjnych zorganizowano Dni Otwarte NBP i zrealizowano 206 projektów oraz przedsięwzięć edukacyjnych. Zwiększono obecność NBP w Internecie, m.in. dzięki regularnym transmisjom internetowym konferencji prasowych i rozwojowi portalu Obserwator Finansowy. Kontynuowano prace nad utworzeniem Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka. Zorganizowano około 80 spotkań z dziennikarzami dotyczących działalności NBP i udzielono około 120 wywiadów.
17. Przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Komitetu Rady Ministrów i Komitetu do Spraw Europejskich. W 2011 r. NBP uczestniczył w pracach gremiów międzyresortowych i współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. Przedstawiciele NBP brali także udział w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.
18. W 2011 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, komitetów i grup roboczych ESBC, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych

¹ Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) – lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information. Lista zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane przez bazy ISI.

posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Koncentrowano się na zagadnieniu pozycji waluty euro wśród walut świata i działaniach mających na celu zapewnienie finansowania podczas kryzysu. NBP współpracował ponadto z instytucjami międzynarodowymi, tj. OECD, Bankiem Światowym, MFW, EBOR i BIS. Uczestniczył też w pracach, których rezultatem było przyznanie Polsce przez MFW dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej (*Flexible Credit Line*). Bank brał także udział w realizacji zadań wynikających ze sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie UE. Po raz kolejny rozszerzono zakres pomocy technicznej świadczonej bankom centralnym krajów przechodzących transformację gospodarczą, niebędących państwami członkowskimi UE.

19. Przeciętne średnioroczne zatrudnienie w NBP było zbliżone do zatrudnienia w 2010 r. i wyniosło 3642 etaty.
20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe NBP za 2011 r.* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. *Opinia niezależnego biegłego rewidenta o skróconym sprawozdaniu finansowym* jest zamieszczona po *Skróconym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2011 r.*
21. Wynik finansowy NBP na koniec 2011 r. wyniósł 8,6 mld zł.

FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim¹, obowiązującą od 1 stycznia 1998 r., organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

Prezes Narodowego Banku Polskiego w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP oraz uczestniczył w posiedzeniach międzynarodowych instytucji bankowych i międzynarodowych instytucji finansowych.

W 2011 r. Prezes NBP, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z instytucjami zagranicznymi, brał udział w:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego we Frankfurcie nad Menem,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

W dniu 3 listopada 2011 r. Prezes Narodowego Banku Polskiego objął funkcję przewodniczącego Komitetu Rozwoju Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (por. rozdział *Współpraca międzynarodowa*).

W 2011 r. Prezes NBP wydał:

- 30 zarządzeń, w tym dotyczące: zakresu, trybu i terminów przekazywania przez banki objęte obowiązkowym systemem gwarantowania informacji do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego; zmiany zarządzenia w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych;
- dwa obwieszczenia: w sprawie ogłoszenia wykazu walut wymienialnych, a także w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2010 r.

Ponadto Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

W 2011 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2011*.

---

¹ Dz.U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.

W 2011 r. RPP odbyła 20 posiedzeń (w tym 10 dwudniowych), na których podjęła 13 uchwał normatywnych, opublikowanych w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym NBP.

W 2011 r. RPP podjęła cztery uchwały w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2010 i 2011 r. przedstawia tabela 1.1.

Tabela 1.1

Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2010 i 2011 r. (w %)

Stopa referencyjna		Kredyt lombardowy		Stopa depozytowa		Stopa redyskonta weksli		Stopa dyskonta weksli*	
31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011
3,5	4,5	5,0	6,0	2,0	3,0	3,75	4,75	4,0	–

* W dniu 22 grudnia 2010 r. RPP zdecydowała o zlikwidowaniu z dniem 1 stycznia 2011 r. stopy dyskontowej weksli.

Źródło: dane NBP.

Pozostałe uchwały RPP dotyczyły:

- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2010 r.,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na 2010 r.,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na 2010 r.,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2010 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na 2012 r.,
- określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych (na 2012 r.),
- zmiany uchwały w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków i wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej²,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na 2012 r.,
- regulaminu Rady Polityki Pieniężnej.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- bilanse płatnicze Rzeczypospolitej Polskiej za III i IV kwartał 2010 r. oraz za I i II kwartał 2011 r.,
- *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski w 2010 r.*,
- *Prognoza bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2012 r.*,

² Uchwała objęła stopą rezerwy obowiązkowej 0% operacje *sell-buy-back*.

- *Opinia do projektu ustawy budżetowej na rok 2012.*

Rada rozpatrywała także projekcje inflacji i przyjęła trzy raporty o inflacji (w marcu, lipcu i listopadzie).

Ponadto:

- W dniu 17 maja 2011 r. RPP spotkała się z Komisją Nadzoru Finansowego. Spotkanie poświęcono omówieniu sytuacji w sektorze bankowym – na podstawie *Raportu o sytuacji banków w 2010 r.*, opracowanego przez KNF.
- W dniu 7 października 2011 r. odbyło się doroczne spotkanie Rady z przedstawicielami banków komercyjnych. Podczas spotkania zaprezentowano *Założenia polityki pieniężnej na rok 2012.*

Członkowie RPP uczestniczyli także w:

- spotkaniach z przebywającymi w Polsce misjami MFW (w maju i grudniu 2011 r.),
- konferencjach międzynarodowych i seminariach zagranicznych, w tym dorocznych spotkaniach Institute of International Finance (Instytut Finansów Międzynarodowych) w Waszyngtonie i New Delhi,
- dorocznej konferencji organizowanej przez Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy i Bank Rezerwy Federalnej poświęconej wyzwaniom dla sektora finansowego (*Annual International Seminar on Policy Challenges for the Financial Sector*).

Członkowie Rady odbyli też liczne spotkania z przedstawicielami międzynarodowych instytucji finansowych i ekonomistami banków krajowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim działalnością NBP kieruje Zarząd. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. Podstawowe zadania Zarząd NBP realizował zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2011*, *Planem działalności NBP na lata 2010–2012* oraz *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2011*.

Zgodnie z ustawą o NBP Zarząd rozpatrywał projekty uchwał i materiały kierowane na posiedzenia RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynku pracy oraz na rynku finansowym i kredytowym,
- bieżącej sytuacji na rynkach finansowych strefy euro,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku,

- płynności sektora bankowego.

Ponadto Zarząd NBP omawiał:

- zarządzanie rezerwami dewizowymi, w tym możliwości rozszerzenia instrumentarium inwestycyjnego,
- udział NBP w pracach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej,
- funkcjonowanie polskiego systemu płatniczego,
- działalność badawczo-rozwojową NBP,
- usprawnienie obsługi sprzedaży wartości kolekcjonerskich,
- działania związane z udostępnieniem Elastycznej Linii Kredytowej przez MFW,
- uczestnictwo NBP w porozumieniu New Arrangements to Borrow.

W 2011 r. Zarząd NBP odbył 51 posiedzeń. Łącznie podjął 79 uchwał normatywnych, 33 uchwały nienormatywne oraz 300 postanowień.

Przedmiotem uchwał podjętych przez Zarząd NBP były w szczególności:

- tryb i szczegółowe zasady przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (por. rozdział *Działalność statystyczna*),
- wprowadzenie *Regulaminu realizacji przez Narodowy Bank Polski w obrocie zagranicznym i krajowym poleceń wypłaty w walutach obcych i walucie krajowej oraz operacji czekowych w walutach obcych, a także skupu i sprzedaży walut obcych, dla posiadaczy rachunków bankowych*,
- zmiana uchwały w sprawie warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele (por. rozdział *Działalność emisyjna*).

Ponadto Zarząd NBP podjął postanowienia m.in. w następujących sprawach:

- zaakceptowania projektu porozumienia o współpracy (Memorandum of Understanding) pomiędzy NBP a Centralnym Bankiem Kataru,
- przystąpienia NBP do Europejskiego Stowarzyszenia Historii Bankowości i Finansów (European Association for Banking and Financial History),
- utworzenia Centrum Informacji o Euro w Oddziale Okręgowym NBP w Łodzi (por. rozdział *Działalność edukacyjna i informacyjna*),
- wyrażenia zgody na zawarcie z Ministrem Finansów Porozumienia w sprawie udziału NBP w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych Międzynarodowego Funduszu Walutowego – New Arrangements to Borrow (por. rozdział *Współpraca międzynarodowa*),
- przystąpienia NBP do Stowarzyszenia „Bruegel”³ ze statusem członka instytucjonalnego.

³ Stowarzyszenie „Bruegel” – zespół ekspertów powołany w 2004 r. w Brukseli jako prywatne stowarzyszenie typu *non-profit*. Stowarzyszenie utworzono w formie partnerstwa krajów członkowskich UE i dużych korporacji europejskich,

1.4. Realizacja *Planu działalności NBP na lata 2010–2012*

W dniu 13 października 2011 r. Zarząd NBP uchwalił aktualizację *Planu działalności NBP na lata 2010–2012*.

Do najważniejszych zadań w *Planie* należą: wzmocnienie sieci bezpieczeństwa finansowego (*safety net*) w kraju oraz w ramach współpracy z instytucjami UE, budowa systemu zintegrowanych serwisów internetowych NBP i uruchomienie Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka ⁴.

---

do których dołączyły następnie niektóre inne instytucje europejskie oraz korporacje międzynarodowe. Celem Stowarzyszenia jest przyczynianie się do poprawy jakości procesu kształtowania polityki gospodarczej. Status tzw. członka instytucjonalnego mają: Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Francji.

⁴ Opis realizacji zadań w 2011 r. jest zamieszczony w poszczególnych rozdziałach.

POLITYKA PIENIĘŻNA¹

¹ Rozdział Polityka pieniężna jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2011*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 8 maja 2011 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art.16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2, 4, art. 23²24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o NBP.

Artykuł 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nakłada na Radę Polityki Pieniężnej obowiązek złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z Artykułem 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej *Monitor Polski*.

Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*² i wyniki głosowania członków Rady nad wnioskami i uchwałami.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim, iż decyzje władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a najsilniejszy ich wpływ obserwowany jest po upływie kilku kwartałów. Równocześnie w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które – choć w większości pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej – mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w kraju w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2011 r.

W 2011 r. Rada Polityki Pieniężnej realizowała *Założenia polityki pieniężnej na rok 2011* przyjęte 29 września 2010 r. W *Założeniach* tych w następujący sposób przedstawiono główne elementy realizowanej w 2011 r. strategii polityki pieniężnej.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, w art. 3 ust. 1, stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”. Współcześnie banki centralne przez stabilność cen rozumieją inflację na tyle niską, aby nie wywierała negatywnego wpływu na decyzje podejmowane przez uczestników życia gospodarczego, w tym dotyczące inwestycji i oszczędzania. Zapewnienie tak rozumianej stabilności cen jest podstawowym sposobem, w jaki bank centralny przyczynia się swoimi decyzjami do osiągnięcia wysokiego i trwałego wzrostu gospodarczego. Realizując zadanie utrzymania stabilności cen, banki centralne reagują zarówno na zagrożenia inflacyjne, jak i deflacyjne.

Rada od 1998 r. opiera politykę pieniężną na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego. Począwszy od 2004 r. Rada przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5%, z symetrycznym przedziałem odchyłeń o szerokości ± 1 punkt procentowy. Rada realizuje strategię w warunkach płynnego kursu walutowego. System płynnego kursu nie wyklucza prowadzenia interwencji na rynku walutowym, gdyby okazało się to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju, co sprzyja średniookresowej realizacji celu inflacyjnego.

Doświadczenia Narodowego Banku Polskiego oraz innych banków centralnych wskazują, że strategia bezpośredniego celu inflacyjnego jest skutecznym sposobem zapewnienia stabilności cen. Globalny kryzys finansowy pokazał, że dla zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie

² Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do niniejszego *Sprawozdania* z uwagi na jego obszerność. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz raportach o inflacji – w wersji wydrukowanej oraz na stronie internetowej NBP.

w polityce pieniężnej większą niż dotychczas rolę powinny odgrywać czynniki związane ze stabilnością systemu finansowego. Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego umożliwia prowadzenie takiej polityki, stanowiąc wsparcie polityki regulacyjnej i nadzorczej wobec sektora finansowego.

W *Założeniach* Rada w znacznym stopniu podtrzymała wcześniejsze zasady prowadzenia polityki pieniężnej oraz sposób rozumienia strategii celu inflacyjnego:

- Po pierwsze, określenie „cel ciągły” oznacza, że odnosi się on do inflacji mierzonej roczną zmianą cen towarów i usług konsumpcyjnych w każdym miesiącu w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku. Dla lepszego zrozumienia procesów inflacyjnych uzasadnione jest również posługiwanie się kwartalnymi i rocznymi wskaźnikami inflacji, takimi jak stosowane w projekcji inflacji NBP, w budżecie państwa oraz w statystyce Unii Europejskiej, w tym zharmonizowanym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych – HICP. Przy ocenie presji inflacyjnej ważną rolę odgrywają także miary inflacji bazowej, które ułatwiają odróżnianie przejściowych zmian wskaźnika inflacji od bardziej trwałych zmian presji inflacyjnej.
- Po drugie, polityka pieniężna jest jednoznacznie ukierunkowana na utrzymanie inflacji jak najbliżej celu 2,5%, a nie jedynie wewnątrz przedziału wahań. Rozwiązanie takie ma umożliwić zakotwiczenie oczekiwań inflacyjnych, dzięki któremu bank centralny może rzadziej reagować zmianami parametrów polityki pieniężnej na ewentualne wstrząsy mające wpływ na poziom inflacji w danym okresie. W efekcie może się również zmniejszyć zmienność długoterminowych stóp procentowych.
- Po trzecie, w gospodarce nieuniknione jest występowanie wstrząsów. W zależności od siły wstrząsu i stopnia inercyjności oczekiwań inflacyjnych różna jest skala i okres odchylenia inflacji od przyjętego celu. W krajach o trwale niskiej inflacji bank centralny zazwyczaj nie reaguje na odchylenia inflacji od celu, jeśli uznaje je za przejściowe, i to nawet wówczas, gdy nie mieszczą się w przedziale wahań wokół celu. Rada, oceniając potrzebę reakcji na wstrząsy, będzie jednak brała pod uwagę to, że w Polsce niskie oczekiwania inflacyjne nadal nie są dostatecznie utrwalone. Stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych oddziałuje na skalę oraz trwałość wpływu wstrząsów popytowych i podażowych na inflację. W przypadku wstrząsów, które w ocenie Rady mogą wywołać względnie trwałe wzrost oczekiwań inflacyjnych, a w konsekwencji utrwalić wzrost inflacji ze względu na pojawienie się tzw. efektów drugiej rundy, bank centralny będzie odpowiednio modyfikował parametry polityki pieniężnej.
- Po czwarte, reakcja polityki pieniężnej na wstrząsy zależy także od ich przyczyn i charakteru. W przypadku wstrząsów popytowych inflacja i produkcja zmieniają się w tym samym kierunku. Podwyżka stóp procentowych osłabia aktywność gospodarczą w krótkim okresie i w dalszej kolejności presję inflacyjną. W przypadku wstrząsów podażowych dynamika produkcji i inflacja zmieniają się w przeciwnych kierunkach. Próba całkowitego zneutralizowania przez politykę pieniężną wpływu wstrząsu podażowego na inflację może prowadzić niepotrzebnie do spadku dynamiki produkcji, która jest już obniżana przez sam wstrząs podażowy niekorzystnie wpływający na konsumpcję i inwestycje. Z kolei próba pełnego zamortyzowania – przez ekspansywną politykę pieniężną – realnych skutków wstrząsu podażowego, wywołującego wzrost inflacji i spadek dynamiki produkcji, powoduje z reguły utrwalenie się podwyższonej inflacji. W takiej sytuacji w następnych okresach konieczne jest prowadzenie znacznie bardziej restrykcyjnej polityki pieniężnej. Powoduje ona silniejsze spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego niż zaostrzenie tej polityki niedopuszczające do utrwalenia się podwyższonej inflacji. Reakcja banku centralnego na wstrząs zależy od oceny trwałości jego skutków, w tym od oceny ryzyka pojawienia się tzw. efektów drugiej rundy.

- Po piąte, ze względu na opóźnienia reakcji produkcji i inflacji na prowadzoną politykę pieniężną wpływa ona w niewielkim stopniu na poziom bieżącej inflacji. Bieżące decyzje władz monetarnych oddziałują na dynamikę ogólnego poziomu cen w przyszłości, podobnie jak bieżąca inflacja pozostaje pod wpływem zmian stóp procentowych dokonanych kilka kwartałów wcześniej. Długość opóźnień, które występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp do zaobserwowania najsilniejszego jej wpływu na wielkości realne (produkcję, zatrudnienie), a następnie na inflację, nie jest jednak stała. Zależy ona w dużej mierze od zachodzących w gospodarce zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Zmiany w mechanizmie transmisji impulsów monetarnych powodują, że banki centralne mogą określić tę długość tylko w przybliżeniu. Dodatkowym czynnikiem zakłócającym działanie mechanizmu transmisji monetarnej mogą być zaburzenia w krajowym i międzynarodowym systemie finansowym.
- Po szóste, w polityce pieniężnej należy uwzględniać potrzebę zachowania stabilności finansowej, która jest niezbędna do zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie oraz umożliwia niezakłócone funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. W tym kontekście przy ocenie bilansu czynników ryzyka dla przyszłej inflacji i wzrostu gospodarczego istotne jest kształtowanie się cen aktywów. Nadmierne redukcje stóp procentowych i długotrwałe utrzymywanie ich na obniżonym poziomie w warunkach niskiej inflacji i jednocześnie szybkiego wzrostu gospodarczego może prowadzić do szybkiego wzrostu cen aktywów, a przez to zwiększać ryzyko utworzenia się tzw. bąbli spekulacyjnych. Wraz z szybkim wzrostem cen aktywów rośnie prawdopodobieństwo ich odchylenia od poziomów uzasadnionych czynnikami fundamentalnymi, co powoduje wzrost ryzyka ich gwałtownego i znacznego spadku w przyszłości. Szybki wzrost cen aktywów, szczególnie jeśli towarzyszy mu szybki wzrost kredytu, rodzi zagrożenie dla stabilności systemu finansowego, a przez to dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności cen w dłuższym okresie. Polityka pieniężna wspierająca stabilność systemu finansowego jest więc długookresowo spójna z realizacją podstawowego celu działalności banku centralnego, tj. zapewnieniem stabilności cen, choć niekiedy może stwarzać ryzyko przejściowego odchylenia się inflacji od celu. Zachowanie spójności pomiędzy dążeniem do utrzymania inflacji na poziomie celu a wspieraniem stabilności systemu finansowego może – w pewnych warunkach – wymagać wydłużenia horyzontu realizacji celu inflacyjnego.
- Po siódme, przy ocenie ryzyka wystąpienia zaburzeń w systemie finansowym oraz perspektyw inflacji na dłuższą metę przydatne jest uwzględnianie kształtowania się agregatów monetarnych i kredytowych. Szybki wzrost tych agregatów może prowadzić do narastania nierównowagi makroekonomicznej w gospodarce, w tym nierównowagi na rynkach aktywów. Ryzyko związane z nadmiernie szybkim wzrostem tych agregatów powinno być brane pod uwagę w decyzjach dotyczących parametrów polityki pieniężnej. Ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej jest polityka regulacyjna i nadzorcza w sektorze finansowym, która ma wpływ na tempo wzrostu kredytu i jego strukturę.
- Po ósme, przy ocenie stopnia restrykcyjności polityki pieniężnej należy brać pod uwagę nie tylko wysokość realnych stóp procentowych, ale także poziom realnego kursu walutowego. Tak rozumiana restrykcyjność polityki pieniężnej wpływa, wraz z realizowaną polityką fiskalną, na łączną restrykcyjność polityki makroekonomicznej. Zapewnienie stabilności cen w sytuacji nadmiernie ekspansywnej polityki fiskalnej może wymagać utrzymywania stóp procentowych na podwyższonym poziomie.
- Po dziewiąte, polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, co wyklucza sprawowanie ścisłej kontroli nad przebiegiem procesów gospodarczych. Niepewność ta powoduje, że przy podejmowaniu decyzji w polityce pieniężnej konieczne jest uwzględnianie możliwie szerokiego zbioru informacji istotnych dla procesów inflacyjnych, a nie tylko wyników projekcji inflacji. Modele wykorzystywane przez banki centralne do prognozowania inflacji mogą nie odwzorowywać właściwie zachowania gospodarki,

choćby ze względu na zachodzące w niej zmiany strukturalne. Ponadto nie jest możliwe posługiwanie się prostą regułą polityki, która *ex ante* mogłaby być znana uczestnikom rynku.

- Po dziesiąte, istotną przesłanką podejmowania decyzji w polityce pieniężnej jest bilans czynników wpływających na prawdopodobieństwa ukształtowania się przyszłej inflacji powyżej lub poniżej celu. Bilans ten jest tworzony na podstawie oceny przebiegu procesów gospodarczych, w tym na podstawie projekcji inflacji. Oceniając czynniki wpływające na kształtowanie się przyszłej inflacji, Rada bierze pod uwagę kształtowanie się inflacji w przeszłości, ponieważ ma ono wpływ na stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych na poziomie celu inflacyjnego. Rada uwzględnia w szczególności długość okresu, w którym inflacja utrzymywała się na poziomie zgodnym z celem, oraz okresu, gdy się od niego odchylała.

W *Założeniach* na 2011 r. Rada zapowiedziała, że w przypadku podjęcia decyzji o przystąpieniu Polski do mechanizmu ERM II dokona niezbędnych dostosowań strategii polityki pieniężnej oraz – w porozumieniu z Radą Ministrów – systemu kursowego do warunków wynikających z konieczności spełnienia kryteriów konwergencji niezbędnych do przyjęcia euro. W *Założeniach* Rada stwierdziła również, że jej zdaniem przystąpienie Polski do ERM II i strefy euro powinno nastąpić w najbliższym możliwym terminie, po spełnieniu niezbędnych warunków prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2011 r.

2.2.1. Uwarunkowania makroekonomiczne polityki pieniężnej NBP w 2011 r.

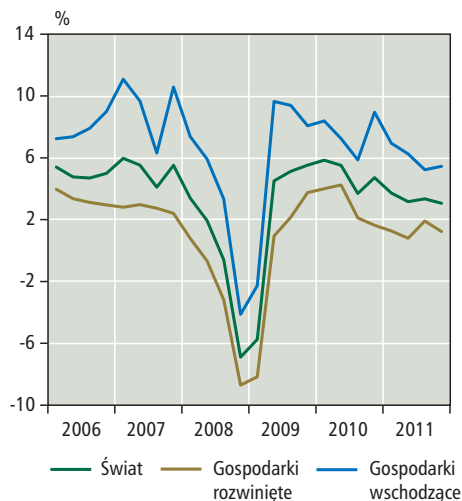
W 2011 r. wzrost gospodarczy na świecie był niższy niż w poprzednim roku i stopniowo spowalniał (wykres 2.1). W I połowie 2011 r. poprawę koniunktury w gospodarce światowej zaburzyła katastrofa naturalna w Japonii, która spowodowała przerwanie ciągłości dostaw w sektorze przemysłowym, przyczyniając się do silnego spowolnienia produkcji na świecie. W II połowie 2011 r., wraz z nasileniem się kryzysu zadłużeniowego w części krajów strefy euro, nastroje podmiotów gospodarczych znacznie się pogorszyły, a prognozy wzrostu gospodarczego na świecie zostały obniżone. W całym 2011 r. aktywność gospodarcza w wielu krajach była obniżana przez wysokie ceny surowców, które przyczyniały się także do wzrostu inflacji na świecie. Równocześnie, podobnie jak w poprzednich latach, na koniunkturę gospodarczą w wielu gospodarkach rozwiniętych niekorzystnie wpływały trwające dostosowania w bilansach sektora finansowego i niefinansowego oraz utrzymywanie się niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Niepewność dotycząca przyszłej koniunktury, a także sytuacji w sektorze finansowym i sektorze finansów publicznych przyczyniła się do obniżenia wzrostu gospodarczego zarówno w gospodarkach rozwiniętych, jak i wschodzących, przy czym utrzymało się zróżnicowanie sytuacji gospodarczej w różnych regionach gospodarki światowej i krajach (wykresy 2.1 i 2.2).

W Stanach Zjednoczonych wzrostowi gospodarczemu sprzyjał relatywnie stabilny wzrost popytu krajowego. W strefie euro sytuacja poszczególnych krajów była silnie zróżnicowana. Wzrost gospodarczy w Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski, był wspierany przez wysoki – pomimo zakłóceń związanych z klęskami żywiołowymi w Japonii – popyt ze strony gospodarek wschodzących oraz korzystne uwarunkowania wewnętrzne, w tym dobrą sytuację na rynku pracy. Z kolei w gospodarkach strefy euro dotkniętych kryzysem zadłużeniowym, w warunkach zacieśnienia fiskalnego, znacznej niepewności dotyczącej przyszłej koniunktury oraz utrzymującej się niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, aktywność gospodarcza pozostawała niska. W gospodarkach wschodzących w pierwszych trzech kwartałach 2011 r. obserwowany był szybki wzrost gospodarczy, który jednak pod koniec roku nieco spowolnił na skutek wcześniejszego zaostrzenia polityki makroekonomicznej i osłabienia popytu w gospodarkach rozwiniętych. Skala

spowolnienia w gospodarkach wschodzących była jednak zróżnicowana. W największym stopniu dotyczyło ono krajów najbardziej powiązanych gospodarczo ze strefą euro.

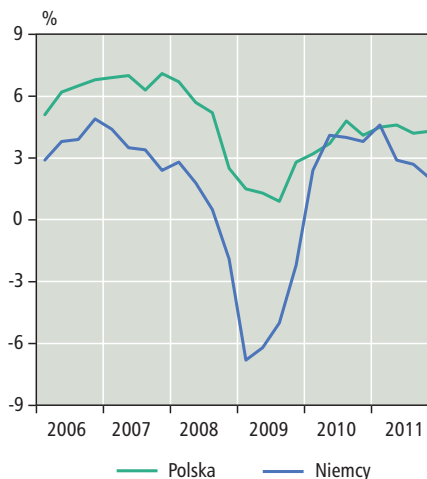
Wykres 2.1
Wzrost gospodarczy na świecie (r/r)

Źródło: dane NBP.

* Agregaty za: *World Economic Outlook Update*, styczeń 2012 r.

Wykres 2.2
Wzrost gospodarczy w Polsce i Niemczech (r/r)

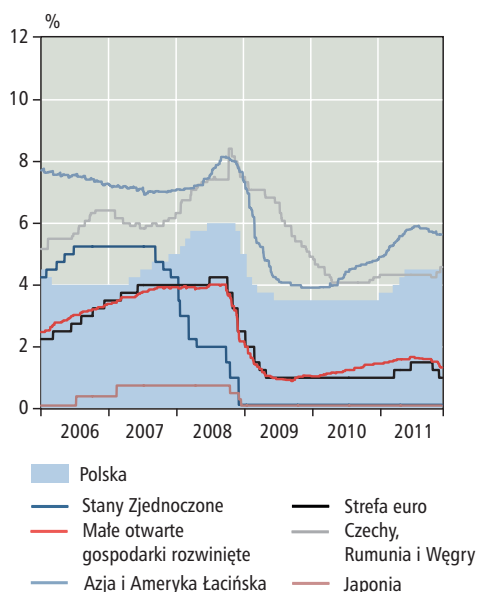
Źródło: dane Reuters, Ecwin, Eurostat, obliczenia NBP.

* Wzrost gospodarczy dla Europy Środkowo-Wschodniej z wyłączeniem Polski jest agregatem (ważonym PKB) uwzględniającym wzrost gospodarczy w Bułgarii, Czechach, Estonii, na Łotwie, w Słowenii oraz na Litwie, Węgrzech i Słowacji.

W 2011 r. banki centralne w największych gospodarkach rozwiniętych zwiększyły skalę ekspansji monetarnej, choć w ciągu roku ich polityka cechowała się pewnym zróżnicowaniem (wykresy 2.3. i 2.4). Bank Rezerwy Federalnej (Fed) oraz Bank Japonii (BJ) utrzymywały stopy procentowe na poziomie bliskim zera. Europejski Bank Centralny w I połowie 2011 r. dwukrotnie podniósł stopy procentowe, po czym w IV kwartale 2011 r. dwukrotnie obniżył je do poziomu sprzed podwyżek. Do połowy 2011 r. Fed kontynuował programy zakupu aktywów rozpoczęte w 2010 r. W II połowie 2011 r., w reakcji na pojawiające się oznaki spowolnienia wzrostu gospodarczego, Fed rozpoczął wydłużanie przeciętnego terminu zapadalności posiadanych aktywów (tzw. operacja *twist*). BJ oraz EBC kontynuowały program ilościowego łagodzenia polityki pieniężnej w całym 2011 r. W II połowie 2011 r. EBC zdecydował się na uzupełnienie istniejących programów płynnościowych o roczne i trzyletnie długoterminowe operacje refinansowe. Polityka pieniężna w wielu gospodarkach wschodzących, a także w małych otwartych gospodarkach rozwiniętych, po zaostrzeniu w 2010 r. i w I połowie 2011 r., w II półroczu 2011 r. została – odmiennie od polityki pieniężnej w Polsce – złagodzona w warunkach pogorszenia globalnej koniunktury i osłabienia presji inflacyjnej.

W 2011 r., pomimo działań rządów mających na celu ograniczenie nierównowagi sektora finansów publicznych, w większości krajów rozwiniętych deficyt sektora finansów publicznych pozostał na wysokim poziomie, a dług publiczny nadal rósł (wykresy 2.5 i 2.6). Działania niektórych rządów, przede wszystkim krajów peryferyjnych strefy euro, w zakresie zmniejszania nierównowag fiskalnych były oceniane przez inwestorów jako niewystarczające, co doprowadziło do nasilenia obaw o wypłacalność tych krajów. Odzwierciedleniem tych obaw był znaczny wzrost rentowności i obniżenie ratingów obligacji emitowanych przez wiele krajów strefy euro oraz nasilenie zaburzeń na międzynarodowych rynkach finansowych (wykres 2.8).

Wykres 2.3
Podstawowe stopy procentowe
banków centralnych na świecie

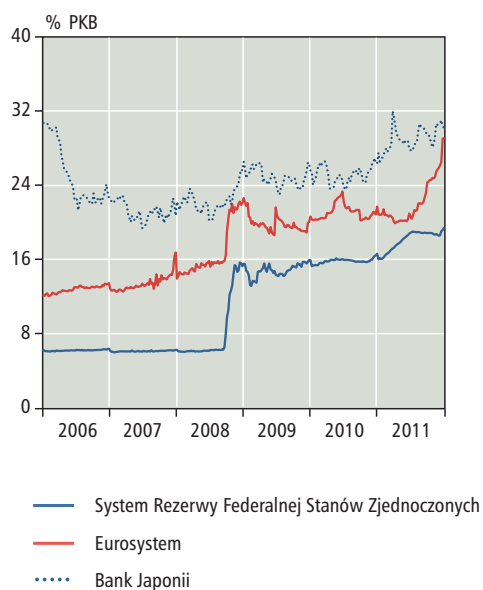

Źródło: dane krajowych banków centralnych, Reuters Ecwin, obliczenia NBP.

* Agregaty dla regionów są średnimi arytmetycznymi obejmującymi:

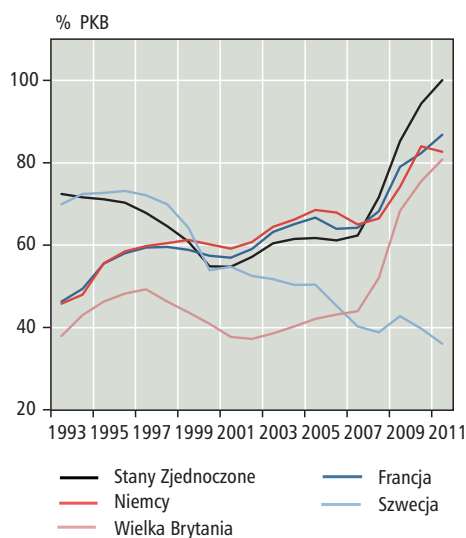
- dla regionu Azja i Ameryka Łacińska: Indie, Indonezję, Malezję, Filipiny, Koreę Południową, Tajwan, Tajlandię, Brazylię, Chile i Kolumbię,
- dla grupy małych otwartych gospodarek rozwiniętych: Australię, Kanadę, Szwecję, Szwajcarię i Norwegię.

Wykres 2.4
Poziom aktywów wybranych
banków centralnych w relacji do PKB

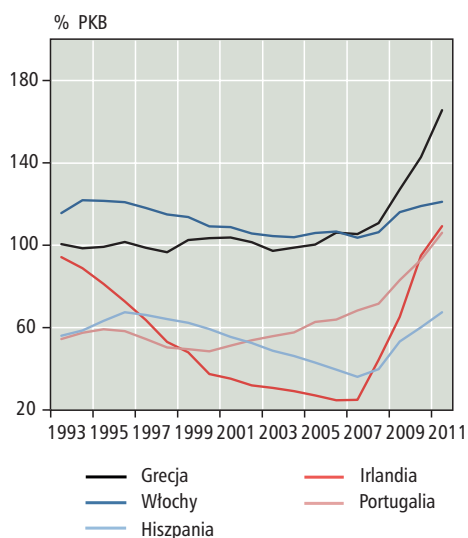
Źródło: dane krajowych banków centralnych, Reuters, Ecwin, Eurostat, obliczenia NBP.

Wykres 2.5
Dług sektora finansów publicznych
w wybranych krajach

Źródło: MFW.

Wykres 2.6
Dług sektora finansów publicznych
w wybranych krajach

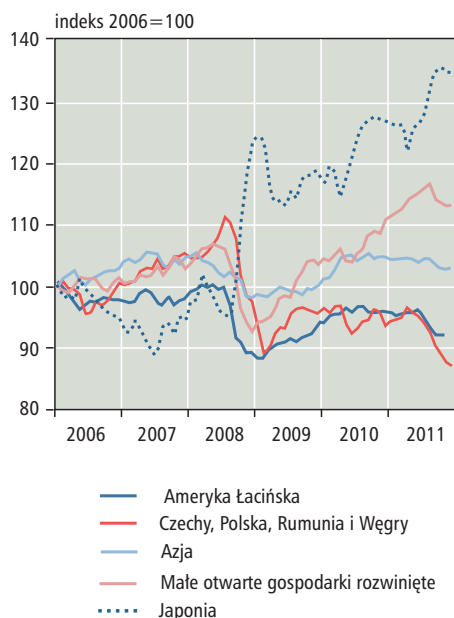

Źródło: MFW.

W reakcji na napięcia na rynkach finansowych związane ze wzrostem obaw o wypłacalność peryferyjnych krajów strefy euro instytucje Unii Europejskiej, EBC oraz rządy krajów UE podjęły szereg działań, które miały obniżyć ryzyko nasilenia się kryzysu finansowego w Europie.

W I połowie 2011 r. utrzymywał się istotny napływ kapitału na rynki wschodzące, choć był on nieco niższy niż w 2010 r. W II półroczu 2011 r. na skutek wzrostu awersji do ryzyka na światowych rynkach finansowych nastąpił odpływ kapitału z rynków wschodzących. Odpływ kapitału w znacznym stopniu dotknął gospodarki wschodzące powiązane ze strefą euro, tj. kraje Europy Środkowo-Wschodniej. W warunkach zmniejszenia napływu kapitału w II połowie 2011 r. kursy wielu walut krajów wschodzących istotnie się osłabiły. Równocześnie nastąpiła silna aprecjacja walut niektórych gospodarek rozwiniętych (wykres 2.7). Część krajów – zarówno tych doświadczających deprecjacji, jak i aprecjacji kursów swych walut – przeprowadzała interwencje walutowe.

Wykres 2.7
Nominalne efektywne kursy walutowe*
(wzrost oznacza aprecjacje)

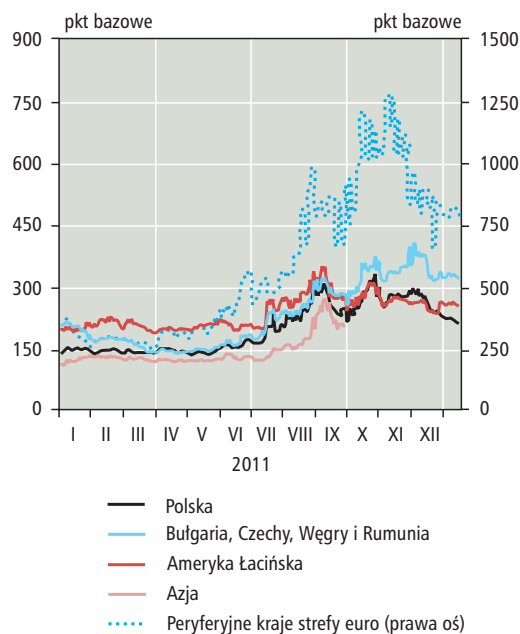

Źródło: dane BIS.

* Agregaty dla regionów są średnimi arytmetycznymi obejmującymi:

- dla regionu Azja: Indie, Indonezję, Malezję, Filipiny, Koreę Południową, Tajwan, i Tajlandię,
- dla regionu Ameryka Łacińska: Brazylię, Chile i Kolumbię,
- dla grupy małych otwartych gospodarek rozwiniętych: Australię, Kanadę, Szwecję, Szwajcarię i Norwegię.

Wykres 2.8
Stawki 5-letnich CDS w wybranych grupach krajów*

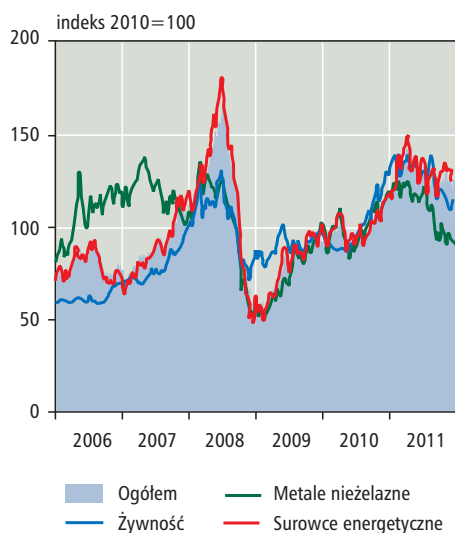
Źródło: dane Bloomberg.

* Agregaty dla regionów są średnimi (ważonymi PKB) 5-letnich CDS obejmującymi:

- dla peryferyjnych krajów strefy euro: Portugalie, Irlandię, Włochy, Grecję i Hiszpanię,
- dla Azji Południowo-Wschodniej: Malezję, Indonezję, Tajlandię i Filipiny,
- dla Ameryki Łacińskiej: Brazylię, Argentynę, Kolumbię, Ekwador, Peru, Chile, Meksyk i Wenezuelę.

W 2011 r. ceny surowców były znacznie wyższe niż w poprzednim roku (wykres 2.9). Szczególnie silny wzrost dotyczył cen surowców energetycznych, czemu sprzyjał utrzymujący się wysoki popyt w krajach wschodzących. Dodatkowo w kierunku wzrostu cen surowców na rynkach światowych, zwłaszcza w I połowie 2011 r., oddziaływały niepokoje polityczne na Bliskim Wschodzie oraz klęski żywiołowe w rejonie Azji i Pacyfiku, a także wysoka płynność na światowych rynkach finansowych. Wzrost cen surowców przyczynił się do zwiększenia inflacji na świecie, która w 2011 r. – mimo obniżenia się pod koniec roku – pozostawała podwyższona (wykres 2.10). Ponadto w kierunku wzrostu inflacji w części krajów oddziaływała dodatkowo deprecjacja ich walut lub niektóre działania ograniczające deficyt sektora finansów publicznych, takie jak podwyżki podatków pośrednich i cen administrowanych.

Wykres 2.9
Indeksy cen surowców na rynkach światowych

Źródło: dane HWWI.

Wykres 2.10
Inflacja na świecie*

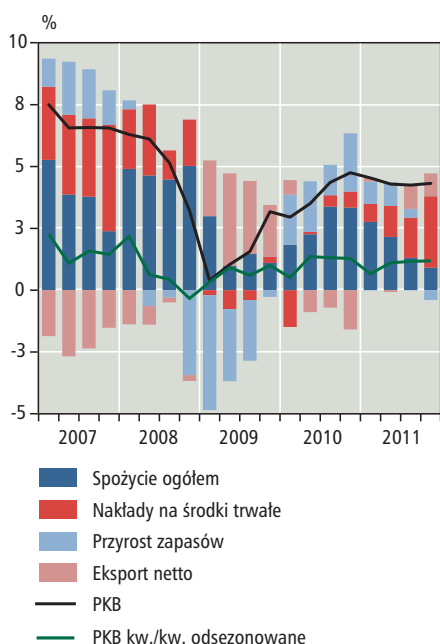

Źródło: dane Reuters, Ecowin, MFW, obliczenia NBP.

* Agregaty zgodnie z podziałem przyjmowanym przez MFW (ważone PKB). Średnia ważona inflacja dla gospodarek rozwiniętych i największych gospodarek wschodzących (stanowiących 80% PKB w tej grupie krajów w 2010 r.).

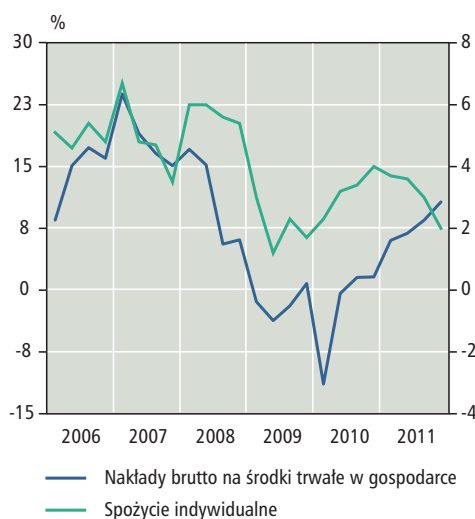
W Polsce w 2011 r. utrzymał się relatywnie wysoki wzrost gospodarczy, czemu sprzyjał przede wszystkim stabilny wzrost popytu krajowego (wykres 2.11, załącznik 1). Dokonującemu się w ciągu roku spowolnieniu wzrostu popytu konsumpcyjnego towarzyszyło przyspieszenie wzrostu inwestycji (wykres 2.12). W II połowie 2011 r. w kierunku podwyższenia wzrostu gospodarczego oddziaływał dodatkowo dodatni wkład eksportu netto do dynamiki PKB.

Wykres 2.11
Udziały składników popytu finalnego w rocznej dynamice polskiego PKB

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 2.12
Roczne tempo wzrostu konsumpcji i inwestycji w Polsce

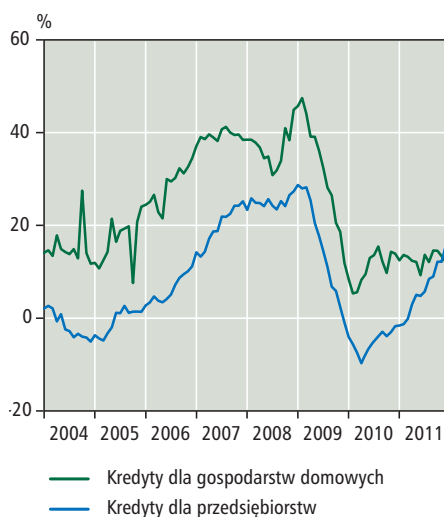
Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W kierunku osłabienia wzrostu popytu konsumpcyjnego gospodarstw domowych oddziaływał niski wzrost realnych dochodów do dyspozycji, związany z obniżoną dynamiką zatrudnienia w II połowie 2011 r., podwyższoną inflacją i niskim tempem wzrostu świadczeń społecznych. Dodatkowym czynnikiem osłabiającym konsumpcję prywatną w II połowie 2011 r. była deprecjacja złotego i związany z nią wzrost złotowej wartości wcześniej zaciągniętych kredytów walutowych, a także zaostrenie warunków i kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. W tych warunkach pogorszyły się nastroje gospodarstw domowych, co też miało negatywny wpływ na dynamikę konsumpcji. Jednocześnie w 2011 r. systematycznie przyspieszał wzrost inwestycji. Duże znaczenie dla wzrostu nakładów inwestycyjnych miała wysoka dynamika inwestycji publicznych związana z napływem środków unijnych. Ponadto przyspieszył wzrost inwestycji przedsiębiorstw, czemu sprzyjało stosunkowo wysokie wykorzystanie mocy produkcyjnych oraz korzystna sytuacja finansowa firm. W 2011 r., po spadku w poprzednim roku, zwiększyły się także inwestycje mieszkaniowe gospodarstw domowych.

Pomimo spowalniającego popytu u głównych partnerów handlowych saldo wymiany handlowej z zagranicą poprawiło się z uwagi na osłabienie wzrostu popytu importowego w Polsce oraz deprecjację kursu złotego w II połowie 2011 r.

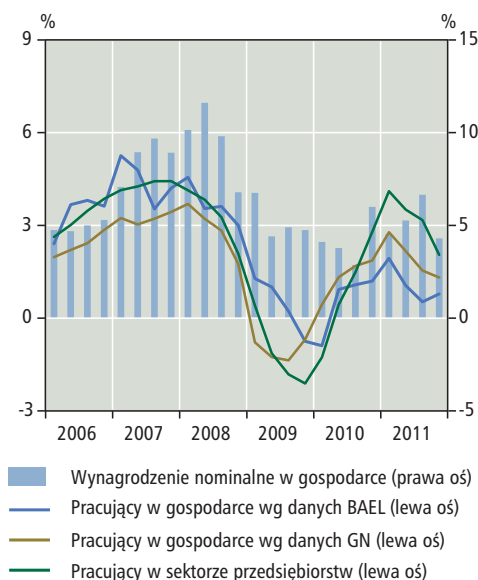
W I połowie 2011 r. korzystna koniunktura gospodarcza sprzyjała wzrostowi liczby pracujących, choć w II połowie roku tempo tego wzrostu się osłabiło. Podobnie jak w poprzednim roku w 2011 r. zwiększyła się liczba osób aktywnych zawodowo. Analogicznie jak w 2010 r. szybszy wzrost podaży pracy niż popytu na pracę oddziaływał w kierunku wzrostu stopy bezrobocia. W całym 2011 r. stopa bezrobocia pozostawała na poziomie nieco wyższym niż w 2010 r., co ograniczało wzrost wynagrodzeń w gospodarce³ (wykres 2.14). Przy utrzymującym się relatywnie stabilnym wzroście wydajności pracy umiarkowane tempo wzrostu wynagrodzeń sprzyjało utrzymywaniu się niskiej dynamiki jednostkowych kosztów pracy.

Wykres 2.13
Roczna dynamika kredytów dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

Źródło: dane NBP.

Wykres 2.14
Roczna dynamika liczby pracujących w gospodarce i sektorze przedsiębiorstw oraz roczna dynamika wynagrodzeń

Źródło: dane GUS.

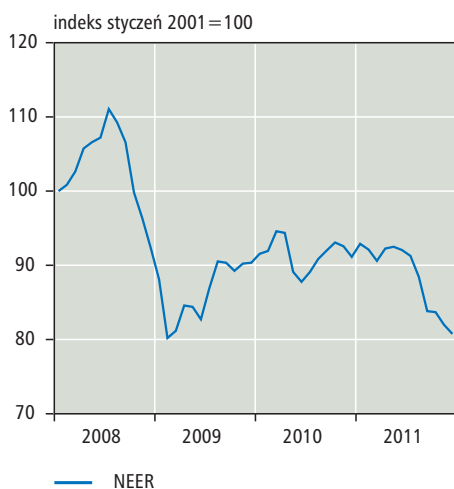
³ Wyjątkiem był III kwartał 2011 r. Jednak wzrost dynamiki wynagrodzeń w tym okresie wynikał z efektu statystycznego.

W 2011 r. nastąpiło znaczne zmniejszenie deficytu sektora finansów publicznych (z 7,8% PKB w 2010 r. do 5,1% PKB w ujęciu ESA95). Zmniejszenie deficytu w relacji do PKB było wynikiem realizacji działań zawartych w Ustawie budżetowej na rok 2011, obniżenia wymiaru składki trafiającej do otwartych funduszy emerytalnych (OFE) uchwalonego w marcu 2011 r., a także relatywnie wysokiego wzrostu PKB. W kierunku obniżenia deficytu oddziaływało ponadto obniżenie dynamiki wydatków publicznych, w szczególności w jednostkach samorządu terytorialnego i Funduszu Pracy. W trakcie roku przedstawiane były kolejne plany działań dostosowawczych, mających ograniczyć deficyt finansów publicznych w nadchodzących latach. Część z tych działań znalazła odzwierciedlenie w Ustawie budżetowej na rok 2012.

Wartość kredytów bankowych dla sektora przedsiębiorstw, po obniżeniu się w latach 2009–2010, w 2011 r. wzrosła (wykres 2.13, załącznik 4). Na wzrost akcji kredytowej dla przedsiębiorstw w 2011 r.łożył się zarówno wzrost kredytów o charakterze bieżącym, jak i wzrost kredytów inwestycyjnych i na zakup nieruchomości. Równocześnie wzrost wartości kredytów dla gospodarstw domowych pozostał niemal niezmienny w stosunku do 2010 r., co było skutkiem wciąż relatywnie silnego wzrostu kredytów mieszkaniowych, któremu towarzyszył spadek kredytów konsumpcyjnych. W 2011 r. większość nowych kredytów mieszkaniowych udzielana była w złotych.

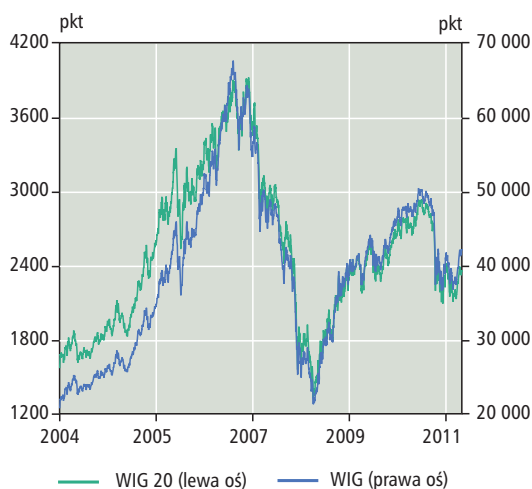
Zmiany na światowych rynkach finansowych istotnie wpływały na sytuację na krajowym rynku finansowym. W I połowie 2011 r. poprawa nastrojów za granicą oraz korzystne dane dotyczące polskiej gospodarki sprzyjały wzrostowi cen krajowych aktywów finansowych oraz stabilnemu kursowi złotego. W II połowie 2011 r. nastąpił znaczny wzrost awersji do ryzyka, związany z nasileniem kryzysu zadłużeniowego w peryferyjnych krajach strefy euro. Przyczynił się on do istotnego obniżenia cen akcji i silnej deprecjacji złotego (wykresy 2.15 i 2.16), a także niewielkiego wzrostu rentowności polskich obligacji. Relatywnie małej skali wzrostu rentowności obligacji skarbowych sprzyjał stabilny napływ kapitału na rynek skarbowych papierów wartościowych (załącznik 3).

Wykres 2.15
Nominalny efektywny kurs złotego
(wzrost oznacza aprecjację)

Źródło: dane Reuters Ecowin, OECD, obliczenia NBP.

Wykres 2.16
Główne indeksy giełdowe w Polsce

Źródło: dane Reuters Ecowin.

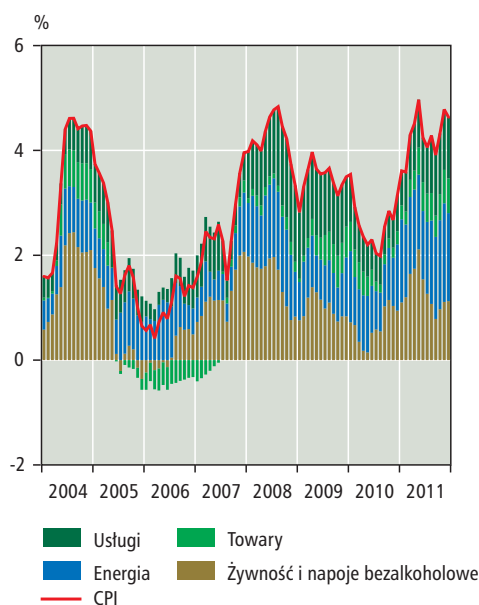
Po 2010 r., w którym inflacja wyniosła 2,6%, w 2011 r. roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (ang. Consumer Price Index – CPI) ukształtował się na poziomie 4,3%, tj. powyżej celu inflacyjnego NBP, określonego jako 2,5% +/- 1 pkt proc. (wykresy 2.17 i 2.18, załącznik 2). We wszystkich miesiącach 2011 r. inflacja utrzymała się powyżej górnej granicy przedziału odchyień od celu inflacyjnego, wynoszącej 3,5%. Podwyższony poziom inflacji wynikał

głównie z oddziaływania czynników pozostających poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej, tj. silnego wzrostu cen surowców na rynkach światowych, niekorzystnej sytuacji podażowej na krajowym rynku rolnym w I połowie roku oraz deprecjacji złotego w II połowie 2011 r., związanej z pogorszeniem nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych. Wymienione czynniki przełożyły się w szczególności na wyższy, niż oczekiwano, wzrost cen żywności, a także na szybszy od spodziewanego wzrost cen energii i związany z nim znaczny wzrost cen administrowanych i regulowanych. Inflacja wzrosła również z uwagi na podwyższenie stawek podatku VAT w styczniu 2011 r. O ograniczonym wpływie presji popytowej na wzrost cen świadczy wyraźne obniżenie się dynamiki popytu konsumpcyjnego w 2011 r.

W 2011 r. można było oczekiwać, że wpływ większości czynników podwyższających inflację wygaśnie – w przypadku cen żywności wraz z rozpoczęciem nowego sezonu gospodarczego, a w przypadku cen energii i podwyżki stawek podatku VAT – w horyzoncie roku. Również silna deprecjacja złotego w II połowie 2011 r., związana z niekorzystną sytuacją na międzynarodowych rynkach finansowych, mogła być traktowana jako czynnik, którego wpływ na inflację – choć wyraźny – będzie przejściowy.

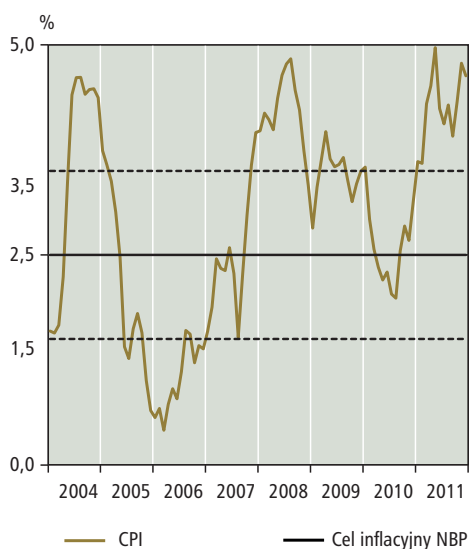
Większość z wymienionych czynników oddziaływała na inflację także za granicą, powodując, że w znacznej liczbie krajów, zarówno rozwiniętych, jak i wschodzących, w 2011 r. utrzymywała się ona powyżej celów inflacyjnych.

Wykres 2.17
Wpływ głównych grup cen na roczny wskaźnik CPI

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 2.18
Roczny wskaźnik CPI na tle celu inflacyjnego

Źródło: dane GUS.

2.2.2. Polityka pieniężna w 2011 r.

W 2011 r., podejmując decyzje dotyczące polityki pieniężnej, Rada – podobnie jak w poprzednich latach – brała pod uwagę perspektywę kształtowania się inflacji w średnim okresie. Decyzje Rady były uwarunkowane zmieniającą się oceną czynników determinujących procesy inflacyjne w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej, w tym przede wszystkim oceną ryzyka odchylenia się inflacji od celu inflacyjnego NBP w średnim okresie. Ocena ta uwzględniała

informacje dotyczące przebiegu bieżących procesów gospodarczych, a także prognozy makroekonomiczne opracowywane w NBP oraz w instytucjach zewnętrznych.

W I połowie 2011 r. Rada czterokrotnie podniosła stopy procentowe NBP: w styczniu, kwietniu, maju oraz czerwcu, każdorazowo o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 3,5% do 4,5%, tj. łącznie o 1 pkt proc. Rada uznała bowiem, że relatywnie wysoki wzrost gospodarczy wraz ze wzrostem zatrudnienia stwarzały ryzyko stopniowego nasilenia się presji płacowej. Ponadto wzrost bieżącej inflacji, w sytuacji silnego wzrostu cen surowców na świecie, a także towarzyszący mu wzrost oczekiwań inflacyjnych rodziły ryzyko utrwalenia się podwyższonej dynamiki cen.

W II połowie 2011 r. Rada utrzymała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie. Istotnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej w tym okresie było nasilenie się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro i towarzyszący temu znaczny wzrost niepewności dotyczącej kształtowania się przyszłej koniunktury w gospodarce światowej. Rada uznała, że oczekiwane obniżenie dynamiki krajowego wzrostu gospodarczego w 2012 r., wywołane spodziewanym spowolnieniem wzrostu gospodarczego na świecie, w warunkach zacieśnienia polityki fiskalnej i dokonanego w I połowie 2011 r. zacieśnienia polityki pieniężnej, powinno umożliwić powrót inflacji do celu w średnim okresie. Jednocześnie Rada w swoich komunikatach zastrzegła, że nie wyklucza dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby pogorszyły się perspektywy powrotu inflacji do celu.

Wzrost awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych na skutek nasilenia się obaw o sytuację fiskalną niektórych krajów strefy euro w II połowie 2011 r. przyczynił się do deprecjacji i wzrostu zmienności kursów walutowych krajów wschodzących, w tym kursu złotego. W tym okresie Rada podkreślała, że wpływ sytuacji na rynkach finansowych na kształtowanie się kursu złotego może przejściowo dodatkowo podnieść inflację. NBP kilkakrotnie interweniował na rynku walutowym, sprzedając waluty obce za złote, co ograniczyło zmienność kursu złotego.

Działania NBP podjęte w 2011 r. oddziaływały w kierunku powrotu inflacji do celu w średnim okresie. Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowo te działania, wraz z ich uwarunkowaniami.

W I kwartale 2011 r. napływające dane wskazywały na utrwalenie się tendencji wzrostowych w gospodarce światowej na przełomie 2010 i 2011 r. Kontynuowany był wzrost aktywności w Stanach Zjednoczonych oraz w strefie euro. Korzystna koniunktura utrzymywała się w Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski. Wzrost gospodarczy w wielu krajach rozwiniętych był jednak wciąż ograniczany przez utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia. W gospodarkach wschodzących, zwłaszcza azjatyckich, utrzymywał się silny wzrost PKB.

Korzystna koniunktura w gospodarce światowej, zwłaszcza w krajach wschodzących, sprzyjała wzrostowi popytu na surowce, co oddziaływało w kierunku wzrostu ich cen. Rosnące ceny surowców przyczyniały się z kolei do podwyższenia inflacji na świecie. W gospodarkach wschodzących presja inflacyjna była ponadto wzmacniana przez silny wzrost gospodarczy.

W omawianym okresie korzystne dane makroekonomiczne sprzyjały poprawie nastrojów na światowych rynkach finansowych. Negatywnie na nastroje wpływała natomiast utrzymująca się niepewność dotycząca sytuacji fiskalnej w niektórych krajach strefy euro, napięcia polityczne na Bliskim Wschodzie i Afryce Północnej oraz katastrofa naturalna w Japonii.

Główne banki centralne nadal prowadziły ekspansywną politykę pieniężną, utrzymując stopy procentowe na historycznie niskim poziomie i kontynuując jednocześnie inne niekonwencjonalne działania w polityce monetarnej. Równocześnie w największych gospodarkach wschodzących trwało zaostrzanie polityki makroekonomicznej mające na celu ograniczenie wzrostu inflacji.

W Polsce dane o PKB w IV kwartale 2010 r. wskazywały na stabilizację tempa wzrostu gospodarczego na relatywnie wysokim poziomie (4,7% r/r), czemu sprzyjała wysoka dynamika konsumpcji wspierana przez wzrost zatrudnienia. Napływające dane miesięczne, w tym dane o sprzedaży detalicznej, produkcji przemysłowej oraz budowlano-montażowej, wskazywały na utrzymanie się wysokiej aktywności gospodarczej w I kwartale 2011 r. Utrzymywał się relatywnie wysoki wzrost kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, z kolei obniżała się wartość kredytów konsumpcyjnych. Jednocześnie na rynku pracy nadal rosła liczba aktywnych zawodowo, co mimo wzrostu zatrudnienia, podtrzymywało podwyższoną stopę bezrobocia. W efekcie dynamika wynagrodzeń w przedsiębiorstwach pozostawała umiarkowana.

W I kwartale 2011 r. inflacja wzrosła i przekroczyła górną granicę odchyień od celu inflacyjnego (wyniosła w tym okresie średnio 3,8%). Przyspieszenie inflacji nastąpiło w warunkach umiarkowanej presji popytowej i wynikało głównie z wyższego, niż oczekiwano, wzrostu cen żywności i energii, związanego z niekorzystną sytuacją podażową na krajowym rynku żywności oraz ze wzrostem cen surowców na rynkach światowych. Do wzrostu cen na początku 2011 r. przyczyniła się także podwyżka stawek podatku VAT. Wzrosła również inflacja bazowa oraz oczekiwania inflacyjne.

Wobec powyższych uwarunkowań Rada oceniała, że relatywnie wysoki wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia mogły prowadzić do stopniowego wzrostu presji płacowej i inflacyjnej w średnim okresie. Silny wzrost cen surowców na rynkach światowych rodził, w warunkach ożywienia gospodarczego, ryzyko utrwalenia się podwyższonych oczekiwań inflacyjnych. Aby ograniczyć ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji w średnim okresie, w styczniu i kwietniu 2011 r. Rada podwyższyła stopy procentowe NBP każdorazowo o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 3,5% do 4,0%. Jednocześnie Rada w swoich komunikatach podkreślała, że w dalszym ciągu będzie analizowała ewentualne sygnały narastania presji inflacyjnej. Wskazywało to na możliwość dalszych podwyżek stóp procentowych.

Napływające w II kwartale 2011 r. dane potwierdziły, że w I kwartale 2011 r. tendencje wzrostowe w gospodarce światowej utrzymały się, choć wzrost gospodarki Stanów Zjednoczonych spowolnił. W strefie euro trwało ożywienie, w tym szczególnie szybko rozwijała się gospodarka niemiecka. W dalszym ciągu wzrost gospodarczy w wielu krajach rozwiniętych był jednak ograniczany przez wysoki poziom bezrobocia.

Jednocześnie dane dotyczące II kwartału 2011 r. sygnalizowały, że wzrost gospodarczy za granicą w tym kwartale mógł spowolnić. W szczególności nastąpiło pogorszenie globalnych wskaźników koniunktury w przemyśle i usługach oraz spadek wolumenu handlu światowego. Niekorzystnie na aktywność gospodarczą wpływały skutki katastrofy naturalnej w Japonii w marcu 2011 r., wysokie ceny surowców oraz utrzymujące się problemy fiskalne niektórych krajów, zwiększające niepewność dotyczącą przyszłej koniunktury. W kierunku wyższego wzrostu gospodarczego oddziaływała natomiast stopniowa odbudowa konsumpcji prywatnej w gospodarkach rozwiniętych oraz nadal silny popyt wewnętrzny w krajach wschodzących.

Obawy o perspektywy globalnego wzrostu gospodarczego, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, przyczyniły się do wyhamowania wzrostu cen surowców na rynkach światowych. Ceny surowców były jednak nadal wysokie, co prowadziło do wzrostu inflacji w gospodarce światowej. W gospodarkach wschodzących wzrost inflacji był nadal związany także z ich wysokim wzrostem gospodarczym.

W II kwartale 2011 r. nasiliły się obawy dotyczące stabilności finansów publicznych niektórych peryferyjnych krajów strefy euro, co znalazło odzwierciedlenie w obniżkach ratingów oraz wzroście rentowności obligacji tych krajów (Grecji, Portugalii oraz Irlandii). Wzrosły również obawy o sytuację finansów publicznych w Stanach Zjednoczonych, czego wyrazem było obniżenie perspektywy ratingu długoterminowych obligacji tego kraju.

Polityka pieniężna w największych gospodarkach rozwiniętych pozostała ekspansywna, choć nastąpiło jej pewne zróżnicowanie. Większość głównych banków centralnych utrzymywała stopy procentowe na historycznie niskim poziomie, z kolei EBC w kwietniu 2011 r. po raz pierwszy od 3 lat podniósł stopę procentową (o 0,25 pkt proc.). W warunkach szybkiego wzrostu gospodarczego i rosnącej inflacji banki centralne w większości gospodarek wschodzących kontynuowały zaostrzanie polityki pieniężnej.

Napływające w II kwartale 2011 r. dane dotyczące Polski potwierdziły, że w I kwartale 2011 r. utrzymało się relatywnie wysokie tempo wzrostu PKB (4,5% r/r), do czego – oprócz stabilnego wzrostu spożycia indywidualnego – przyczynił się również wzrost inwestycji. Równocześnie dane BAEL za I kwartał 2011 r. wskazywały na przyspieszenie wzrostu liczby pracujących w gospodarce oraz obniżenie się stopy bezrobocia, choć presja płacowa się nie nasiliła.

Dane miesięczne za II kwartał 2011 r., w tym dane o produkcji przemysłowej oraz budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej wskazywały, że aktywność gospodarcza pozostawała relatywnie wysoka. Nadal stosunkowo szybko rosły kredyty hipoteczne dla gospodarstw domowych. Jednocześnie przyspieszyła akcja kredytowa dla przedsiębiorstw.

W II kwartale 2011 r. nastąpił dalszy wzrost inflacji (w tym okresie wyniosła przeciętnie 4,6% r/r), co wynikało przede wszystkim z dalszego – szybszego niż oczekiwano – wzrostu cen żywności, związanego z wciąż niekorzystną sytuacją podażową na krajowym rynku żywności. Jednocześnie nastąpiło pewne przyspieszenie dynamiki cen pozostałych dóbr, przyczyniające się do wzrostu inflacji bazowej. Oczekiwania inflacyjne pozostały podwyższone.

Rada podtrzymała ocenę, że relatywnie wysoki wzrost gospodarczy wraz z dalszym wzrostem zatrudnienia mógł prowadzić do stopniowego wzrostu presji płacowej, a w konsekwencji utrzymania się nasilonej presji inflacyjnej. Ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji zwiększały także podwyższone oczekiwania inflacyjne. Aby ograniczyć to ryzyko, w maju i czerwcu 2011 r. Rada kontynuowała zacieśnienie polityki pieniężnej, podwyższając stopy procentowe NBP, każdorazowo o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,0% do 4,5%. W czerwcu 2011 r. – po dokonaniu podwyżki stóp – Rada zasygnalizowała możliwość utrzymania stóp procentowych w kolejnych miesiącach na niezmiennym poziomie, stwierdzając, że dokonane od początku roku istotne zacieśnienie polityki pieniężnej powinno przyczynić się do powrotu inflacji do celu inflacyjnego w średnim okresie. Równocześnie Rada nie wykluczyła jednak dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby pogorszyły się perspektywy powrotu inflacji do celu.

Napływające w kolejnym okresie dane dotyczące PKB w II kwartale 2011 r. wskazały na silniejsze od oczekiwań spowolnienie wzrostu gospodarczego w Stanach Zjednoczonych i w strefie euro oraz na osłabienie wzrostu PKB w gospodarkach wschodzących, w tym w Chinach. W III kwartale 2011 r. nastąpiło także znaczne pogorszenie się nastrojów podmiotów gospodarczych na świecie, a prognozy wzrostu gospodarczego dla wielu krajów były obniżane. Na koniunkturę oraz jej perspektywy niekorzystnie oddziaływało nasilenie obaw o stabilność finansów publicznych w wielu krajach, wysokie (choć stopniowo obniżające się) ceny surowców oraz niska dynamika konsumpcji gospodarstw domowych w krajach rozwiniętych, ograniczana przez utrzymywanie się niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Inflacja, zarówno w krajach rozwiniętych, jak i wschodzących, utrzymywała się na podwyższonym poziomie.

Równocześnie w III kwartale 2011 r. wraz z obniżeniem ratingu amerykańskich długoterminowych obligacji skarbowych nastąpił znaczny spadek cen akcji oraz obniżyły się ceny surowców na rynkach światowych. Wobec podwyższonej awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych osłabiły się waluty krajów wschodzących, w tym znacznie osłabił się kurs złotego.

Polityka pieniężna głównych banków centralnych w tym okresie była zróżnicowana. EBC w lipcu 2011 r. ponownie podniósł stopy procentowe o 0,25 pkt proc., z kolei Fed, Bank Anglii oraz Narodowy Bank Szwajcarii utrzymały stopy procentowe na historycznie niskim poziomie. Ponadto we wrześniu Fed rozpoczął wydłużanie przeciętnego terminu zapadalności posiadanych aktywów (tzw. operacja *twist*), wywierając presję na spadek długoterminowych stóp procentowych. Równocześnie w niektórych gospodarkach wschodzących polityka pieniężna została poluzowana.

Dane o PKB w Polsce w II kwartale 2011 r. potwierdziły, że w tym okresie utrzymywało się relatywnie wysokie i stabilne tempo wzrostu PKB (4,3% r/r), wspierane przez stabilny wzrost spożycia indywidualnego oraz przyspieszający wzrost inwestycji. Jednocześnie w II kwartale 2011 r. – po okresie znacznego wzrostu – osłabła dynamika zatrudnienia, a stopa bezrobocia utrzymywała się na podwyższonym poziomie. Dynamika wynagrodzeń w gospodarce przejściowo przyspieszyła, na co wpłynęły głównie wypłaty dodatkowych wynagrodzeń w II kw. 2011 r., związane z bardzo dobrymi wynikami finansowymi sektora przedsiębiorstw.

Napływające dane miesięczne w III kwartale 2011 r. wskazywały na wyhamowanie wzrostu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, a także spowolnienie wzrostu produkcji przemysłowej, przy utrzymującym się szybkim wzroście produkcji budowlano-montażowej oraz sprzedaży detalicznej. Równocześnie nastąpiło pogorszenie wskaźników koniunktury, sygnalizujące możliwość obniżenia się aktywności gospodarczej w kolejnych kwartałach. Nadal rosła jednak akcja kredytowa dla przedsiębiorstw oraz utrzymywała się relatywnie wysoki wzrost kredytów hipotecznych.

W III kwartale 2011 r. inflacja CPI obniżyła się, czemu sprzyjało spowolnienie dynamiki cen żywności. Roczny wskaźnik inflacji – podobnie jak oczekiwania inflacyjne – pozostał jednak wysoki i utrzymał się wyraźnie powyżej celu inflacyjnego NBP (w III kwartale wyniósł średnio 4,1%). Ponownie przyspieszył wzrost cen energii, w tym istotnie wzrosły ceny paliw po istotnej deprecjacji złotego w sierpniu oraz wrześniu, związanej z silnym wzrostem awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych. Równocześnie zwiększyła się inflacja bazowa, częściowo na skutek podwyższenia administrowanych cen usług w zakresie użytkowania mieszkania.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, Rada oceniała, że w średnim okresie inflacja będzie ograniczana przez oczekiwane obniżenie dynamiki krajowego wzrostu gospodarczego w warunkach zacieśnienia polityki fiskalnej, w tym obniżenia inwestycji publicznych, a także dokonanego w I połowie 2011 r. podwyższenia stóp procentowych oraz oczekiwanego spowolnienia wzrostu gospodarczego na świecie. W ocenie Rady dokonanej w I połowie 2011 r. istotne zacieśnienie polityki pieniężnej powinno przyczynić się do powrotu inflacji do celu inflacyjnego w średnim okresie. W związku z tym w III kwartale 2011 r. Rada utrzymała stopy procentowe na niezmienionym poziomie. W swoich komunikatach Rada nadal nie wykluczała jednak dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby pogorszyły się perspektywy powrotu inflacji do celu.

Równocześnie Rada wskazała, że czynnikiem ryzyka dla wzrostu cen jest wpływ sytuacji na rynkach finansowych na kształtowanie się kursu złotego. Silna deprecjacja kursu złotego oraz jego podwyższona zmienność, uwarunkowana głównie wzrostem awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych, mogły przejściowo dodatkowo podnieść inflację. Pod koniec III kwartału 2011 r. NBP interweniował na rynku walutowym, sprzedając waluty obce za złote.

Napływające w IV kwartale 2011 r. dane wskazywały, że tempo wzrostu gospodarczego na świecie w III kwartale 2011 r. kształtowało się na niskim poziomie, przy jednocześnie znacznym zróżnicowaniu koniunktury w poszczególnych krajach. W Stanach Zjednoczonych tempo wzrostu PKB przyspieszyło, w strefie euro ukształtowało się zaś jedynie nieznacznie powyżej zera.

Równocześnie w Niemczech dynamika PKB w III kwartale 2011 r. – wspierana przez korzystną sytuację na rynku pracy oraz relatywnie wysoki wzrost gospodarczy w Azji – wzrosła, choć napływające dane miesięczne wskazywały na osłabienie koniunktury w tej gospodarce w IV kwartale 2011 r. W największych gospodarkach wschodzących wzrost gospodarczy w III kwartale 2011 r. spowalniał, co w większości z nich w dużym stopniu wynikało z wcześniejszego zacieśnienia polityki makroekonomicznej.

Stopniowy spadek cen surowców oraz pogorszenie się koniunktury gospodarczej na świecie w IV kwartale 2011 r. sprzyjały obniżeniu się inflacji, zarówno w gospodarkach rozwiniętych, jak i wschodzących. Inflacja w większości krajów pozostała jednak relatywnie wysoka.

Podobnie jak w poprzednim kwartale również w IV kwartale 2011 r. problemy fiskalne krajów strefy euro przyczyniały się do utrzymania znacznej niepewności co do przyszłego kształtowania się koniunktury w gospodarce światowej, negatywnie wpływały na nastroje uczestników życia gospodarczego i jednocześnie zwiększały napięcia na światowych rynkach finansowych.

W omawianym okresie główne banki centralne prowadziły ekspansywną politykę pieniężną, w tym EBC – po podwyższeniu stóp procentowych w kwietniu oraz w lipcu – w listopadzie i w grudniu ponownie je obniżył do poziomu z początku 2011 r. Ponadto w grudniu EBC przeprowadził dodatkowe długoterminowe operacje zasilające w płynność instytucje finansowe w strefie euro i poszerzył zakres aktywów akceptowanych jako zabezpieczenie w operacjach otwartego rynku, co oddziaływało w kierunku zmniejszenia napięć na międzynarodowych rynkach finansowych. Również banki centralne wielu krajów wschodzących pod koniec 2011 r. łagodziły politykę pieniężną.

Dane dotyczące polskiej gospodarki wskazywały, że wzrost PKB w III kwartale 2011 r. pozostał relatywnie wysoki (4,2% r/r), co nadal wynikało głównie ze wzrostu popytu krajowego. Równocześnie istotnie zwiększył się wkład eksportu netto do wzrostu PKB, czemu sprzyjała deprecjacja złotego. Choć wskaźniki koniunktury w dalszym ciągu sygnalizowały możliwość pewnego osłabienia się aktywności gospodarczej, w IV kwartale 2011 r. wzrost produkcji przemysłowej, budowlano-montażowej oraz sprzedaży detalicznej pozostał wysoki. Równocześnie akcja kredytowa dla przedsiębiorstw nadal rosła oraz utrzymywał się relatywnie szybki wzrost złotych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych przy wciąż ujemnej dynamice kredytów konsumpcyjnych.

W III kwartale nadal spowalniał natomiast wzrost liczby pracujących w gospodarce, a stopa bezrobocia utrzymywała się na podwyższonym poziomie. Wzrost wynagrodzeń co prawda przyspieszył, ale wpłynęły na to czynniki o charakterze statystycznym. Napływające w IV kwartale 2011 r. dane z rynku pracy wskazywały na spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu miesięcznym oraz utrzymywanie się umiarkowanej dynamiki wynagrodzeń.

W omawianym okresie roczna inflacja CPI ponownie wzrosła i pozostała wyraźnie powyżej celu inflacyjnego NBP (w IV kwartale 2011 r. wyniosła średnio 4,6% r/r), co wpływało na utrzymywanie się podwyższonych oczekiwań inflacyjnych. Wzrost inflacji był w dużym stopniu związany ze znacznym osłabianiem się kursu złotego od sierpnia 2011 r., które wynikało z utrzymywania się podwyższonej awersji do ryzyka. Znaczne osłabienie się kursu złotego przyczyniało się do wzrostu cen energii (w tym zwłaszcza paliw) i żywności, jak również pozostałych towarów importowanych. W rezultacie deprecjacja złotego prowadziła także do wzrostu inflacji bazowej.

W IV kwartale 2011 r. Rada podtrzymywała ocenę, że w średnim okresie inflacja będzie ograniczana przez stopniowo malejącą dynamikę popytu krajowego w warunkach zacieśnienia polityki fiskalnej, w tym obniżenia się inwestycji publicznych, a także dokonanego w I połowie 2011 r. podwyższenia stóp procentowych oraz oczekiwanego spowolnienia wzrostu

gospodarczego na świecie. Oceniając, że dokonane w I połowie 2011 r. zacieśnienie polityki pieniężnej powinno umożliwić powrót inflacji do celu inflacyjnego w średnim okresie, a także biorąc pod uwagę podwyższoną niepewność co do kształtowania się koniunktury w gospodarce światowej w kolejnych kwartałach, w IV kwartale 2011 r. Rada utrzymała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie. Rada w dalszym ciągu nie wykluczała jednak dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby pogorszyły się perspektywy powrotu inflacji do celu.

Równocześnie Rada nadal podkreślała, że czynnikiem ryzyka dla wzrostu cen jest wpływ sytuacji na rynkach finansowych na kształtowanie się kursu złotego. W obliczu utrzymującej się znacznej zmienności kursu złotego w IV kwartale 2011 r. NBP dokonał kilku interwencji na rynku walutowym.

Ważnym elementem realizacji polityki pieniężnej opartej na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego była – podobnie jak w poprzednich latach – komunikacja z otoczeniem, polegająca na przedstawianiu przez Radę oceny aktualnego stanu gospodarki oraz przyszłego przebiegu procesów gospodarczych. Do najważniejszych instrumentów w sferze komunikacji w 2011 r. nadal należały publikowane cyklicznie: *Raporty o inflacji*, informacje po posiedzeniu Rady Polityki Pieniężnej (i towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniu Rady), opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej, a także publikowane raz w roku: *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej i Założenia polityki pieniężnej*⁴. W *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2012* Rada utrzymała podstawowe elementy dotychczasowej strategii polityki pieniężnej NBP, jednocześnie nieznacznie je modyfikując.

Od kwietnia 2011 r. Rada zdecydowała także o przyspieszeniu publikacji wyników głosowań członków Rady nad wnioskami i uchwałami dotyczącymi stóp procentowych. Decyzja ta miała na celu dalsze zwiększenie przejrzystości polityki pieniężnej.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2011 r.

W 2011 r. Narodowy Bank Polski realizował politykę pieniężną, oddziałując na poziom inflacji za pomocą stóp procentowych. Rada, określając wysokość stóp procentowych NBP, wyznaczała rentowności pozostałych instrumentów polityki pieniężnej.

Zestaw instrumentów polityki pieniężnej nie różnił się istotnie od obowiązującego w 2010 r. Składały się na niego stopy procentowe NBP, operacje otwartego rynku, operacje depozytowo-kredytowe, a także rezerwa obowiązkowa. Katalog dostępnych instrumentów był dostosowany do realizowanej przez NBP strategii polityki pieniężnej, a także do utrzymującej się w sektorze bankowym trwałej nadwyżki płynności. Ponadto umożliwiał on wprowadzenie przez NBP dodatkowych operacji w każdym momencie, gdyby sytuacja na rynkach finansowych, w szczególności w krajowym sektorze bankowym, uległa pogorszeniu.

Za pomocą instrumentów polityki pieniężnej Rada wpływała na poziom krótkoterminowych stóp procentowych rynku pieniężnego. Oddziałując na ich poziom, Rada dążyła do osiągnięcia takiej wysokości stóp procentowych w gospodarce, który sprzyjał realizacji założonego celu inflacyjnego w średnim okresie.

⁴ W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które istotnie wpływały na decyzje podejmowane przez Radę.

2.3.1. Płynność sektora bankowego w 2011 r.

W 2011 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach nadpłynności sektora bankowego⁵. Jej poziom w 2011 r. wyniósł średnio 95 928 mln zł, co oznacza wzrost w porównaniu z 2010 r. o 25 021 mln zł, tj. o 35%⁶. Podczas gdy do końca lipca poziom nadpłynności sukcesywnie wzrastał, w kolejnych miesiącach 2011 r. trend ten uległ odwróceniu.

Zmiany w poziomie nadpłynności sektora bankowego w trakcie 2011 r. wynikały w przeważającej mierze z oddziaływania czynników pozostających poza kontrolą NBP (tzw. czynników autonomicznych).

Spośród czynników wpływających na wzrost nadpłynności sektora bankowego największe znaczenie miał skup przez NBP walut obcych, pochodzących głównie z funduszy unijnych, a także z operacji zamiany środków w walucie obcej na złote w NBP, dokonywanych przez Ministerstwo Finansów. Skup walut obcych netto (czyli pomniejszony o wartość sprzedaży walut przez NBP) spowodował przyrost nadpłynności średnio o 11 598 mln zł. Do zwiększenia poziomu nadpłynności przyczyniła się również wpłata z zysku NBP do budżetu państwa, w kwocie 6 203 mln zł, a także wypłaty dyskonta od emitowanych przez NBP bonów pieniężnych, którego średnia wartość wyniosła 4 062 mln zł.

W kierunku ograniczenia poziomu nadpłynności w największym stopniu w 2011 r. oddziaływał wzrost poziomu pieniądza gotówkowego w obiegu, średnio o 8 452 mln zł, a także wzrost poziomu rezerwy obowiązkowej, średnio o 6 044 mln zł.

Rada na bieżąco była informowana o kształtowaniu się poziomu nadpłynności sektora bankowego.

2.3.2. Stopy procentowe NBP

W 2011 r. podstawowym instrumentem polityki pieniężnej NBP była krótkoterminowa stopa procentowa – stopa referencyjna NBP. Zmiany jej wysokości wynikały z kierunku prowadzonej polityki pieniężnej. Stopa ta określała rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływając jednocześnie na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

Stopa depozytowa oraz stopa lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych *overnight* na rynku międzybankowym. Stopa redyskonta weksli pośrednio określała oprocentowanie środków utrzymywanych przez banki w ramach systemu rezerwy obowiązkowej⁷.

W I połowie 2011 r. Rada czterokrotnie podwyższyła stopy procentowe NBP, łącznie o 1 pkt proc. W wyniku tych decyzji począwszy od czerwca 2011 r. stopa referencyjna NBP kształtowała się na poziomie 4,50%, stopa lombardowa na poziomie 6,00%, stopa depozytowa na poziomie 3,00%, a stopa redyskonta weksli na poziomie 4,75%.

⁵ Nadpłynność sektora bankowego jest to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany średni poziom rachunków bieżących banków, określony wysokością rezerwy obowiązkowej w okresach jej utrzymywania. Miarą nadpłynności jest saldo następujących operacji: podstawowych, dostrajających, typu *swap* walutowy (nieprzeprowadzanych w 2011 r.) oraz depozytowo-kredytowych.

⁶ Dane dotyczące poziomu nadpłynności, a także poszczególnych operacji polityki pieniężnej (w dalszej części rozdziału) zostały podane jako średnie w okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

⁷ Środki utrzymywane przez banki w formie rezerwy obowiązkowej oprocentowane były w 2011 r. na poziomie 0,9 stopy redyskonta weksli.

2.3.3. Operacje otwartego rynku

W 2011 r. za pomocą operacji otwartego rynku NBP dążył do oddziaływania na warunki płynnościowe w sektorze bankowym w sposób umożliwiający utrzymywanie krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych na poziomie spójnym z ustalonym przez Radę poziomem stopy referencyjnej NBP. Cel ten był realizowany poprzez przeprowadzanie operacji otwartego rynku w skali umożliwiającej kształtowanie się stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP⁸.

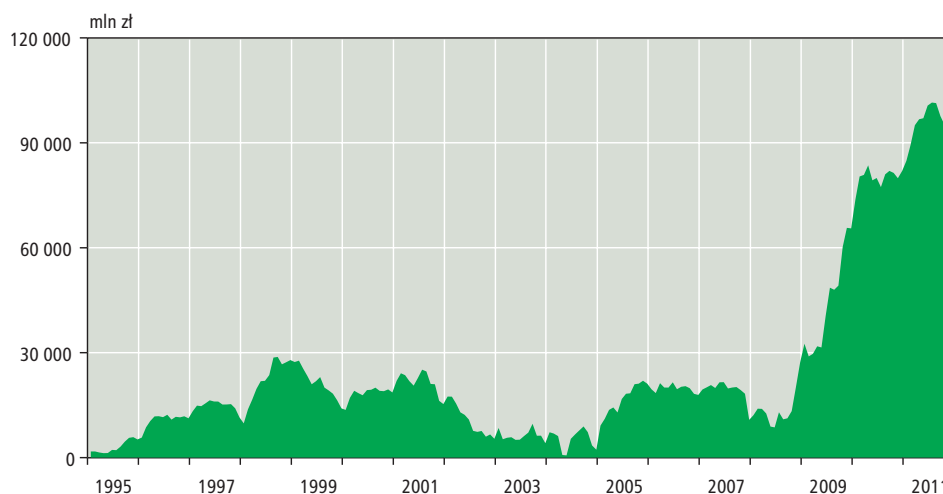
Operacje podstawowe przeprowadzane były w 2011 r. regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP o 7-dniowym terminie zapadalności. W 2011 r. średni poziom emisji bonów w ramach operacji podstawowych wyniósł 95 217 mln zł i był wyższy od średniego poziomu w 2010 r. o 22 249 mln zł (wykres 2.19).

W 2011 r. bank centralny emitował także bony pieniężne NBP w ramach operacji dostrajających. Operacje te miały krótszy termin zapadalności niż operacje podstawowe. Ich celem było ograniczanie wpływu zmian warunków płynnościowych w sektorze bankowym na wysokość krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Łącznie w ciągu roku przeprowadzono 27 operacji dostrajających. Średni poziom emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji dostrajających wyniósł 1 453 mln zł i był wyższy niż w 2010 r. o 1 405 mln zł.

Wzrastający do lipca 2011 r. poziom emisji bonów pieniężnych NBP był konsekwencją przyrostu nadpłynności w krajowym sektorze bankowym. Spadek skali emisji tych papierów w kolejnych miesiącach 2011 r. wynikał ze wspomnianego wyżej odwrócenia trendu w zakresie kształtowania nadpłynności w tym podokresie.

Wykres 2.19

Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku

Źródło: dane NBP.

Podobnie jak w roku poprzednim w 2011 r. występowały napięcia na światowych rynkach finansowych, nasilające się zwłaszcza w IV kwartale 2011 r. Ich skutkiem była podwyższona ostrożność banków w zakresie zarządzania własną pozycją płynnościową, wraz z występującą jednocześnie skłonnością do zarządzania nią w terminie *overnight*, oraz preferencja do gromadzenia buforów płynnościowych. W dalszym ciągu uczestnicy rynku międzybankowego utrzymywali ograniczone poziomy limitów kredytowych nakładanych na transakcje zawierane pomiędzy sobą.

⁸ POLONIA (ang. Polish Overnight Index Average) – średnia stawka *overnight* ważona wielkością transakcji na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. NBP publikuje wysokość tej stawki na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPS) każdego dnia o godzinie 17.00.

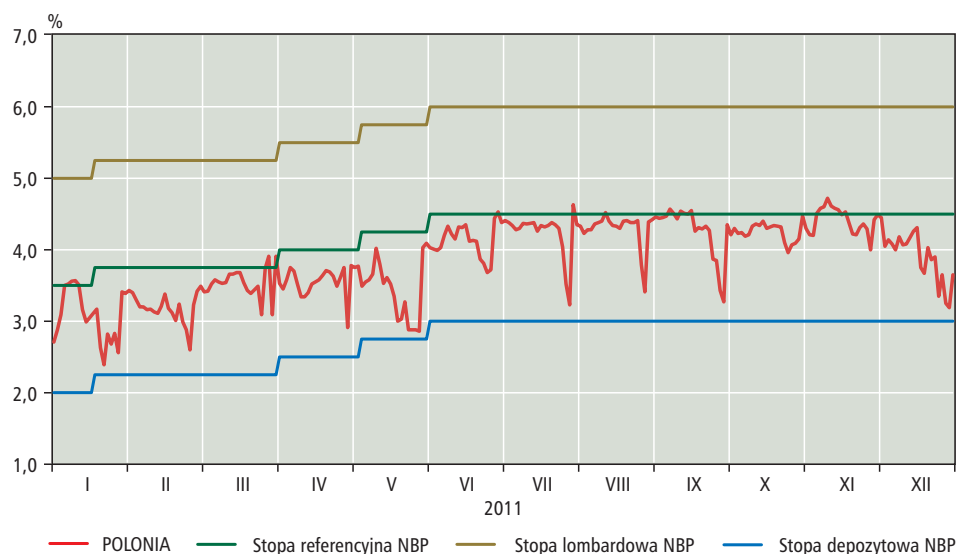
Powyższe uwarunkowania ograniczały skuteczność stosowanych przez NBP podstawowych operacji otwartego rynku. Potwierdzeniem tego było okresowe występowanie niewystarczającego popytu na przetargach operacji podstawowych względem podaży określonej przez bank centralny (ang. *underbidding*⁹).

Pomimo utrzymywania się niekorzystnych zjawisk na rynkach finansowych w 2011 r. nastąpiło zbliżenie stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP, w porównaniu z poprzednimi latami. Pozytywny trend w tym zakresie nasilił się zwłaszcza w II połowie 2011 r., kiedy odchylenie stawki POLONIA ukształtowało się na poziomach obserwowanych ostatnio przed upadkiem Lehman Brothers (wykres 2.20).

Do zbliżenia stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP w trakcie 2011 r. w znacznej mierze przyczyniło się rozpoczęcie stosowania przez NBP – od grudnia 2010 r. – krótkoterminowych operacji otwartego rynku o charakterze dostrajającym. Początkowo NBP przeprowadzał operacje dostrajające nieregularnie, w trakcie trwania okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, w celu doraźnego wpłynięcia na występujące w danym momencie warunki płynnościowe w sektorze bankowym. Najczęściej operacje te miały okres zapadalności równy 2–3 dniom. Od czerwca 2011 r. uzupełniono je o operacje dostrajające oferowane na koniec okresu rezerwowego. Operacje te umożliwiały bankom zbilansowanie własnej pozycji płynnościowej w całym okresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wykres 2.20

Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w 2011 r.

Źródło: dane NBP.

Stosowanie przez NBP dostrajających operacji otwartego rynku istotnie ograniczyło skalę wykorzystywania przez banki depozytu na koniec dnia, w porównaniu z okresem od momentu upadku Lehman Brothers. Wynikało to z faktu, że krótszy okres zapadalności, na jaki oferowane były operacje dostrajające, w porównaniu z 7-dniowym okresem operacji podstawowych, oraz ich wyższa rentowność względem oprocentowania depozytu na koniec dnia (o 150 pkt bazowych) skłaniały banki do lokowania w bonach pieniężnych NBP (w ramach operacji dostrajających) większej części utrzymywanych buforów płynnościowych. W rezultacie w porównaniu z poprzednimi latami zmniejszył się wpływ poziomu oprocentowania depozytu na koniec dnia (stopy depozytowej NBP), wykorzystywanego przez banki na znaczną skalę w latach poprzednich, na kształtowanie stawki POLONIA. Uczestnicy rynku zaczęli oczekiwać, że bank centralny będzie

⁹ Sytuacja, w której na przetargu operacji polityki pieniężnej zgłoszony przez banki popyt jest niższy od oferowanej przez bank centralny podaży.

w stanie bilansować warunki płynnościowe w sektorze bankowym w przeważającej mierze przy wykorzystaniu operacji otwartego rynku o rentowności równej stopie referencyjnej NBP.

Potwierdzeniem skuteczności przeprowadzanych przez NBP operacji dostrajających może być także ograniczony wpływ niekorzystnych zjawisk na światowych rynkach finansowych, które nasiliły się w II połowie 2011 r. (wraz z nasileniem się kryzysu zadłużeniowego w niektórych krajach strefy euro), na kształtowanie się stawki POLONIA w tym okresie.

Średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej ukształtowało się w 2011 r. na poziomie 43 pkt bazowych (i wynosiło 56 pkt bazowych w okresie styczeń-maj oraz 34 pkt bazowe w okresie czerwiec-grudzień, tj. odpowiednio przed rozpoczęciem oraz po rozpoczęciu oferowania przez NBP operacji dostrajających na koniec okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej)¹⁰. Było tym samym o 26 pkt bazowych niższe niż w 2010 r. oraz o 46 pkt bazowych niższe niż w 2009 r. Poziom ten był jednak wciąż wyższy niż przed wystąpieniem kryzysu na światowych rynkach finansowych, co wynikało z utrzymywania się czynników zwiększających preferencje banków do dysponowania nadwyżkami płynności.

W 2011 r. zmniejszyła się również zmienność stawki POLONIA mierzona odchyleniem standardowym. W porównaniu z 2010 r. wskaźnik ten był niższy o 4 pkt bazowe i kształtował się na poziomie 34 pkt bazowych. Identyczny spadek zmienności stawki POLONIA w stosunku do roku poprzedniego został odnotowany w 2010 r.

2.3.4. Rezerwa obowiązkowa

W 2011 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej na rachunkach w NBP podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych działające w Polsce. Rezerwa obowiązkowa była utrzymywana w systemie uśrednionym, tj. banki były zobowiązane do utrzymywania średniego stanu środków na rachunkach w NBP w okresie rezerwowym, na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej.

Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej stanowiły zwrotne środki pieniężne gromadzone na rachunkach bankowych oraz uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych. Z podstawy naliczania rezerwy wyłączone były środki przyjęte od innego banku krajowego, pozyskane z zagranicy na co najmniej dwa lata oraz gromadzone na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych w kasach mieszkaniowych i na indywidualnych kontach emerytalnych. Rezerwa obowiązkowa była naliczana i utrzymywana w złotych. Wartość naliczonej rezerwy banki pomniejszały o równowartość 500 tys. euro.

Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2011 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, od których obowiązywała stopa rezerwy obowiązkowej w wysokości 0%.

Rezerwa obowiązkowa na dzień 31 grudnia 2011 r. ukształtowała się na poziomie 28 039 mln zł i była wyższa o 2 091 mln zł w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. (wzrost o 8,1%).

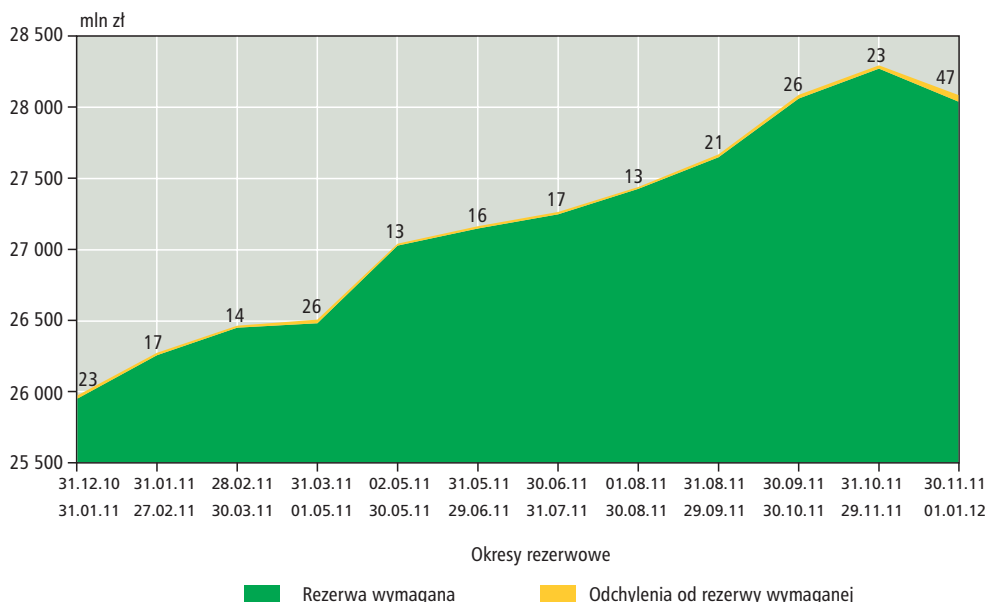
Środki rezerwy obowiązkowej utrzymywane przez banki na rachunkach w NBP były oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskontowej weksli. Zważywszy na fakt, że Rada podwyższyła stopę redyskontową w trakcie 2011 r. z poziomu 3,75% do 4,75%, średnie oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej wzrosło z 3,38% w 2010 r. do 4,03% w 2011 r.

¹⁰ Średnie odchylenie stawki POLONIA zostało przeliczone wg jednolitej bazy 365 dni w roku.

W 2011 r. we wszystkich okresach rezerwowych utrzymywała się nieznaczna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w porównaniu z wymaganym poziomem rezerwy obowiązkowej, która wahała się od 12,7 mln zł w sierpniu do 46,9 mln zł w grudniu. Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w 2011 r. wyniosła 21,3 mln zł i stanowiła 0,08% przeciętnego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej (wykres 2.21).

Wykres 2.21

Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2011 r.

Źródło: dane NBP.

Minimalizowaniu różnic pomiędzy rezerwą utrzymywaną a wymaganą w poszczególnych okresach rezerwowych sprzyjało udostępnienie przez NBP instrumentów ułatwiających zarządzanie środkami na rachunkach w NBP (depozyt na koniec dnia, kredyt lombardowy i kredyt techniczny) oraz oprocentowanie środków rezerwy tylko do wysokości rezerwy wymaganej.

W 2011 r. odnotowano jeden przypadek naruszenia obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej przez bank komercyjny. Wszystkie banki spółdzielcze w 2011 r. utrzymały wymagany poziom rezerwy obowiązkowej.

2.3.5. Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe (depozyt na koniec dnia oraz kredyt lombardowy) odgrywały rolę instrumentów stabilizujących poziom płynności na rynku międzybankowym i skalę wahań stóp *overnight*. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków komercyjnych, a ich głównym celem było krótkoterminowe uzupełnienie płynności systemu bankowego bądź lokowanie przez banki nadwyżek wolnych środków na okresy jednodniowe w NBP.

Stopa oprocentowania kredytu lombardowego, wyznaczająca cenę pozyskania pieniądza w NBP, określała górną granicę wahań stóp *overnight* na rynku międzybankowym, z kolei stopa depozytowa ograniczała ich zmienność od dołu.

Wykorzystanie kredytu lombardowego w 2011 r. było niewielkie i wyniosło łącznie w skali roku 173,0 mln zł wobec 182,4 mln zł w 2010 r. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego wyniosło 0,5 mln zł, podobnie jak w roku poprzednim.

Łączny poziom depozytów składanych przez banki na koniec dnia wyniósł w 2011 r. 261,1 mld zł i był niższy od depozytów złożonych w roku poprzednim o 31,0%. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia wyniósł 711,4 mln zł wobec 1 036,1 mln zł w 2010 r. Najwyższe wykorzystanie tego instrumentu miało miejsce z reguły w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Kredyt techniczny jest instrumentem ułatwiającym bankom zarządzanie płynnością w ciągu dnia operacyjnego, a jednocześnie zapewniającym płynność rozrachunku międzybankowego w NBP. Jest to kredyt nieoprocentowany, zabezpieczany dłużnymi papierami wartościowymi, zaciągany i spłacany w tym samym dniu operacyjnym. W 2011 r. dzienne zasilenie banków w płynność za pomocą kredytu technicznego wyniosło od 15,4 mld zł do 41,1 mld zł. Wykorzystanie kredytu technicznego wzrosło o 45,5% w stosunku do roku 2010 r.

Kredyt w ciągu dnia w euro to instrument zapewniający płynność rozrachunku w systemach SORBNET-EURO oraz TARGET2-NBP. Kredyt ten, zabezpieczany obligacjami skarbowymi uprzednio zaakceptowanymi przez EBC, był zaciągany i spłacany w ciągu dnia operacyjnego. W 2011 r. dzienne zasilanie banków płynnością operacyjną w euro wahało się od 2,0 mln euro do 54,5 mln euro (w 2010 r. odpowiednio od 2,3 mln euro do 3,5 mln euro).

2.3.6. Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu *swap* walutowy, NBP mógł dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym, przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

Pomimo podtrzymywania przez NBP gotowości do zaoferowania tego rodzaju operacji, w 2011 r., podobnie jak w roku poprzednim, nie występował popyt ze strony sektora bankowego na płynność w walutach obcych, którą bank centralny mógłby udostępnić w formie transakcji typu *swap* walutowy.

2.3.7. Interwencje walutowe

NBP dokonywał sprzedaży pewnej ilości walut obcych za złote między wrześniem a grudniem 2011 r. Interwencje walutowe były przeprowadzane w warunkach podwyższonej globalnej awersji do ryzyka, powodującej znaczny wzrost zmienności kursów walut krajów gospodarek wschodzących, w tym kursu złotego.

Przeprowadzenie interwencji walutowych było zgodne z realizowaną przez NBP w 2011 r. strategią polityki pieniężnej.

DZIAŁANIA NA RZECZ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO¹

---

¹ Zadania z tego rozdziału są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy o NBP.

Wspieranie stabilności systemu finansowego stało się jednym ze stałych zadań realizowanych przez banki centralne krajów UE i należy do głównych obszarów działalności Narodowego Banku Polskiego. Formalne zobowiązanie do działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego określiła ustawa o Komitecie Stabilności Finansowej z dnia 13 grudnia 2008 r.², która uzupełniła ustawę o NBP. Ustawa ta nałożyła na Zarząd NBP obowiązek dokonywania analiz stabilności krajowego systemu finansowego.

Zachowanie stabilności systemu finansowego jest niezbędnym warunkiem realizacji podstawowego celu NBP – utrzymywania stabilnego poziomu cen.

3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2011 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej (KSF). Na posiedzeniach omawiano zagadnienia związane z ukształtowaniem krajowej i europejskiej struktury nadzoru nad systemem finansowym oraz kwestie dotyczące pogłębiającego się kryzysu zadłużenia w niektórych krajach strefy euro i jego ewentualnego wpływu na sytuację w polskim sektorze finansowym. Szczególną uwagę zwrócono na wyniki testów warunków skrajnych banków europejskich (ang. *stress-tests*). Po posiedzeniu KSF 15 lipca 2011 r. został wydany wspólny komunikat NBP i MF dotyczący wyników tych testów.

NBP brał także udział w pracach nad założeniami rozwiązań dotyczących restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (ang. *resolution*) w Polsce – w ramach międzyinstytucjonalnej grupy roboczej powołanej przez Komitet Stabilności Finansowej.

NBP współpracował z Komisją Nadzoru Finansowego, w tym przez członkostwo Wiceprezesa NBP w Komisji³.

Ponadto na podstawie upoważnienia ustawowego dotyczącego zasad przekazywania informacji NBP współpracował z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego⁴. Współpraca objęła przede wszystkim wymianę informacji i danych oraz spotkania ekspertów.

W 2011 r. NBP współpracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym – w skład Rady BFG wchodzi dwóch reprezentantów delegowanych przez Prezesa NBP.

3.2. Powołanie Komitetu Ryzyka Systemowego

Ostatni kryzys finansowy ujawnił brak podejścia makroostrożnościowego w sprawowaniu nadzoru nad systemem finansowym. Podejście to polega na analizie sektora finansowego jako całości i jego związków ze sferą realną gospodarki, w tym wczesnej identyfikacji zagrożeń dla stabilności systemu finansowego i reagowaniu na nie.

W odpowiedzi na te wyzwania w wielu krajach rozpoczęto wprowadzanie nowych rozwiązań instytucjonalnych, przez tworzenie instytucji nadzoru makroostrożnościowego. W Polsce pierwszym krokiem w tym kierunku było powołanie w styczniu 2011 r. w strukturze NBP Komitetu Ryzyka Systemowego. Jego celem jest formułowanie opinii oraz rekomendacji dla

² Dz.U. z 2008 r. Nr 209, poz. 1317.

³ Na podstawie art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym – Dz.U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119.

⁴ Art. 17 pkt 1 i 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

organów NBP w zakresie działań podejmowanych na rzecz ograniczania ryzyka systemowego i wspierania stabilności krajowego systemu finansowego.

3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego

Jednym z działań NBP na rzecz stabilności systemu finansowego są analizy stabilności i rozwoju poszczególnych rynków finansowych w Polsce. W 2011 r. prowadzono testy warunków skrajnych sektora bankowego i monitorowano sytuację najważniejszych podmiotów tego sektora. Znaczna część wyników tych analiz była prezentowana na posiedzeniach KSF i publikowana w materiałach NBP. W 2011 r. ukazały się następujące opracowania:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (w lipcu i grudniu). Przedmiotem dokumentów była analiza głównych obszarów ryzyka w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce. Wykazano, że sytuacja polskich banków była dobra i nadal utrzymywały one wysoką zdolność do absorpcji ewentualnych strat, a system finansowy pozostał stabilny. Występowała jednak duża niepewność co do rozwoju sytuacji gospodarczej za granicą. Do czynników ryzyka należało zaliczyć: ryzyko spowolnienia wzrostu gospodarczego, ryzyko braku dostępu banków do finansowania zewnętrznego oraz ryzyko zmian własnościowych. Wyniki makroekonomicznych analiz szokowych prezentowane w *Raportach o stabilności* wskazywały, że większość krajowych banków komercyjnych ma wystarczające kapitały do zaabsorbowania skutków znacznego spowolnienia wzrostu gospodarczego. Nawet w sytuacji silnego szoku większość z nich utrzymałaby zdolność do generowania dodatniego wyniku operacyjnego, który ograniczyłby negatywne oddziaływanie potencjalnych odpisów z tytułu utraty wartości kredytów na poziom kapitałów.
- *Badania sytuacji na rynku kredytowym* (kwartalne ankiety kierowane do przewodniczących komitetów kredytowych). Badania obejmują kształtowanie się polityki kredytowej banków (kryteriów i warunków udzielania kredytów) oraz popytu na najważniejsze kategorie kredytów, w tym zmiany w minionym kwartale i przewidywania banków na najbliższy kwartał. Przez większość 2011 r. obserwowano nieznaczne zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych. Jednocześnie w niewielkim stopniu zmieniły się kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych oraz kredytów dla dużych przedsiębiorstw. Pod koniec roku banki wyraźnie zaostrzyły kryteria przyznawania kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom oraz kredytów mieszkaniowych.
- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2010 r.* W dokumencie opisano najważniejsze zmiany w krajowym systemie finansowym w 2010 r. na tle nasilającego się kryzysu zadłużeniowego niektórych państw strefy euro. W 2010 r. utrzymywał się wzrost znaczenia systemu finansowego w gospodarce Polski. Jego aktywa powiększyły się o 11,6%, przede wszystkim za sprawą rozwoju sektora bankowego. Relacja tych aktywów do PKB zwiększyła się w porównaniu z 2009 r. o 6,6 pkt proc. i wyniosła 117,6%. Rozwojowi instytucji finansowych sprzyjała poprawa sytuacji i wzrost aktywów finansowych gospodarstw domowych. Dzięki silnemu wzrostowi aktywów funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych utrzymała się tendencja spadkowa udziału sektora bankowego w aktywach polskiego systemu finansowego. Udział niebankowych instytucji finansowych w całości aktywów systemu zwiększył się z 25,9% w 2004 r. do 30,4% w 2010 r. Jednocześnie odnotowano wyższe niż w poprzednim roku obroty w większości segmentów krajowego rynku finansowego.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

Ważnym obszarem działania NBP w 2011 r. był udział w pracach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB)⁵. Rada rozpoczęła działalność 1 stycznia 2011 r. jako niezależny organ sprawujący nadzór makroostrożnościowy w UE. Jej zadaniem jest przeciwdziałanie wystąpieniu i ograniczanie ryzyka systemowego, które mogłoby zagrażać stabilności systemu finansowego Unii Europejskiej. Główną rolę w jej pracach odgrywają prezesi banków centralnych UE, a jej przewodniczącym jest Prezes EBC. NBP jest reprezentowany w Radzie przez Prezesa NBP, będącego członkiem Rady Generalnej ESRB z prawem głosu. W 2011 r. Prezes NBP został także powołany w skład Komitetu Sterującego (na trzyletnią kadencję).

Ponadto:

- Przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach Doradczego Komitetu Technicznego (Advisory Technical Committee, ATC)⁶ i licznych grup eksperckich ESRB. Prace obejmowały analizę zagrożeń dla stabilności europejskiego systemu finansowego i przygotowanie stosownych zaleceń. Przedstawiciel NBP kierował pracami grupy zadaniowej, które doprowadziły do wydania pierwszej rekomendacji ESRB dotyczącej kredytów walutowych⁷.
- NBP uczestniczył w pracach ESRB obejmujących opiniowanie unijnych propozycji legislacyjnych z punktu widzenia polityki makroostrożnościowej: projektu rozporządzenia i nowelizacji dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (CRD IV/CRR) oraz projektu rozporządzenia w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji (określanego jako EMIR⁸).

NBP uczestniczył także (bez prawa głosu) w pracach Europejskiego Urzędu ds. Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA). Urząd ten, działający od 1 stycznia 2011 r., jest odpowiedzialny za poprawę jakości i spójności zasad sprawowania nadzoru przez poszczególne władze krajowe, wzmocnienie nadzoru nad transgranicznymi grupami finansowymi oraz opracowanie jednolitego zbioru przepisów (ang. *single rulebook*) obowiązujących instytucje kredytowe w UE.

NBP brał także udział w pracach grupy eksperckiej ESCB dotyczących wyzwań dla stabilności finansowej w krajach kandydujących do UE (ESBC expert group on financial stability challenges in EU candidate countries). Celem prac było przygotowanie raportu zawierającego ocenę stabilności finansowej w państwach ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1092/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie unijnego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010 r., www.eur-lex.europa.eu.

⁶ Doradczy Komitet Techniczny (ATC) doradza ESRB i wspiera ją w realizacji powierzonych zadań, w szczególności przez prowadzenie analiz mających na celu identyfikację ryzyka systemowego i omawianie wstępnych wersji dokumentów przekazywanych Radzie Generalnej ESRB.

⁷ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 21 września 2011 r. dotyczące kredytów w walutach obcych, Dz. Urz. UE C 342 z dnia 22.11.2011 r., www.eur-lex.europa.eu.

⁸ Skrót EMIR oznacza European Market Infrastructure Regulation. Jest to nieoficjalna nazwa projektu rozporządzenia: *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on OTC derivative transactions, central counterparties and trade repositories*. W lutym 2012 r. zakończono negocjacje trójstronne w ramach tzw. dialogu pomiędzy Komisją Europejską, Radą a Parlamentem Europejskim. Uzgodniony w wyniku tych negocjacji projekt rozporządzenia został przyjęty przez Parlament Europejski na posiedzeniu 29 marca 2012 r.

3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków

W 2011 r. NBP nie był finansowo zaangażowany w realizację programów naprawczych banków. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. żaden bank nie korzystał ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- powołanie Komitetu Ryzyka Systemowego,
- udział w pracach nowych instytucji nadzoru finansowego UE.

DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA NBP¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o NBP.

Na mocy ustawy NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominalnej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami banków) wg stanu na 31 grudnia 2011 r. osiągnął wartość 112 089,5 mln zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 9 025,2 mln zł, tj. o 8,8% w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.

W 2011 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 335 060,0 tys. sztuk banknotów i 632 472,7 tys. sztuk monet (w 2010 r. producenci dostarczyli 325 120,0 tys. sztuk banknotów i 565 138,5 tys. sztuk monet).

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. banknoty emitowane w złotych stanowiły 97,1%, a monety 2,9% wartości obiegu gotówkowego (w 2010 r. odpowiednio 97,0% i 3,0%). W ujęciu liczbowym banknoty emitowane w złotych stanowiły 9,4%, a monety 90,6% znaków pieniężnych w obiegu.

W strukturze wartościowej obiegu banknotów na koniec 2011 r. największy udział miały nominały: 100 zł – 66,8% (w 2010 r. – 66,8%) i 200 zł – 22,7% (w 2010 r. – 22,0%), a wśród monet dominowały: 5 zł – 30,5% (w 2010 r. – 31,1%) i 2 zł – 29,6% (w 2010 r. – 29,2%).

Pod względem liczby największy udział w obiegu na koniec 2011 r. miały banknoty: 100 zł – 59,1% (w 2010 r. – 58,2%) i 50 zł – 14,1% (w 2010 r. – 14,7%). W przypadku monet dominowały: 1 gr – 36,4% (w 2010 r. – 36,2%) oraz 2 gr – 18,3% (w 2010 r. – 18,2%).

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

NBP emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając wydarzenia o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym, ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków. W 2011 r. w ramach 14 tematów wyemitowano 39,5 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich oraz 840,0 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich (w 2010 r. odpowiednio: 66,5 tys. i 1 050,0 tys.).

W 2011 r. wyemitowano 24 rodzaje monet kolekcjonerskich (8 ze złota o wartości nominalnej 1000 zł, 200 zł, 100 zł i 25 zł oraz 16 ze srebra o wartości nominalnej 20 zł, 10 zł i 5 zł), w tym następujące monety niestandardowe²:

- monetę złotą o wartości nominalnej 1000 zł (*Beatyfikacja Jana Pawła II 1 V 2011*),
- monetę złotą o wartości nominalnej 25 zł (*Beatyfikacja Jana Pawła II 1 V 2011*),
- monetę srebrną o wartości nominalnej 5 zł (*Polskie Kluby Piłkarskie – Polonia Warszawa*),
- monetę srebrną w kształcie prostokąta z tampondrukiem o wartości nominalnej 20 zł (*Polscy Malarze XIX/XX wieku – Zofia Stryjeńska*),

² Standardowe monety kolekcjonerskie NBP to złote monety o wartości nominalnej 100 zł i 200 zł oraz monety srebrne o wartości nominalnej 10 zł i 20 zł.

- monetę srebrną z tampondrukiem o wartości nominalnej 20 zł (*Beatyfikacja Jana Pawła II 1 V 2011*),
- monetę srebrną w kształcie prostokąta o wartości nominalnej 10 zł (*Historia Jazdy Polskiej – Ułan II Rzeczypospolitej*),
- monetę srebrną w kształcie kwadratu o wartości nominalnej 10 zł (*Historia Polskiej Muzyki Rozrywkowej – Jeremi Przybora i Jerzy Wasowski*).

W 2011 r. wyemitowano łącznie 21 rodzajów monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold. W ramach serii Miasta w Polsce wprowadzono monety upamiętniające sześć miast: Gdynię, Kalisz, Kraków, Łódź, Mławę i Poznań.

NBP wyemitował także:

- banknot kolekcjonerski o wartości nominalnej 20 zł, upamiętniający 100. rocznicę przyznania Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie (nakład 60 tys. sztuk),
- złote monety uncjowe *Orzeł bielik* o wartości nominalnej 50 zł, 100 zł, 200 zł i 500 zł (nakład 4,0 tys. sztuk).

Monety kolekcjonerskie wyemitowane przez NBP zostały wyróżnione na prestiżowych międzynarodowych konkursach. Moneta srebrna o wartości nominalnej 10 zł (okrągła) z serii *Historia Polskiej Muzyki Rozrywkowej*, poświęcona Krzysztofowi Komedzie, zdobyła nagrodę specjalną Komitetu Organizacyjnego międzynarodowego konkursu COIN CONSTELLATION 2011. Ta sama moneta zyskała także tytuł „Najpiękniejsza moneta świata” na międzynarodowym konkursie numizmatycznym International Numismatic Prizes Vicenza Numismatica we Włoszech.

4.3. Zmiany zasad sprzedaży wartości kolekcjonerskich

W 2011 r. zmieniono zasady nabywania wartości kolekcjonerskich³. Wprowadzono nowe formy płatności i zabezpieczeń na aukcjach wartości kolekcjonerskich, tj.:

- umożliwiono klientom indywidualnym dokonywanie płatności przelewem za wylicytowane monety i banknoty kolekcjonerskie;
- wprowadzono tzw. kaucję gwarancyjną jako zabezpieczenie ofert o łącznej wartości wyższej niż 20 tys. zł., składanych w ramach jednej aukcji przez uczestników indywidualnych i instytucjonalnych; zmiana ta istotnie wpłynęła na bezpieczeństwo transakcji.

Ponadto przeprowadzono i rozstrzygnięto przetarg na obsługę płatności za zakupione wartości kolekcjonerskie przy użyciu kart płatniczych.

³ Uchwała nr 17/2011 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 marca 2011 r. zmieniająca uchwałę nr 73/2009 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 26 października 2009 r. w sprawie warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele.

4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2011 r. wycofano z obiegu 304,4 mln sztuk banknotów i monet (w 2010 r. – 340,6 mln) z powodu ich zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami.

4.5. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej

Liczba fałszyków znaków pieniężnych w walucie polskiej obecnej emisji zmniejszyła się o 35,1% w stosunku do 2010 r. Liczbę fałszerstw ujawnionych w latach 2008–2011 przedstawia tabela 4.1.

Tabela 4.1

Liczba ujawnionych w obiegu fałszyków znaków pieniężnych w walucie polskiej w latach 2008–2011

Fałszyfikaty	2008	2009	2010	2011
Banknoty emisji 1994 r. „Władcy polscy”	16 228	17 891	15 944	9 353
Monety obecnej emisji	12 704	8 023	8 519	6 519
Ogółem	28 932	25 914	24 463	15 872

Źródło: dane NBP.

Ponadto w 2011 r. ujawniono:

- 969 sztuk autentycznych monet emisji wycofanej z obiegu w 1994 r. o wartości nominalnej 10 zł i 20 zł, które zaliczono do fałszyków ze względu na to, że zostały przerobione i wykorzystane w automatach wrzutowych (w 2010 r. – 968),
- 342 sztuki fałszyków banknotów starej emisji „Wielcy Polacy” (w 2010 r. – 173).

4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne

W 2011 r. banki komercyjne zakupiły w NBP znaki pieniężne w walucie polskiej na kwotę 179,0 mld zł (168,6 mld zł w 2010 r.), z czego:

- 96,3 mld zł, tj. 53,8% ogólnej wartości, stanowiły transakcje zakupu znaków pieniężnych na podstawie umowy przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP⁴ (57,2% w 2010 r.),
- 82,7 mld zł, tj. 46,2% ogólnej wartości, stanowiły transakcje zakupu zawarte na podstawie umów w sprawie trybu realizacji umów kupna-sprzedaży znaków pieniężnych w walucie polskiej⁵ (42,8% w 2010 r.).

⁴ Na podstawie tej umowy banki przechowują w swoich skarbcach banknoty i monety będące własnością NBP i mają możliwość ich wykupu.

⁵ Tj. umowa regulująca czynności pobierania/odprowadzania przez banki banknotów i monet z/do NBP.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- zapewnienie płynności rozliczeń gotówkowych,
- wprowadzenie nowych form płatności i zabezpieczeń na aukcjach banknotów i monet kolekcjonerskich.

ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o NBP.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP realizuje funkcje centralnej bankowej instytucji dewizowej. Polegają one na gromadzeniu rezerw dewizowych, zarządzaniu nimi oraz podejmowaniu czynności bankowych i innych, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju.

W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, obniżając koszt finansowania na rynkach globalnych i ograniczając ryzyko gwałtownego odpływu kapitału. Mogą być także wykorzystywane w celu wsparcia stabilności rynków finansowych czy sektora bankowego, w szczególności przez dostarczanie płynności walutowej w przypadku dysfunkcyjności rynków finansowych.

5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych²

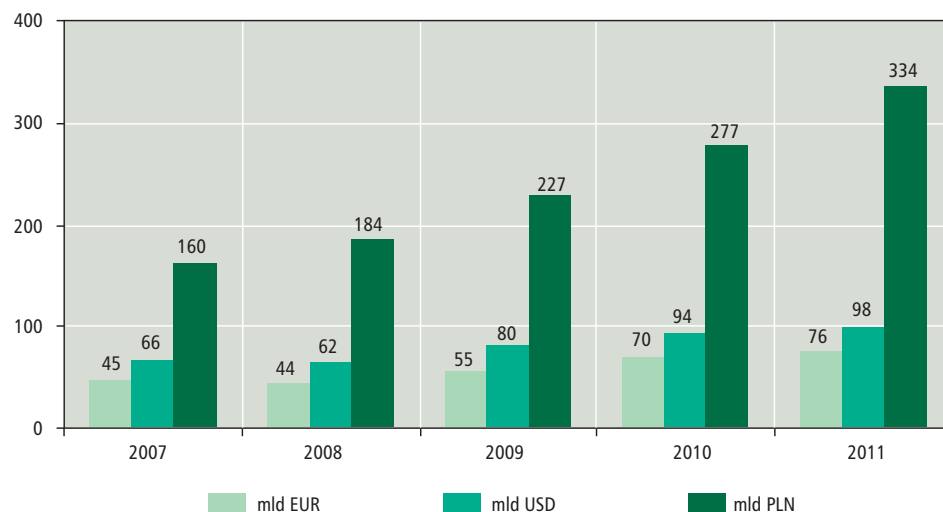
W 2011 r. oficjalne aktywa rezerwowe NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro – o 5,7 mld EUR do 75,7 mld EUR (8,2%),
- w przeliczeniu na dolary – o 4,4 mld USD do 97,9 mld USD (4,7%),
- w przeliczeniu na złote – o 57,3 mld PLN do 334,4 mld PLN (20,7%).

Stan rezerw dewizowych w latach 2007–2011 przedstawia wykres 5.1.

Wykres 5.1

Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2007–2011

Źródło: dane NBP.

Na akumulację oficjalnych aktywów rezerwowych w 2011 r. oddziaływał dochód z inwestowania rezerw, a także dodatnie saldo przepływów zewnętrznych, w tym napływ środków z Unii Europejskiej.

² Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pożyczkę rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki..

Najsilniejszy wzrost oficjalnych aktywów rezerwowych wyrażonych w złotych wynikał z deprecjacji złotego wobec wszystkich walut rezerwowych (kurs USD/PLN wzrósł o 15,3%, EUR/PLN o 11,5%, GBP/PLN o 14,7%, AUD/PLN o 14,9%, a NOK/PLN o 11,9%)³.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi

Realizując zadania związane z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, zgodnie z założeniami *Długoterminowej strategii zarządzania rezerwami dewizowymi*, NBP dąży do osiągnięcia jak najwyższej dochodowości rezerw przy zapewnieniu wysokiego bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków.

W ramach przyjętego procesu decyzyjnego Zarząd NBP corocznie określa Strategiczną Alokację Aktywów, podejmując decyzje dotyczące:

- struktury walutowej i inwestycyjnej,
- poziomu *modified duration*, odzwierciedlającego wrażliwość inwestycji na zmiany rentowności instrumentów (ryzyko stopy procentowej),
- zakresu aktywnej polityki inwestycyjnej.

Uwzględniając wyniki analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognoz rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych i analizy optymalizacyjnej, Zarząd NBP zdecydował o ograniczeniu w strukturze rezerw walutowych udziału dolara amerykańskiego (o 2 pkt proc.) i euro (o 3 pkt proc.) na rzecz funta szterlinga (zwiększenie udziału o 2 pkt proc.), dolara australijskiego (o 2 pkt proc.) i korony norweskiej (o 1 pkt proc.). *Modified duration* rezerw zostało utrzymane na poziomie 1,8. Strukturę walutową Strategicznej Alokacji Aktywów w latach 2007–2011 przedstawia tabela 5.1.

Tabela 5.1
Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów w latach 2007–2011 (w %)

	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów				
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK
2007	40	40	15	5	0
2008	40	35	15	5	5
2009	40	35	15	5	5
2010	38	35	13	8	6
2011	36	32	15	10	7

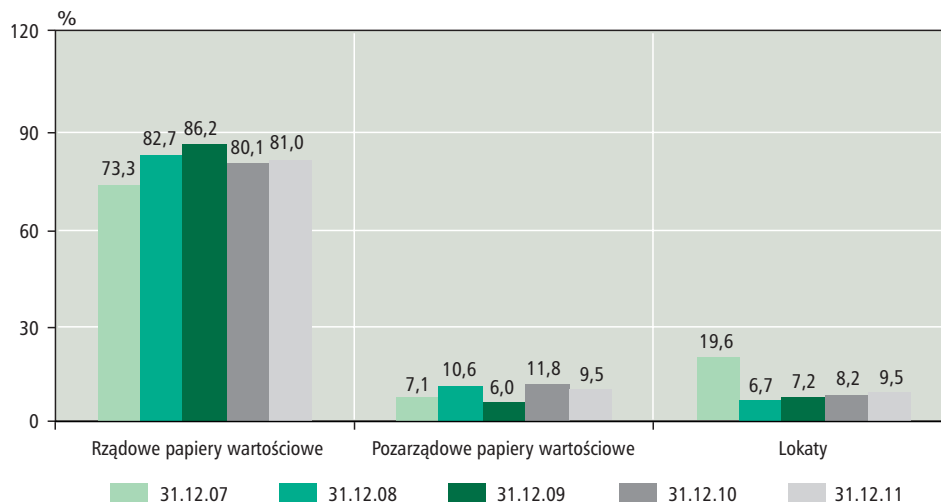
Źródło: dane NBP.

Największa część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności – głównie amerykańskie, niemieckie, brytyjskie, francuskie i australijskie. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Część rezerw stanowią krótkoterminowe lokaty zawierane z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

³ Przy wyliczaniu zmian kursów walutowych przyjęto dane z dokładnością do czterech miejsc po przecinku.

Wykres 5.2

Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych NBP w latach 2007–2011
(stan na koniec poszczególnych lat)

Źródło: dane NBP.

Realizowana strategia inwestycyjna dostosowywana jest do średnio- i krótkookresowych oczekiwań rynkowych w ramach aktywnej polityki inwestycyjnej.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z najważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 5.2

Zestawienie ograniczeń inwestycyjnych obowiązujących w procesie zarządzania ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Minimalny rating papierów wartościowych Ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Maksymalny poziom <i>modified duration</i> rezerw Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestowanie w walutach krajów, których rynki finansowe charakteryzują się najwyższą płacą Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

Źródło: dane NBP.

5.4. Uwarunkowania rynkowe w 2011 r.

W 2011 r. sytuacja na rynkach finansowych rozwijała się przede wszystkim pod wpływem nasilającej się awersji do ryzyka, wynikającej z obaw o:

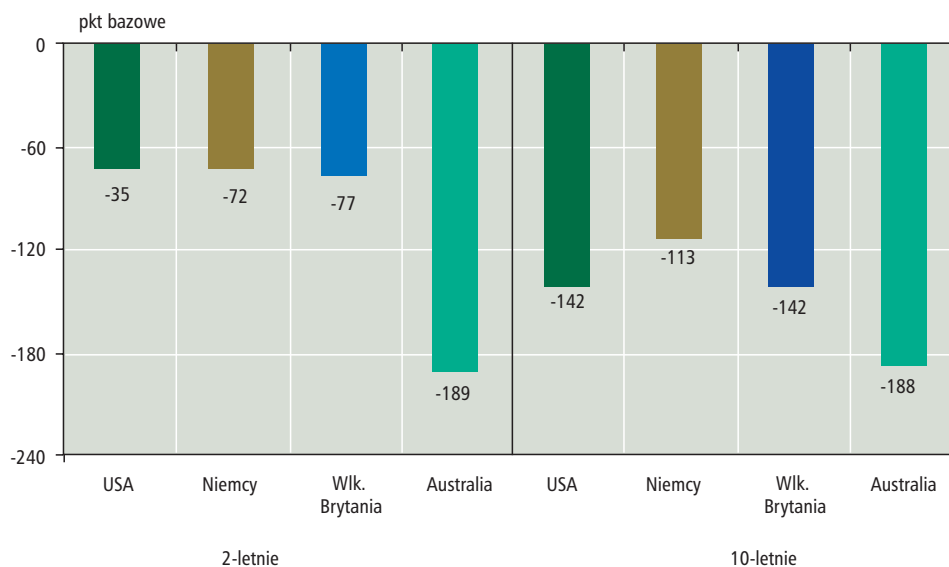
- rozprzestrzenienie się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro, w warunkach nasilenia spekulacji o nieuchronności restrukturyzacji długu Grecji, obaw o utratę zdolności obsługi zadłużenia przez kolejne kraje strefy euro – zwłaszcza Włochy, groźby kryzysu w europejskim sektorze bankowym,
- sytuację fiskalną USA – problemy z uchwaleniem przez Kongres USA nowego limitu zadłużenia, przyczyniające się do obniżenia przez agencję Standard & Poor's długoterminowego ratingu inwestycyjnego tego kraju do poziomu AA+,
- spowolnienie globalnej gospodarki.

W rezultacie zwiększyła się tendencja do inwestowania w najbezpieczniejsze instrumenty finansowe (ang. *flight to quality*), co doprowadziło do aprecjacji dolara amerykańskiego i silnego spadku rentowności na głównych rynkach papierów rządowych.

Skala spadku rentowności papierów wartościowych o 10-letnim terminie zapadalności wynosiła od 188 pkt bazowych na rynku australijskim do 113 pkt bazowych na rynku niemieckim. Rentowność 2-letnich papierów skarbowych obniżyła się od 189 pkt bazowych (obligacje australijskie) do 35 pkt bazowych (obligacje amerykańskie).

Wykres 5.3

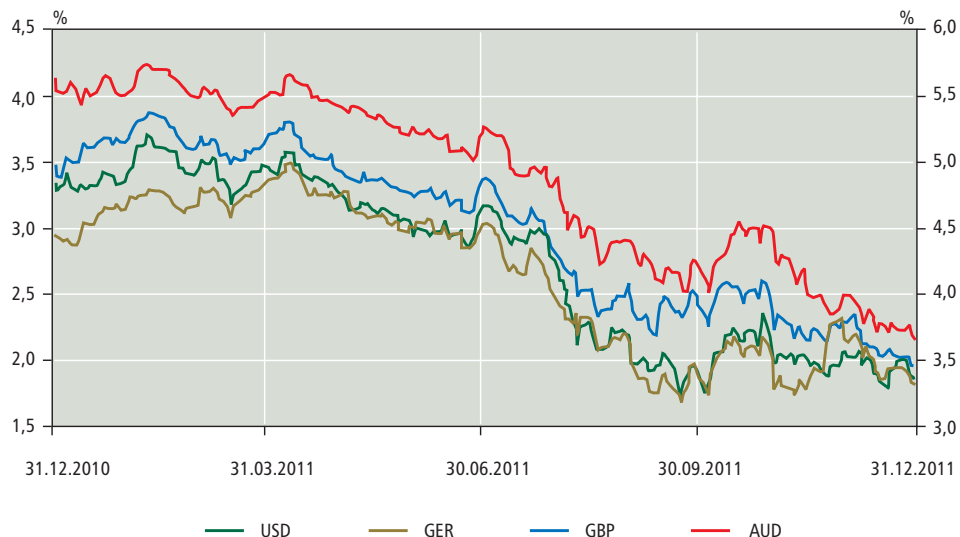
Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Australii

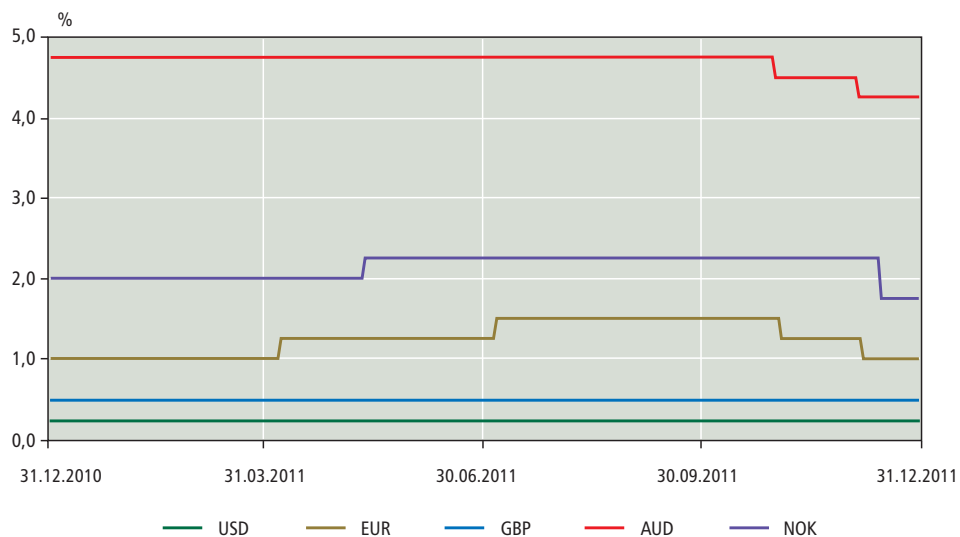
Źródło: NBP na podstawie Bloomberg.

Głównym beneficjentem odpływu kapitału z rynków krajów strefy euro objętych kryzysem zadłużeniowym były niemieckie papiery skarbowe, których rentowność spadła do najniższego w historii poziomu – obligacji 2-letnich do 0,14% (30 grudnia 2011 r.), a 10-letnich do 1,67% (22 września 2011 r.). Rekordowo niskie poziomy rentowności obligacji 2- i 10-letnich odnotowano również na rynkach papierów rządowych USA, Wielkiej Brytanii oraz Australii.

Spadkowi rentowności na analizowanych rynkach papierów wartościowych sprzyjały również działania podejmowane przez banki centralne. W 2011 r. Federal Reserve Bank (Fed) oraz Bank of England (BoE) utrzymywały oficjalne oprocentowanie na dotychczasowych, historycznie niskich poziomach, kontynuując programy zakupu papierów wartościowych mające na celu pobudzenie wzrostu gospodarczego.

Wykres 5.4**Rentowność 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii i Australii**

Źródło: NBP na podstawie Bloomberg.

Wykres 5.5**Oficjalne stopy procentowe w USA, strefie euro, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii**

Źródło: opracowanie NBP na podstawie Bloomberg.

EBC, który początkowo w celu ograniczenia inflacji dwukrotnie podwyższył koszt pieniądza – łącznie o 50 pkt bazowych do 1,5%, w ostatnim kwartale 2011 r. dokonał dwóch obniżek oprocentowania po 25 pkt bazowych każda, ponownie sprowadzając stopę refinansową do poziomu najniższego w historii: 1,0%. W odpowiedzi na gwałtowny wzrost rentowności papierów wartościowych krajów o słabszych wskaźnikach fiskalnych, w sierpniu 2011 r. EBC rozpoczął skup obligacji rządów Hiszpanii i Włoch.

Również Norges Bank (NB) w pierwszej połowie roku zdecydował się na podniesienie stopy depozytowej o 25 pkt bazowych, do 2,25%, lecz w związku z nasileniem się kryzysu zadłużenia w Europie oraz obniżeniem prognoz rozwoju globalnej gospodarki, w grudniu 2011 r. zredukował oprocentowanie o 50 pkt bazowych do 1,75%.

W IV kwartale 2011 r. dwie obniżki stopy *cash rate* po 25 pkt bazowych do 4,25% przeprowadził Reserve Bank of Australia (RBA).

5.5. Stopa zwrotu rezerw walutowych

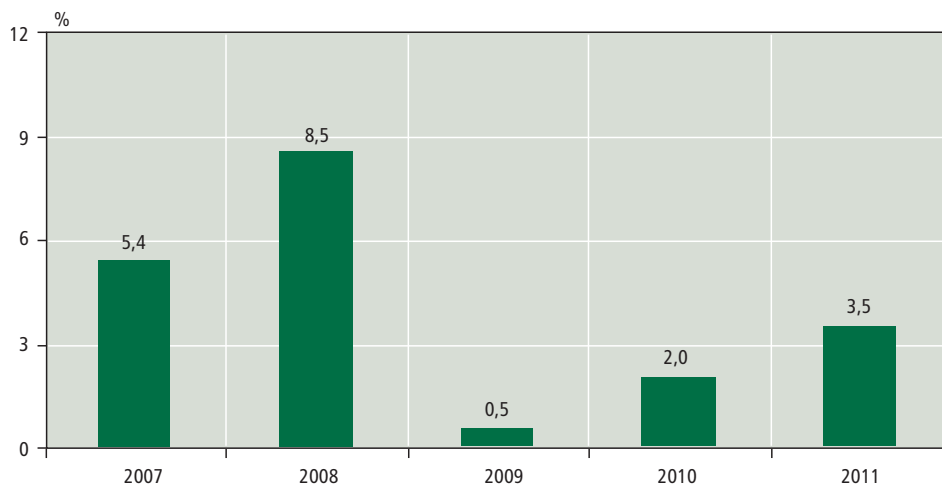
Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy od uwarunkowań rynkowych – zmian kursów walutowych oraz cen instrumentów inwestycyjnych. Oddziałują na nią również parametry Strategicznej Alokacji Aktywów.

W wyniku znacznego spadku rentowności obligacji rządowych w 2011 r. NBP osiągnął najwyższą od 2008 r. stopę zwrotu rezerw walutowych liczoną w walucie instrumentów⁴ – wyniosła ona 3,5% (wykres 5.6).

Skumulowana stopa zwrotu rezerw liczona w walucie instrumentów od czasu wprowadzenia na początku 2008 r. *Długoterminowej strategii zarządzania rezerwami dewizowymi* wyniosła 15,2%.

Wykres 5.6

Stopa zwrotu rezerw walutowych NBP w latach 2007–2011 (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych)

Źródło: dane NBP.

Stopa zwrotu rezerw wyliczona w złotych⁵ wyniosła w 2011 r. 17,9% (wykres 5.7). Oddziaływała na nią dodatkowo aprecjacja wszystkich walut rezerwowych względem złotego (wykres 5.8).

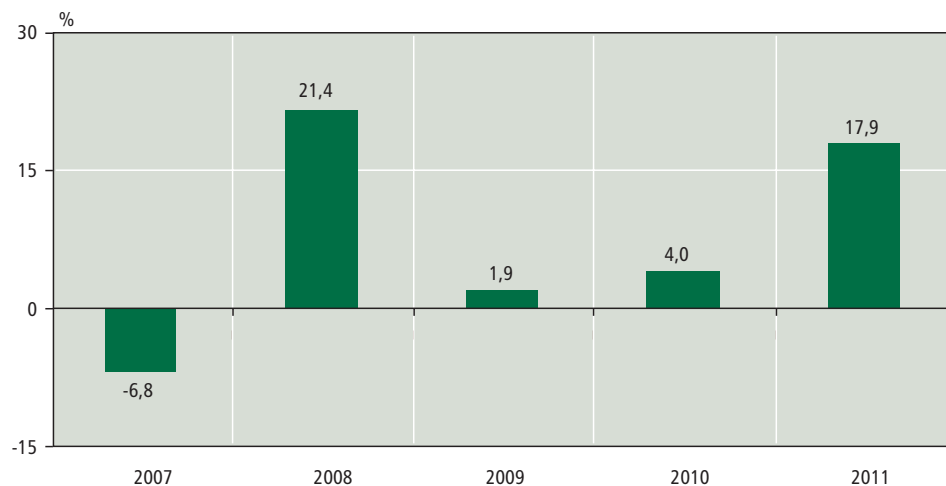
⁴ Stopa zwrotu rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

⁵ Stopa zwrotu rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

W okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2011 r. skumulowana stopa zwrotu rezerw liczona w złotych wyniosła 51,7%.

Wykres 5.7

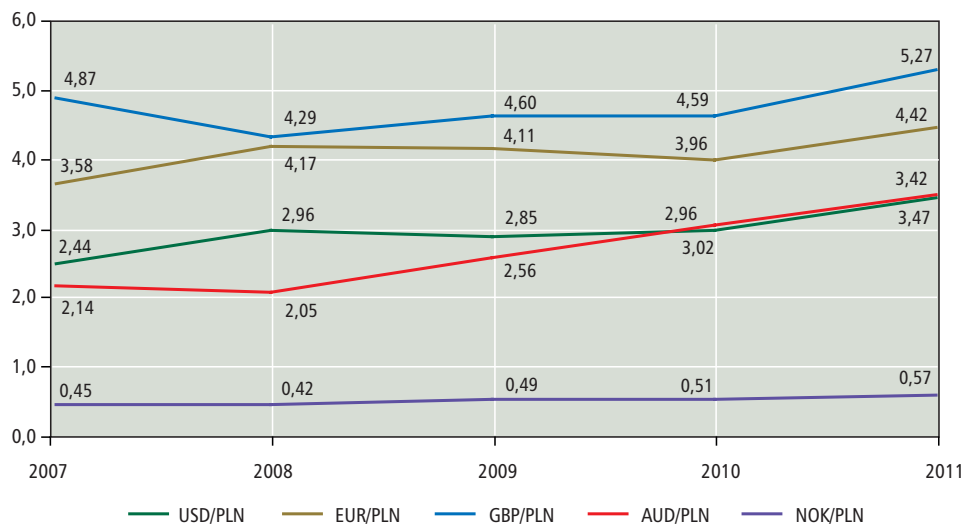
Stopa zwrotu rezerw walutowych w latach 2007–2011 (z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych)

Źródło: dane NBP.

Wykres 5.8

Kursy walut rezerwowych w relacji do złotego w latach 2007–2011 (poziom na koniec okresów)

Źródło: dane NBP.

5.6. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2011 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 7,3 mld zł (4,5 mld zł w 2010 r.), co stanowi równowartość 1,8 mld EUR⁶ lub 2,5 mld USD⁷.

Wynik z tytułu zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2011 r. 6,6 mld zł⁸.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- osiągnięcie najwyższej od 2008 r. stopy zwrotu rezerw, zarówno w walucie instrumentów, jak i w złotych (odpowiednio 3,5% i 17,9%),
- prowadzenie kompleksowych analiz strategii zarządzania rezerwami dewizowymi, uwzględniających ewolucję globalnego systemu finansowego, aktualne tendencje w zarządzaniu rezerwami banków centralnych i perspektywy rozwoju wybranych rynków finansowych.

⁶ Dane w EUR i USD skalkulowano na podstawie średniorocznych kursów EUR/PLN i USD/PLN.

⁷ Przy wyliczaniu tego dochodu nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny cenowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Wzrost wartości rynkowej portfeli inwestycyjnych może istotnie oddziaływać na stopę zwrotu rezerw – sytuacja taka miała miejsce w 2011 r., kiedy spadek rentowności papierów wartościowych podwyższał stopę zwrotu rezerw.

⁸ Przy wyliczaniu tego wyniku nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP i nie wpływają na wynik finansowy NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP.

DZIAŁALNOŚĆ DEWIZOWA¹

---

²⁹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ustawy o NBP oraz przepisów ustawy Prawo dewizowe.

Działalność dewizowa polega przede wszystkim na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli obrotu dewizowego. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2011 r. dokonano 915 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2010 r. – 1229), z tego 223 wpisy dotyczyły nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2010 r. – 218), a pozostałe polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców lub zmianie danych. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. w Polsce działało 4415 kantorów (na 31 grudnia 2010 r. – 4330).

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2011 r. wydano ogółem 34 decyzje dewizowe, z tego: 20 zezwoleń oraz 14 innych decyzji² (w 2010 r. – 39 decyzji).

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

W 2011 r. przeprowadzono ogółem 2194 kontrole (w 2010 r. – 2496), w tym:

- 1381 kontroli w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego do bilansu płatniczego (w 2010 r. – 738),
- 813 kontroli działalności kantorowej (w 2010 r. – 1758).

W związku z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej priorytetowo potraktowano kontrole rezydentów wykonujących obowiązki sprawozdawcze w tym zakresie.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 1029 kontroli, czyli w 47% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2010 r. – 36%). Wzrost stwierdzonych nieprawidłowości wynikał z dużej liczby uchybień w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego. W razie nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne, wzywające do przestrzegania obowiązujących przepisów lub, w przypadku działalności kantorowej, stosowano sankcje administracyjne i wykreślano w drodze decyzji wpisy przedsiębiorców w rejestrze działalności kantorowej.

---

² Dotyczyły one umorzenia postępowania i zmiany zezwolenia.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- dokonanie 915 wpisów do rejestru działalności kantorowej,
- wydanie 34 decyzji dewizowych,
- przeprowadzenie 2194 kontroli dewizowych.

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO¹

---

¹Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i 6 ustawy o NBP, a także ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami.

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunku międzybankowego,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- działania w zakresie nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych²

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET

Według stanu na koniec grudnia 2011 r. w systemie SORBNET prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 52 banków, tj. o dwa mniej niż w 2010 r., oraz rachunki pomocnicze dla KIR SA i KDPW SA.

W 2011 r. zamknięto dwa rachunki bieżące w złotych dla dwóch banków³. W tym samym okresie nie otwarto żadnego rachunku bieżącego.

W 2011 r. na rachunkach bieżących banków w złotych przeprowadzono około 2 619 tys. operacji (w 2010 r. – 2 166 tys.) na kwotę 44,9 bln zł (w 2010 r. 38,9 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 453 tys. (około 20,9%) oraz wzrost ich wartości o 6,0 bln zł (około 15,4%) w stosunku do 2010 r. Średnia wartość operacji w 2011 r. spadła o około 5,0% i wyniosła 17,1 mln zł (w 2010 r. – 18,0 mln zł).

Strukturę obrotów na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET przedstawia tabela 7.1, a liczbę zleceń w podziale na główne typy operacji przeprowadzonych na tych rachunkach ilustruje tabela 7.2.

Tabela 7.1

Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2011 r.

Rodzaje operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących	Obroty (w mln zł)			Struktura obrotów (w %)	
	saldo obrotów	w tym:		strony WN	strony MA
		strony WN	strony MA		
Stan środków na rachunkach banków (w mln):					
– na początek roku: 36 414,4	–	–	–	–	–
– na koniec roku: 20 155,9					
Zmiana stanu środków pieniężnych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	-16 258,5	44 941 684,3	44 925 425,8	100,0	100,0
1) zleceń klientów	308 095,3	23 701 450,5	24 009 545,8	52,7	53,4
2) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	0,0	7 564 642,9	7 564 642,9	16,8	16,8

² Brak właściwego sumowania danych w niektórych kolumnach i wierszach tabel podrozdziału 7.1 może wynikać z zaokrągleń lub przyjętej metody statystycznej.

³ Zamknięto rachunki: AIG Banku Polska SA – 17 marca, w związku z połączeniem z Santander Consumer Bankiem SA, oraz Mazowieckiego Banku Regionalnego SA – 8 września, w związku z przejęciem przez SGB-Bank SA (do 28 października GBW SA).

3) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	-14 699,4	5 096 034,3	5 081 335,0	11,3	11,3
4) operacji na międzybankowym rynku	0,0	4 622 474,5	4 622 474,5	10,3	10,3
5) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	12 645,3	2 762 495,9	2 775 141,2	6,1	6,2
6) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR SA	-318 194,9	766 268,2	448 073,4	1,7	1,0
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych	-9 454,4	179 503,9	170 049,5	0,4	0,4
8) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	-5 474,5	148 302,1	142 827,6	0,3	0,3
9) zakupu lub wykupu papierów wartościowych Skarbu Państwa	14 980,3	72 094,7	87 075,0	0,2	0,2
10) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	961,8	49,2	1 011,1	0,0	0,0
11) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	-4,2	365,5	361,4	0,0	0,0
12) operacji otwartego rynku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13) pozostałych operacji	-5 113,8	28 002,4	22 888,6	0,1	0,1

Źródło: dane NBP.

Tabela 7.2

Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących (w szt.)			Struktura liczby zleceń (w %)	
	ogółem	w tym na:		strony WN	strony MA
		stronie WN	stronie MA		
Ogólna liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	2 618 681	2 456 597	2 509 024	100,0	100,0
1) zleceń klientów	2 322 495	2 272 817	2 297 054	92,5	91,6
2) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	26 198	9 317	16 881	0,4	0,7
3) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	4 697	2 339	2 358	0,1	0,1
4) operacji na międzybankowym rynku	93 111	93 111	93 111	3,8	3,7
5) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	41 342	19 472	25 026	0,8	1,0
6) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR SA	37 657	16 446	21 211	0,7	0,8
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych	77 465	33 930	43 535	1,4	1,7
8) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	1 431	746	685	0,0	0,0
9) zakupu lub wykupu papierów wartościowych Skarbu Państwa	3 299	1 109	2 190	0,0	0,1
10) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	2 917	1 572	1 345	0,1	0,1
11) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	110	64	46	0,0	0,0
12) operacji otwartego rynku	0	0	0	0,0	0,0
13) pozostałych operacji	7 959	5 775	5 582	0,2	0,2

Źródło: dane NBP.

7.1.2. Obsługa rachunków w systemie SORBNET-EURO

Według stanu na koniec grudnia 2011 r. w systemie SORBNET-EURO nie prowadzono rachunków w euro dla żadnego uczestnika. Wynikało to z zaprzestania z dniem 21 listopada 2011 r. świadczenia przez NBP usługi pośrednictwa w dostępie do systemu TARGET2 dla banków i systemów zewnętrznych.

W 2011 r. zamknięto 25 rachunków bieżących, tj. 24 rachunki banków i rachunek KDPW SA⁴.

Na rachunkach bieżących banków w euro w systemie SORBNET-EURO przeprowadzono w 2011 r. około 131 tys. operacji (w 2010 r. – 226 tys.) na kwotę 18,3 mld euro (w 2010 r. – 22,6 mld). Oznacza to spadek liczby zrealizowanych operacji o 95 tys. (około 42,0%) przy równoczesnym spadku ich wartości o 4,3 mld euro (około 19,0%) w stosunku do 2010 r. Średnia wartość operacji wyniosła około 139,7 tys. euro (w 2010 r. – 99,9 tys.), czyli wzrosła o 39,8 tys. euro, tj. około 39,8%.

Strukturę obrotów na rachunkach bieżących banków w systemie SORBNET-EURO ilustruje tabela 7.3, a strukturę liczby zleceń według głównych typów operacji przeprowadzonych na tych rachunkach przedstawia tabela 7.4.

Tabela 7.3

Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w euro w systemie SORBNET-EURO w 2011 r.

Rodzaje operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących	Obroty (w tys. euro)			Struktura obrotów (w %)	
	saldo obrotów	w tym:		strony WN	strony MA
		strony WN	strony MA		
Stan środków na rachunkach banków (w tys. euro):					
– na początek roku: 49 023,2	–	–	–	–	–
– na koniec roku: 0,0					
Zmiana stanu środków pieniężnych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	-49 023,2	18 275 601,5	18 226 578,3	100,0	100,0
1) transgranicznych płatności międzybankowych	-8 280 901,8	15 457 064,6	7 176 162,7	84,6	39,4
2) transgranicznych płatności klientowskich	5 415 690,8	56 294,1	5 471 984,8	0,3	30,0
3) wymiany zleceń KIR SA	2 494 557,3	1 399 371,9	3 893 929,2	7,7	21,4
4) wykorzystania lub spłaty kredytu w ciągu dnia udzielonego bankom przez NBP	0,0	757 913,3	757 913,3	4,1	4,2

⁴ Zamknięto rachunki następujących podmiotów:

- Banku BPH SA, BRE Banku SA, Banku Polskiej Kasy Opieki SA, Banku Polskiej Spółdzielczości SA i Alior Banku SA – 6 czerwca, w związku z przejściem na bezpośredni rozrachunek w systemie TARGET2-NBP,
- Meritum Banku ICB SA – 17 czerwca, w związku z rezygnacją z prowadzenia rozliczeń w euro,
- Mazowieckiego Banku Regionalnego SA – 8 września, w związku z przejściem przez SGB-Bank SA (do 28 października GBW SA),
- Banku Poczтового SA, Banku Ochrony Środowiska SA, Getin Noble Banku SA, SGB-Banku SA, INVEST-BANKU SA,
- DZ BANKU Polska SA oraz Credit Agricole Banku Polska SA – 21 listopada, w związku z ostatnią migracją uczestników i przejściem na bezpośredni rozrachunek w systemie TARGET2-NBP,
- Banku Handlowego w Warszawie SA, BNP Paribas Banku Polska SA, Polskiego Banku Przedsiębiorczości SA, Pekao Banku Hipotecznego SA, Banku Gospodarki Żywnościowej SA, VOLKSWAGEN BANKU POLSKA SA, BRE Banku Hipotecznego SA, Banku DnB NORD Polska SA, Credit Agricole Corporate and Investment Banku SA Oddział w Polsce oraz Polbanku EFG SA – 21 listopada, w związku z tym, że zapewniły sobie pośrednictwo innych banków w systemie TARGET2,
- KDPW SA – 21 listopada 2011 r., w związku z przejściem na bezpośredni rozrachunek w systemie TARGET2-NBP.

5) krajowych operacji na międzybankowym rynku	0,0	567 862,3	567 862,3	3,1	3,1
6) krajowych zleceń klientów	303 160,2	36 236,1	339 396,4	0,2	1,9
7) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	18 487,1	0,0	18 487,1	0,0	0,1
8) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	-16,7	108,0	91,3	0,0	0,0
9) pozostałych operacji	0,0	751,3	751,3	0,0	0,0

Źródło: dane NBP.

Tabela 7.4

Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w euro w systemie SORBNET-EURO w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących (w szt.)			Struktura liczby zleceń (w %)	
	ogółem	w tym na:		strony WN	strony MA
		stronie WN	stronie MA		
Ogólna liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	130 576	14 343	116 819	100,0	100,0
1) transgranicznych płatności międzybankowych	30 263	7 732	22 531	53,9	19,3
2) transgranicznych płatności klientów	91 384	3 895	87 489	27,2	74,9
3) wymiany zleceń KIR SA	6 810	1 395	5 415	9,7	4,6
4) wykorzystania lub spłaty kredytu w ciągu dnia udzielonego bankom przez NBP	671	336	335	2,3	0,3
5) krajowych operacji na międzybankowym rynku	230	230	230	1,6	0,2
6) krajowych zleceń klientów	545	385	516	2,7	0,4
7) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	109	0	109	0,0	0,1
8) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	554	365	189	2,5	0,2
9) pozostałych operacji	10	5	5	0,0	0,0

Źródło: dane NBP.

7.1.3. Obsługa rachunków w systemie TARGET2-NBP

Według stanu na koniec grudnia 2011 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 23 uczestników (NBP, 20 banków komercyjnych oraz KIR SA i KDPW SA), tj. o 13 więcej niż rok wcześniej.

W 2011 r. w związku z przejściem na bezpośredni rozrachunek w systemie TARGET2-NBP otwarto rachunki w euro dla 12 banków i KDPW SA⁵.

⁵ Otwarto rachunki dla:

- Banku BPH SA, BRE Banku SA, Banku Polskiej Kasy Opieki SA, Banku Polskiej Spółdzielczości SA i Alior Banku SA – 6 czerwca,
- Banku Pocztowego SA, Banku Ochrony Środowiska SA, Getin Noble Banku SA, SGB-Banku SA, INVEST-BANKU SA, DZ BANKU Polska SA, Credit Agricole Banku Polska SA i dla KDPW SA – 21 listopada.

W 2011 r. w systemie TARGET2-NBP przeprowadzono około 1 039 tys. operacji (w 2010 r. 612 tys.) na kwotę 616,5 mld euro (w 2010 r. 381,5 mld). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 427 tys. (około 69,8%) oraz ich wartości o 235,0 mld euro (około 61,6%) w stosunku do 2010 r. Wzrost ten spowodowało przejście do tego systemu pięciu dużych banków (z systemu SORBNET-EURO). Średnia wartość operacji wyniosła około 0,6 mln euro, czyli tyle samo co rok wcześniej.

Stan środków, liczbę i wartość zleceń zrealizowanych na rachunkach uczestników w euro w systemie TARGET2-NBP prezentuje tabela 7.5.

Tabela 7.5

Stan środków, liczba i wartość zleceń zrealizowanych na rachunkach banków w euro w systemie TARGET2-NBP w 2011 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Nazwa jednostki	Razem	Średnia miesięczna
1.	Stan środków na rachunku NBP:			
1.1.	– na początek roku 83,4	mln euro	–	–
1.2.	– na koniec roku 19,4	mln euro	–	–
2.	Stan środków na rachunkach banków:			
2.1.	– na początek roku 85,4	mln euro	–	–
2.2.	– na koniec roku 97,9	mln euro	–	–
3.	Stan środków razem (1+2) 177,3	mln euro		
4.	Liczba zrealizowanych zleceń:	szt.	1 038 895	86 575
4.1.	– płatności krajowe	szt.	84 992	7 083
4.2.	– płatności transgraniczne wysłane	szt.	438 883	36 574
4.3.	– płatności transgraniczne otrzymane	szt.	515 020	42 918
5.	Wartość zrealizowanych zleceń:	mln euro	616 527,1	51 377,3
5.1.	– płatności krajowe	mln euro	95 951,0	7 995,9
5.2.	– płatności transgraniczne wysłane	mln euro	260 313,8	21 692,8
5.3.	– płatności transgraniczne otrzymane	mln euro	260 262,3	21 688,5
6.	Średnia wartość zleceń:	mln euro	–	0,6
6.1.	– płatności krajowe	mln euro	–	1,1
6.2.	– płatności transgraniczne wysłane	mln euro	–	0,6
6.3.	– płatności transgraniczne otrzymane	mln euro	–	0,5

Źródło: dane NBP.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne

W 2011 r. Zarząd NBP podjął uchwały wprowadzające zmiany w zakresie prowadzenia rachunków w systemach TARGET2-NBP i SORBNET-EURO⁶.

⁶ Uchwała nr 70/2011 z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia wzoru umowy w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP oraz uchwała nr 77/2011 z dnia 19 grudnia 2011 r. uchylającą uchwałę w sprawie wprowadzenia wzoru umowy w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku RTGS w systemie SORBNET-EURO.

Ponadto NBP opiniował projekty ustaw prawa polskiego i wspólnotowego, dotyczące: usług płatniczych⁷, ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami⁸, wymogów technicznych w poleceniach przelewu i poleceniach zapłaty w euro⁹, podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością¹⁰, a także obrotu instrumentami finansowymi.

7.2.2. Rozwój funkcjonalności krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej

W dniu 21 listopada 2011 r. zakończono proces przenoszenia rozliczeń w euro wszystkich uczestników z systemu SORBNET-EURO do systemu TARGET2. W związku z tym 31 grudnia 2011 r. system SORBNET-EURO został zamknięty. W dniu 1 stycznia 2012 r. uruchomiono nowy system o nazwie NBP-PHA przygotowany do współpracy z systemem TARGET2 i opracowany na potrzeby NBP w celu przeprowadzania rozliczeń w euro.

Kontynuowano prace nad nową wersją systemu SORBNET – systemem SORBNET2. Wykorzystuje on nową platformę technologiczną (tj. System Zarządzania Bazą Danych Oracle) oraz sieć SWIFT do komunikacji z uczestnikami. Uruchomienie systemu SORBNET2 zaplanowano na 25 marca 2013 r.

7.2.3. Upowszechnienie obrotu bezgotówkowego

W 2011 r. NBP:

- kontynuował prace mające na celu przyjęcie w formie dokumentu rządowego *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2011–2013*,
- prowadził działania edukacyjno-promocyjne dotyczące upowszechniania obrotu bezgotówkowego,
- uczestniczył w pracach Zespołu ds. Podstawowego Rachunku Bankowego, działającego przy Komitecie ds. Systemu Płatniczego Związku Banków Polskich, którego celem jest opracowanie rekomendacji w zakresie standardu podstawowego rachunku bankowego, przeznaczonego dla osób niekorzystających z usług bankowych lub dotkniętych wykluczeniem finansowym.

7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA

NBP kontynuował działania na rzecz wprowadzenia Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (Single Euro Payments Area – SEPA).

⁷ Projekt ustawy o usługach płatniczych stanowiącej implementację Dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylającej dyrektywę 97/5/WE. Ustawa została uchwalona 19 sierpnia 2011 r.

⁸ Projekt ustawy o zmianie ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami oraz ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, którego celem jest wprowadzenie do prawa polskiego dyrektywy 2009/44/WE zmieniającej dyrektywę 98/26/WE w sprawie zamknięcia rozliczeń w systemach płatności i rozrachunku papierów wartościowych oraz dyrektywę 2002/47/WE w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych w odniesieniu do systemów powiązanych i do wierzytelności kredytowych w części dotyczącej zmian ww. dyrektywy 98/26/WE.

⁹ Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wymogi techniczne dla poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 924/2009.

¹⁰ Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniającej dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylającej dyrektywę 2000/46/WE.

W 2011 r. NBP nadal oferował bankom (po podpisaniu stosownej umowy) możliwość pośredniego uczestnictwa w systemie STEP2 SEPA Credit Transfer (SCT). Na dzień 31 grudnia 2011 r. w schemacie SCT za pośrednictwem NBP uczestniczyło 17 banków (w 2011 r. do schematu przystąpiły trzy banki komercyjne).

W 2011 r. nastąpił znaczny wzrost liczby i wartości transakcji SEPA w systemie EuroELIXIR – z 347 206 transakcji o wartości 2 055,5 mln euro w styczniu do 697 121 transakcji o wartości 3 701,5 mln euro w grudniu.

W grudniu 2011 r. na stronie internetowej NBP został opublikowany wykaz kodów BIC stosowanych w transakcjach SEPA przez banki działające w Polsce¹¹.

7.2.5. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz uregulowaniami prawnymi z tego zakresu.

W 2011 r. Rada omawiała zagadnienia dotyczące:

- uruchomienia w KDPW_CCP¹² rozliczeń derywatów oraz transakcji *repo*,
- postępu prac nad nową generacją systemu SORBNET (SORBNET2) oraz przeniesienia rozrachunku międzybankowego w euro z systemu SORBNET-EURO na jednolitą wspólną platformę systemu TARGET2,
- perspektyw przyjęcia *Programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2011–2013* jako programu rządowego,
- wyników porównania wybranych elementów polskiego systemu płatniczego z systemami innych krajów UE,
- analiz wysokości opłat i prowizji związanych z rozliczeniami pieniężnymi w polskim sektorze bankowym,
- wprowadzenia w Polsce zalecenia Komisji Europejskiej w sprawie dostępu do zwykłego rachunku płatniczego.

W 2011 r. Rada powołała Zespół Roboczy ds. Opłaty Interchange¹³ (ZRIF). W skład Zespołu, poza pracownikami NBP, weszli przedstawiciele wszystkich zainteresowanych stron: podmiotów związanych z rynkiem płatności bezgotówkowych, konsumentów i instytucji rządowych. Celem prac jest zbadanie możliwości dokonania zmian w strukturze i wysokości opłaty *interchange* w Polsce.

¹¹ Informacja ta jest dostępna w ramach *Wykazu numerów banków i ich jednostek organizacyjnych*.

¹² KDPW_CCP SA – nazwa własna spółki (izby rozliczeniowej); CCP – kontrpartner centralny (ang. *central counterparty*) – podmiot (izba rozliczeniowa), którego rolą jest ograniczanie ryzyka systemowego przez przejmowanie na siebie i odpowiednie zabezpieczanie ryzyka kredytowego pierwotnych stron transakcji instrumentami finansowymi.

¹³ Opłata *interchange* – prowizja wypłacana przez agenta rozliczeniowego na rzecz banku wydawcy od każdej bezgotówkowej transakcji realizowanej przy użyciu karty płatniczej.

7.3 Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych

Sprawowanie nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu tych systemów i utrzymanie stabilności finansowej.

7.3.1. Nadzór nad systemami płatności oraz systemami autoryzacji i rozliczeń

W ramach sprawowanego nadzoru systemowego nad systemami płatności, w tym systemami autoryzacji i rozliczeń¹⁴, Prezes NBP wydał w 2011 r. decyzje dotyczące:

- udzielenia zgody na prowadzenie przez Paypro SA systemu autoryzacji i rozliczeń o nazwie System PayPro,
- udzielenia zgody na prowadzenie przez Blue Media SA systemu płatności natychmiastowych o nazwie System płatności BlueCash,
- udzielenia zgody na wprowadzenie przez KIR SA zmian w systemie płatności EuroELIXIR, polegających na wprowadzeniu trzeciego przebiegu rozliczeniowego w systemie,
- udzielenia zgody na wprowadzenie przez PayU SA zmian w systemie autoryzacji i rozliczeń System płatności.pl, polegających na zastosowaniu przez PayU SA, oprócz instytucji pośredniczącej, własnego centrum autoryzacyjno-rozliczeniowego, oraz na zmianie nazwy systemu na System PayU.PL,
- udzielenia zgody na prowadzenie przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA systemu płatności natychmiastowych o nazwie System Rozliczeń Płatności Natychmiastowych.

Ponadto NBP na bieżąco analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych systemów. Dokonywał także oceny incydentów zakłócających ich funkcjonowanie i podejmował działania zmierzające do zapewnienia ich bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania.

7.3.2. Nadzór nad systemami rozrachunku papierów wartościowych

W 2011 r. NBP, we współpracy z KNF, przeprowadził ocenę systemu kdpw_stream¹⁵, prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, pod względem spełniania *Rekomendacji dla systemów rozrachunku papierów wartościowych*, opracowanych przez wspólną grupę roboczą ESBC i Komitetu Europejskich Regulatorów Papierów Wartościowych (Committee of European Securities Regulators, CESR). Kontrola zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej.

W ramach sprawowanego nadzoru NBP przygotowywał opinie dla KNF dotyczące wniosków o zmianę regulacji KDPW SA i KDPW_CCP SA, w szczególności dotyczące przeniesienia funkcji rozliczeniowej z KDPW do KDPW_CCP¹⁶.

¹⁴ Na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz.U. z 2010 r., Nr 112, poz. 743 j.t. z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U. Nr 169, poz. 1385 z późn. zm.).

¹⁵ kdpw_stream – system depozytowy organizowany, prowadzony i nadzorowany przez KDPW SA, zapewniający dokonywanie rozrachunku transakcji zawieranych w obrocie instrumentami finansowymi.

¹⁶ Przeniesienie to nastąpiło 1 lipca 2011 r. i było poprzedzone: zmianą Regulaminu KDPW SA, wprowadzeniem Regulaminu rozliczeń transakcji KDPW_CCP SA i Regulaminu funduszu rozliczeniowego KDPW_CCP SA (zaopiniowanych pozytywnie przez Prezesa NBP).

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- zakończenie migracji ostatnich uczestników do systemu TARGET2-NBP,
- zamknięcie systemu SORBNET-EURO,
- kontynuacja prac nad przeniesieniem systemu SORBNET na nową platformę technologiczną i tworzenie nowego systemu SORBNET2,
- powołanie Zespołu Roboczego ds. Opłaty Interchange (ZRIF),
- przeprowadzenie oceny systemu kdpw_stream pod względem spełnienia Rekomendacji ESCB-CESR.

OBSŁUGA SKARBU PAŃSTWA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, 51, 52 ustawy o NBP, przepisów ustawy o finansach publicznych oraz przepisów Prawa bankowego.

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obsługę obrotu skarbowymi papierami wartościowymi i działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2011 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przede wszystkim: centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, w tym urzędów obsługujących organy podatkowe, oraz rachunki środków na wydatki niewygasające jednostek budżetowych. NBP prowadził również rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych dla podmiotów uprawnionych do posiadania rachunków w NBP.

Prowadzona przez NBP obsługa rachunków budżetu państwa pozwala na zapewnienie bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków publicznych.

Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził, za zgodą Prezesa NBP, rachunki innych osób prawnych (przede wszystkim Funduszu Rezerwy Demograficznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA, Agencji Rynku Rolnego, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości², jednostek doradztwa rolniczego, związków zawodowych pracowników NBP, Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, Komisji Europejskiej oraz banków centralnych Francji, Węgier, Niemiec i Czech).

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

NBP przeprowadzał operacje na rachunkach bankowych budżetu państwa – w formie bezgotówkowej, przede wszystkim w systemie Bankowości Elektronicznej *enbepe*, a także w formie gotówkowej. W obsłudze rachunków bankowych Departamentu Budżetu Państwa MF oraz Departamentu Instytucji Płatniczej MF wykorzystywano międzysystemowy interfejs B2B, łączący Zintegrowany System Księgowy NBP z systemem informatyczno-księgowym Ministerstwa Finansów. Za pomocą interfejsu B2B obsługiwane były również rachunki Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego.

W 2011 r. NBP i MF kontynuowały wspólne prace nad wprowadzeniem nowych zasad obsługi budżetu państwa.

8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

NBP prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE.

W 2011 r.³ NBP obsługiwał 3922 klientów (w 2010 r. 4237), dla których oddziały okręgowe prowadziły 16 643 rachunki (w 2010 r. 19 215), z czego 8233 rachunki były obsługiwane w ramach zastępczej obsługi kasowej (w 2010 r. 11 352)⁴.

² Rachunki PARP prowadzone były do 19 października 2011 r.

³ Według stanu na 31 grudnia 2011 r.

⁴ Zastępcza obsługa kasowa prowadzona jest dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym zlokalizowany jest oddział okręgowy NBP.

Spadek liczby klientów oraz prowadzonych rachunków wynika przede wszystkim z likwidacji z dniem 31 grudnia 2010 r. państwowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz wydzielonych rachunków dochodów własnych⁵, jak również z zamknięcia rachunków państwowych funduszy celowych, na podstawie nowelizacji ustawy o finansach publicznych z 16 grudnia 2010 r.⁶

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Narodowy Bank Polski prowadził, na podstawie umów agencyjnych podpisanych w latach ubiegłych z Ministrem Finansów, obsługę zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 56 kredytów udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje i organizacje finansowe,
- 57 gwarantowanych przez Rząd RP kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- 1 umowy o udostępnienie środków kredytów podmiotom krajowym.

Pełniąc funkcję depozytariusza Banku Światowego i jego agend, NBP obsługiwał 18 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w tych organizacjach.

8.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi skarbowych papierów wartościowych

NBP jako agent emisji skarbowych papierów wartościowych zobowiązany jest do organizacji przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2011 r. przeprowadzono:

- 19 przetargów bonów skarbowych; podaż wyniosła 22,2 mld zł, popyt 57,0 mld zł, sprzedano 18,7 mld zł. Ministerstwo Finansów zmodyfikowało zasady emisji bonów skarbowych. Emisja odbywała się w systemie sprzedaży bonów o takim samym terminie wykupu na kilku przetargach. Oznacza to, że Ministerstwo sprzedawało bony 52-tygodniowe na jednym przetargu, a na kolejnych: bony 51-tygodniowe, 50-tygodniowe i 49-tygodniowe.
- 20 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych, w tym 4 przetargi uzupełniające. Łącznie podaż wyniosła 61,7 mld zł, popyt 130,3 mld zł, sprzedaż 57,2 mld zł. Wśród obligacji oferowanych przez MF przeważały obligacje zerokuponowe, a ich sprzedaż stanowiła 52,6% ogółu sprzedaży.
- 12 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 49,2 mld zł, a sprzedało obligacje o wartości 49,4 mld zł. Większość obligacji sprzedanych

⁵ Ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1241).

⁶ Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726).

na przetargach to obligacje o zmiennym oprocentowaniu – 44,7%, z kolei obligacje o stałym oprocentowaniu stanowiły 42,4% ogółu sprzedaży.

- 5 przetargów odkupu bonów skarbowych; podaź bonów skarbowych przeznaczonych do odkupu wyniosła 33,2 mld zł, a MF odkupiło 6,6 mld zł.

W 2011 r. nie odbył się żaden przetarg odkupu obligacji skarbowych.

W 2011 r. odbyło się pięć przetargów sprzedaży obligacji emitowanych przez BGK poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa, na których sprzedawano obligacje o stałym oprocentowaniu. Podaż obligacji wyniosła łącznie 9,0 mld zł, popyt 15,0 mld zł, sprzedano 7,8 mld zł.

8.3.2. System dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)

W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, NBP realizował zadania związane z systemem dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)⁷. Na podstawie umowy zawartej z Ministerstwem Finansów Bank spełniał następujące obowiązki:

- przekazywał MF miesięczne i kwartalne oceny aktywności banków DSPW i kandydatów do pełnienia tej funkcji na pierwotnych oraz wtórnych rynkach bonów i obligacji skarbowych, a także na rynku transakcji pochodnych,
- pełnił funkcję organizatora *fixingu* skarbowych papierów wartościowych⁸,
- uczestniczył w organizowanych przez MF cyklicznych spotkaniach Rady Uczestników Rynku.

Ponadto w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów NBP wykonywał czynności weryfikacyjno-kontrolne w bankach, których rachunki i konta depozytowe skarbowych papierów wartościowych prowadzi w Rejestrze Papierów Wartościowych.

8.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym

Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym obejmują przede wszystkim współpracę pomiędzy NBP a MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji służących koordynacji prowadzonej przez MF polityki zarządzania długiem publicznym z prowadzoną przez NBP polityką pieniężną i polityką kursową. Do zadań Komitetu należy wypracowanie długoterminowej strategii zarządzania długiem publicznym, minimalizacji kosztów jego obsługi oraz stworzenie warunków do rozwoju rynków finansowych.

⁷ Głównym celem systemu jest wyodrębnienie grupy banków (*primary dealers*), które w zamian za określone przywileje są zobowiązane do zapewnienia płynności, przejrzystości i efektywności rynku skarbowych papierów wartościowych.

⁸ Banki DSPW mają obowiązek codziennego kwotowania na zorganizowanym rynku elektronicznym cen kupna i sprzedaży określonych przez emitenta emisji obligacji, obowiązek zawierania transakcji zgodnie z ceną przyjętą na platformie oraz informowania rynku w czasie rzeczywistym o tych kwotowaniach.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- prowadzenie 16 643 rachunków dla 3922 klientów,
- organizowanie przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży i zamiany obligacji skarbowych.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o NBP.

W 2011 r. prace badawcze obejmowały zagadnienia związane z: polityką pieniężną i makroostrożnością, procesami inflacyjnymi, finansami publicznymi, procesami gospodarczymi zachodzącymi w strefie euro, sytuacją ekonomiczną przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, jak również rynkiem pracy i nieruchomości. Prowadzone były także analizy dotyczące koniunktury w kraju i na świecie oraz determinant rozwoju gospodarczego i wpływu globalnego kryzysu finansowego na funkcjonowanie rynków światowych. Przedmiotem zainteresowania były również zmiany strukturalne w gospodarce. Zrealizowano w tym zakresie liczne projekty badawcze.

Wyniki prac były wykorzystywane m.in. do konstruowania oraz doskonalenia narzędzi służących do opracowywania prognoz. Stanowiły też podstawę decyzji podejmowanych przez Zarząd NBP i RPP.

W 2011 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 155 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 99 publikacji po polsku i 56 po angielsku. Dziesięć publikacji znalazło się na tzw. liście filadelfijskiej (załącznik 5).

9.1. Prace analityczne i koncepcyjne w ramach procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro

- Analizy elastyczności polskiej gospodarki na tle gospodarek strefy euro
  - Przygotowano opracowania nt. dostosowań na rynkach pracy w państwach członkowskich strefy euro i w Polsce w okresie kryzysu oraz wpływu pełnego otwarcia rynków pracy UE na gospodarkę Polski i Niemiec.
- Analizy reform strukturalnych w krajach strefy euro
  - Przygotowano opracowanie prezentujące analizę systemów emerytalnych w krajach strefy euro.
  - Podjęto próbę oceny konkurencyjności państw członkowskich wspólnego obszaru walutowego w kontekście globalnego kryzysu finansowego i sytuacji gospodarczej na świecie.
- Analizy roli waluty euro w gospodarce światowej i systemie finansowym
  - Monitorowano rolę waluty euro w gospodarce światowej z uwzględnieniem wpływu globalnego kryzysu finansowego.
  - Przygotowano opracowania dotyczące sytuacji makroekonomicznej i społecznej w Estonii po wprowadzeniu euro.
  - Prowadzono badania poświęcone interwencjom walutowym, polityce kursowej krajów rozwiniętych i rozwijających się, jak również badania problematyki nierównowagi zewnętrznej.
  - Przygotowano ekonometryczne analizy powiązań realnego kursu PLN/EUR z jego determinantami średnio- i krótkookresowymi w ramach modeli kursów walutowych równowagi BEER (*behavioural equilibrium exchange rate model*) i CHEER (*capital enhanced equilibrium exchange rate model*).

9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych

- Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej
  - Analizowano sytuację makroekonomiczną w Polsce i na świecie na potrzeby: *Raportów o inflacji*, *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w 2010 r.* oraz *Założeń polityki pieniężnej na rok 2012*.
  - Monitorowano politykę pieniężną innych banków centralnych oraz ich komunikację z otoczeniem.
  - Analizowano zmiany w strategii polityki pieniężnej głównych banków centralnych w kontekście globalnego kryzysu finansowego.
- Analizy mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i jego zmian (m.in. związanych z kryzysem finansowym)
  - Dokonano kompleksowej oceny funkcjonowania mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce i zaburzeń tego mechanizmu w okresie kryzysu finansowego.
  - Dokonano przeglądu publikacji światowych, w których opisano modele z heterogenicznością podmiotów gospodarczych, pod kątem ich przydatności do analiz polityki pieniężnej.
  - Przeprowadzono badanie mające na celu oszacowanie stopnia antycypacyjności banków centralnych realizujących strategię bezpośredniego celu inflacyjnego.
- Prace analityczno-badawcze nad instytucjonalnymi uwarunkowaniami polityki pieniężnej
  - Utworzono bazę zawierającą opisy cech instytucjonalnych gospodarek, jako podstawę do dalszych badań dotyczących relacji między charakterystykami instytucjonalnymi a procesami inflacyjnymi oraz makrofinansowymi.
  - W zakresie analiz konkurencyjności międzynarodowej gospodarki przeprowadzono badanie EOS2011 we współpracy z World Economic Forum. Na podstawie uzyskanych wyników opracowano *Globalny Raport Konkurencyjności 2011–2012*.
  - Przeprowadzono badania dotyczące struktury finansowania przedsiębiorstw niefinansowych, w tym relacji firm z bankami w Polsce, w odniesieniu do zastępowania kredytu bankowego kredytem kupieckim oraz identyfikacji czynników wpływających na ww. relacje.
- Badania oczekiwań inflacyjnych
  - Dokonano kompleksowego przeglądu cech oczekiwań inflacyjnych konsumentów, przedsiębiorstw oraz analityków sektora finansowego.
  - Wprowadzono kwartalną *Ankiętę Makroekonomiczną NBP*. Ankieta ta jest skierowana do ekspertów zajmujących się prognozowaniem makroekonomicznym. Pytania ankietowe dotyczą prognoz głównych wskaźników makroekonomicznych w różnych horyzontach czasowych i pozwalają na odzwierciedlenie różnych scenariuszy rozwoju sytuacji gospodarczej. *Wyniki Ankiety Makroekonomicznej NBP* będą wykorzystywane jako merytoryczne wsparcie decyzji dotyczących polityki pieniężnej.

- Analizy i badania cen towarów oraz usług konsumpcyjnych
  - Prowadzono bieżące analizy i badania procesów inflacyjnych w gospodarce narodowej oraz opracowano krótkoterminowe prognozy zmian cen konsumpcyjnych wybranych kategorii dóbr i usług.
  - Analizowano wpływ cen surowców na światowych rynkach surowcowych na ceny w gospodarce narodowej.
  - Prowadzono prace metodologiczne, analityczne i badawcze nad miarami zmian cen dóbr i usług konsumpcyjnych oraz miarami inflacji bazowej.
  - Obliczano i publikowano, w cyklu miesięcznym, cztery miary inflacji bazowej.
  - Prowadzono badania i analizy wpływu zmian stawek podatków pośrednich, cen regulowanych, jak również kursu walutowego na procesy inflacyjne w gospodarce.

9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

- Badania ankietowe przedsiębiorstw dotyczące sytuacji ekonomicznej
  - Przeprowadzono kwartalne analizy kształtowania się koniunktury w sektorze przedsiębiorstw, uwzględniające przede wszystkim: decyzje dotyczące produkcji i zatrudnienia, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm, w tym decyzje podejmowane w odpowiedzi na zmiany w otoczeniu.
  - Przeprowadzono badanie pt. *Ankieta Roczna NBP*, koncentrujące się na: długookresowych tendencjach rozwojowych sektora przedsiębiorstw, polityce inwestycyjnej, źródłach finansowania wewnętrznego i zewnętrznego oraz czynnikach wpływających na decyzje cenowe przedsiębiorstw.
  - Przeprowadzono badania ankietowe dotyczące popytu na kredyt przedsiębiorstw niefinansowych, w tym zjawiska sceptycyzmu kredytowego i form racjonowania kredytów.
- Badania nad aktywnością ekonomiczną przedsiębiorstw
  - Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej i źródeł zmian rentowności sektora przedsiębiorstw.
  - Przeprowadzono analizę strukturalnych czynników wpływających na długookresowe tendencje wzrostowe płynności sektora przedsiębiorstw w Polsce.
- Badania sytuacji gospodarstw domowych
  - Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych w zakresie decyzji kształtujących dochody, oszczędności i konsumpcję, jak również akumulacji aktywów finansowych i zadłużania się gospodarstw domowych.
  - Przeanalizowano wrażliwość różnych kategorii wydatków gospodarstw domowych na zmiany dochodów w dłuższym okresie.

- Przeprowadzono analizy zmian obciążenia gospodarstw domowych spłatami rat walutowych kredytów hipotecznych w zależności od wysokości dochodów.
- Zbadano główne czynniki wpływające na relację kredytu gospodarstw domowych do PKB i przeanalizowano wpływ zmian regulacji dotyczących wkładu własnego przy zakupie mieszkania na zachowania gospodarstw domowych.

9.4. Inne badania makroekonomiczne

- Badania rynku pracy
  - Prowadzono cykliczne analizy kształtowania się sytuacji na rynku pracy. Oszacowano przepływy na rynku pracy prowadzące do zmian zatrudnienia i bezrobocia. Analizowano: płacę minimalną, elastyczne formy zatrudnienia, histerezę bezrobocia, źródła wzrostu aktywności zawodowej i wrażliwość zmian zatrudnienia na wahania PKB.
  - Przeprowadzono *Badanie Ankietowe Rynku Pracy*, łączące informacje od przedsiębiorców z informacjami od bezrobotnych. Analizie poddano zagadnienia związane z przepływami kadr, niedopasowaniami na rynku pracy, determinantami presji płacowej i działaniami dostosowawczymi przedsiębiorstw w reakcji na zmiany w otoczeniu.
- Badanie cen nieruchomości w Polsce
  - Prowadzono badania czynników różnicujących ceny mieszkań w miastach wojewódzkich oraz studia nad teoretycznymi podstawami budowy modeli hedonicznych.
  - Kontynuowano badania strukturalne lokalnych rynków mieszkaniowych i prowadzono badanie metodologiczne dotyczące nieruchomości komercyjnych.
  - Prowadzono prace nad pilotażowym projektem regresji przestrzennej. Obliczono wskaźniki geograficzne służące do oszacowania wpływu lokalizacji mieszkań na ich wartość rynkową.
- Analizy i badania sektora finansów publicznych
  - Prowadzono bieżące analizy i prognozy sytuacji budżetu państwa i jednostek sektora finansów publicznych.
  - Prowadzono analizy sytuacji finansów publicznych w krajach UE, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji krajów strefy euro przechodzących kryzys zadłużenia oraz potencjalnego wpływu nowych rozwiązań instytucjonalnych przyjętych przez UE (tzw. sześciopaku) na finanse publiczne państw UE.
  - Prowadzono prace metodyczne nad fiskalnymi aspektami oceny nierównowag makroekonomicznych.
- Analizy i badania sektora zewnętrznego gospodarki Polski
  - Sporządzano regularne prognozy polskiego bilansu płatniczego (trzy razy w roku) wraz z oceną stabilności wskaźników równowagi zewnętrznej polskiej gospodarki.

- Monitorowano kształtowanie się realnych efektywnych kursów złotego jako jednego z czynników oceny konkurencyjności polskiej gospodarki.
- Analizy i badania gospodarki światowej
  - Prowadzono miesięczne i kwartalne analizy kształtowania się koniunktury międzynarodowej, obejmujące bieżącą oraz prognozowaną sytuację w głównych gospodarkach rozwiniętych i rozwijających się (BRIC) oraz tendencje na rynkach finansowych i surowcowych.
  - Prowadzono analizy dotyczące modelowania i prognozowania długoterminowych stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych i w innych gospodarkach rozwiniętych.
  - Badano wpływ globalnego kryzysu finansowego na handel międzynarodowy.
  - Opracowano dwa półroczne raporty na temat sytuacji gospodarczej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, z uwzględnieniem skutków kryzysu w strefie euro.
- Badania wpływu zaburzeń finansowych na gospodarkę
  - Zastosowano metody Bayesowskie do oceny dwóch popularnych metod uwzględniania frykcji finansowych w standardowych modelach DSGE.
  - Zaproponowano nową miarę restrykcyjności monetarnej, opartą na odchyleniu krzywej dochodowości od jej poziomu równowagi. Miara ta lepiej obrazuje stopień restrykcyjności polityki pieniężnej w sytuacji pułapki deflacyjnej.

9.5. Działalność prognostyczno-badawcza

- Dokonano respecyfikacji niektórych równań głównego modelu prognostycznego (NECMOD) oraz przeprowadzono reestymację jego parametrów.
- Zmodyfikowano metodologię konstrukcji wykresów wachlarzowych do projekcji inflacji i PKB, wyznaczając je na podstawie alternatywnych scenariuszy rozwoju sytuacji makroekonomicznej. Opracowano metodologię dekompozycji projekcji inflacji i PKB.
- Zakończono prace nad wykorzystaniem modeli prognozowania krótkookresowego do prognozowania komponentów PKB.
- Opracowano metodę łączenia prognoz modelowych z prognozami eksperckimi, która wykorzystuje zasady wnioskowania Bayesowskiego.
- Zrealizowano projekt, którego celem była analiza trafności prognoz makroekonomicznych uzyskiwanych w wyniku zastosowania modeli klasy DSGE w porównaniu z jakością prognoz eksperckich oraz Bayesowskich modeli wektorowej autoregresji.
- Zrealizowano projekt polegający na uwzględnieniu w liniowym modelu DSGE szoków o rozkładzie skośnym normalnym w celu odzwierciedlenia asymetrii obserwowanej w rozkładach podstawowych zmiennych makroekonomicznych. Zweryfikowano pozytywnie możliwość zastosowania zaproponowanego podejścia, a także wskazano na możliwość estymacji parametrów tak skonstruowanych modeli tradycyjną metodą.

- Przeprowadzono analizę skutków pakietu klimatyczno-energetycznego dla kształtowania się aktywności gospodarczej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem efektów cenowych w krótkim okresie i ich konsekwencji dla polityki pieniężnej. Analiza została oparta na wynikach badań ekonometrycznych (model przeniesienia impulsu kosztowego na inflację CPI), symulacji reakcji gospodarki z wykorzystaniem modelu równowagi ogólnej i modelu NECMOD, jak również badań mikroekonomicznych wpływu skutków pakietu na zakres ubóstwa energetycznego w Polsce oraz na sytuację sektora przedsiębiorstw.

9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP

W ramach drugiego konkursu na projekty badawcze przeznaczone do realizacji przez pracowników NBP i osoby spoza NBP zrealizowanych zostało dziewięć projektów. W listopadzie 2011 r. Komitet Badań Ekonomicznych skierował do realizacji w 2012 r. dziesięć kolejnych projektów.

9.7. Konferencje i seminaria organizowane przez NBP

W 2011 r. NBP zorganizował trzy konferencje międzynarodowe i jedno seminarium krajowe. Były to:

- 4 marca 2011 r. – *Monetary policy after the crisis*. Konferencja została zorganizowana we współpracy z European Money and Finance Forum. W trakcie obrad przedstawiono najnowsze dane dotyczące polityki pieniężnej, fiskalnej i nadzorczej po kryzysie finansowym. Przeprowadzono debatę na temat zdiagnozowania źródeł obecnego kryzysu, określenia sposobów odejścia od niekonwencjonalnej formy prowadzenia polityki pieniężnej oraz zasadności i możliwości włączenia elementów polityki nadzorczej systemu finansowego do polityki pieniężnej w celu zapobiegania kryzysom finansowym w przyszłości.
- 29–30 września 2011 r. – *DSGE and beyond – expanding the paradigm in monetary policy research?* Konferencję poświęcono najnowszym tendencjom w modelowaniu makroekonomicznym na potrzeby polityki pieniężnej, w tym modelom uwzględniającym heterogeniczność podmiotów gospodarczych i ich ograniczoną racjonalność.
- 21–22 października 2011 r. – *Towards a more integrated and stable Europe: Challenges ahead of the euro area and Central, Eastern and Southeastern Europe*. Konferencja została zorganizowana w ramach przewodnictwa Polski w Radzie UE. Omówiono podczas niej przeszkody na drodze do bardziej zintegrowanej i stabilnej gospodarczo Europy. Oceniono też postępy integracji europejskiej i sformułowano wnioski dotyczące pożądanych zmian w tym procesie. W konferencji wzięli udział: Prezydent RP, Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, Prezes EBC, prezesi banków centralnych, przedstawiciele najważniejszych finansowych instytucji międzynarodowych oraz uznani ekonomiści i finansisci.
- 5 grudnia 2011 r. – *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2011 r.?* Było to pierwsze z cyklu planowanych seminariów dotyczących mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Celem przedsięwzięcia jest prezentacja bieżącej oceny funkcjonowania mechanizmu transmisji na podstawie dorobku badawczego NBP, jak również porównanie tej oceny z opinią krajowego środowiska akademickiego. Podczas

seminarium zaprezentowano raport dotyczący mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce, a także wybrane studia empiryczne dotyczące tego zagadnienia.

Łącznie w konferencjach i seminarium NBP wzięło udział około 1600 uczestników, w tym 600 osób śledziło je *on-line*.

Ponadto w 2011 r. zorganizowano 24 otwarte seminaria naukowe. Ich wykaz zawiera załącznik 5.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- opublikowanie w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych 155 publikacji naukowych pracowników NBP,
- wprowadzenie kolejnych zmian w narzędziach i procesach prognostycznych,
- zrealizowanie dziewięciu projektów badawczych w ramach drugiego konkursu przeprowadzonego przez Komitet Badań Ekonomicznych NBP,
- zorganizowanie trzech konferencji międzynarodowych, seminarium krajowego i 24 otwartych seminariów naukowych.

DZIAŁALNOŚĆ STATYSTYCZNA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o NBP oraz ustawy o statystyce publicznej.

Dla projektowania i prowadzenia polityki pieniężnej niezbędne jest pozyskiwanie szerokiego zakresu danych statystycznych o wysokiej jakości. Informacje te są konieczne do monitorowania ryzyka w sektorze finansowym i badania stabilności finansowej. Zadanie to stało się szczególnie istotne w czasie globalnego kryzysu finansowego.

Informacje publikowane przez NBP są wykorzystywane przez wielu odbiorców zewnętrznych. NBP regularnie przekazuje także informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania statystyczne NBP obejmują:

- gromadzenie, przetwarzanie oraz bieżącą analizę danych z zakresu: bilansu płatniczego, zadłużenia zagranicznego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, bilansów banków, dostarczających informacji wykorzystywanych w prowadzeniu polityki pieniężnej oraz w nadzorze nad bankami, stóp procentowych stosowanych przez banki, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, w tym koniunktury gospodarczej i mechanizmów transmisji polityki pieniężnej, aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych,
- prace nad metodyką opracowywania i prezentacji statystyki monetarnej i finansowej oraz statystyki bilansu płatniczego.

Wyniki prowadzonych prac były wykorzystywane do opracowania zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, adresowanych zarówno do odbiorców w Banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Najważniejsze z nich obejmowały:

- kwartalne opracowania dotyczące bilansu płatniczego oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe,
- kwartalne dane dotyczące aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych i podmiotów sekurytyzacyjnych.

Informacje statystyczne były udostępniane podmiotom krajowym, tj.: Sejmowi, Radzie Ministrów, GUS, instytucjom naukowym, oraz przekazywane do EBC i innych organizacji międzynarodowych: MFV, Banku Światowego, OECD, BIS, Eurostatu.

Ponadto w 2011 r. NBP:

- kontynuował prace nad rozwojem metod statystycznych i ekonometrycznych wykorzystywanych do konstrukcji wskaźników wyprzedzających podstawowych polskich

- zmiennych makroekonomicznych; prowadzone były również badania nad rozszerzeniem grupy zmiennych o zmienne z zakresu ryzyka finansowego;
- rozwijał współpracę z EBC i Eurostatem przy opracowaniu zbioru rekomendacji dotyczących sezonowej korekty indeksu HICP i jego składowych;
  - zakończył prace (przy udziale EBC i Eurostatu) nad publikacją zawierającą instrukcję usuwania efektów sezonowych z danych statystycznych za pomocą ogólnodostępnego programu Demetra+2;
  - kontynuował prace nad: bazą danych statystycznych banków centralnych, tzw. demografią sektora przedsiębiorstw i długookresowymi prognozami stabilności finansów publicznych w Polsce.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych

Wzorem lat ubiegłych NBP uczestniczył w pracach dotyczących statystyki w EBC i innych instytucji międzynarodowych. W szczególności wziął udział w pracach: Komitetu Statystyki EBC i jego grup zadaniowych, grup roboczych Eurostatu, Komitetu Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Komitetu Europejskich Nadzorców Bankowych (CEBS) i Komisji Europejskiej.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

NBP regularnie przekazuje do EBC zharmonizowane dane z zakresu bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF)³, statystyki stóp procentowych⁴ i statystyki funduszy inwestycyjnych⁵.

Dane niezbędne do bilansu skonsolidowanego MIF i statystyki stóp procentowych są pozyskiwane od banków na podstawie uchwały Zarządu NBP. W 2011 r. wydano nowe regulacje w tym zakresie – uchwałę nr 53/2011 Zarządu NBP z dnia 22 września 2011 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do NBP danych niezbędnych do ustalenia polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny finansowej banków i ryzyka sektora bankowego. Uchwała ujednoliciła przepisy po nowelizacjach z ubiegłych lat i wprowadziła nowe.

Dotyczą one:

- ograniczenia liczby przekrojów informacyjnych na potrzeby statystyki monetarnej dotyczącej portfela papierów wartościowych i uszczegółowienia danych o transakcjach w zakresie par walutowych z udziałem franka szwajcarskiego (CHF),

² Publikacja jest dostępna w serwisie internetowym Eurostatu.

³ Rozporządzenie nr 25/2009 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie bilansu skonsolidowanego sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2008/32).

⁴ Rozporządzenie nr 63/2002 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie statystyki dotyczącej stóp procentowych stosowanych przez monetarne instytucje finansowe w odniesieniu do depozytów i pożyczek dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (EBC/2001/18) zmienione rozporządzeniem nr 290/2009 z dnia 31 marca 2009 r. (EBC/2009/7).

⁵ Rozporządzenie nr 958/2007 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 27 lipca 2007 r. w sprawie danych statystycznych w zakresie aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych (EBC/2007/8).

- wprowadzenia na potrzeby statystyki nadzorczo-ostrożnościowej dodatkowego pakietu sprawozdawczego dotyczącego dużych zaangażowań banków.

Dane niezbędne do statystyki funduszy inwestycyjnych są pozyskiwane od funduszy inwestycyjnych na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu, szczegółowego zakresu i terminów przekazywania do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa⁶. Od lipca 2011 r. NBP systematycznie przekazuje dane z tego obszaru do EBC.

Ponadto w 2011 r. NBP:

- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics). W 2011 r. koncentrowano się na przygotowaniu wdrożenia zasad European System of Accounts 2010 (ESA 2010). Prowadzono także analizy i uzgodnienia z Europejskim Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA), zmierzające do określenia zintegrowanego schematu danych sprawozdawczych pozyskiwanych od instytucji ubezpieczeniowych.
- Zakończył prace nad drugim etapem budowy systemu sprawozdawczego funduszy inwestycyjnych INTER-FIN, polegające na przygotowaniu narzędzi umożliwiających weryfikację danych sprawozdawczych oraz generowanie agregatów danych. W lipcu 2011 r. NBP po raz pierwszy opublikował dane dotyczące aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych wraz z szeregiem danych historycznych od czerwca 2010 r.
- Współpracował z EBC i innymi członkami ESBC przy opracowaniu założeń do nowego rejestru instytucji finansowych RIAD (Register of Institutions and Affiliates Database).

10.2.2. Statystyka rachunków finansowych

Od 2009 r. NBP regularnie publikuje kwartalne rachunki finansowe zestawiane zgodnie z wymogami EBC. W 2011 r. po raz pierwszy opublikował roczne rachunki finansowe i przesłał do Eurostatu roczne dane z tego zakresu za 2010 r. oraz dane historyczne za lata 2004–2009 w układzie określonym w *ESA Transmission Programme*.

10.2.3. Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych

W 2011 r. w ramach powołanego przez Prezesa GUS Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych eksperci GUS, MF i NBP kontynuowali prace nad dostosowaniem metodyki obliczania dochodów i wydatków tego sektora do standardów Unii Europejskiej.

10.2.4. Statystyka sektora realnego

NBP brał udział w pracach grupy roboczej BACH-ESD⁷, których celem była analiza zagadnień metodycznych dotyczących zawartości sprawozdań bilansowych przedsiębiorstw w układzie międzynarodowym. Celem projektu jest przygotowanie układu danych porównywalnych pomiędzy

⁶Dz.U. z 2009 r. Nr 221, poz. 1740.

⁷Working Group on Bank for the Accounts of Companies Harmonised-European Sectoral Database – grupa robocza działająca w ramach Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices – ECCBSO).

krajami i uszczegółowienie zawartości kategorii z bilansu i rachunku zysków i strat, znajdujących się w bazie BACH-ESD.

10.2.5. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2011 r. prace metodyczne z zakresu statystyki bilansu płatniczego koncentrowały się na znalezieniu przyczyn powstawania nadmiernego salda błędów i opuszczeń. Wyniki tych prac pozwoliły skorygować szereg czasowy tej pozycji od 2004 r. – skorygowano dane dotyczące importu używanych samochodów osobowych, transferów osób prywatnych, inwestycji portfelowych oraz zagranicznych aktywów podmiotów niefinansowych. Zmiany te znacznie poprawiły jakość statystyki bilansu płatniczego i zostały pozytywnie ocenione przez ekspertów z Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

Ponadto:

- przeprowadzono kolejne badanie polskich emigrantów pracujących za granicą i rozpoczęto prace metodyczne dotyczące planowanego badania cudzoziemców pracujących w Polsce,
- przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach, powołanego przez Prezesa GUS, międzyresortowego zespołu roboczego (GUS, NBP, MF) do spraw sektora „zagranica”. Celem prac jest przygotowanie polskiej statystyki do wprowadzenia nowych wymagań rachunków narodowych i bilansu płatniczego oraz zwiększenie porównywalności statystyk makroekonomicznych dotyczących sektora „zagranica”.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- zakończenie drugiego etapu budowy systemu sprawozdawczego funduszy inwestycyjnych INTER-FIN,
- opublikowanie danych statystycznych dotyczących funduszy inwestycyjnych i rozpoczęcie ich regularnego przekazywania do EBC,
- wprowadzenie nowego pakietu sprawozdawczego dotyczącego dużych zaangażowań banków,
- opublikowanie zweryfikowanych danych z zakresu bilansu płatniczego w wyniku prac nad wyjaśnieniem przyczyn i redukcją salda błędów i opuszczeń.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

Bank centralny prowadzi działalność informacyjną, edukacyjną, wydawniczą i promocyjną w związku z art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim. Realizuje projekty edukacyjne mające na celu upowszechnianie wiedzy ekonomicznej w społeczeństwie, służące zrozumieniu zasad działania banku centralnego, gospodarki rynkowej, procesów ekonomicznych, w tym dotyczących Unii Gospodarczej i Walutowej.

11.1. Program edukacji ekonomicznej

Edukacja ekonomiczna jest ważnym instrumentem wspierającym realizację podstawowych zadań banku centralnego. Przyczynia się do budowania stabilności zachowań na rynku finansowym i dojrzałości korzystania z jego instrumentów, wpływa na rozwój systemów finansowych oraz pobudza kapitał społeczny mający wpływ na rozwój gospodarczy.

W 2011 r. NBP dofinansował łącznie 206 projektów edukacyjnych o różnej skali, w tym 82 ogólnopolskie oraz 124 lokalne i regionalne.

Przedsięwzięcia adresowano do różnych grup społecznych i zawodowych, w tym do środowisk szkolnych, studenckich, dziennikarzy oraz osób ze wsi i niewielkich miejscowości. Zrealizowano takie projekty, jak: Moje Finanse (ponad 140 tys. uczniów i 1,6 tys. nauczycieli), Ekonomia na co dzień (ponad 290 tys. uczniów i 5 tys. nauczycieli), Konkurs na pracę pisemną, Olimpiada Przedsiębiorczości (ponad 19 tys. uczniów), Olimpiada Wiedzy o Finansach (ok. 14 tys. uczniów) i Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej (ok. 48 tys. uczniów), podyplomowe studium nt. systemu finansowego i polityki monetarnej, studia podyplomowe dla nauczycieli z zakresu podstaw przedsiębiorczości, Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych (90 prac), program stypendialny dla osób na kierunkach ekonomicznych, spełniających kryteria wymagane do uzyskania Karty Polaka, program stypendiów pomostowych dla młodzieży ze wsi i małych miasteczek podejmującej naukę na kierunkach związanych z bankowością, finansami lub ekonomią oraz Ekonomiczny Uniwersytet Dzieci (1,5 tys.).

Ponadto we współpracy z mediami zrealizowano projekty poświęcone głównym zadaniom banku centralnego – przeciwdziałaniu inflacji i wspieraniu stabilności systemu finansowego, a także związane z przeciwdziałaniem zjawisku wykluczenia finansowego oraz upowszechnieniem obrotu bezgotówkowego. W ramach tych działań dofinansowano cykle edukacyjne w licznych dziennikach i tygodnikach oraz na antenach radiowych i telewizyjnych, a także w serwisach internetowych i w ponad 80 gazetach lokalnych.

W 2011 r. wprowadzono nowe zasady prowadzenia działalności edukacyjnej przez Narodowy Bank Polski¹. Zmienione regulacje obejmują m.in.: doprecyzowanie mechanizmu planowania przedsięwzięć edukacyjnych i podejmowania decyzji o udzielaniu dofinansowania, włączenie do procesu opiniowania projektów instytucji eksperckiej (Rada ds. Edukacji Ekonomicznej – pozabankowe grono autorytetów związanych z edukacją społeczną) oraz ustanowienie kompleksowego systemu ewaluacji działalności edukacyjnej NBP.

11.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2011 r. podjęto następujące działania w zakresie prezentowania działań Narodowego Banku Polskiego w Internecie:

¹ Uchwała Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie zasad prowadzenia działalności edukacyjnej przez Narodowy Bank Polski.

- rozpoczęto regularne transmisje internetowe konferencji prasowych po posiedzeniach RPP oraz wybranych konferencji międzynarodowych organizowanych przez NBP (tłumaczone symultanicznie na język angielski),
- przygotowano podstronę internetową promującą Dni Otwarte NBP,
- uruchomiono profil NBP na portalach społecznościowych (Facebook, Twitter) i rozbudowano kanał filmowy NBP w serwisie YouTube,
- rozpoczęto prace nad budową zintegrowanych serwisów internetowych NBP.

Stronę internetową Banku odwiedzało średnio ponad milion użytkowników miesięcznie.

Ponadto:

- Prowadzono działalność edukacyjną za pośrednictwem Portalu Edukacji Ekonomicznej. W 2011 r. NBPportal.pl odwiedziło ponad 900 tys. użytkowników, otwarto ponad 18 tys. nowych kont, a kursy e-learningowe ukończyło około 3,3 tys. osób.
- Rozszerzono zakres informacji zamieszczanych w portalu internetowym Obserwator Finansowy (przede wszystkim o artykuły uznanych światowych ekonomistów: Josepha Stiglitz, Daniela Grosa, Mohameda A. El-Eriana, Kennetha Rogoffa, Stephena S. Roacha, oraz analizy eksperckie *The Economist Intelligence Unit*). Łącznie w 2011 r. opublikowano w Obserwatorze około 1,1 tys. artykułów.

11.3. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

NBP kontynuował przygotowania do utworzenia placówki edukacyjnej prezentującej dzieje pieniądza, historię bankowości komercyjnej i centralnej oraz systemy ekonomiczne i mechanizmy rządzące gospodarką.

W 2011 r.:

- Rozstrzygnięto konkurs na opracowanie koncepcji ekspozycji Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka. Umowa z firmą wyłonioną w procedurze konkursowej na wykonanie prac została podpisana 13 czerwca 2011 r.
- Powołano Komisję ds. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka pod przewodnictwem członka Zarządu NBP, której zadaniem jest ścisła współpraca z firmą projektową w zakresie realizacji poszczególnych etapów umowy i monitorowanie terminowości wykonania prac.

Otwarcie Centrum jest planowane na przełomie 2012 i 2013 r.

11.4. Działania promocyjne

11.4.1. Kampanie promujące monety i banknoty kolekcjonerskie

W 2011 r. przeprowadzono nowatorskie działania promocyjne dotyczące emisji monet i banknotów kolekcjonerskich, w szczególności:

- Zrealizowano projekt poświęcony 50-letniej współpracy NBP z twórcą polskich banknotów, Andrzejem Heidrichem (film dokumentalny, wystawa w Oddziale Okręgowym NBP w Warszawie oraz album podsumowujący dorobek artysty).
- Przygotowano spektakl teatralny zatytułowany *Smuteczek – czyli ostatni naiwni*, promujący monety z serii *Historia polskiej muzyki rozrywkowej – Jeremi Przybora, Jerzy Wasowski*. Spektakl retransmitowała Telewizja Polska. Obejrzało go łącznie ponad 2,6 mln osób (26 grudnia 2011 r. i 6 stycznia 2012 r.). Odbiorcami informacji o monetach po przeprowadzonej kampanii promocyjnej było łącznie około 13 mln osób.
- Zorganizowano cykl wystaw fotograficznych przedstawiających znanych Polaków z monetami NBP. Wystawy pokazano we wszystkich miastach wojewódzkich; obejrzało je około 1,5 mln osób.
- Promowano monetę NBP *WOŚP – 20 lat*.

11.4.2. Dni Otwarte NBP

W 2011 r. Narodowy Bank Polski po raz ósmy zorganizował Dni Otwarte, podczas których Centralę NBP i oddziały okręgowe odwiedziło łącznie około 70 tys. zwiedzających (o około 15% więcej niż w latach ubiegłych). Dni zorganizowano pod hasłem *Spotkaj Wielkich Polaków*. Po raz pierwszy przygotowano poświęconą temu wydarzeniu podstronę internetową.

11.5. Działalność informacyjna

11.5.1. Działania informacyjne dotyczące Unii Gospodarczej i Walutowej oraz waluty euro

W 2011 r. NBP angażował się w działania edukacyjno-promocyjne związane z walutą euro. Eksperti NBP uczestniczyli w przygotowaniu dodatków prasowych, brali udział w audycjach radiowych i debatach telewizyjnych oraz prowadzili szkolenia dla dziennikarzy.

Ponadto NBP:

- współorganizował konferencję *European Integration Process in the New Regional and Global Settings* (Proces integracji europejskiej w nowych uwarunkowaniach regionalnych i globalnych),
- informował o walucie euro podczas Dni Otwartych NBP,
- uruchomił studia podyplomowe *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* na 17 uczelniach na terenie całego kraju.

11.5.2. Uruchomienie Centrum Informacji o Euro

W 2011 r. Zarząd NBP podjął decyzję o uruchomieniu Centrum Informacji o Euro NBP w Oddziale Okręgowym NBP w Łodzi. Otwarcie Centrum nastąpiło 10 lutego 2012 r. Głównym celem jego działania jest podniesienie wśród społeczeństwa poziomu wiedzy o Unii Gospodarczej i Walutowej oraz konsekwencjach przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty.

11.5.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2011 r. odbyło się około 80 spotkań z dziennikarzami, w tym: konferencje prasowe po posiedzeniach RPP, prezentacje *Raportów o inflacji*, wywiady z okazji międzynarodowych konferencji naukowych i wizyt oficjalnych delegacji międzynarodowych w NBP. Organizowano także spotkania z udziałem mediów w związku z wprowadzaniem do obiegu wartości kolekcjonerskich. Przeprowadzonych zostało około 120 wywiadów z Prezesem NBP, członkami Zarządu NBP i pracownikami Banku. Udzielono także odpowiedzi na 450 zapytań prasowych.

11.6. Działalność wydawnicza

W 2011 r. wydano następujące publikacje periodyczne: *Raport Roczny*, *Sprawozdanie z działalności NBP*, *Założenia polityki pieniężnej*, *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej*, *Rozwój systemu finansowego w Polsce*, *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*, *Raport o inflacji*, *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej*, *Bank i Kredyt*.

W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym NBP wydawał *Biuletyn Miesięczny* w języku polskim.

Ukazywały się również opracowania z serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* (szczegółowy wykaz za 2011 r. zawiera załącznik 5).

11.7. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2011 r. rozpatrzono 6099 spraw skierowanych do NBP (w 2010 r. – 5985), w tym 5948 listów (w 2010 r. – 5847) oraz 151 skarg i wniosków (w 2010 r. – 138).

Spośród nadesłanych spraw 5832 załatwiono w NBP, a 267 (4,4%) przekazano, zgodnie z kompetencjami, do banków i innych instytucji. Sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły: dostępności monet kolekcjonerskich, przyznania zapomóg pracowniczych, udzielenia informacji o kursach walut, udzielenia wsparcia finansowego, udostępnienia informacji archiwalnych oraz danych statystycznych. NBP skierował do banków i innych instytucji korespondencję dotyczącą głównie usług bankowych, w tym nieprawidłowości w zakresie obsługi i udzielania kredytów, windykacji należności, realizacji przelewów oraz rozliczeń płatności dokonywanych kartami płatniczymi. Pozostałe sprawy dotyczyły obligacji emitowanych przed 1939 r., udzielenia pomocy w ustaleniu następców prawnych banków (zlikwidowanych lub przekształconych) oraz informacji o produktach bankowych i innych spraw z dziedziny bankowości, finansów i historii NBP.

11.8. Centralna Biblioteka NBP

Centralna Biblioteka NBP ma status biblioteki naukowej. Zbiory Biblioteki są udostępniane wszystkim zainteresowanym w czytelni lub za pośrednictwem wypożyczalni. Biblioteka wypożycza publikacje pracownikom NBP, a pozostałym zainteresowanym w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych na zasadach określonych w ustawie o bibliotekach.

Tabela 11.1

Zbiory Centralnej Biblioteki NBP

Rodzaj wydawnictw	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
Wydawnictwa zwarte	108 017 woluminów	112 630 woluminów	116 421 woluminów	121 145 woluminów	124 150 woluminów
Wydawnictwa ciągłe	39 000 woluminów	340 300 woluminów	41 500 woluminów	31 000 woluminów	34 400 woluminów
Czasopisma bieżące ogółem	505 tytułów	505 tytułów	505 tytułów	400 tytułów	405 tytułów

Źródło: dane NBP.

W 2011 r. ze zbiorów biblioteki skorzystało łącznie około 12,6 tys. czytelników, którym udostępniono około 26,4 tys. książek.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- udoskonalenie zasad prowadzenia działalności edukacyjnej przez NBP, w tym planowania, kwalifikowania oraz ewaluacji projektów, oraz ustanowienie ciała opiniotwórczego z udziałem ekspertów zewnętrznych,
- uruchomienie 206 projektów edukacyjnych o zróżnicowanej skali oddziaływania, adresowanych do różnych grup społecznych i zawodowych,
- przygotowanie nowatorskich kampanii promujących emitowane przez NBP wartości kolekcjonerskie,
- zorganizowanie Dni Otwartych, podczas których NBP odwiedziło rekordowo dużo zwiedzających,
- kontynuacja przygotowań do uruchomienia Centrum Pieniądza im. Sławomira S. Skrzypka.

DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów innych ustaw zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydania aktów prawnych.

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2011 r. organy NBP wydały 157 aktów prawnych, z których Prezes NBP wydał 32, RPP 13, a Zarząd NBP 112. Spośród ogółu aktów prawnych wydanych przez organy NBP:

- 23 zarządzenia Prezesa NBP opublikowano w Monitorze Polskim, dwa zarządzenia Prezesa NBP w Dzienniku Urzędowym NBP,
- trzy uchwały Zarządu NBP opublikowano w Monitorze Polskim, osiem uchwał Zarządu NBP w Dzienniku Urzędowym NBP,
- cztery uchwały RPP opublikowano w Monitorze Polskim, a dziewięć uchwał RPP w Dzienniku Urzędowym NBP,
- jedno obwieszczenie Prezesa NBP opublikowano w Monitorze Polskim i jedno obwieszczenie w Dzienniku Urzędowym NBP.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych, które dotyczyły polityki gospodarczej i miały znaczenie dla systemu bankowego. Dążył przy tym do zapewnienia stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2011 r. NBP otrzymał:

- 191 dokumentów nadesłanych w ramach uzgodnień międzyresortowych,
- 755 dokumentów nadesłanych w ramach prac Komitetu Rady Ministrów (KRM),
- 43 projekty ustaw nadesłane z Kancelarii Sejmu RP.

W 2011 r. pracownicy NBP wzięli udział w 20 konferencjach uzgodnieniowych i pięciu Komisjach Prawniczych, a także w 56 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2011 r., nie dotyczących bezpośrednio sektora bankowego (akty dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o obligacjach (Dz.U. Nr 129, poz. 731),
- ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 138, poz. 810),
- ustawa z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 234, poz. 1391),

- ustawa z dnia 21 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej,
- rządowy projekt ustawy o podpisach elektronicznych (druk sejmowy nr 3629, VI kadencja²),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podpisie elektronicznym, ustawy o podatku od towarów i usług, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (druk sejmowy nr 3768, VI kadencja),
- poselski projekt ustawy o upadłości konsumenckiej (druk sejmowy nr 3799, VI kadencja),
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (druk sejmowy nr 72, VII kadencja).

NBP opiniował także, na potrzeby przygotowania stanowiska Rządu RP, projekty regulacji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące systemu finansowego. Do najważniejszych należały:

- propozycje Komisji dotyczące zmian dyrektywy 94/19/WE w sprawie systemów gwarantowania depozytów,
- projekt dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych uchylającej dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady,
- projekt rozporządzenia w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającego rozporządzenie w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji.

Ponadto NBP przedstawił uwagi do 19 spośród około 3 tys. dokumentów nadesłanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich. Do najważniejszych należały:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych w zakresie implementacji przepisów Dyrektywy 2003/41/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 czerwca 2003 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami,
- stanowisko Rządu RP w odniesieniu do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi,
- fiszki programowe polskiego Przewodnictwa w Radzie UE w drugiej połowie 2011 r.

NBP współtworzył także rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa przez udział w pracach:

- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,

---

² Projekty ustaw zgłoszone w VI kadencji obejmuje zasada dyskontynuacji prac.

- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

Ponadto NBP:

- przekazał Prezesowi Rady Ministrów opinię do dokumentu *Program konwergencji. Aktualizacja 2011*,
- uczestniczył w spotkaniach organizowanych w Ministerstwie Finansów, na których zajmowano się wypracowaniem projektów szczegółowych regulacji dla systemu SKOK w związku z planowanym objęciem tego sektora nadzorem przez KNF.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

NBP zaopiniował:

- Projekty uchwalonych ustaw:
  - ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 28, poz. 143),
  - ustawa z dnia 1 lutego 2011 r. o zmianie ustawy o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym oraz ustawy o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych (Dz.U. Nr 38, poz. 196),
  - ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. Nr 131, poz. 763),
  - ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715),
  - ustawa z dnia 10 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 134, poz. 781),
  - ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984),
  - ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz.U. Nr 186, poz. 1101),
  - ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. Nr 199, poz. 1175),
  - ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. Nr 201, poz. 1181).
- Projekty ustaw, których w związku z zakończeniem VI kadencji Sejmu dotyczy zasada dyskontynuacji:

- prezydencki projekt ustawy o zmianie Konstytucji RP (druk nr 3598); projekt przewiduje zniesienie odpowiedzialności konstytucyjnej Prezesa NBP, wynikającej z art. 198 ust. 1 Konstytucji RP, zniesienie Rady Polityki Pieniężnej oraz ograniczenie przedmiotowe dotyczące kontroli NIK,
- poselski projekt ustawy o kasach oszczędnościowo-budowlanych i wspieraniu przez państwo oszczędzania na cele mieszkaniowe (druk sejmowy nr 3674),
- poselski projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (druk sejmowy nr 3838),
- poselski projekt ustawy o opodatkowaniu niektórych instytucji finansowych (druk sejmowy nr 4250).

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2011 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 98 projektów aktów prawnych, do których EBC wydał opinie³.

Spośród projektów wspólnotowych aktów prawnych najważniejsze opinie dotyczyły:

- projektów Komisji w sprawie reformy zarządzania gospodarczego w Unii Europejskiej (tzw. sześciopak),
- projektu rozporządzenia w sprawie emisji monet euro oraz projektu rozporządzenia w sprawie nominałów i parametrów technicznych monet euro przeznaczonych do obiegu,
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty przepisów m.in. prawa cypryjskiego, greckiego, holenderskiego, irlandzkiego, rumuńskiego, węgierskiego, uchwalone w związku z trwającym kryzysem finansowym i mające na celu przywrócenie bądź wzmocnienie stabilności finansowej w tych państwach.

Spośród regulacji krajowych opiniowane były również projekty polskich ustaw, które zostały wymienione w pkt 12.2 i 12.3⁴.

³ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i wspólnotowych projektów aktów prawnych, dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

⁴ Tytuły dostępnych na stronie internetowej EBC opinii do poszczególnych projektów aktów prawa polskiego odnoszą się do merytorycznej zawartości danego projektu i nie brzmią identycznie jak tytuły projektów źródłowych, np. Opinia Europejskiego Banku Centralnego z dnia 17 sierpnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia rachunków zbiorczych do przepisów dotyczących systemów rozrachunku papierów wartościowych (CON/2011/63) dotyczy projektu ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę

NBP kontynuował działalność w ramach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce⁵.

Pełnomocnik Zarządu NBP ds. wprowadzenia euro współprzewodniczył Narodowemu Komitetowi Koordynacyjnemu do spraw Euro i Radzie Koordynacyjnej. Przedstawiciele NBP brali udział w pracach siedmiu z ośmiu zespołów roboczych, pełniąc funkcje:

- przewodniczących – w Zespole Roboczym ds. Wprowadzenia Banknotów i Monet Euro oraz Zespole Roboczym ds. Strategii Komunikacyjnej (od 2011 r.); osoby te pełniły jednocześnie funkcję członków Rady Koordynacyjnej,
- wiceprzewodniczących – w Zespole Roboczym ds. Makroekonomicznych oraz Zespole Roboczym ds. Sektora Finansowego,
- członków – w Zespołach Roboczych ds.: Dostosowań Prawnych, Przedsiębiorstw Niefinansowych oraz Ochrony Konsumentów.

Przedstawiciele NBP weszli także w skład nowo powołanej Grupy Zadaniowej ds. Stabilności Finansowej, w charakterze przewodniczącego oraz członków Grupy.

Prowadzone w 2011 r. prace koncentrowały się na przygotowaniu *Narodowego Planu Wprowadzenia Euro* i dokumentów uzupełniających: *Obszary wymagające zmian ustawowych w związku z wprowadzeniem euro w Rzeczypospolitej Polskiej* oraz *Narodowej Strategii Komunikacyjnej w procesie wprowadzania euro w Polsce*.

Najważniejsze działania NBP w 2011 r.:

- opiniowanie projektów ustaw z krajów UE objętych kryzysem finansowym, mających na celu przywrócenie stabilności finansowej,
- uczestnictwo w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie powołania Narodowego Komitetu Koordynacyjnego do spraw Euro, Rady Koordynacyjnej oraz Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczypospolitą Polską (Dz.U. Nr 195, poz. 1505 z późn. zm.).

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów Statutu EBC i ESBC.

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro.

W 2011 r. Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (organu decyzyjnego EBC), do której zadań należy m.in. opiniowanie aktów prawnych wydawanych przez Radę Prezesów EBC, współdziałanie przy wykonywaniu zadań związanych ze sprawozdawczością statystyczną oraz udział w ustalaniu nieodwołalnych kursów walutowych państw przystępujących do strefy euro.

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były kwestie dotyczące głównie: sytuacji makroekonomicznej państw członkowskich UE, stabilności finansowej, ERM II, monitorowania działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego² i zakazem uprzywilejowanego dostępu³.

Przedstawiciele NBP byli członkami 12 komitetów ESBC oraz licznych grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC. W trakcie spotkań tych gremiów omawiano zagadnienia dotyczące:

- pozycji euro wśród walut świata oraz roli MFN i regionalnych mechanizmów finansowania w zapewnieniu finansowania podczas kryzysu,
- kształtowania się kursów walut oraz cen żywności i surowców,
- bieżącej sytuacji fiskalnej w krajach UE oraz sytuacji na globalnych rynkach finansowych,
- doświadczeń banków centralnych ESBC w zakresie komunikacji z rynkami w czasie kryzysu,
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu ułatwienia transgranicznego dochodzenia wierzytelności w sprawach cywilnych i handlowych,
- koncepcji utworzenia globalnych jednolitych standardów dotyczących danych na temat papierów wartościowych oraz ich posiadaczy,
- prac nad wprowadzeniem statystyki instytucji ubezpieczeniowych, statystyki funduszy emerytalnych i statystyki posiadaczy papierów wartościowych,
- prac nad systemem TARGET2-Securities.

13.1.2. Udział w pracach innych organów wspólnotowych

W 2011 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach związanych z funkcjonowaniem następujących gremiów unijnych:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),

² Wynikającym z art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

³ Wynikającym z art. 124 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

- komitetów Rady UE, w tym Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC),
- komitetów i grup roboczych Komisji Europejskiej,
- Komitetu ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB) oraz grup roboczych Eurostatu.

13.1.3. Udział w realizacji zadań wynikających ze sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

W pierwszym półroczu 2011 r. NBP uczestniczył w koordynowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych przygotowaniach do objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w drugiej połowie 2011 r.

Po objęciu przez Polskę przewodnictwa NBP wziął udział w pracach Prezydencji w obszarze gospodarczo-finansowym – zgodnie ze swoimi kompetencjami. NBP współuczestniczył w opracowywaniu dokumentów Prezydencji, a przedstawiciele Banku brali udział w posiedzeniach gremiów UE i innych organizacji międzynarodowych.

NBP zorganizował, we współpracy z MF i MSZ, nieformalne posiedzenie Rady ECOFIN we Wrocławiu w dniach 16–17 września 2011 r.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2011 r. w ramach współpracy z OECD eksperci NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD (m.in. Komitetu Polityki Ekonomicznej, Grupy Roboczej ds. Krótkookresowych Prognoz Ekonomicznych, Grupy Roboczej ds. Analiz Polityki Makroekonomicznej i Strukturalnej, Komitetu Rynków Finansowych, Grupy Roboczej ds. Statystyki Finansowej),
- konferencjach oraz posiedzeniach Grupy Roboczej w ramach inicjatywy OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa grupa ds. edukacji finansowej),
- posiedzeniu Międzyresortowego Zespołu ds. Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w Ministerstwie Gospodarki; podczas spotkania omówiono m.in.: przygotowania do 12. przeglądu gospodarczego Polski oraz zaangażowanie Polski w realizację Programu Konkurencyjności Eurazja.

W czerwcu i listopadzie 2011 r. przebywały w Warszawie misje Sekretariatu OECD przygotowujące 12. przegląd gospodarczy Polski, poświęcony głównie zagadnieniu „zielonego wzrostu”⁴ i systemowi ochrony zdrowia. Podczas spotkań z przedstawicielami NBP omówiono m.in. bieżącą sytuację gospodarczą, politykę monetarną i kursową oraz stabilność systemu finansowego w Polsce.

⁴ Koncepcja „zielonego wzrostu” (ang. *green growth*) przyjęta przez OECD uznaje za główne wyzwanie najbliższych lat wyjście z kryzysu oraz konieczność zapewnienia zrównoważonego rozwoju pod względem ekologicznym i społecznym.

We wrześniu 2011 r. odbyło się spotkanie Wiceprezesa NBP z Zastępcą Sekretarza Generalnego OECD, który gościł w Polsce z oficjalną wizytą z okazji 15. rocznicy przystąpienia Polski do OECD. Podczas spotkania poruszono m.in. kwestie dotyczące polityki kursowej, sytuacji sektora bankowego oraz kryzysu strefy euro.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego

W ramach współpracy z Grupą Banku Światowego przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Wiosennych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW⁵; spotkania poświęcone były m.in. dyskusji nt. postępów w realizacji Milenijnych Celów Rozwoju oraz metod przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom znacznej zmienności cen żywności;
- Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW⁶; najważniejszymi tematami dyskusji były: ocena skuteczności działań podejmowanych przez BŚ oraz oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy przedsięwzięć zwalczających dyskryminację ze względu na płeć;
- spotkaniu przedstawicieli państw należących do Konstytuanty Szwajcarskiej⁷; na spotkaniu omówiono dotychczasową współpracę w ramach Konstytuanty i perspektyw jej dalszego rozwoju.

W 2011 r. NBP współpracował z Bankiem Światowym nad:

- organizacją (w styczniu 2011 r.) seminarium z udziałem Dyrektora Wykonawczej Banku Światowego pt. *Sukces transformacji gospodarczej Polski – jak inni mogą z niego skorzystać? Perspektywy dla pomocy rozwojowej w Polsce*; obrady poświęcono omówieniu możliwości i kierunkom udziału Polski w międzynarodowej pomocy rozwojowej;
- projektem strategii energetycznej Banku Światowego; w maju 2011 r. zorganizowano spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciele Ministerstw: Środowiska, Gospodarki, Finansów oraz Spraw Zagranicznych; celem spotkania było wypracowanie opinii do strategii BŚ;
- raportem BŚ pt. *Golden Growth Report*. Prezes NBP objął patronat nad przygotowaniem dokumentu i wziął udział w jego oficjalnej prezentacji w Brukseli (w listopadzie 2011 r.); prezentacja raportu była wydarzeniem towarzyszącym polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

W listopadzie 2011 r. Prezes NBP został wybrany na przewodniczącego Komitetu Rozwoju Banku Światowego i MFW. Komitet pełni funkcję forum doradczego Rady Gubernatorów BŚ oraz MFW w odniesieniu do najważniejszych tematów związanych z polityką rozwojową. W jego skład wchodzi 25 członków, reprezentujących blisko 190 państw należących do obu instytucji. Posiedzenia odbywają się dwa razy w roku podczas regularnych spotkań Rad Gubernatorów BŚ i MFW. Przewodniczący jest odpowiedzialny za przygotowywanie i prowadzenie spotkań Komitetu.

⁵ W kwietniu 2011 r. w Waszyngtonie.

⁶ We wrześniu 2011 r. w Waszyngtonie.

⁷ We wrześniu 2011 r. w Turkmenistanie.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym

W ramach współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym przedstawiciele NBP uczestniczyli przede wszystkim w:

- pracach, których rezultatem było przyznanie Polsce przez MFW w styczniu 2011 r. dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej (*Flexible Credit Line*) w wysokości 19 mld 166 mln SDR, na okres dwóch lat,
- spotkaniach z przedstawicielami MFW podczas misji Funduszu w Polsce oraz w ramach wizyt ekspertów MFW w NBP poświęconych wybranym aspektom współpracy z Funduszem,
- konsultacjach związanych z dokumentami rozpatrywanymi przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW.

W związku z zakończeniem prac nad reformą udziałów i głosów MFW rozpoczętą w 2008 r.⁸ oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z 6 października 2008 r. Polska w marcu 2011 r. objęła nowe udziały w MFW. Opłacenie udziałów sfinansował NBP. Obecnie udział Polski w MFW wynosi 1 mld 688 mln 400 tys. SDR.

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB Bank pozostaje w gotowości do udzielenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2 mld 528 mln 590 tys. SDR. Przekazanie środków następuje w przypadku, gdy MFW uzna za niezbędne zwrócenie się do uczestników NAB z wnioskiem o pożyczkę w celu zwiększenia zasobów w jego dyspozycji. Do końca 2011 r. NBP przekazał MFW w ramach NAB kwotę odpowiadającą 174 mln SDR.

Przystąpienie NBP do NAB stanowi realizację zobowiązań Polski do udziału w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW, podjętych na szczelbu Unii Europejskiej (decyzje Rady Europejskiej z marca i czerwca 2009 r.). Środki udostępnione MFW w ramach NAB zaliczają się do rezerw walutowych NBP.

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju

W maju 2011 r. odbyło się XX Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) w Astanie, podczas którego m.in. podjęto decyzję o rozpoczęciu procedury rozszerzenia obszaru działania EBOR na pozaeuropejskie kraje regionu śródziemnomorskiego.

W kwietniu 2011 r. Polska subskrybowała 11,5 tys. udziałów (o wartości 115,3 mln euro) w ramach podwyższenia kapitału EBOR płatnego na żądanie. Obecnie łączna wartość udziałów Polski w EBOR wynosi 384,2 mln euro.

Ponadto w listopadzie 2011 r. NBP zorganizował konferencję, podczas której przedstawiono cykliczną publikację EBOR *Transition Report 2011 (Raport o Transformacji 2011)* pt. *Crisis and Transition: The People's Perspective (Kryzys i transformacja: z perspektywy obywateli)*.

⁸ Rezolucja Rady Gubernatorów MFW w tej sprawie została przyjęta 28 kwietnia 2008 r.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)

W 2011 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w sześciu spotkaniach Gubernatorów BIS oraz dorocznym spotkaniu Zastępców Gubernatorów gospodarek wschodzących.

Na dorocznym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy BIS, 26 czerwca 2011 r. przyjęto 81. *Raport Roczny* oraz zatwierdzono bilans Banku na dzień 31 marca 2011 r. Ponadto zaakceptowano rachunek wyników, który wykazał zysk netto w wysokości 816 mln SDR, z czego 161,1 mln SDR przeznaczono na wypłatę dywidendy. NBP otrzymał dywidendę w wysokości 2 mln 360 tys. SDR.

13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej

W 2011 r. przedstawiciele NBP wraz z przedstawicielami Ministerstwa Finansów uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG oraz spotkaniach roboczych, podczas których wypracowywano stanowiska dotyczące zagadnień związanych z funkcjonowaniem Banku.

13.3. Pomoc techniczna i szkoleniowa

Pomoc techniczna i szkoleniowa oferowana przez NBP w ramach Inicjatywy TCT (Technical Cooperation for Transition) bankom centralnym krajów przechodzących transformację gospodarczą, niebędących członkami Unii Europejskiej, cieszyła się w 2011 r. dużym zainteresowaniem. Do odbiorców pomocy technicznej w 2011 r. dołączyły banki centralne Bangladeszu, Libanu, Republiki Południowej Afryki, Syrii i Turkmenistanu. Dotychczas z różnych form działań w ramach pomocy technicznej NBP skorzystało 36 banków centralnych.

W 2011 r. NBP zrealizował następujące przedsięwzięcia pomocowe:

- 27 wizyt studyjnych, 18 wyjazdów eksperckich i dwa staże,
- cztery seminaria (w tym jedno we współpracy z Narodowym Bankiem Szwajcarii i jedno z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych SA) poświęcone zagadnieniom stabilności finansowej, emisji pieniądza i produkcji banknotów, systemu płatniczego i statystyki,
- siedem warsztatów dotyczących zagadnień polityki pieniężnej, systemów informatycznych w bankowości centralnej, bezpieczeństwa w obiektach bankowych, zarządzania ryzykiem finansowym, bilansu płatniczego i edukacji ekonomicznej.

W programach tych wzięły udział 323 osoby⁹ z 33 banków centralnych.

Poza dotychczasowymi formami pomocy technicznej NBP coraz aktywniej włącza się w nowe działania, np. projekty współpracy bliźniaczej Komisji Europejskiej (*twinning project*) i programy pomocowe międzynarodowych instytucji finansowych. W 2011 r.:

- Zakończył się realizowany od 2009 r. projekt bliźniaczy Narodowego Banku Polskiego i Deutsche Bundesbanku na rzecz Narodowego Banku Ukrainy – Strengthening NBU potential through approximation to EU standards of central banking (Wzmocnienie potencjału NBU przez jego zbliżenie do standardów UE w zakresie bankowości centralnej). Był to największy projekt pomocy technicznej zrealizowany do tej pory przez NBP.

⁹ Wyłączając wyjazdy ekspertów NBP do państw beneficjentów.

- NBP włączył się do projektu współpracy bliźniaczej Banku Francji z Centralnym Bankiem Tunezji – Setting a monetary policy framework based on inflation targeting at the Central Bank of Tunisia (Ustanowienie ram polityki pieniężnej na podstawie celu inflacyjnego banku centralnego Tunezji). Zadaniem NBP jest m.in. analiza mechanizmu transmisji monetarnej, mająca na celu przygotowanie Banku Tunezji do wprowadzenia polityki bezpośredniego celu inflacyjnego.
- NBP kontynuował działania w ramach programu pomocy Europejskiego Banku Centralnego na rzecz Narodowego Banku Serbii.

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- uczestnictwo NBP w sprawowaniu przez Polskę Prezydencji w Radzie UE,
- wybór Prezesa NBP na stanowisko przewodniczącego Komitetu Rozwoju Banku Światowego i MFW,
- przystąpienie NBP do Nowych Porozumień Pożyczkowych – w ramach udziału Polski w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW,
- zakończenie największego dotychczas projektu pomocy technicznej NBP.

DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7–8, 10–11, art. 17 ust. 1, ust. 3 pkt 2 i ust. 4 oraz art. 56–57 ustawy o NBP.

14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2011 r. przeciętne zatrudnienie w Narodowym Banku Polskim ukształtowało się na poziomie 3642 etatów i było niższe od zatrudnienia w 2010 r. o 24 etaty (tj. 0,7%). Zmniejszenie zatrudnienia było skutkiem:

- dalszej realizacji, podjętej w 2010 r., decyzji o likwidacji w Zakładzie Usług Gospodarczych Sekcji Utrzymania Czystości,
- zatrudnienia mniejszej liczby pracowników sezonowych w Ośrodku Wypoczynkowym w Rucianem-Nidzie.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2008–2011 przedstawia tabela 11.

Tabela 14.1

Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2008–2011

	2008	2009	2009-2008	2010	2010-2009	2011	2011-2010	2010-2009
Ogółem	3 968	3 770	-199	3 666	-104	3 642	-24	-327
Centrala	1 604	1 638	34	1 690	52	1 702	12	98
O/O	2 101	1 842	-259	1 720	-122	1 716	-4	-385
ZUG	264	290	26	256	-34	224	-32	-40

Źródło: dane NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników NBP wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2011 r. były o 2,5% wyższe od wykonania w 2010 r., a wraz z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wzrosły o 4,4%.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBPP

Działalność szkoleniowa NBP służy realizacji celów strategicznych NBP², przez zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry oraz przygotowanie pracowników do działania w strukturach ESBC.

W 2011 r. na jednego pracownika przypadały średnio 4 szkolenia (w 2010 r. – 3,2).

NBP prowadzi systematyczne oceny efektywności szkoleń. Analizie podlegają: wiedza merytoryczna prowadzących, umiejętności dydaktyczne, program szkolenia, materiały szkoleniowe i organizacja.

14.1.3. Pozostałe działania

W 2011 r. w ramach doskonalenia warunków do efektywnego wykonywania zadań wprowadzono w NBP wewnętrzne regulacje mające na celu przeciwdziałanie mobbingowi.

² Por. Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2010–2012 dostępny na stronie internetowej www.nbp.pl.

14.2. Zmiany organizacyjne

W wyniku stałego monitorowania i analizowania struktury organizacyjnej Narodowego Banku Polskiego, mając na uwadze poprawę funkcjonowania Centrali Narodowego Banku Polskiego w 2011 r., wprowadzono następujące zmiany organizacyjne:

- z dniem 1 stycznia 2011 r. zlikwidowano Zespół ds. Ryzyka Operacyjnego, a w jego miejsce powołano Departament Ryzyka Operacyjnego i Zgodności;
- z dniem 31 maja 2011 r. powołano Biuro Polityki Makro stabilnościowej w Instytucie Ekonomicznym;
- z dniem 1 sierpnia 2011 r. zlikwidowano Departament Integracji ze Strefą Euro i powołano Biuro Integracji ze Strefą Euro w Instytucie Ekonomicznym;
- z dniem 13 października 2011 r. zlikwidowano Departament Zarządzania Strategicznego;

14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności

W dniu 1 stycznia 2011 r. utworzono Departament Ryzyka Operacyjnego i Zgodności (DROZ), który przejął zadania Zespołu ds. Ryzyka Operacyjnego w zakresie ryzyka operacyjnego oraz zadania Departamentu Audytu Wewnętrznego w zakresie funkcji zgodności (ang. *compliance*).

Kontynuowano działania ukierunkowane na ograniczanie ryzyka operacyjnego, czyli minimalizowanie możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania zasobów Banku (m.in. systemów IT, mienia, pracowników).

Przeprowadzono cykliczne oceny poziomu ryzyka operacyjnego, a uzyskane wyniki przedstawiano Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem oraz Zarządowi NBP.

14.4. Działalność inwestycyjna i remontowa

W 2011 r. nakłady na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych wyniosły 66,2 mln zł (w 2010 r. – 91,9 mln zł).

Na budownictwo inwestycyjne wydano 40,1 mln zł (60,5% poniesionych nakładów). Najważniejsze zadania to:

- modernizacja budynków po Polskiej Akademii Nauk – 31,5 mln zł,
- modernizacja dziedzińca w O/O w Poznaniu – 2,8 mln zł,
- wykonanie instalacji odprowadzającej wody deszczowe w O/O w Lublinie – 1 mln zł.

Nakłady poniesione na budownictwo miały na celu modernizację obiektów Centrali NBP w celu uzyskania dodatkowej powierzchni biurowej, modernizację zabezpieczeń technicznych i teleinformatycznych, poprawę stanu technicznego obiektów bankowych i instalacji budowlanych.

Kolejną pozycję inwestycyjną stanowiły zakupy z zakresu teleinformatyki i telekomunikacji (20 mln zł; 30,3% poniesionych nakładów). Najważniejsze zadania realizowane w 2011 r. to:

- zakup urządzeń aktywnych sieci LAN w nowych budynkach NBP – 6,1 mln zł,
- oprogramowanie narzędziowe i administracyjne – 4,8 mln zł,
- serwery – 2,9 mln zł,
- przebudowa sieci SAN (Storage Area Network) – 1,9 mln zł,
- budowa platformy SOA (Service Oriented Architecture) – 1,4 mln zł.

Inwestycje umożliwiły w szczególności: przystosowanie systemu informatycznego NBP do wymagań wynikających z realizacji zadań wieloletnich, zapewnienie niezbędnego poziomu bezpieczeństwa systemów, zastąpienie zużytej infrastruktury teleinformatycznej oraz utrzymanie właściwego, wysokiego poziomu obsługi klientów NBP.

Na zakupy gotowych środków trwałych wydano 6,1 mln zł (9,2% poniesionych nakładów). Największe nakłady w tej grupie poniesiono na zakupy związane z mechanizacją skarbców i czynności kasowo-skarbcowych (1,3 mln zł) oraz zakup trzech mieszkań (w celu wykwaterowania lokatorów z budynku Oddziału Okręgowego w Krakowie: 1 mln zł).

W 2011 r. na remonty i konserwacje majątku NBP wydano 44,4 mln zł (w 2010 r. – 40,9 mln zł). Poniesione koszty obejmowały:

- remonty budynków – 6,8 mln zł,
- konserwacje – 37,6 mln zł (w tym: konserwacje budynków i instalacji – 7,8 mln, konserwacje maszyn i urządzeń kasowo-skarbcowych oraz samochodów do transportu i ochrony wartości – 9,3 mln, konserwacje sprzętu telekomunikacyjnego i teleinformatycznego – 17,5 mln, konserwacje systemów zabezpieczeniowych – 1,3 mln, konserwacje pozostałych maszyn i urządzeń – 1,7 mln).

14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

W 2011 r. przeprowadzono następujące prace teleinformatyczne:

- Zakończono projekt budowy w NBP platformy SOA. Platforma ta będzie podstawą działania nowych systemów informatycznych NBP.
- Kontynuowano prace nad systemem NBP-PHA w ramach projektu SORBNET-EURO 2012. Nowy system, zastępujący SORBNET-EURO, wdrożono 1 stycznia 2012 r. (por. rozdział *Działania na rzecz systemu płatniczego*).
- Wykonano prace doskonalące systemy informatyczne w NBP (sieć Netbank, system tworzenia kopii bezpieczeństwa danych w środowisku Windows, system *backup*, system zarządzania kartami kryptograficznymi, system SWIFT, infrastruktura centralna Windows).
- Prowadzono prace projektowe nad nowymi systemami, w tym: systemem SKARBNET4 (połączenie systemów SKARBNET3 i SEBOP), systemem rozliczeń międzybankowych

w złotych SORBNET2, rozbudową Systemu Informacji Sprawozdawczej, Systemem Obiegu Dokumentów Gospodarki Własnej – SODGW.

- Zakończono proces migracji portali NBP oraz migracji Active Directory, wprowadzono nową pocztę elektroniczną opartą na Outlooku.
- Kontynuowano testy dotyczące możliwości uruchomienia Ośrodka Zapasowego w Radomiu.

14.6. Audyt wewnętrzny

W 2011 r. przeprowadzono 34 zadania audytowe³ (w 2010 r. – 32) i sześć zadań doradczych (w 2010 r. – dwa), obejmujące łącznie 35 tematów (w 2010 r. – 27). Skontrolowano pracę 16 komórek organizacyjnych Centrali oraz sześciu oddziałów okręgowych NBP. W wyniku przeprowadzonych zadań audytowych i doradczych sformułowano zalecenia i rekomendacje mające na celu poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych.

14.7. Ochrona i zabezpieczenia

W 2011 r. prowadzono prace nad utrzymaniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, dotyczące zwłaszcza ochrony informacji niejawnych i danych osobowych, systemów informatycznych, świadczenia usług kryptograficznych i certyfikacyjnych, bezpieczeństwa obiektów, osób i wartości pieniężnych oraz zapewnienia ciągłości działania. W szczególności:

- Dostosowano procedury NBP do przepisów nowej ustawy o ochronie informacji niejawnych, w tym zwłaszcza o charakterze finansowym.
- Wprowadzono procedury ochrony informacji wrażliwych Europejskiego Systemu Banków Centralnych.
- Zacieśniono współpracę ze Związkiem Banków Polskich w zakresie zwiększania poziomu zabezpieczenia dokumentów. Zorganizowano wspólną konferencję dla sektora bankowego na temat zabezpieczeń i przeciwdziałania fałszerstwom dokumentów publicznych, z udziałem ekspertów z sektora bankowego, PWPW i specjalistów z zakresu kryminalistyki.

14.8. Działalność obsługowa

W 2011 r., podobnie jak w latach poprzednich, zadania z zakresu działalności obsługowej realizowane przez Zakład Usług Gospodarczych obejmowały przede wszystkim obsługę: kancelaryjną, poligraficzną oraz transportową, w tym transport wartości pieniężnych.

³ W tym trzy audyty na zlecenie Komitetu Audytorów Wewnętrznych ESBC (w 2010 r. – dwa).

Najważniejsze działania w 2011 r.:

- przeprowadzenie zmian organizacyjnych usprawniających funkcjonowanie Centrali NBP.

SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 r.¹

---

¹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie przepisów rozdziału 10 (art. 60–70) ustawy o NBP.

Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2011 r.

Aktywa		Nota	31.12.2010	31.12.2011
			w tys. zł	
1.	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	13 831 663,5	17 804 260,4
2.	Należności od nierezydentów w walutach obcych		263 380 105,3	316 654 533,9
2.1.	Należności od MFW	2	7 505 332,2	10 145 391,3
2.2.	Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	255 874 773,1	306 509 142,6
3.	Należności od rezydentów w walutach obcych	3	448,7	0,0
4.	Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5.	Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1.	Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2.	Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3.	Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4.	Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5.	Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6.	Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	5	728 945,8	356 402,0
7.	Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8.	Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9.	Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10.	Pozostałe aktywa		1 399 221,5	1 957 070,8
10.1.	Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	6	885 615,4	873 744,9
10.2.	Pozostałe aktywa finansowe	7	178 323,0	193 895,2
10.3.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	8	2 919,3	72 111,0
10.4.	Rozliczenia międzyokresowe kosztów	9	60 231,3	56 741,2
10.5.	Inne	10	272 132,5	760 578,5
AKTYWA OGÓŁEM			279 340 384,8	336 772 267,1

Pasywa		Nota	31.12.2010	31.12.2011
w tys. zł				
1.	Pieniądz w obiegu	11	103 064 357,1	112 089 532,0
2.	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	12	111 703 477,5	119 823 979,6
2.1.	Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		36 562 970,1	20 417 008,4
2.2.	Depozyty na koniec dnia		500 827,4	5 976 261,2
2.3.	Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4.	Inne operacje polityki pieniężnej		74 639 680,0	93 430 710,0
3.	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	13	71 135,0	169 616,1
4.	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	14	6 961 633,8	4 655 713,7
4.1.	Zobowiązania wobec sektora rządowego		6 938 331,2	4 606 627,8
4.2.	Pozostałe zobowiązania		23 302,6	49 085,9
5.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	15	471 511,8	323 361,4
6.	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	16	7 480 666,7	16 126 196,1
7.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	17	13 982 819,8	10 056 395,7
8.	Zobowiązania wobec MFW	18	5 995 355,5	6 844 178,1
9.	Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10.	Pozostałe pasywa		299 341,2	862 282,6
10.1.	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	19	44 199,7	547 786,7
10.2.	Rozliczenia międzyokresowe	20	204 510,8	200 961,9
10.3.	Inne	21	50 630,7	113 534,0
11.	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	22	99 659,9	105 412,5
12.	Różnice z wyceny	23	19 830 056,2	54 667 609,7
13.	Fundusze i rezerwy	24	14 309 163,3	13 868 759,7
13.1.	Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2.	Fundusz rezerwowy		208 277,7	534 733,7
13.3.	Rezerwy		12 600 885,6	11 834 026,0
14.	Wynik finansowy	25	-4 928 793,0	-2 820 770,1
14.1.	Wynik finansowy roku bieżącego		6 529 118,7	8 637 141,6
14.2.	Strata z lat ubiegłych		-11 457 911,7	-11 457 911,7
PASYWA OGÓŁEM			279 340 384,8	336 772 267,1

Dyrektor Departamentu
Operacyjno-Rachunkowego
Narodowego Banku Polskiego

/-/ Grażyna Gielecińska

Warszawa, dnia 26.03.2012

Zarząd Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2011 r.

	Nota	2010	2011
		w tys. zł	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		517 233,1	-1 275 714,6
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	6 197 387,4	6 427 078,2
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	31	5 680 154,3	7 702 792,8
2. Wynik z operacji finansowych		6 982 656,6	10 546 580,5
2.1. Przychody z operacji finansowych	32	6 772 009,6	11 121 839,0
2.2. Koszty operacji finansowych	33	2 114 850,7	1 341 839,5
2.3. Koszty niezrealizowane	34	1 465 581,1	278,6
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	35	3 791 078,8	766 859,6
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		-65 062,2	-902,1
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	36	31 191,4	35 488,9
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	37	96 253,6	36 391,0
4. Koszty z tytułu akcji i udziałów	38	27 853,2	72 783,3
5. Pozostałe przychody	39	151 589,9	342 596,2
A. Przychody netto ogółem [1 + 2 + 3 + 4 + 5]		7 614 270,6	9 685 343,3
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	40	411 819,5	429 935,1
7. Koszty administracyjne	41	256 691,7	259 270,7
8. Koszty amortyzacji	42	81 312,3	77 345,0
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	43	308 249,2	262 048,3
10. Pozostałe koszty	44	27 079,2	19 602,6
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A - 6 - 7 - 8 - 9 - 10]	45	6 529 118,7	8 637 141,6

Dyrektor Departamentu
Operacyjno-Rachunkowego
Narodowego Banku Polskiego

/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 26.03.2012

Informacja dodatkowa – dane ogólne

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej NBP, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP ma osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz.U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późniejszymi zmianami), zwana dalej ustawą o NBP,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późniejszymi zmianami),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP organami NBP są:

- Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
- Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
- Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2011 r.:

Prezes NBP	Marek Belka – powołany 10 czerwca 2010 r. – rozpoczął kadencję 11 czerwca 2010 r.
Rada Polityki Pieniężnej	
Przewodniczący	Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.
Członkowie	Andrzej Bratkowski – od 10 stycznia 2010 r. Elżbieta Chojna-Duch – od 10 stycznia 2010 r. Zyta Gilowska – od 19 lutego 2010 r. Adam Glapiński – od 19 lutego 2010 r. Jerzy Hausner – od 24 stycznia 2010 r. Andrzej Kaźmierczak – od 19 lutego 2010 r. Andrzej Rzońca – od 24 stycznia 2010 r. Jan Winiecki – od 24 stycznia 2010 r. Anna Zielińska-Głębocka – od 9 lutego 2010 r.
Zarząd NBP	
Przewodniczący	Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek – od 6 marca 2008 r.
Wiceprezes NBP	Witold Koziński – od 24 października 2008 r.
Członkowie	Eugeniusz Gatnar – od 25 marca 2010 r. Andrzej Raczek – od 7 września 2010 r. Jakub Skiba – od 2 listopada 2007 r. Zdzisław Sokal – od 13 marca 2007 r. Małgorzata Zaleska – od 3 sierpnia 2009 r.

Z dniem 25 sierpnia 2011 r. Zbigniew Hockuba przestał pełnić funkcję członka Zarządu NBP.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2011 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz.Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami), zwanej dalej uchwałą nr 16/2003,
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz.Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej uchwałą nr 12/2010,
- uchwały nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami,
- uchwały nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2011 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2010 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej RPP, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późniejszymi zmianami) na okres trzech lat (badanie sprawozdania finansowego za lata: 2010, 2011 i 2012).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2010 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2010 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 3/2011 w dniu 4 kwietnia 2011 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 101/2011 w dniu 14 czerwca 2011 r. Biegły rewident badający to sprawozdanie finansowe – firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. – wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2010 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 6 529 118,7 tys. zł. W związku z tym w 2011 r. NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 6 202 662,7 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 326 456,0 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej Wytycznymi EBC.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego².

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się, kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako różnice z wyceny.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, a należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia

² Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca.

gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR (por. pkt 3).

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym

terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zaliczają się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia (por. pkt 3).

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniżej przedstawiono przewidywany okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2011 r.

Środki trwałe	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Grunty	nieamortyzowane
– w tym <i>prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480–780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267–480
Kotły, maszyny energetyczne	86–300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48–144
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86–192
Urządzenia techniczne	36–240
Środki transportu	78–180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	601–240
Wartości niematerialne i prawne	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy amortyzacji.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł³, można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku przyjęto do używania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia, pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

³ W 2010 r. limit ten wynosił odpowiednio 4,0 tys. zł.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka spowodują w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią, by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się zgodnie z ogólnie akceptowanymi i stosowanymi konsekwentnie przez NBP metodami szacowania ryzyka finansowego (por. pkt 4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz, odpowiednio, odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego

w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej, nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane do ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej – jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej – jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W dniu 14 grudnia 2010 r. wprowadzono, z datą wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2011 r., zmiany do uchwały nr 16/2003⁴ mające na celu:

- Aktualizację przepisów dotyczących instrumentów finansowych pozabilansowych – zmiany były związane z planowanym przez NBP rozszerzeniem instrumentarium inwestycyjnego o niewykorzystywane dotychczas instrumenty finansowe (transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, gwarantowane transakcje giełdowe, transakcje wymiany odsetek,

⁴ Uchwała nr 11/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. zmieniająca uchwałę nr 16/2003 z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 18).

transakcje na przyszłą stopę procentową). W 2011 r. NBP rozpoczął przeprowadzanie transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

- Uwzględnienie zmian w Wytycznych EBC z 2010 r. w zakresie waluty SDR. Zmiany dotyczyły wprowadzenia definicji SDR, doprecyzowania definicji zasobu waluty obcej w odniesieniu do SDR oraz wskazania sposobu ujmowania transakcji powodujących zmianę stanu tej waluty, głównie w kontekście transakcji zabezpieczających przed ryzykiem kursowym SDR. Powyższe zmiany nie miały wpływu na kwoty ujęte w sprawozdaniu finansowym NBP na dzień 31 grudnia 2011 r. – zarówno w 2011 r., jak i w latach poprzednich NBP nie przeprowadzał transakcji zabezpieczających przed ryzykiem kursowym SDR.
- Określenie zasad ujmowania i wyceny wartości niematerialnych i prawnych wytwarzanych przez NBP we własnym zakresie. Zmiany dotyczyły rozszerzenia kategorii wartości niematerialnych i prawnych o nakłady poniesione przez NBP na prace rozwojowe, jeżeli spełniają one następujące warunki:
  - możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych i prawnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
  - zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych i prawnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
  - zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych i prawnych,
  - sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych i prawnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
  - dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych i prawnych,
  - możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych i prawnych.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. nakłady na prace rozwojowe obciążały wynik finansowy NBP w momencie ich poniesienia. W 2011 r. NBP nie zidentyfikował nakładów na prace rozwojowe, które spełniałyby powyższe warunki.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. na danych historycznych oraz oczekiwaniach co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, w którym NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej

o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego według stanu zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historycznych szeregów czasowych średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, w których NBP dokonuje oszacowań, dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- ustalania okresów użytkowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2011 suma bilansowa NBP wyniosła 336 772 267,1 tys. zł i była o 57 431 882,3 tys. zł (20,6%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010 r.

Po stronie aktywów wzrost dotyczył głównie oficjalnych aktywów rezerwowych, które na 31.12.2011 wyniosły 334 447 194,3 tys. zł i były o 57 261 088,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010 r.⁵ Do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się: złoto monetarne, transzę rezerwową w MFW, pożyczki udzielone MFW⁶, rachunki bieżące i lokaty w walutach obcych za granicą, zagraniczne papiery wartościowe, lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych oraz zapas walut obcych. NBP aktywnie zarządza większością z wymienionych powyżej instrumentów w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. Zwiększenie oficjalnych aktywów rezerwowych w walutach oryginalnych było związane z: dodatkimi przepływami netto z tytułu obsługi bankowej zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa, wpływami środków finansowych w euro z Unii Europejskiej oraz wpływami środków finansowych w walutach obcych z działalności inwestycyjnej NBP. Jednocześnie na wzrost równowartości złotowej oficjalnych aktywów rezerwowych wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej przeprowadzona na 31.12.2011.

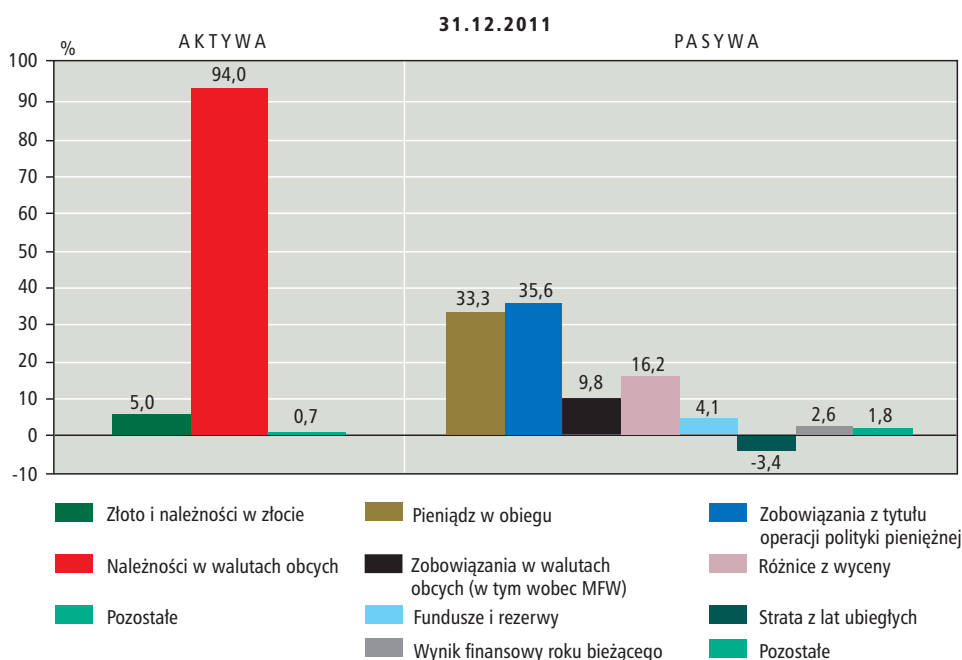
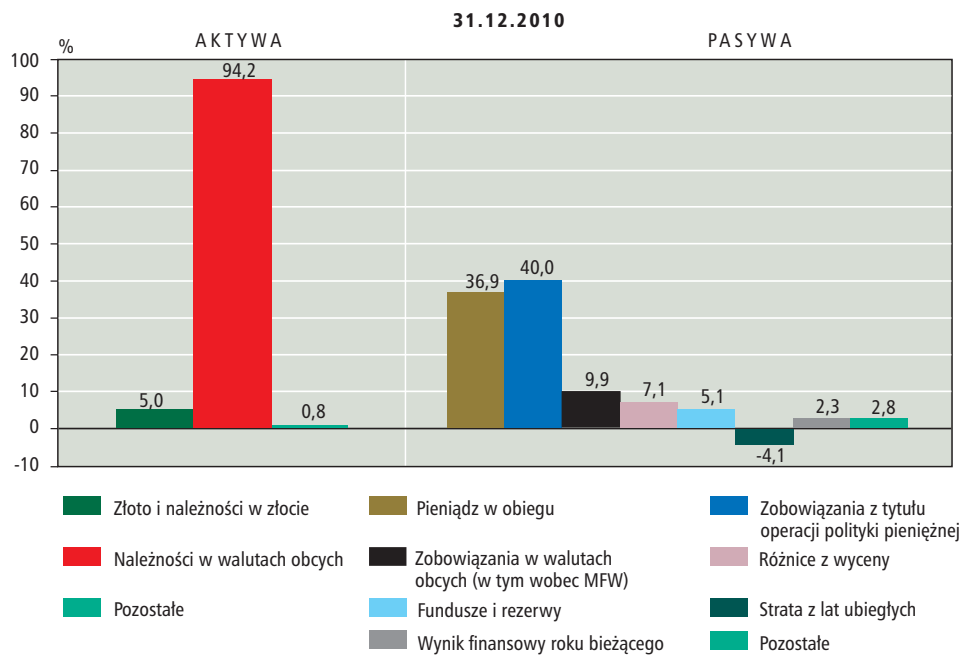
Po stronie pasywów skutkiem aktualizacji wyceny kursowej było wystąpienie różnic z wyceny kursowej, które na 31.12.2011 wyniosły 49 399 729,5 tys. zł i były o 32 718 562,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010. Ponadto po stronie pasywów wzrost dotyczył głównie:

⁵ W przeliczeniu na euro poziom oficjalnych aktywów rezerwowych wyniósł 75 721 607,1 tys. EUR na 31.12. 2011 w porównaniu z 69 991 188,9 tys. EUR na 31.12.2010.

⁶ Do celów statystyki pożyczki te są traktowane jako część transzy rezerwowej MFW.

- zobowiązania z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2011 wyniosły 112 089 532,0 tys. zł i były o 9 025 174,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010,
- zobowiązań wobec rezydentów w walutach obcych (głównie rachunki sektora rządowego), które na 31.12.2011 wyniosły 16 126 196,1 tys. zł i były o 8 645 529,4 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010,
- zobowiązań z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2011 wyniosły 119 823 979,6 tys. zł i były o 8 120 502,1 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010.

Struktura bilansu NBP na 31.12.2010 i 31.12.2011

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2011 ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,3%, w porównaniu z 99,2% na 31.12.2010. Z kolei po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł 9,8% na 31.12.2011, w porównaniu z 9,9% na 31.12.2010. Podstawowymi składnikami pasywów są: pieniądź w obiegu oraz zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 68,9% na 31.12.2011, w porównaniu z 76,9% na 31.12.2010 (por. wykres powyżej).

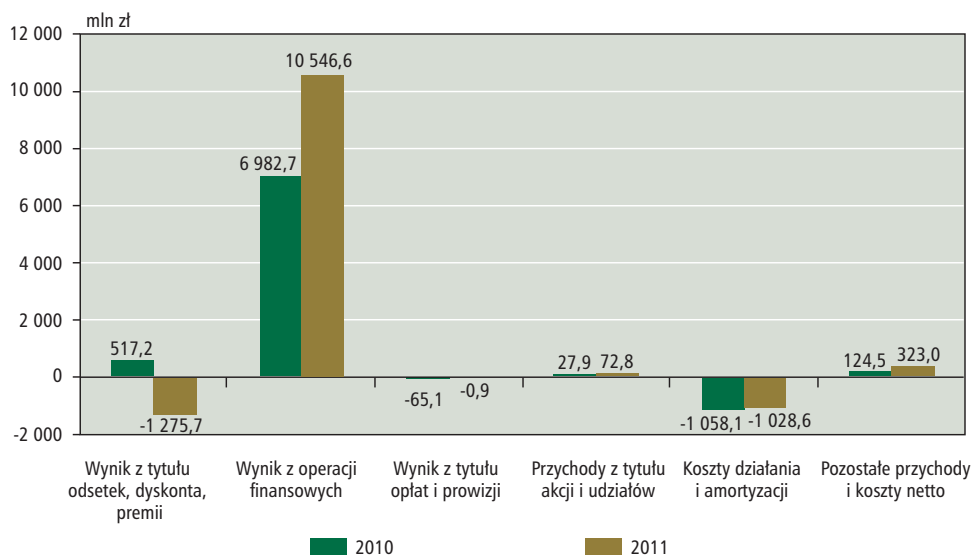
Wynik finansowy NBP

Wynik finansowy NBP za 2011 r. wyniósł 8 637 141,6 tys. zł i był o 2 108 022,9 tys. zł (32,3%) wyższy w porównaniu z 2010 r.

Wzrost wyniku finansowego NBP był głównie spowodowany zwiększeniem wyniku z operacji finansowych, przy jednoczesnym spadku wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2010 i 2011 przedstawia poniższy wykres.

Struktura wyniku finansowego w latach 2010–2011

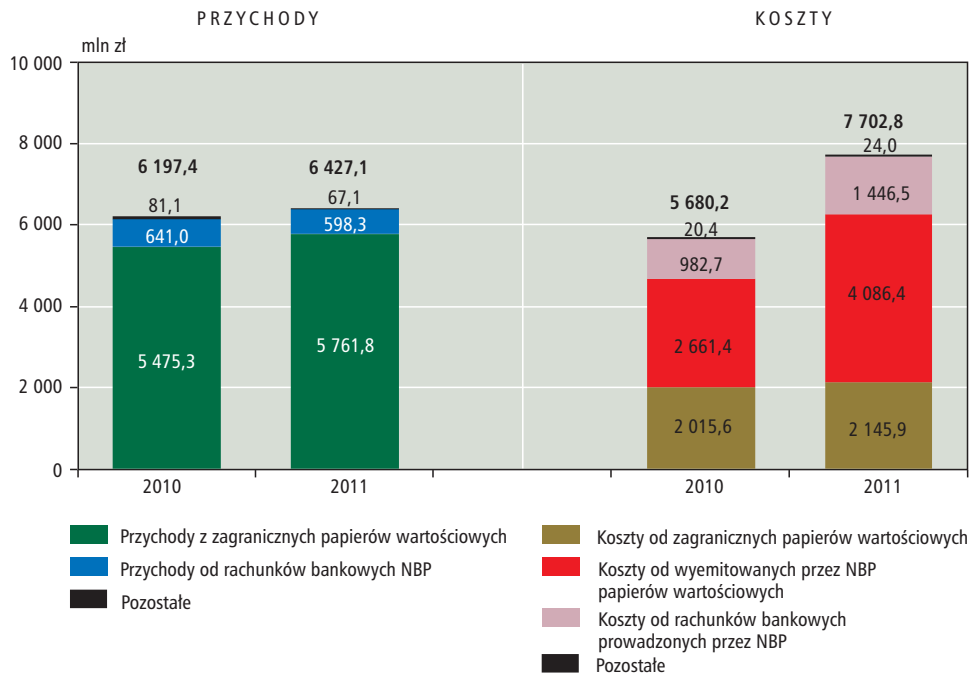
Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody oraz koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,
- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

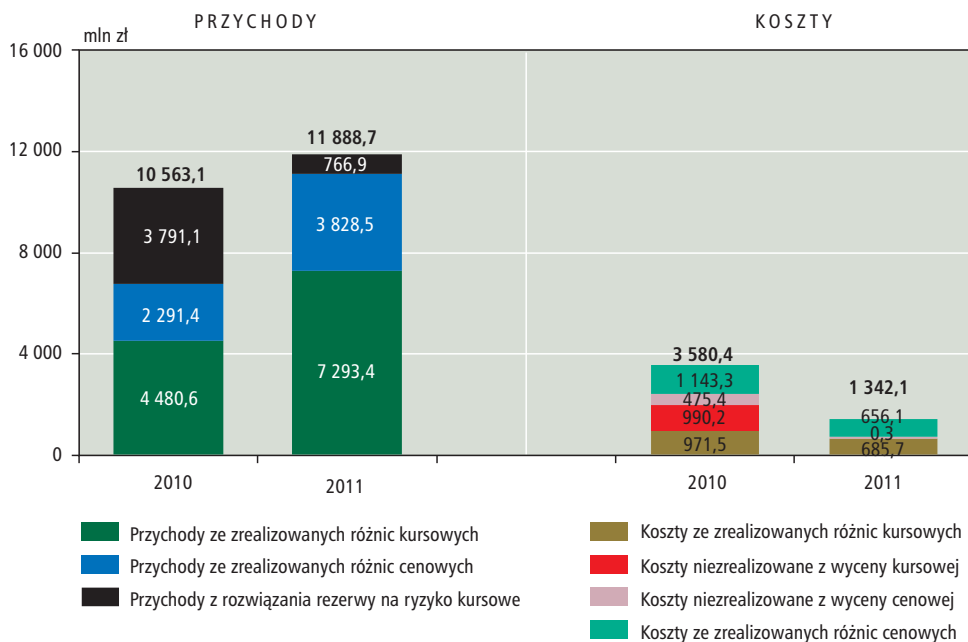
Spadek wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii o 1 792 947,7 tys. zł był głównie efektem wzrostu kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP oraz kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP (por. wykres poniżej).

Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2010–2011

Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2010–2011

Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

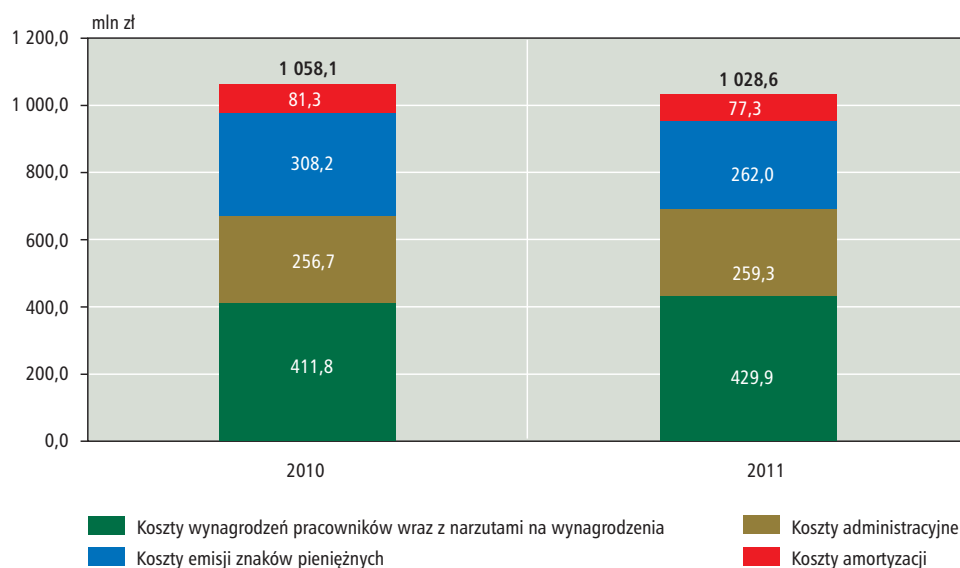
Wzrost wyniku z operacji finansowych o 3 563 923,9 tys. zł był przede wszystkim spowodowany:

- niższymi kosztami operacji finansowych, głównie ze względu na niewystąpienie w 2011 r. kosztów niezrealizowanych z tytułu wyceny kursowej oraz spadek kosztów z tytułu zrealizowanych różnic cenowych,
- wyższymi przychodami z operacji finansowych, ze względu na wzrost przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych przy jednoczesnym spadku przychodów z rozwiązania rezerwy na ryzyko kursowe (por. wykres powyżej).

Koszty działania NBP obejmują: koszty wynagrodzeń pracowników, koszty administracyjne oraz koszty emisji znaków pieniężnych.

W 2011 r. koszty działania oraz koszty amortyzacji uległy obniżeniu w porównaniu z 2010 r., łącznie o 29 473,6 tys. zł. Spadek kosztów działania wynikał głównie z niższych kosztów emisji znaków pieniężnych (por. poniższy wykres).

Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2010–2011

6. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, przechowywanego w NBP oraz ulokowanego na rachunku w banku zagranicznym. Na 31.12.2011 NBP posiadał 3 308,9 tys. uncji. Stan zasobu złota w posiadaniu NBP nie zmienił się w porównaniu ze stanem na 31.12.2010. Wzrost pozycji był wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. nota 23).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	13 831 663,5	17 804 260,4	3 972 596,9	28,7
w tym różnice z wyceny kursowej	9 495 664,0	13 468 260,9	3 972 596,9	41,8

Nota 2. Należności od MFW

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1 688 400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2011 wyniosło 5 865 203,7 tys. zł,
- rachunek bieżący NBP w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. nota 18),
- rachunki lokat terminowych NBP w MFW,
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB) (por. nota 28).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
SDR w ramach transzy rezerwowej	1 484 809,6	3 052 762,1	1 567 952,5	105,6
Rachunki bieżące w MFW	5 988 035,6	6 142 978,4	154 942,8	2,6
Rachunki lokat terminowych w MFW	32 487,0	37 097,7	4 610,7	14,2
Pożyczki udzielone MFW	0,0	912 553,1	912 553,1	–
Razem	7 505 332,2	10 145 391,3	2 640 059,1	35,2
w tym różnice z wyceny kursowej	393 249,6	987 103,0	593 853,4	151,0

W związku z wejściem w życie z dniem 3 marca 2011 r. Rezolucji nr 63-2 o reformie udziałów i głosów w MFW, na mocy której wybranym krajom, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, przysługiwało prawo zwiększenia udziałów członkowskich w MFW, w dniu 18 marca 2011 r. NBP dokonał wpłaty o równowartości 319 400,0 tys. SDR, wskutek czego udział RP w kapitale Funduszu wzrósł z 1 369 000,0 tys. SDR do 1 688 400,0 tys. SDR.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia transzy rezerwowej w związku z przekazaniem MFW waluty obcej na rzecz innych krajów w ramach Planów Transakcji Finansowych MFW – Financial Transactions Plans (FTP),
- udzielenia MFW przez NBP pożyczki w ramach NAB,
- aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 3. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD i NOK. Wykazywane w niej dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Rachunki bieżące w walutach obcych	1 279 830,3	9 764 676,7	8 484 846,4	663,0
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	18 384 253,1	18 975 830,5	591 577,4	3,2

Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	14 529 072,8	9 900 277,8	-4 628 795,0	-31,9
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	221 314 499,5	267 660 962,9	46 346 463,4	20,9
Zapasy banknotów i monet zagranicznych	367 117,4	207 386,0	-159 731,4	-43,5
Inne należności w walutach obcych	0,0	8,7	8,7	–
Razem	255 874 773,1	306 509 142,6	50 634 369,5	19,8
w tym:				
– różnice z wyceny kursowej	6 031 265,1	38 625 198,8	32 593 933,7	540,4
– różnice z wyceny cenowej	1 055 459,1	3 649 616,2	2 594 157,1	245,8

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- aktualizacji wyceny kursowej,
- przyrostu rezerw walutowych NBP⁷ i tym samym zwiększonego zaangażowania NBP w wybrane instrumenty finansowe,
- aktualizacji wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych (por. noty 23 i 34).

Nota 4. Należności od rezydentów w walutach obcych

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła zero, co było wynikiem spłaty należności od Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, dotyczącej pokrycia części kosztów poniesionych przez NBP w związku z uczestnictwem w systemie TARGET2.

Nota 5. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP od banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem jest udzielony przez NBP kredyt refinansowy na inwestycje centralne.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 356 402,0 tys. zł i była o 372 543,8 tys. zł (51,1%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem otrzymania przez NBP spłaty kolejnych rat powyższego kredytu wraz z odsetkami.

Nota 6. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł			w %
Środki trwałe brutto	1 828 026,5	1 863 240,7	35 214,2	1,9
Umorzenie	-1 000 987,4	-1 043 262,0	-42 274,6	4,2
Odpisy aktualizujące	-16 122,5	-16 095,0	27,5	-0,2
Środki trwałe netto	810 916,6	803 883,7	-7 032,9	-0,9
Wartości niematerialne i prawne brutto	329 564,7	337 985,4	8 420,7	2,6

⁷ Rezerwy walutowe stanowią główny składnik oficjalnych aktywów rezerwowych (por. pkt 5).

Umorzenie	-254 865,9	-268 115,3	-13 249,4	5,2
Odpisy aktualizujące	0,0	-8,9	-8,9	–
Wartości niematerialne i prawne netto	74 698,8	69 861,2	-4 837,6	-6,5
Razem	885 615,4	873 744,9	-11 870,5	-1,3

Na 31.12.2011 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 7. Pozostałe aktywa finansowe

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, Krajowa Izba Rozliczeniowa SA, Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, SWIFT, Europejski Bank Centralny).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł			w %
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	124 474,1	140 046,3	15 572,2	12,5
Razem	178 323,0	193 895,2	15 572,2	8,7

Wzrost pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Od 1.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2011 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 87 250,1 tys. zł (19 754,1 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej Statutem ESBC i EBC, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Na 31.12.2011 udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wyniósł 4,8954%, co odpowiadało kwocie 526 777,0 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC ani obowiązku pokrywania strat EBC. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 507 022,8 tys. EUR.

W dniu 29 grudnia 2010 r. nastąpiło zwiększenie kapitału subskrybowanego Europejskiego Banku Centralnego o 5 000 000,0 tys. EUR, z 5 760 652,4 tys. EUR do 10 760 652,4 tys. EUR. Banki centralne Eurosystemu zobowiązane do wpłaty kapitału do EBC w trzech ratach w dniu 28 grudnia 2011 r. dokonały płatności drugiej raty w wysokości 1 166 175,0 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

	Klucz subskrypcji kapitału na 31.12.2011	Kapitał subskrybowany od 29.12.2010	Kapitał opłacony na 31.12.2010	Kapitał opłacony na 01.01.2011	Kapitał opłacony od 28.12.2011
	w %	w EUR			
Narodowy Bank Austrii	1,9417	208 939 587,70	144 216 254,37	144 216 254,37	176 577 921,04
Narodowy Bank Belgii	2,4256	261 010 384,68	180 157 051,35	180 157 051,35	220 583 718,02
Centralny Bank Cypru	0,1369	14 731 333,14	10 167 999,81	10 167 999,81	12 449 666,48
Bank Estonii	0,1790	19 261 567,80	722 308,79	13 294 901,14	16 278 234,47
Bank Finlandii	1,2539	134 927 820,48	93 131 153,81	93 131 153,81	114 029 487,14
Bank Francji	14,2212	1 530 293 899,48	1 056 253 899,48	1 056 253 899,48	1 293 273 899,48
Bank Grecji	1,9649	211 436 059,06	145 939 392,39	145 939 392,39	178 687 725,72
Bank Hiszpanii	8,3040	893 564 575,51	616 764 575,51	616 764 575,51	755 164 575,51
Bank Holandii	3,9882	429 156 339,12	296 216 339,12	296 216 339,12	362 686 339,12
Centralny Bank Irlandii	1,1107	119 518 566,24	82 495 232,91	82 495 232,91	101 006 899,58
Centralny Bank Luksemburga	0,1747	18 798 859,75	12 975 526,42	12 975 526,42	15 887 193,09
Centralny Bank Malty	0,0632	6 800 732,32	4 694 065,65	4 694 065,65	5 747 398,98
Niemiecki Bank Federalny	18,9373	2 037 777 027,43	1 406 533 694,10	1 406 533 694,10	1 722 155 360,77
Bank Portugalii	1,7504	188 354 459,65	130 007 792,98	130 007 792,98	159 181 126,31
Narodowy Bank Słowacji	0,6934	74 614 363,76	51 501 030,43	51 501 030,43	63 057 697,10
Bank Słowenii	0,3288	35 381 025,10	24 421 025,10	24 421 025,10	29 901 025,10
Bank Włoch	12,4966	1 344 715 688,14	928 162 354,81	928 162 354,81	1 136 439 021,48
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>69,9705</i>	<i>7 529 282 289,35</i>	<i>5 184 359 697,03</i>	<i>5 196 932 289,36</i>	<i>6 363 107 289,36</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8686	93 467 026,77	3 505 013,50	3 505 013,50	3 505 013,50
Narodowy Bank Czech	1,4472	155 728 161,57	5 839 806,06	5 839 806,06	5 839 806,06
Narodowy Bank Danii	1,4835	159 634 278,39	5 986 285,44	5 986 285,44	5 986 285,44
Bank Litwy	0,4256	45 797 336,63	1 717 400,12	1 717 400,12	1 717 400,12
Bank Łotwy	0,2837	30 527 970,87	1 144 798,91	1 144 798,91	1 144 798,91
Narodowy Bank Polski	4,8954	526 776 977,72	19 754 136,66	19 754 136,66	19 754 136,66
Narodowy Bank Rumunii	2,4645	265 196 278,46	9 944 860,44	9 944 860,44	9 944 860,44
Bank Szwecji	2,2582	242 997 052,56	9 112 389,47	9 112 389,47	9 112 389,47
Narodowy Bank Węgier	1,3856	149 099 599,69	5 591 234,99	5 591 234,99	5 591 234,99
Bank Anglii	14,5172	1 562 145 430,59	58 580 453,65	58 580 453,65	58 580 453,65
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>30,0295</i>	<i>3 231 370 113,23</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>121 176 379,25</i>
Razem	100	10 760 652 402,58	5 305 536 076,28	5 318 108 668,61	6 484 283 668,61

Nota 8. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. nota 26) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. noty 23 i 27).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Różnice z wyceny kursowej	2 919,3	72 098,6	69 179,3	2 369,7
Różnice z wyceny cenowej	0,0	12,4	12,4	–
Razem	2 919,3	72 111,0	69 191,7	2 370,1

Nota 9. Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 56 741,2 tys. zł i była o 3 490,1 tys. zł (5,8%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia dyskonta do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. nota 12).

Nota 10. Inne

Pozycja obejmuje głównie salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, środki obrotowe (w tym metale szlachetne), kredyty i pożyczki udzielone pracownikom oraz inne należności.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 760 578,5 tys. zł i była o 488 446,0 tys. zł (179,5%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie spowodowany wyższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zwiększonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2011 r. (por. nota 26).

Nota 11. Pieniądz w obiegu

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2011 wyniosła 244 239,2 tys. zł w porównaniu z 251 306,4 tys. zł na 31.12.2010.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2011 r. wyniósł 106 357,0 mln zł w porównaniu ze 101 164,5 mln zł w 2010 r.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Banknoty krajowe w obiegu	99 916 230,6	108 807 688,4	8 891 457,8	8,9
Monety krajowe w obiegu	3 148 126,5	3 281 843,6	133 717,1	4,2
Razem	103 064 357,1	112 089 532,0	9 025 174,9	8,8

Zgodnie z ustawą o denominacji złotego z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. Nr 84, poz. 386 i z 1995 r. Nr 16, poz. 79) banknoty i monety będące w obiegu przed dniem 1 stycznia 1995 r. podlegały bez żadnych ograniczeń wymianie w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. w placówkach NBP oraz w innych bankach zobowiązanych do tej czynności przez Prezesa NBP. Niezwrócone do tego dnia banknoty i monety o wartości 172 093,0 tys. zł zostały ujęte przez NBP jako przychody w dniu 1 stycznia 2011 r. i jednocześnie pomniejszyły pozycję pieniądza w obiegu (por. nota 39).

Nota 12. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji Inne operacje polityki pieniężnej),
- salda na rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych oraz utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
- zobowiązania z tytułu depozytów na koniec dnia.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	36 562 970,1	20 417 008,4	-16 145 961,7	-44,2
Depozyty na koniec dnia	500 827,4	5 976 261,2	5 475 433,8	1 093,3
Inne operacje polityki pieniężnej	74 639 680,0	93 430 710,0	18 791 030,0	25,2
Razem	111 703 477,5	119 823 979,6	8 120 502,1	7,3

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych oraz depozytów na koniec dnia przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących.

Nota 13. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z nierozliczonych na 31.12.2011 zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym za pośrednictwem KIR SA.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 169 616,1 tys. zł i była o 98 481,1 tys. zł (138,4%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zobowiązań z tytułu powyższych zleceń.

Nota 14. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	6 938 331,2	4 606 627,8	-2 331 703,4	-33,6
Pozostałe zobowiązania	23 302,6	49 085,9	25 783,3	110,6
Razem	6 961 633,8	4 655 713,7	-2 305 920,1	-33,1

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu środków na rachunkach bieżących podmiotów sektora rządowego.

Nota 15. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 323 361,4 tys. zł i była o 148 150,4 tys. zł (31,4%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia stanu środków pieniężnych na rachunku Komisji Europejskiej.

Nota 16. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia środków w walutach obcych na rachunkach bieżących budżetu państwa,
- aktualizacji wyceny kursowej.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Rachunki budżetu państwa	6 899 416,2	15 512 499,8	8 613 083,6	124,8
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	532 502,3	432 556,0	-99 946,3	-18,8
Pozostałe	48 748,2	181 140,3	132 392,1	271,6
Razem	7 480 666,7	16 126 196,1	8 645 529,4	115,6
w tym różnice z wyceny kursowej	-94 548,8	1 326 483,3	1 421 032,1	-1 503,0

Nota 17. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są powiązane z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. nota 3).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	13 735 376,5	9 899 942,3	-3 835 434,2	-27,9
Pozostałe	247 443,3	156 453,4	-90 989,9	-36,8
Razem	13 982 819,8	10 056 395,7	-3 926 424,1	-28,1
w tym różnice z wyceny kursowej	-30 339,0	1 224 845,0	1 255 184,0	-4 137,2

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na wartość pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 18. Zobowiązania wobec MFW

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w II połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1 304 639,7 tys. SDR.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Zobowiązania wobec MFW	5 995 355,5	6 844 178,1	848 822,6	14,2
w tym różnice z wyceny kursowej	314 132,8	665 909,1	351 776,3	112,0

Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyrównania do średniego kosztu zasobu SDR oraz aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 19. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. nota 26) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. noty 27 i 34).

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Różnice z wyceny kursowej	44 199,7	547 736,5	503 536,8	1 139,2
Różnice z wyceny cenowej	0,0	50,2	50,2	–
Razem	44 199,7	547 786,7	503 587,0	1 139,3

Nota 20. Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (w tym w walutach obcych) oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 200 961,9 tys. zł i była o 3 548,9 tys. zł (1,7%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 21. Inne

Pozycja obejmuje głównie salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców oraz środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 113 534,0 tys. zł i była o 62 903,3 tys. zł (124,2%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie spowodowany wyższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zwiększonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2011 r. (por. nota 26).

Nota 22. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 105 412,5 tys. zł i była o 5 752,6 tys. zł (5,8%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych.

Nota 23. Różnice z wyceny

Na 31.12.2011 wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz następujących walut obcych: USD, EUR, AUD, GBP, NOK, SDR, CHF, CAD, JPY, DKK, SEK, CZK, HUF.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	16 681 166,6	49 399 729,5	32 718 562,9	196,1
– z wyceny złota	9 495 664,0	13 468 260,9	3 972 596,9	41,8
– z wyceny walut obcych	7 185 502,6	35 931 468,6	28 745 966,0	400,1
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 530 866,4	3 649 857,0	2 118 990,6	138,4
– z wyceny dłużnych papierów wartościowych	1 530 866,4	3 649 844,6	2 118 978,2	138,4
– z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	12,4	12,4	–
Razem	19 830 056,2	54 667 609,7	344 837 553,5	175,7

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / średnia cena złota
	31.12.2010		31.12.2011	
AUD	2,4951134193	3,0177	2,7603790448	3,4670
CAD	2,9195067170	2,9691	2,9399527735	3,3440
CHF	2,9500312778	3,1639	3,1620769958	3,6333
CZK	0,1477682188	0,1580	0,1554457455	0,1711
DKK	0,5390868912	0,5313	0,5635496933	0,5941
EUR	4,0142685282	3,9603	4,0563069964	4,4168
GBP	4,5922079667	4,5938	4,6239904984	5,2691
HUF	0,0136439457	0,0142	0,0136698219	0,0142
JPY	0,0347231325	0,0364	0,0383764180	0,0441
NOK	0,4787569358	0,5071	0,4998587622	0,5676
SEK	0,4207589705	0,4415	0,4697496231	0,4950
USD	2,8754225618	2,9641	2,9027468377	3,4174
SDR	4,3519660165	4,5926	4,7341424263	5,2444
Uncja złota*	1 310,3996257646	4 180,1220	1 310,3996257646	5 380,6963

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1410,25 USD na 31.12.2010 i 1574,50 USD na 31.12.2011.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2011 dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, AUD, GBP i EUR.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. nota 27).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2011:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 24. Fundusze i rezerwy

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0
Fundusz rezerwowy	208 277,7	534 733,7	326 456,0	156,7
Rezerwy	12 600 885,6	11 834 026,0	-766 859,6	-6,1
Razem	14 309 163,3	13 868 759,7	-440 403,6	-3,1

Spadek pozycji wynikał z aktualizacji wysokości rezerwy w kwocie 766 859,6 tys. zł, przy jednoczesnym zwiększeniu funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2010 r. w kwocie 326 456,0 tys. zł.

Nota 25. Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 8 637 141,6 tys. zł (por. nota 45),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 r., która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2011 pozycja wyniosła 11 457 911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2010.

7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 26. Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

Wzrost poszczególnych pozycji wynikał z zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut obcych, przeprowadzanych przez NBP z bankami krajowymi i zagranicznymi.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	1 816 529,7	6 189 548,5	4 373 018,8	240,7
– należności w walucie krajowej	595 560,0	2 657 029,6	2 061 469,6	346,1
– należności w walutach obcych	1 220 969,7	3 532 518,9	2 311 549,2	189,3
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	1 816 529,7	6 189 548,5	4 373 018,8	240,7
– zobowiązania w walucie krajowej	2 961,6	673,1	-2 288,5	-77,3
– zobowiązania w walutach obcych	1 813 568,1	6 188 875,4	4 375 307,3	241,3

Nota 27. Instrumenty finansowe pozabilansowe

Na 31.12.2011 wystąpienie pozycji było związane z rozpoczęciem w 2011 r. przeprowadzania przez NBP transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	0,0	165 292,1	165 292,1	–
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	0,0	23 313,9	23 313,9	–

Nota 28. Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2 528 590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2011 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2 354 590,0 tys. SDR (12 348 411,8 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z przekazaniem w 2011 r. przez NBP MFW kwoty 174 000,0 tys. SDR.

Nota 29. Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2011 pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń w kwocie 21 462,3 tys. zł (stan na 31.12.2010 – 18 413,3 tys. zł),
- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 269,3 tys. zł (stan na 31.12.2010 – 271,2 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego SA w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1 183 103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2010.

8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 30. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. nota 3) oraz od kredytu refinansowego na inwestycje centralne (por. nota 5).

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 475 271,1	5 761 765,7	286 494,6	5,2
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP, w tym	641 049,8	598 253,0	-42 796,8	-6,7
– od rachunków w walutach obcych	444 318,9	598 253,0	153 934,1	34,6
– od rachunków w walucie krajowej	196 730,9	0,0	-196 730,9	-100,0
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek	58 289,6	36 018,0	-22 271,6	-38,2
Inne przychody	22 776,9	31 041,5	8 264,6	36,3
Razem	6 197 387,4	6 427 078,2	229 690,8	3,7

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych przychodów od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, co było spowodowane przede wszystkim:

- wzrostem poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 62 734,0 mln EUR w 2011 r. w porównaniu z 57 501,7 mln EUR w 2010 r.),
- zmianą średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do EUR, GBP, AUD i NOK (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Jednocześnie na:

- wyższe o 286 494,6 tys. zł przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych miały wpływ: zwiększenie udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych oraz wzrost średniej stopy zwrotu dyskontowych dłużnych papierów wartościowych w EUR,
- wyższe o 153 934,1 tys. zł przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych miały wpływ przede wszystkim: zwiększenie udziału lokat terminowych w strukturze rezerw walutowych oraz wyższe oprocentowanie transakcji lokacyjnych w EUR, AUD i NOK.

Niższe o 22 271,6 tys. zł przychody z odsetek od kredytów i pożyczek były głównie efektem zmniejszenia należności z tytułu kredytu refinansowego na inwestycje centralne w wyniku spłat rat kredytu w 2011 r.

	Kurs średnioroczny			
	2010	2011	Zmiana	
	w zł		w %	
USD	3,0157	2,9634	-0,0523	-1,7
EUR	3,9946	4,1198	0,1252	3,1
GBP	4,6575	4,7460	0,0885	1,9
AUD	2,7687	3,0557	0,2870	10,4
NOK	0,4986	0,5283	0,0297	6,0

Ponadto w 2011 r. nie wystąpiły przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walucie krajowej. W 2010 r. wyniosły one 196 730,9 tys. zł i dotyczyły odsetek od operacji dostrajających typu repo, doraźnie zasilających sektor bankowy w płynność.

Wysokość średniorocznych kursów złotego do podstawowych walut obcych w latach 2010–2011 przedstawiono poniżej.

Nota 31. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. nota 12), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. noty 3 i 17) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych o 1 424 999,7 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, wynikających ze:
  - wzrostu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku; poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym wyniósł 93 870,4 mln zł w 2011 r. w porównaniu z 75 012,2 mln zł w 2010 r., a dostrajających – 1 407,1 mln zł w 2011 r. w porównaniu z 48,1 mln zł w 2010 r.⁸,
  - wzrostu średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 3,50% w 2010 r. do 4,22% w 2011 r.,
- wyższych o 414 555,3 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej, zmiana ta była głównie efektem wzrostu kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych banków oraz lokat terminowych budżetu państwa,
- wyższych o 130 252,7 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie na skutek:
  - spadku rentowności papierów wartościowych,
  - wyższego udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych.

Jednocześnie na wyższe koszty premii wpłynęły:

- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. nota 30),
- zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do EUR, GBP i AUD (por. nota 30 – zestawienie kursów średniorocznych).

Nota 32. Przychody z operacji finansowych

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,

⁸Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	4 480 631,5	7 293 367,6	2 812 736,1	62,8
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	2 291 370,1	3 828 465,1	1 537 095,0	67,1
– z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	2 291 370,1	3 224 720,1	933 350,0	40,7
– z instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	603 745,0	603 745,0	–
Pozostałe przychody z operacji finansowych	8,0	6,3	-1,7	-21,3
Razem	6 772 009,6	11 121 839,0	4 349 829,4	64,2

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w walutach: EUR, AUD, GBP, USD i NOK,
- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, GBP i AUD oraz dyskontowych dłużnych papierów wartościowych w EUR,
- wystąpienia dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

Nota 33. Koszty operacji finansowych

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	971 509,6	685 741,6	-285 768,0	-29,4
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	1 143 339,3	656 085,4	-487 253,9	-42,6
– z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 143 339,3	520 449,7	-622 889,6	-54,5
– z instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	135 635,7	135 635,7	–
Pozostałe koszty operacji finansowych	1,8	12,5	10,7	594,4
Razem	2 114 850,7	1 341 839,5	-773 011,2	-36,6

W 2011 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w EUR, skorygowanych wyższymi ujemnymi różnicami kursowymi z transakcji w USD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD i AUD.

Jednocześnie w 2011 r. wystąpiły ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

Nota 34. Koszty niezrealizowane

W 2011 r. nie wystąpiły koszty ujemnych różnic z wyceny kursowej.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. nota 23).

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł			w %
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	990 173,8	0,0	-990 173,8	-100,0
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	475 407,3	278,6	-475 128,7	-99,9
– z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	475 407,3	228,4	-475 178,9	-100,0
– z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	0,0	50,2	50,2	–
Razem	1 465 581,1	278,6	-1 465 302,5	-100,0

W 2011 r. kwota kosztów była efektem wystąpienia na 31.12.2011 ujemnych różnic z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pozabilansowych.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2011 ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły dłużnych papierów wartościowych w USD i EUR.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. nota 27).

Nota 35. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2011 r. przychody w wysokości 766 859,6 tys. zł były wynikiem aktualizacji kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. nota 24).

Nota 36. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2011 r. pozycja wyniosła 35 488,9 tys. zł i była o 4 297,5 tys. zł (13,8%) wyższa w porównaniu z 2010 r.

Nota 37. Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie ma własnych placówek),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,
- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,

– za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

W 2011 r. pozycja wyniosła 36 391,0 tys. zł i była o 59 862,6 tys. zł (62,2%) niższa w porównaniu z 2010 r.

W 2010 r. w pozycji ujęto przypadającą do rozliczenia na ten rok część opłaty (w kwocie 60 752,8 tys. zł) za udostępnienie Rzeczypospolitej Polskiej przez MFW w maju 2009 r. Elastycznej Linii Kredytowej. W 2011 r. NBP nie poniósł kosztów z tego tytułu (por. nota 46).

Nota 38. Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. nota 7).

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł			w %
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	1 437,5	62 502,5	61 065,0	4 248,0
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	26 415,7	10 280,8	-16 134,9	-61,1
Razem	27 853,2	72 783,3	44 930,1	161,3

Na 31.12.2011 przychody stanowiły sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, Krajowej Izby Rozliczeniowej SA oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 39. Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych, a w 2011 r. również przychody z rozliczenia emisji wycofanej.

W 2011 r. pozycja wyniosła 342 596,2 tys. zł i była o 191 006,3 tys. zł (126,0%) wyższa w porównaniu z 2010 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wystąpienia przychodów z rozliczenia emisji wycofanej (por. nota 11).

Nota 40. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2011 r. pozycja wyniosła 429 935,1 tys. zł i była o 18 115,6 tys. zł (4,4%) wyższa w porównaniu z 2010 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 7 886,0 tys. zł kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, jak również wyższych kosztów wynagrodzeń o 7 145,7 tys. zł, zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 41. Koszty administracyjne

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów zużycia materiałów i energii, kosztów świadczeń na rzecz pracowników oraz kosztów podróży służbowych przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów usług obcych oraz pozostałych kosztów administracyjnych.

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł			w %
Zużycie materiałów i energii	29 969,4	33 903,5	3 934,1	13,1

Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	10 820,9	12 248,0	1 427,1	13,2%
Podróże służbowe	5 823,2	6 870,6	1 047,4	18,0
Usługi obce	155 779,1	152 493,0	-3 286,1	-2,1
Podatki i opłaty	14 472,6	15 234,6	762,0	5,3
Odpisy na fundusze specjalne	4 582,6	4 759,6	177,0	3,9
Pozostałe koszty administracyjne	35 243,9	33 761,4	-1 482,5	-4,2
Razem	256 691,7	259 270,7	2 579,0	1,0

Nota 42. Koszty amortyzacji

W 2011 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji budynków i lokali oraz maszyn i urządzeń, a koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania komputerowego.

	2010	2011	Zmiana	
	w tys. zł		w %	
Koszty amortyzacji środków trwałych	66 307,3	33 457,2	-2 850,1	-4,3
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	15 005,0	13 887,8	-1 117,2	-7,4
Razem	81 312,3	77 345,0	-3 967,3	-4,9

Nota 43. Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2011 r. pozycja wyniosła 262 048,3 tys. zł i była o 46 200,9 tys. zł (15,0%) niższa w porównaniu z 2010 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem uzyskania przez NBP korzystnych cen zakupu znaków pieniężnych, racjonalizacji posiadanych zapasów banknotów i monet oraz zmniejszenia przez NBP zamówień na dostawę monet kolekcjonerskich.

Nota 44. Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania oraz koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów.

W 2011 r. pozycja wyniosła 19 602,6 tys. zł i była o 7 476,6 tys. zł (27,6%) niższa w porównaniu z 2010 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem niższych kosztów odpisów aktualizujących środki trwałe.

Nota 45. Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Zysk NBP za 2011 r. wyniósł 8 637 141,6 tys. zł i był o 2 108 022,9 tys. zł (32,3%) wyższy w porównaniu z 2010 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP zostanie podzielony (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 431 857,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 8 205 284,5 tys. zł.

9. Pozostałe noty objaśniające

Nota 46. Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

W dniu 2 lipca 2010 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych Międzynarodowego Funduszu Walutowego zaakceptowała wniosek Polski o udostępnienie Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 13 690 000,0 tys. SDR. Rzeczpospolita Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres jednego roku. Dysponentem Linii był Rząd RP, a NBP zapewniał jej obsługę jako agent finansowy Rządu.

W dniu 21 stycznia 2011 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW anulowała Linie przyznaną Polsce w dniu 2 lipca 2010 r. oraz przyznała dostęp do Elastycznej Linii Kredytowej na nowych zasadach: zwiększyła jej kwotę do 19 166 000,0 tys. SDR (100 514 170,4 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) i przyznała dostęp do jej środków na okres dwóch lat (to jest do 20 stycznia 2013 r.). Również w tym przypadku dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 47. Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosi 1 500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł. Dochody uzyskiwane przez Fundację są przeznaczane na działalność Fundacji służącą jedynie realizacji celów statutowych.

Nota 48. Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym i które miałyby istotny wpływ na treść sprawozdania finansowego.

10. Ryzyko finansowe i operacyjne

W Narodowym Banku Polskim funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który jest ciągłym i powtarzalnym procesem decyzyjnym, wspomagającym osiągnięcie celów NBP, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych.

Obejmuje on trzy integralnie powiązane ze sobą poziomy:

- zdecentralizowanego zarządzania ryzykiem operacyjnym we wszystkich departamentach i jednostkach organizacyjnych NBP, przez dyrektorów poszczególnych jednostek, przy współudziale tzw. menedżerów ryzyka odpowiedzialnych za monitorowanie ryzyka,
- działalności wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych:
  - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, który jest odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem finansowym,
  - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który m.in. opracowuje projekty zasad i metodyk, analizuje i monitoruje ryzyko operacyjne i ryzyko zgodności,

– Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem, która m.in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie,

- podejmowania przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest przez system limitów i ograniczeń inwestycyjnych, a ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań, w szczególności niespłacenia w całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,

- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak i wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności – głównie amerykańskie, niemieckie, brytyjskie, francuskie i australijskie. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. W związku z ponownym wzrostem ryzyka kredytowego w warunkach pogłębienia problemów zadłużeniowych części krajów strefy euro, w 2011 r. utrzymywano ograniczony udział lokat w rezerwach walutowych, jak również skrócony horyzont inwestycyjny transakcji lokacyjnych, umożliwiającą szybką reakcję na zmianę sytuacji finansowej kontrahenta.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

W ramach krajowych operacji kredytowych NBP udostępnia bankom krajowym następujące instrumenty:

- kredyt lombardowy,
- kredyt techniczny,
- kredyt w ciągu dnia w euro.

Zarządzanie ryzykiem w wymienionych operacjach koncentruje się na określeniu listy papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie, a także jego wymaganego poziomu, określonego przez współczynnik redukcji wartości papierów wartościowych (tzw. *haircut*). Celem stosowania *haircutu* jest zmniejszenie prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w efekcie spadku ceny rynkowej papierów wartościowych i/lub niekorzystnych zmian kursowych.

Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki w operacjach kredytowych są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP nominowane w złotych, przy czym lista papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych. Należą do nich listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także papiery skarbowe nominowane w euro.

Poziom współczynnika redukcji wartości zabezpieczenia w przypadku kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w oparciu o relację cen rynkowych papierów wartościowych do ich wartości nominalnej. Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być wyłącznie płynne obligacje skarbowe będące przedmiotem *fixingu* na BondSpot SA (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, ma on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki

pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami, zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków, dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – wszystkie waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzuje wysoka płynność.

10.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej stosowaną przez NBP jest *modified duration*, określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi:

- maksymalny poziom *modified duration* rezerw,
- optymalizacja poziomu *modified duration* rezerw określonego w benchmarku,
- benchmarkowe przedziały wahań *modified duration* portfeli walutowych.

W warunkach wzrostu awersji inwestorów do ryzyka w 2011 r. nastąpił znaczny spadek rentowności rządowych papierów wartościowych, któremu towarzyszył wzrost zmienności rentowności do poziomu najwyższego od kryzysu *subprime*.

10.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. pkt 4).

Ponadto w procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kursowego:

- optymalizacja struktury walutowej benchmarku,
- benchmarkowe przedziały wahań struktury walutowej.

W 2011 r. struktura walutowa benchmarku zmieniła się w porównaniu ze strukturą obowiązującą w 2010 r. i była następująca: USD – 36% (zmniejszenie o 2 pkt proc.), EUR – 32% (zmniejszenie o 3 pkt proc.), GBP – 15% (zwiększenie o 2 pkt proc.), AUD – 10% (zwiększenie o 2 pkt proc.), NOK – 7% (zwiększenie o 1 pkt proc.).

Począwszy od połowy 2011 r. wraz z pogorszeniem nastawienia inwestorów ryzyko kursowe, mierzone zmiennością kursów walutowych, wzrastało, jednak kształtowało się znacznie poniżej poziomu obserwowanego w trakcie kryzysu *subprime*.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika. Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko zarządzania.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega w szczególności na:

- bieżącym identyfikowaniu, analizie i pomiarze poziomu ryzyka operacyjnego,
- doborze i stosowaniu mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- akceptacji istniejącego poziomu ryzyka operacyjnego lub w przypadku jej braku – poszukiwaniu dodatkowych mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- dokonywaniu niezbędnych zmian w zakresie organizacji pracy, tworzenia warunków do pełnej i terminowej realizacji zadań, gospodarowania posiadanymi zasobami oraz ustalania wewnętrznych procedur mających na celu eliminację, przeniesienie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego.

W NBP stosuje się różne sposoby ograniczania ryzyka, zapobiegania występowaniu incydentów⁹ oraz ograniczania ich ewentualnych skutków. Do mechanizmów tych należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola wewnętrzna.

W zakresie ograniczania występowania incydentów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, ale w przypadku których potencjalne skutki mogłyby być bardzo wysokie, istnieje Plan Ciągłości Działania Narodowego Banku Polskiego (PCD-NBP). Obowiązuje on dla następujących funkcji krytycznych:

- rozliczenie płatności w systemach SORBNET i SORBNET-EURO (od 1.01.2012 obsługa płatności w systemach SORBNET i NBP-PHA, w związku z zamknięciem systemu SORBNET-EURO),
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,

⁹ Jednorazowe zdarzenie polegające na nieprawidłowym działaniu zasobów NBP lub zdarzenie zewnętrzne, powodujące lub mogące powodować negatywne skutki materialne lub niematerialne dla NBP.

- obsługa posiadacza rachunku,
- realizacja polityki pieniężnej i kursowej,
- wykonywanie zadań agenta emisji papierów wartościowych oraz prowadzenie Rejestru Papierów Wartościowych,
- zaopatrywanie banków w znaki pieniężne.

Dyrektor Departamentu
Operacyjno-Rachunkowego
Narodowego Banku Polskiego

/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kosiński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 26.03.2012

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

**OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM****DLA RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

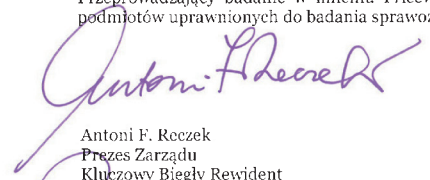
Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego z siedzibą w Warszawie przy ul. Świętokrzyskiej 11/21 (zwanego dalej „NBP”) zostało sporządzone przez Zarząd NBP na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego NBP za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. („sprawozdanie finansowe NBP”). Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późniejszymi zmianami); uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38 z późniejszymi zmianami); uchwały Nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19); uchwały Nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami) oraz uchwały Nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami).

Badanie sprawozdania finansowego NBP, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późniejszymi zmianami), krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce i Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. W dniu 26 marca 2012 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym NBP.

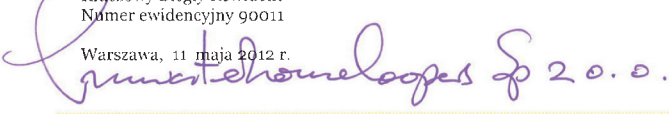
Naszym zdaniem załączone skrócone sprawozdanie finansowe jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne w zaprezentowanym zakresie z pełnym rocznym sprawozdaniem finansowym NBP, które stanowiło podstawę do jego sporządzenia.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej NBP oraz jego wyniku finansowego za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r., należy czytać pełne sprawozdanie finansowe NBP, wraz z opinią i raportem z badania niezależnego biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 14:

Antoni F. Reczek
Prezes Zarządu
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90011

Warszawa, 11 maja 2012 r.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.,
Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, Polska
T: +48 (22) 523 4000, F: +48 (22) 523 4040, www.pwc.com

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, pod numerem KRS 000044625, NIP 525-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10 353 930 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, Al. Armii Ludowej 14.

ZAŁĄCZNIKI

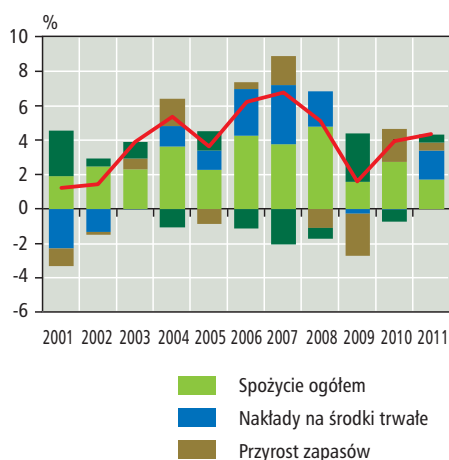
Załącznik 1

PKB i popyt krajowy

W 2011 r. tempo wzrostu PKB utrzymało się na relatywnie wysokim poziomie (4,3% r/r wobec 3,9% r/r w 2010 r.). Utrzymanie stosunkowo wysokiej dynamiki PKB, przy słabnącym wzroście spożycia ogółem, wynikało z wyraźnego przyspieszenia wzrostu inwestycji, któremu w II połowie 2011 r. towarzyszył dodatni wkład eksportu netto do wzrostu PKB (wykresy Z1.1 i Z1.2, tabela Z.1).

Wykres Z1.1

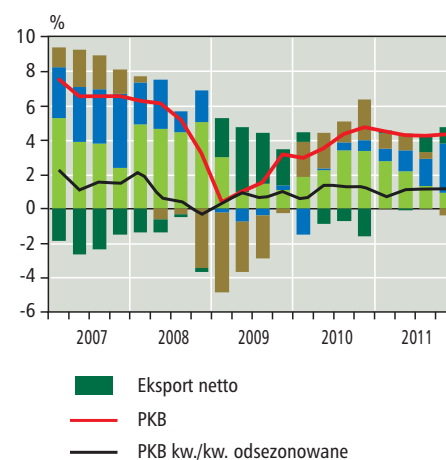
Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane roczne)

Źródło: dane GUS.

Wykres Z1.2

Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane kwartalne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W 2011 r. stopniowo obniżała się dynamika popytu konsumpcyjnego, co było widoczne zwłaszcza w II połowie roku. W kierunku osłabienia wzrostu spożycia indywidualnego oddziaływała niska dynamika realnych dochodów do dyspozycji, w tym umiarkowana dynamika wynagrodzeń, niski wzrost świadczeń społecznych oraz utrzymująca się na podwyższonym poziomie inflacja, a w II połowie roku także deprecjacja złotego, zwiększająca obciążenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów walutowych. Obniżenie dynamiki spożycia indywidualnego mogło być ponadto związane – choć w mniejszym stopniu – ze zmniejszeniem akcji kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych oraz z pogorszeniem się oczekiwań gospodarstw domowych dotyczących przyszłej koniunktury, zwłaszcza w warunkach utrzymywania się stopy bezrobocia na podwyższonym poziomie oraz obniżającej się w II połowie 2011 r. dynamiki zatrudnienia¹.

W 2011 r. istotnie wzrosły nakłady brutto na środki trwałe, przy czym ich dynamika w ciągu roku istotnie przyspieszała. Szybki wzrost inwestycji był wspierany przez wysoką dynamikę inwestycji publicznych, zwłaszcza infrastrukturalnych, do czego przyczyniało się wysokie wykorzystanie funduszy z Unii Europejskiej. W kierunku wzrostu nakładów na środki trwałe oddziaływał również wzrost inwestycji mieszkaniowych gospodarstw domowych, a także inwestycji przedsiębiorstw. Dostępne dane wskazują, że dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w ciągu 2011 r. znacznie wzrosła, co wiązało się ze stosunkowo wysokim wykorzystaniem mocy produkcyjnych. Wzrostowi nakładów inwestycyjnych sprzyjała korzystna sytuacja finansowa przedsiębiorstw. Natomiast utrzymująca się niepewność co do ogólnej sytuacji gospodarczej była

¹ Negatywne nastroje gospodarstw domowych znalazły odzwierciedlenie w utrzymujących się na niskim poziomie wartościach Bieżącego oraz Wyprzedzającego Wskaźnika Ufności Konsumentów GUS. Składowa Wyprzedzającego Wskaźnika Ufności Konsumentów GUS dotycząca oczekiwanych zmian w poziomie bezrobocia wskazuje, począwszy od II kw. 2011 r., na istotny wzrost obaw w odniesieniu do bezrobocia.

czynnikiem zniechęcającym firmy do znaczącej rozbudowy ich potencjału wytwórczego. Znajduje to odzwierciedlenie w dużym udziale inwestycji o charakterze odtworzeniowym w nowo rozpoczynanych projektach inwestycyjnych.

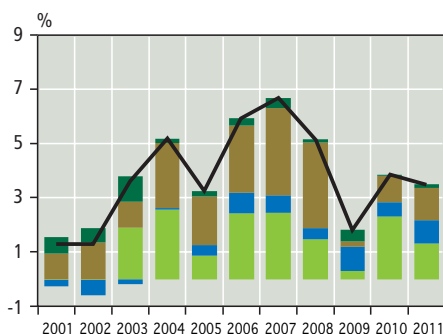
Zmiana stanu zapasów miała dodatni – choć mniejszy niż w 2010 r. – wkład do wzrostu PKB w 2011 r. Trwający od początku 2010 r. cykl odbudowy zapasów zakończył się w II połowie 2011 r., co mogło być związane z nasileniem się obaw przed osłabieniem wzrostu gospodarczego w strefie euro.

Spożycie publiczne było jedyną główną składową PKB o ujemnej dynamice w 2011 r. Spadek spożycia publicznego był prawdopodobnie związany z ograniczeniem wydatków bieżących sektora finansów publicznych wynikającym z dążenia do zacieśnienia polityki fiskalnej.

W 2011 r. nadal rosły obroty handlowe z zagranicą, choć ich dynamika obniżyła się w porównaniu z 2010 r. Istotny spadek tempa wzrostu importu związany z silną deprecjacją złotego, przy niewielkim osłabieniu dynamiki eksportu w II połowie roku, przełożył się na dodatni wkład eksportu netto do wzrostu PKB.

Wykres Z1.3

Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane roczne)

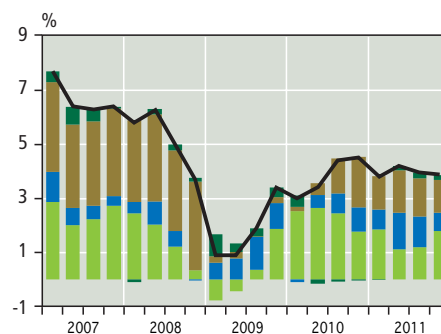

Przemysł   Usługi rynkowe i rolnictwo   — Wartość dodana ogółem
Budownictwo   Usługi nierynkowe

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres Z1.4

Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane kwartalne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Dynamika wartości dodanej brutto w 2011 r. utrzymała się na zbliżonym poziomie jak w 2010 r. (odpowiednio 4,0% r/r i 3,9% r/r). Wszystkie główne sektory produkcji wniosły dodatnie wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto, przy czym jedynie wkład przemysłu zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. Mimo tego obniżenia przemysł nadal miał największy wkład do wzrostu wartości dodanej brutto (1,3 pkt proc.), nieco niższy – usługi rynkowe i rolnictwo (1,2 pkt proc.), a wkład budownictwa wyniósł 0,9 pkt proc. (wykresy Z1.3 i Z1.4).

Tabela Z.1.1

PKB i popyt krajowy

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dynamika PKB i jego składowych w cenach stałych (w %)									
PKB	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,3
Popyt krajowy	2,8	6,2	2,5	7,3	8,7	5,6	-1,1	4,6	3,8
Spożycie	2,7	4,3	2,7	5,2	4,6	6,1	2,0	3,4	2,2
Spożycie indywidualne	2,1	4,7	2,1	5,0	4,9	5,7	2,1	3,2	3,1

Akumulacja	3,3	14,7	1,4	16,1	24,3	4,0	-11,5	9,3	10,0
Nakłady brutto na środki trwałe	-0,1	6,4	6,5	14,9	17,6	9,6	-1,2	-0,2	8,5
Eksport	14,2	14,0	8,0	14,6	9,1	7,1	-6,8	12,1	7,3
Import	9,6	15,8	4,7	17,3	13,7	8,0	-12,4	13,9	5,9
Udział eksportu netto we wzroście PKB (w pkt proc.)	1,0	-1,0	1,1	-1,1	-2,1	-0,6	2,7	-0,7	0,5
Struktura PKB w cenach bieżących (w %)									
PKB	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Popyt krajowy	102,7	102,4	100,7	101,8	102,9	104,0	99,9	101,2	101,3
Spożycie	83,9	82,3	81,5	80,8	78,4	80,1	79,6	80,3	79,5
Spożycie indywidualne	64,8	63,7	62,5	61,6	59,6	60,7	60,3	60,6	60,5
Akumulacja	18,7	20,1	19,3	21,1	24,4	23,9	20,4	21,0	21,8
Nakłady brutto na środki trwałe	18,2	18,1	18,2	19,7	21,6	22,3	21,2	19,9	20,3
Eksport	33,3	37,5	37,1	40,4	40,8	39,9	39,5	42,3	44,7
Import	36,0	39,8	37,8	42,2	43,6	43,9	39,4	43,5	46,0
Eksport netto	-2,7	-2,4	-0,7	-1,8	-2,9	-4,0	0,1	-1,2	-1,3

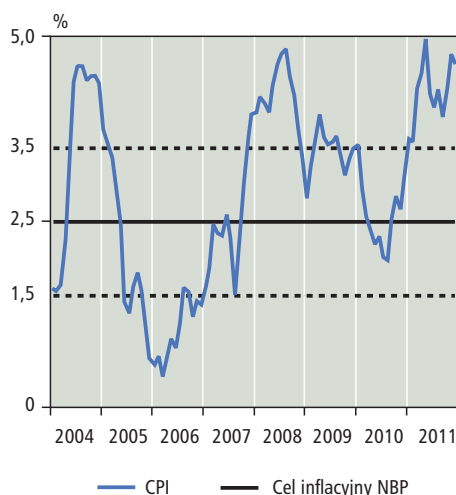
Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

Załącznik 2

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych

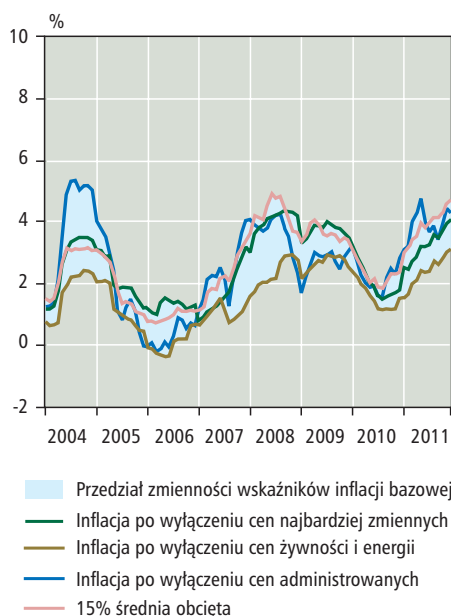
W 2011 r. średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyniósł 4,3%, a więc ukształtował się powyżej celu inflacyjnego NBP określonego na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyłeń o szerokości ± 1 pkt proc. We wszystkich miesiącach wskaźnik CPI utrzymywał się powyżej górnej granicy odchyłeń od celu inflacyjnego 3,5% (wykres Z2.1, tabela Z2.1).

Wykres Z2.1
Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego

Źródło: dane GUS.

Wykres Z2.1
Wskaźniki inflacji bazowej (r/r)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Utrzymywanie się inflacji na podwyższonym poziomie w 2011 r. było głównie spowodowane czynnikami pozostającymi poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej, przy dość umiarkowanej presji popytowej. Wśród czynników pozostających poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej, które znacznie podwyższyły inflację w 2011 r., znalazły się przede wszystkim: wysokie ceny surowców rolnych i energetycznych, znaczna deprecjacja złota, związana głównie z istotnym pogorszeniem nastrojów na globalnych rynkach finansowych w II połowie 2011 r., oraz podwyżka stawek podatku VAT¹. Większość wymienionych czynników oddziaływała również na inflację bazową, która w 2011 r. była – podobnie jak inflacja CPI – wyższa niż rok wcześniej (wykres Z2.2).

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych odzwierciedla kształtowanie się cen czterech głównych kategorii dóbr: energii, żywności i napojów bezalkoholowych, usług oraz towarów (wykresy Z2.3 i Z2.4). W 2011 r. dynamika cen w poszczególnych grupach zmieniała się następująco (kategorie zostały wymienione w kolejności odpowiadającej ich wkładowi do wskaźnika CPI ogółem w 2011 r.):

¹ Od początku 2011 r. zmieniły się stawki podatku VAT. Podstawowa stawka VAT wzrosła z 22% do 23%, a stawka 7% została podniesiona do 8%. Jednocześnie przestała obowiązywać obniżona 3% stawka podatku VAT na żywność nieprzetworzoną oraz 7% na żywność przetworzoną. Większość produktów żywnościowych została objęta 5% stawką podatku VAT, pozostałe stawką 8% lub 23%.

- Energia. Dynamika cen energii w całym 2011 r. kształtowała się na poziomie najwyższym od ostatnich 10 lat. Wysoka dynamika cen energii w znacznym stopniu wynikała z wysokich cen surowców energetycznych na rynkach światowych, zwłaszcza cen ropy naftowej, którym w II połowie roku towarzyszyła istotna deprecjacja złotego dodatkowo podwyższająca ceny surowców wyrażone w złotych. Wysokie ceny surowców przekładały się przede wszystkim na znaczne wzrosty ceny paliw. Do wzrostu cen energii w 2011 r. przyczyniło się także zatwierdzanie wyższych taryf na energię elektryczną, opał i gaz przez Urząd Regulacji Energetyki. Ceny energii podwyższała również zmiana stawek VAT. W efekcie w 2011 r. średnioroczna dynamika cen energii wyniosła 9,1%, wobec 6,2% w 2010 r.
- Żywność i napoje bezalkoholowe. Dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych w 2011 r. była – na tle poprzednich lat – wysoka, choć w ciągu roku podlegała wyraźnym zmianom. Ceny żywności kształtowały się głównie pod wpływem zmian po stronie podaży, przy stosunkowo sztywnym popycie na żywność. Wzrost dynamiki cen żywności w I połowie 2011 r. wynikał przede wszystkim ze złej sytuacji podażowej na rynku zbóż, owoców i warzyw w sezonie gospodarczym 2010/2011. Z kolei spadek dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych w II połowie 2011 r. był związany głównie z poprawą sytuacji podażowej, zwłaszcza na krajowym rynku rolnym, wraz z początkiem nowego sezonu gospodarczego. W kierunku niższej dynamiki cen żywności w całym 2011 r. oddziaływała zmiana stawek podatku VAT (łączny efekt obniżenia stawki podatku na żywność przetworzoną i podwyższenia stawki podatku na żywność nieprzetworzoną na ceny żywności był ujemny). W 2011 r. średnioroczna dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniosła 5,4%, wobec 2,7% w 2010 r.
- Usługi. Dynamika cen usług w 2011 r. systematycznie rosła, choć kształtowała się na umiarkowanym – w porównaniu z poprzednimi latami – poziomie. Wzrost cen usług był skutkiem wzrostu cen, na które wpływają zarówno decyzje administracyjne (np. wzrost opłat za usługi kanalizacyjne i za zaopatrywanie w wodę, podwyżki cen biletów komunikacji miejskiej i biletów kolejowych), jak i rynkowe (np. wzrost cen usług w zakresie rekreacji i kultury w połowie 2011 r., w tym przede wszystkim opłat w ramach zagranicznej turystyki zorganizowanej). Czynnikiem przyczyniającym się do zwiększenia dynamiki cen usług był wzrost stawek VAT. W 2011 r. średnioroczna dynamika cen usług wyniosła 3,3%, wobec 2,2% w 2010 r.
- Towary. Dynamika cen towarów w 2011 r. stopniowo rosła i pozostawała na wysokim poziomie w stosunku do poprzednich lat. W kierunku wyższej dynamiki cen towarów od początku 2011 r. oddziaływał wzrost cen towarów akcyzowych (wyrobów tytoniowych), któremu towarzyszyło dalsze ograniczenie spadku cen towarów pozostających pod wpływem konkurencji z krajów o niskich kosztach wytwarzania. Z kolei w II połowie 2011 r. wzrost dynamiki cen towarów był przede wszystkim spowodowany deprecjacją złotego, co widoczne było w szybszym wzroście cen towarów wrażliwych na wahania kursu walutowego (np. wyposażenie i konserwacja mieszkania, towary związane z rekreacją i kulturą, w szczególności sprzęt elektroniczny, towary związane z higieną). Pod koniec 2011 r. do zwiększenia dynamiki cen towarów przyczynił się także wzrost cen artykułów medycznych wskutek wprowadzenia nowych rozporządzeń dotyczących cen leków refundowanych. Ceny towarów podwyższyła ponadto podwyżka stawek VAT. W 2011 r. średnioroczna dynamika cen towarów wyniosła 1,5%, wobec 1,0% w 2010 r.

Omawiając kształtowanie się inflacji w 2011 r., warto zaznaczyć, że począwszy od stycznia 2011 r. GUS wprowadził nowe zasady notowań cen towarów sezonowych, co w niektórych miesiącach miało stosunkowo duży wpływ na kształtowanie się wskaźnika CPI². W szczególności,

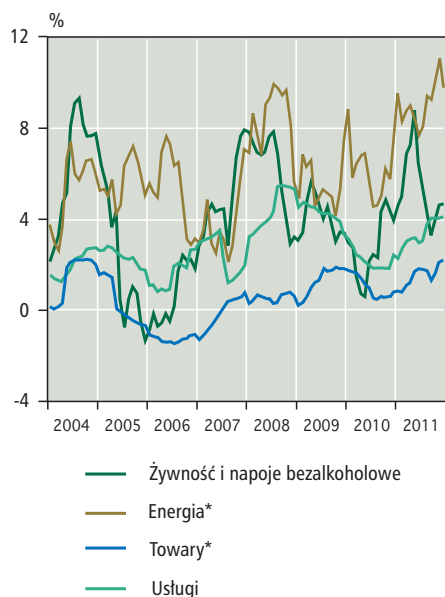
² W dniu 1 stycznia 2011 r. weszło w życie rozporządzenie Komisji (WE) nr 330/2009 z dnia 22 kwietnia 2009 r., które wprowadziło minimalne wymagania dotyczące uwzględniania produktów sezonowych w zharmonizowanym

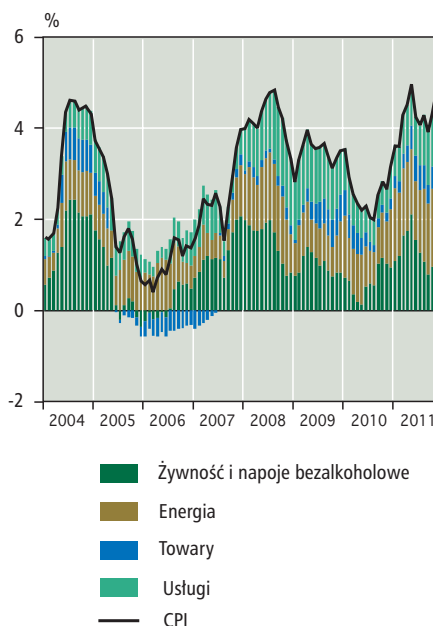
według szacunków GUS, zmiana sposobu notowań cen towarów sezonowych obniżyła wskaźnik CPI w lutym i marcu o 0,2 pkt proc., a w czerwcu i lipcu podwyższyła go o 0,3 pkt proc. W pozostałych miesiącach wpływ zmian metodyki na wskaźnik CPI był mniejszy.

Wykres Z2.3

Roczne tempo zmian cen żywności, energii, towarów i usług

Wykres Z2.4

Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

*Kategoria energia obejmuje nośniki energii (energia elektryczna i ciepła, gaz oraz opał) oraz paliwa silnikowe (do prywatnych środków transportu); kategoria towary nie obejmuje żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii.

Tabela Z2.1

Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do CPI w 2011 r.

	Wagi (w %)	Tempo zmian (r/r, w %)											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CPI	100,0	3,6	3,6	4,3	4,5	5,0	4,2	4,1	4,3	3,9	4,3	4,8	4,6
Inflacja bazowa	59,1	1,6	1,7	2,0	2,1	2,4	2,4	2,4	2,7	2,6	2,8	3,0	3,1
Towary	30,4	0,9	0,8	1,1	1,2	1,7	1,8	1,8	1,7	1,3	1,6	2,1	2,2
Usługi	28,8	2,3	2,6	3,0	3,1	3,2	3,0	3,1	3,8	4,0	4,0	4,0	4,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,0	4,6	5,0	6,8	7,2	8,8	6,4	5,3	4,5	3,3	4,1	4,6	4,7
Przetworzona	13,2	3,9	4,9	7,5	8,1	8,2	8,1	8,2	8,1	6,5	6,3	6,4	6,7
Nieprzetworzona	10,8	5,5	5,1	6,0	6,3	9,6	4,4	1,8	0,1	-0,8	1,2	2,4	2,2
Energia	16,9	9,6	8,3	8,7	9,0	8,4	7,7	8,1	9,4	9,3	10,0	11,1	9,8
Nośniki energii	12,3	7,8	6,8	6,8	7,0	7,1	6,6	7,3	7,8	7,9	7,7	7,9	7,7
Paliwa	4,6	14,3	12,4	13,9	14,2	11,9	10,4	10,0	13,5	12,9	16,1	19,4	14,9

wskaźniku cen towarów i usług konsumpcyjnych (HICP). Rozporządzenie to nie nakładało obowiązku wdrożenia tych wymogów do narodowych wskaźników cen, jednak GUS zdecydował się na ich wprowadzenie również przy wyznaczaniu wskaźnika CPI.

wg 12 grup COICOP													
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,0	4,6	5,0	6,8	7,2	8,8	6,4	5,3	4,5	3,3	4,1	4,6	4,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	5,7	4,5	4,2	3,1	2,8	3,0	3,6	4,0	4,1	4,2	4,1	3,7	3,4
Odzież i obuwie	5,2	-3,5	-4,2	-1,8	-1,1	0,9	0,9	-0,1	-0,9	-2,9	-1,6	-1,6	-2,1
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,7	6,1	5,5	5,6	5,8	6,0	5,8	6,3	6,6	6,7	6,7	6,9	6,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	4,9	1,2	1,5	1,8	1,7	2,0	2,2	2,3	2,5	2,5	2,7	2,9	3,0
Zdrowie	4,8	3,4	3,5	3,6	3,7	4,1	4,2	4,3	4,3	4,2	4,0	6,4	8,0
Transport	9,1	7,5	6,5	7,3	7,6	6,8	6,4	6,1	7,9	7,6	9,1	10,9	9,0
Łączność	4,5	-1,5	-1,1	-0,8	-0,8	-1,9	-3,6	-4,0	0,6	0,6	1,0	0,8	0,8
Rekreacja i kultura	7,8	-0,5	0,3	0,6	0,8	0,8	0,2	0,5	0,4	0,5	0,8	1,2	1,0
Edukacja	1,2	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7	2,5	2,7	2,7	5,1	5,0	5,0	4,8
Restauracje i hotele	6,8	3,5	3,7	4,0	4,3	4,5	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3	4,4
Inne towary i usługi	5,2	2,5	2,7	3,2	3,3	3,3	3,4	3,5	3,5	3,6	3,7	3,7	3,7
	Wagi (w %)	Wkład do CPI (w pkt proc.)											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CPI	100,0	3,6	3,6	4,3	4,5	5,0	4,2	4,1	4,3	3,9	4,3	4,8	4,6
Inflacja bazowa	59,1	0,9	1,0	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8
Towary	30,4	0,3	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,7
Usługi	28,8	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,0	1,1	1,2	1,6	1,7	2,1	1,5	1,3	1,1	0,8	1,0	1,1	1,1
Przetworzona	13,2	0,5	0,6	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	0,9	0,8	0,9	0,9
Nieprzetworzona	10,8	0,6	0,6	0,7	0,7	1,0	0,5	0,2	0,0	-0,1	0,1	0,3	0,2
Energia	16,9	1,6	1,4	1,5	1,5	1,4	1,3	1,4	1,6	1,6	1,7	1,9	1,7
Nośniki energii	12,3	1,0	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Paliwa	4,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,9	0,7
wg 12 grup COICOP													
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,0	1,1	1,2	1,6	1,7	2,1	1,5	1,3	1,1	0,8	1,0	1,1	1,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	5,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Odzież i obuwie	5,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,7	1,3	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	4,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Zdrowie	4,8	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4
Transport	9,1	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	1,0	0,8
Łączność	4,5	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rekreacja i kultura	7,8	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Edukacja	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Restauracje i hotele	6,8	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Inne towary i usługi	5,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

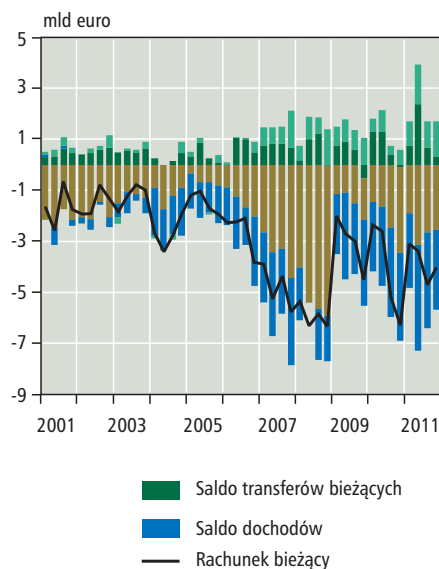
Załącznik 3

Bilans płatniczy

Peficyt na rachunku obrotów bieżących w 2011 r. obniżył się wobec odnotowanego w 2010 r. z 4,7% PKB do 4,3% PKB. Do zmniejszenia się nierównowagi w obrotach bieżących, pomimo wzrostu deficytu obrotów towarowych i pogłębienia się ujemnego salda dochodów, przyczynił się wzrost nadwyżek w usługach oraz transferach bieżących (wykresy Z3.1 i Z3.2, tabela Z3.1).

Wykres Z3.1

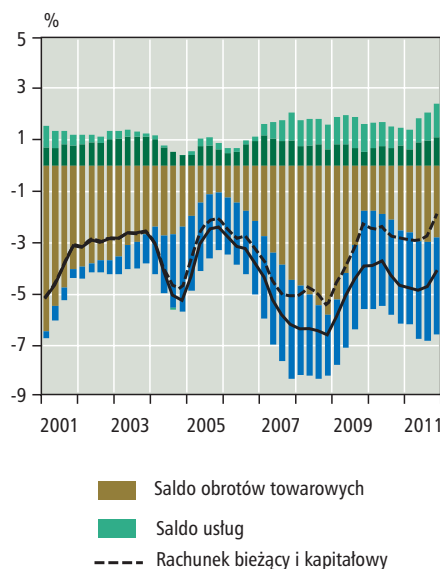
Saldo obrotów bieżących (mld EUR)

Źródło: dane NBP.

Wykres Z3.2

Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB (4 kwartały krocząco)

Źródło: dane NBP.

Po szybkim wzroście obrotów w handlu zagranicznym w 2010 r. w 2011 r. obserwowano stopniowy spadek dynamiki eksportu i importu. W I połowie 2011 r. import nadal rósł szybciej niż eksport, przyczyniając się do pogłębienia deficytu w obrotach towarowych, z kolei w II połowie tendencja ta odwróciła się, co spowodowało zmniejszenie nierównowagi salda towarowego¹. Na kształtowanie się eksportu wpłynął przede wszystkim popyt zgłaszany przez głównych partnerów handlowych Polski. Popyt ten na początku 2011 r. istotnie wzrastał dzięki utrzymującej się na wysokim poziomie aktywności gospodarczej w Niemczech, a następnie zaczął stopniowo słabnąć na skutek spowolnienia wzrostu gospodarczego w strefie euro (w tym w Niemczech) i jej otoczeniu. W II połowie 2011 r. w kierunku osłabienia spadku dynamiki eksportu oddziaływała istotna deprecjacja kursu złotego. Z kolei import zależał głównie od wielkości popytu na dobra pośrednie krajowego sektora eksportowego, skali odbudowy zapasów oraz wielkości konsumpcji prywatnej. Ponieważ wymienione czynniki wspierające import osłabły, zwłaszcza w II połowie roku (spowolnienie aktywności eksportowej, obniżenie dynamiki konsumpcji prywatnej, a także zakończenie cyklu odbudowy zapasów), a równocześnie nastąpiła znaczna deprecjacja kursu złotego, dynamika importu istotnie się obniżyła.

W 2011 r. do zwiększenia się deficytu obrotów towarowych przyczyniało się pogorszenie *terms-of-trade*. Wzrost relatywnych cen importu względem cen eksportu związany był z wysokimi

¹ W załączniku 3 analizowane są dane bilansu płatniczego wyrażone w euro; dotyczą one obrotów towarowych. Zarówno wielkości importu i eksportu, jak i tendencje ich zmian różnią się w porównaniu z podawanymi w rachunkach narodowych.

cenami surowców energetycznych na rynkach światowych, którym w II połowie 2011 r. towarzyszyła deprecjacja kursu złotego.

W kierunku wzrostu deficytu obrotów bieżących w 2011 r. oddziaływało również pogłębienie się ujemnego salda dochodów. O wielkości deficytu zdecydowała dobra sytuacja finansowa polskich przedsiębiorstw, której skutkiem były wysokie kwoty dywidend i reinwestowanych zysków zagranicznych inwestorów bezpośrednich, a także znaczne dochody wypłacane z tytułu inwestycji portfelowych i pozostałych (obejmujących w szczególności kredyty handlowe).

Do poprawy salda obrotów bieżących przyczynił się natomiast wzrost nadwyżek usług i transferów bieżących. Na zwiększenie się nadwyżki obrotów usługami w 2011 r. złożyła się równoczesna poprawa salda podróży zagranicznych oraz salda usług transportowych. Z kolei wzrost nadwyżki transferów bieżących był spowodowany zwiększeniem się nadwyżki transferów rządowych, których głównym elementem był napływ netto środków z Unii Europejskiej, przy niewielkim spadku dodatniego salda transferów prywatnych związanym ze zmniejszeniem przekazów zarobków z zagranicy.

Tabela Z3.1

Główne pozycje bilansu płatniczego (w mln euro)

Bilans płatniczy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Rachunek bieżący	-5 856	-10 425	-19 245	-23 799	-12 152	-16 493	-15 917
Saldo obrotów towarowych	-2 508	-5 829	-13 827	-20 928	-5 427	-8 893	-10 112
Saldo usług	585	582	3 441	3 475	3 427	2 334	4 341
Saldo dochodów	-5 490	-7 728	-11 928	-8 685	-11 828	-12 779	-14 443
Saldo transferów bieżących	1 557	2 550	3 069	2 339	1 676	2 845	4 297
Rachunek kapitałowy	786	1 666	3 418	4 068	5 080	6 453	8 063
Rachunek finansowy	12 151	10 586	27 621	25 924	24 597	28 529	19 800
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-2 792	-7 137	-4 020	-3 072	-3 335	-4 149	-3 722
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	8 330	15 741	17 242	10 128	9 343	6 696	10 340
Inwestycje portfelowe – aktywa	-2 008	-3 685	-4 606	1 701	-1 009	-786	477
Inwestycje portfelowe – pasywa	11 797	1 485	-20	-3 655	11 303	20 041	10 890
Pozostałe inwestycje – aktywa	-2 181	-3 137	-1 321	4 039	3 911	-2 994	-2 099
Pozostałe inwestycje – pasywa	-1 132	7 868	21 804	17 527	5 681	10 048	4 351
Pochodne instrumenty finansowe	137	-549	-1 458	-744	-1 297	-327	-437
Saldo błędów i opuszczeń	-627	204	-2 414	-8 621	-7 111	-6 995	-7 252
Oficjalne aktywa rezerwowe	-6 454	-2 031	-9 380	2 428	-10 414	-11 494	-4 694

Źródło: dane NBP.

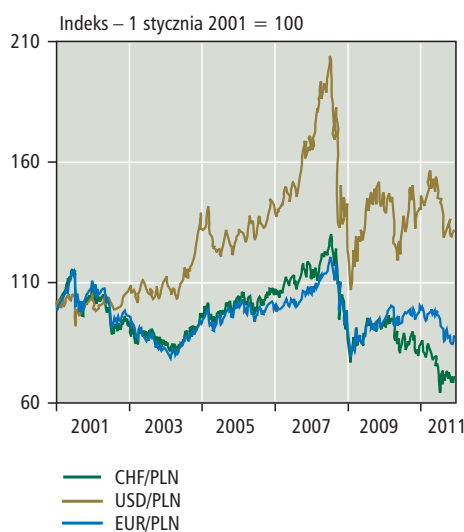
Wzrost wydatków inwestycyjnych współfinansowanych ze środków z Unii Europejskiej znalazł odzwierciedlenie w zwiększonej kwocie przychodów na rachunku kapitałowym i w 2011 r. doprowadził do wzrostu nadwyżki na tym rachunku do 2,2% PKB, wobec 1,8% PKB w 2010 r.

Zgodnie z danymi z rachunku finansowego bilansu płatniczego wielkość polskich inwestycji bezpośrednich za granicą pozostała na podobnym poziomie jak w 2010 r. Z kolei wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wzrosła w stosunku do 2010 r., a w wyniku czego w 2011 r. zwiększył się stopień pokrycia łącznego deficytu na rachunku bieżącym i kapitałowym napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Mimo wzrostu napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych nadwyżka na rachunku finansowym zmniejszyła się do 5,4% PKB wobec 8,0% PKB w 2010 r., na co złożył się spadek salda inwestycji portfelowych oraz pozostałych inwestycji.

W 2011 r. kurs złotego osłabił się wobec głównych walut (o 12,0% wobec euro, o 12,5% wobec dolara amerykańskiego oraz o 17,5% wobec franka szwajcarskiego (wykres Z3.3)². W rezultacie tego nominalny efektywny kurs złotego (NEER) osłabił się w 2011 r. o 11,4%³. W warunkach podwyższonej inflacji na świecie i w Polsce (biorąc pod uwagę zarówno ceny dóbr konsumpcyjnych, jak i ceny producenta) zmiany realnego efektywnego kursu walutowego (REER) w 2011 r. wynikały głównie ze zmian kursu nominalnego. W związku z tym REER deflowany wskaźnikiem CPI uległ deprecjacji o 9,1%, a REER deflowany wskaźnikiem PPI – o 11,5% (wykres Z3.4).

Wykres Z3.3

Nominalny kurs złotego względem głównych walut

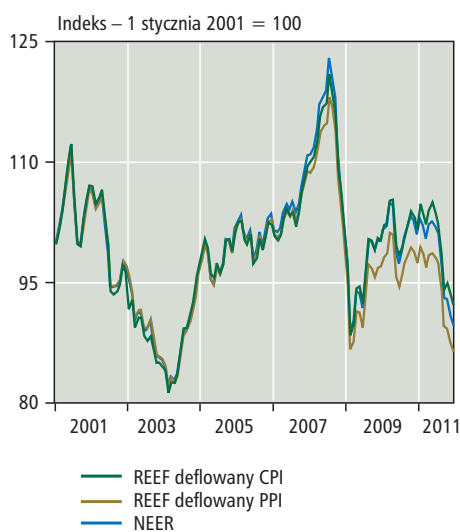

Źródło: dane EcoWin.

Wzrost oznacza aprecjację

Wykres Z3.4

Realny i nominalny kurs walutowy

Źródło: dane Eurostatu, OECD, Reuters, obliczenia NBP.

Wzrost oznacza aprecjację.

Na kształtowanie się kursu złotego w 2011 r., podobnie jak wielu innych walut rynków wschodzących, wpływały głównie czynniki o charakterze globalnym, w tym przede wszystkim zmiany awersji do ryzyka na międzynarodowych rynkach finansowych. W I kwartale 2011 r. kurs złotego pozostawał relatywnie stabilny, przy niewielkiej deprecjacji w marcu związanej ze wzrostem niepewności na globalnych rynkach finansowych w następstwie katastrofy naturalnej w Japonii. W następnych miesiącach wzrost globalnej awersji do ryzyka związany z nasileniem się obaw o wypłacalność niektórych krajów strefy euro, przełożył się na osłabienie złotego. Jednocześnie kolejne podwyżki stóp procentowych NBP oraz rozpoczęcie wymiany części środków z Unii Europejskiej przez Ministerstwo Finansów na rynku walutowym oddziaływały w kierunku umocnienia kursu walutowego. Ponowny wzrost awersji do ryzyka na rynkach finansowych, związany z narastającymi obawami przed skutkami kryzysu zadłużeniowego w strefie euro, znalazł odzwierciedlenie w silnej deprecjacji złotego w II połowie 2011 r. Oprócz czynników globalnych na skalę deprecjacji złotego mogły również wpływać relatywnie silne powiązania gospodarcze i finansowe Polski ze strefą euro. Pod wpływem wskazanych czynników kurs złotego charakteryzował się relatywnie dużą zmiennością, szczególnie w II połowie 2011 r. W celu zmniejszenia tej zmienności NBP w okresie wrzesień-grudzień 2011 r. kilkakrotnie interweniował na rynku walutowym.

² Zmiana roczna liczona jako zmiana średniego kursu w grudniu 2011 r. wobec średniego kursu w grudniu 2010 r.

³ Kurs w grudniu 2011 r. wobec grudnia 2010 r.

Tabela Z3.2

Wybrane wskaźniki stabilności zewnętrznej

Wskaźnik stabilności zewnętrznej	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Saldo obrotów bieżących/PKB (%)	-2,4	-3,8	-6,2	-6,6	-3,9	-4,7	-4,3
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (%)	-2,1	-3,2	-5,1	-5,4	-2,3	-2,8	-2,1
Saldo obrotów towarowych/PKB (%)	-1,1	-2,1	-4,4	-5,8	-1,7	-2,5	-2,7
Saldo obrotów bieżących/wpływy na rachunek bieżący (%)	-5,8	-8,4	-13,6	-14,9	-9,0	-10,1	-8,8
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie/saldo obrotów bieżących (%)	142,2	151,0	89,6	42,6	76,9	40,6	65,0
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie/saldo obrotów bieżących i kapitałowych (%)	164,3	179,7	108,9	51,3	132,1	66,7	131,7
Zadłużenie zagraniczne/PKB (%)	45,9	47,4	50,9	47,9	62,5	66,6	67,5
Oficjalne aktywa rezerwowe – w miesiącach importu towarów i usług	4,7	3,8	3,9	3,3	5,3	5,4	5,3
Zadłużenie krótkoterminowe/zadłużenie zagraniczne ogółem (%)	20,4	20,4	26,1	26,9	25,0	24,3	22,4
Zadłużenie krótkoterminowe/oficjalne aktywa rezerwowe (%)	63,6	71,3	92,6	106,0	88,0	81,8	73,7
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (%)	-44,2	-46,4	-52,8	-47,6	-61,9	-64,5	-59,4

Źródło: dane GUS i NBP, obliczenia NBP.

W 2011 r. poprawiła się większość wskaźników obrazujących nierównowagę zewnętrzną polskiej gospodarki. Oprócz zmniejszenia deficytu obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB oraz istotnego wzrostu pokrycia tego deficytu napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w szczególności poprawiła się międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto Polski oraz nieznacznie zwiększył się wskaźnik pokrycia krótkoterminowego zadłużenia zagranicznego oficjalnymi aktywami rezerwowymi (tabela Z3.2).

Załącznik 4

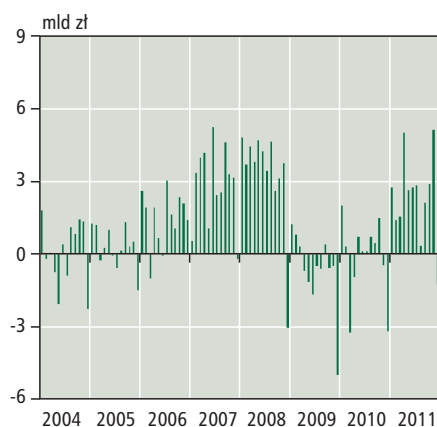
Pieniądz i kredyt

W 2011 r. nastąpił wzrost kredytu zarówno dla przedsiębiorstw, jak i dla gospodarstw domowych. Stan kredytów udzielonych przedsiębiorstwom – po obniżeniu się w 2009 i 2010 r. – istotnie wzrósł. Z kolei akcja kredytowa dla gospodarstw domowych zwiększyła się w podobnej skali co w 2010 r.

Na wzrost akcji kredytowej dla przedsiębiorstw w 2011 r. złożył się zarówno wzrost kredytów o charakterze bieżącym, jak i wzrost kredytów inwestycyjnych oraz na nieruchomości, co można wiązać z ożywieniem działalności inwestycyjnej firm, szczególnie wyraźnym w II połowie roku (wykresy Z4.1 i Z4.2). W całym 2011 r. wzrost zadłużenia małych i średnich firm był silniejszy niż dużych przedsiębiorstw, mniej uzależnionych od zewnętrznych źródeł finansowania.

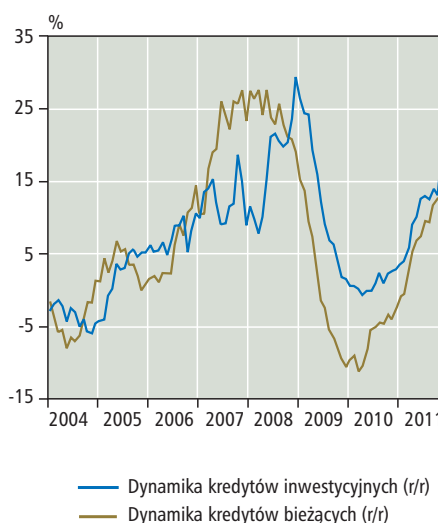
Zwiększenie akcji kredytowej dla sektora przedsiębiorstw w 2011 r. nastąpiło pomimo pewnego wzrostu oprocentowania kredytów dla firm (o 0,7 pkt proc.)¹. Wzrost ten odzwierciedlał podwyżki stóp procentowych NBP, których wpływ na oprocentowanie kredytów był jednak łagodzony spadkiem marż banków w porównaniu z 2010 r. Na skutek tego wzrost oprocentowania kredytów dla przedsiębiorstw był nieco mniejszy niż łączna skala podwyżek stóp NBP w 2011 r.

Wykres Z4.1
Miesięczne przyrosty nowych kredytów
złotowych dla przedsiębiorstw (m/m)

Źródło: dane NBP.

Wykres Z4.2
Dynamika kredytów inwestycyjnych
i bieżących

Źródło: dane NBP.

W pierwszych trzech kwartałach 2011 r., zgodnie z deklaracjami banków, zmiany kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw były niewielkie, jednocześnie banki łagodziły warunki kredytowania, co oprócz obniżenia marż widoczne było w zwiększeniu maksymalnej kwoty kredytu i wydłużeniu maksymalnego okresu kredytowania. W IV kwartale banki nieznacznie zastrzyły politykę kredytową w stosunku do sektora przedsiębiorstw, uzasadniając to podwyższonym ryzykiem co do przewidywanej sytuacji gospodarczej.

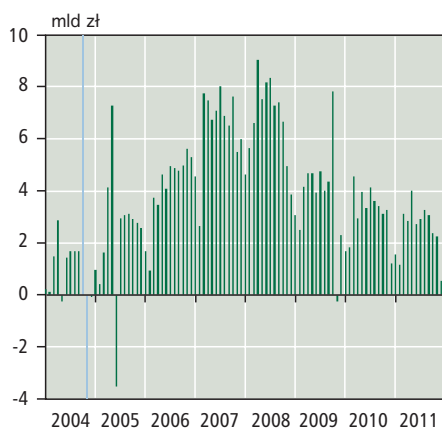
W 2011 r. relatywnie szybko rosły kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych, choć ich wzrost stopniowo spowalniał (wykresy 49 i 50). W 2011 r. większość nowych kredytów

¹ Wzrost oprocentowania to zmiana oprocentowania nowych umów w grudniu 2011 r. wobec grudnia 2010 r.

mieszkaniowych udzielana była w złotych, co przekładało się na systematyczny wzrost udziału kredytów złotych w kredytach mieszkaniowych ogółem i oddziaływało w kierunku wzrostu efektywności mechanizmu transmisji polityki pieniężnej.

W 2011 r. – podobnie jak w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw – oprocentowanie kredytów mieszkaniowych wzrosło nieco mniej niż łączna skala podwyżek stóp procentowych NBP (o 0,8 pkt proc.). Było to również spowodowane obniżeniem marż przez banki.

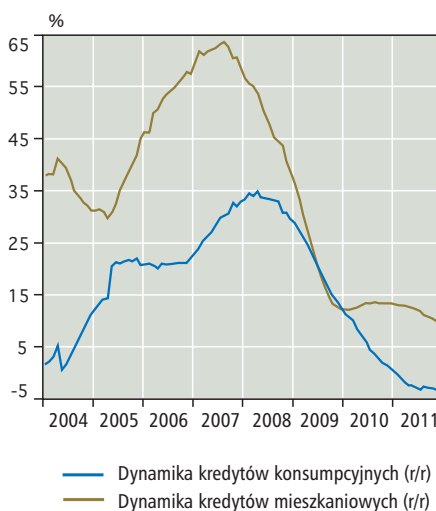
Wykres Z4.3
Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla gospodarstw domowych (m/m)

Źródło: dane NBP.

Uwaga: przyrosty zaznaczone kolorem niebieskim były istotnie zakłócone przez czynnik jednorazowy (w październiku i listopadzie 2004 r. na zmianę stanu kredytów silnie wpłynęły finansowane kredytem zapisy, a następnie redukcja ofert na akcje PKO BP oraz Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych). Ze względu na przyjętą skalę przyrosty te nie są w całości pokazane na wykresie.

Wykres Z4.4
Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych

Źródło: dane NBP.

Mimo obniżenia marż, zgodnie z deklaracjami banków, w całym 2011 r. banki zaostrzały politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych, przy czym zaostrzono zarówno kryteria kredytowe, jak i warunki kredytowania. W 2011 r. zwiększono w szczególności wymagania dotyczące zabezpieczeń oraz zaostrzono procedury oceny zdolności kredytowej w związku z wprowadzeniem zapisów Rekomendacji T oraz nowych zapisów Rekomendacji S2. Zaostrzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych miało także związek z ryzykiem związanym z przyszłą sytuacją gospodarczą oraz niekorzystnymi prognozami sytuacji na rynku mieszkaniowym.

W 2011 r. obniżał się stan zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów konsumpcyjnych. Przyczyniło się do tego zaostrzenie kryteriów kredytowych w tym segmencie w 2010 r., związane przede wszystkim z wprowadzeniem przez banki zaleceń Rekomendacji T oraz z pogorszeniem się jakości portfela tych kredytów w latach 2009–2010. Spadek zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu kredytów konsumpcyjnych nastąpił pomimo deklarowanego przez banki łagodzenia większości warunków kredytowania w 2011 r., w tym istotnego spadku marż. Spadek marż spowodował, że w całym 2011 r. wzrost oprocentowania kredytów

² Rekomendacja T, dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, została przyjęta 23 lutego 2010 r. Jej zapisy były stopniowo wprowadzane przez sektor bankowy, a w całości zaczęły obowiązywać po upływie 10 miesięcy od jej przyjęcia.

Rekomendacja S, dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi finansującymi nieruchomości oraz zabezpieczonymi hipotecznie, która zastąpiła Rekomendację S (II), została przyjęta 25 stycznia 2011 r. Jej zapisy były stopniowo wprowadzane przez sektor bankowy, a w całości zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2012 r.

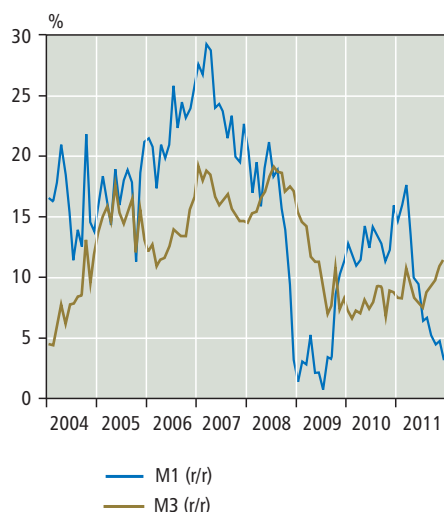

konsumpcyjnych wyniósł jedynie 0,3 pkt proc., tj. był znacznie mniejszy niż łączna skala podwyżek stóp procentowych NBP.

W I połowie 2011 r. tempo wzrostu szerokiego pieniądza (M3) pozostało zbliżone do dynamiki nominalnego PKB, a w II połowie 2011 r. dynamika agregatu M3 przyspieszyła i pod koniec roku była wyższa od dynamiki nominalnego PKB. Po okresie relatywnie wysokich wzrostów, począwszy od lipca 2011 r. bardziej płynne składowe agregatu M3 zaliczane do agregatu M1 rosły wolniej niż szeroki pieniądź (wykres Z4.5).

Depozyty przedsiębiorstw w 2011 r. istotnie wzrosły, a ich dynamika wyraźnie przyspieszyła pod koniec roku (wykres Z3.4). Szybkemu wzrostowi depozytów firm w 2011 r. sprzyjała dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw oraz wzrost oprocentowania depozytów dla przedsiębiorstw (o 1,3 pkt proc. w 2011 r.), przewyższający wzrost stóp procentowych NBP. Jednocześnie ożywienie działalności inwestycyjnej firm oddziaływało w kierunku ograniczenia przyrostu depozytów.

Wykres Z4.5
Roczna stopa wzrostu M1 i M3

Źródło: dane NBP.

Wykres Z4.6
Dynamika depozytów bankowych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw

Źródło: dane NBP.

W 2011 r. również depozyty gospodarstw domowych istotnie się zwiększyły, a tempo ich wzrostu stopniowo przyspieszało (wykres Z4.6). Do przyspieszenia wzrostu depozytów przyczynił się wzrost oprocentowania nowych depozytów złotych (o 1,2 pkt proc.) oraz spadki cen aktywów finansowych, w tym cen akcji (szczególnie silne w sierpniu 2011 r.), które sprzyjały przeniesieniu części oszczędności gospodarstw domowych z bardziej ryzykownych aktywów finansowych do depozytów.

Załącznik 5

Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2011 r. zorganizowano 24 otwarte seminaria naukowe:

- Analiza barier dotyczących korzystania z obrotu bezgotówkowego oraz wskazanie działań ograniczających te bariery
- Algebraiczna teoria identyfikacji modeli ekonometrycznych
- Krótkookresowe prognozowanie wzrostu gospodarczego z zastosowaniem dynamicznych modeli czynnikowych drugiej generacji
- Mechanizmy kształtujące ceny ropy naftowej i paliw
- Skośne normalne szoki w modelu DSGE w liniowej reprezentacji przestrzeni stanów
- Determinanty kredytu dla gospodarstw domowych w modelu cyklu życia
- Polska na drodze do euro – jak poważne jest ryzyko niestabilnych boomów po wprowadzeniu euro?
- Racjonowanie kredytów a substytucja między kredytem kupieckim i bankowym – badania na przykładzie polskich przedsiębiorstw
- Seven faces of “the peril”
- Metody wielowymiarowej analizy porównawczej w ocenie zdolności kredytowej gmin w Polsce
- Wybór zmiennych w wektorowych autoregresjach, z zastosowaniem dla strefy euro
- Dług w strefie euro – źródła i potencjalne skutki
- Credit spreads and business cycle fluctuations
- Związki zawodowe: teoria i empiria
- Household financial vulnerability: An empirical analysis
- Financial stability and monetary policy
- Banking crises
- Analiza dyskryminacyjna w prognozowaniu cen i indeksów giełdowych
- Mikropodstawy dla znormalizowanej funkcji produkcji CES z postępowaniem technicznym nakierowanym na poszczególne czynniki produkcji
- Procesy stochastyczne prawie okresowo skorelowane w badaniu wahań aktywności gospodarczej

- Badanie Ankiety Rynku Pracy. Raport 2011
- Wkład własny przy zakupie mieszkania a dobrobyt w modelu cyklu życia
- Wygładzanie dochodów w bankach Europy Centralnej – analiza procykliczności tworzenia rezerw w latach 2005–2010
- Which way(s) for the European integration, with special regard to the management and potential consequences of the euro crisis?

W 2011 r. następujące publikacje pracowników NBP znalazły się na tzw. liście filadelfijskiej:

- Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Ewa Stanisławska, Ewa Wróbel, *Monetary policy transmission disturbances during the financial crisis: A case of an emerging market economy*, *Eastern European Economics*, 49(5), s. 75–96.
- Michał Brzoza-Brzezina, *Credit crunch in a small open economy*, *Journal of International Money and Finance*, 30(7).
- Marcin Kolasa, Jan Hagemeyer, *Internationalisation and Economic Performance of Enterprises: Evidence from Polish Firm-level Data*, *The World Economy*, 34(1), s. 74–100, 2011.
- Paweł Baranowski, *Efekty oczekiwanego i nieoczekiwanego zacieśnienia polityki pieniężnej w świetle hybrydowego modelu DSGE dla gospodarki Polski*, *Ekonomista*, 3/2011.
- Joanna Tyrowicz, Tomasz Daras, *Breeding one's own sub-prime crisis: The labour market effects on financial system stability*, *Economic Systems*, Elsevier, 35(2), s. 278–299.
- Joanna Tyrowicz, Joanna Nestorowicz, *Age and Entrepreneurship during Transition*, *Ekonomista*, 3/2011.
- Joanna Tyrowicz, Jan Hagemeyer, *Not all that glitters: the direct effects of privatisation through foreign investors*, *Eastern European Economics*, 49(3), May–June.
- Bień-Barkowska K., Nolte I., Pohlmeier W., *An Inflated Multivariate Integer Count Hurdle Model: An Application to Bid and Ask Quote Dynamics*, *Journal of Applied Econometrics*, 26(4), s. 669–707.
- W. Grabowski, A. Welfe, *Global Stability of Dynamic Models*, *Economic Modelling*, 28, 2010¹, s. 782–784.
- P. Kębtowski, A. Welfe, *Estimation of the Equilibrium Exchange Rate: The CHEER Approach*, *Journal of International Money and Finance*, 29, 2010², s. 1385–1397.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2011 r. ukazały się:

- Łukasz Postek, *Nieliniowy model mechanizmu transmisji monetarnej w Polsce w latach 1999–2009. Podejście empiryczne*.
- Małgorzata Grotte, Agata Życieńska, *Międzynarodowy Fundusz Walutowy i stojące przed nim wyzwania*.

¹ Publikacja ukazała się w 2011 r.

² Publikacja ukazała się w 2011 r.

- Wiesław Gumuła, Adrian Gucwa, Zbigniew Opióła, Witold Nalepa, *Rynek pracy w Polsce. Wynagrodzenia, produktywność pracy i migracje w listopadzie 2010 r. – na tle panelowych badań opinii pracodawców i bezrobotnych w latach 2006–2010.*
- Przemysław Włodarczyk, *Stabilność fiskalna – koncepcja teoretyczna i jej znaczenie praktyczne. Analiza na przykładzie państw Grupy Wyszehradzkiej w latach 1995–2009.*
- Urszula Mrzygłód, *Procesy integracyjne na rynkach kapitałowych Unii Europejskiej.*
- Wojciech Bieńkowski, Bogna Gawrońska-Nowak, Wojciech Grabowski, *Podatność polskich rynków finansowych na niestabilności wewnętrzne i zewnętrzne.*
- Tomasz Gubiec, Ryszard Kutner, Tomasz Werner, *Opracowanie metody badania wpływu zdarzeń ekstremalnych i superekstremalnych na stochastyczną dynamikę szeregów czasowych.*
- Aleksander Leicht, *Dostęp do kredytów bankowych dla przedsiębiorstw w krajach Europy Południowo-Wschodniej podczas międzynarodowego kryzysu finansowego.*
- Jerzy Marzec, Małgorzata Pawłowska, *Racjonowanie kredytów a substytucja między kredytem kupieckim i bankowym – badania na przykładzie polskich przedsiębiorstw.*
- Paweł Baranowski, Agnieszka Leszczyńska, *Prognozowanie inflacji w oparciu o hybrydową krzywą Phillipsa dla gospodarki zamkniętej i małej gospodarki otwartej.*
- Grzegorz Szafrąński, *Krótkoterminowe prognozy polskiej inflacji w oparciu o wskaźniki wyprzedzające.*
- Oskar Kowalewski i Mariusz Jan Radło, *Wpływ tymczasowej pomocy publicznej w okresie kryzysu na konkurencję w Unii Europejskiej.*

W serii wydawniczej *National Bank of Poland Working Papers* w 2011 r. ukazały się:

- Michał Brzoza-Brzezina, Pascal Jacquinot, Marcin Kolasa, *Can we prevent boom-bust cycles during euro area accession?*
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *The anatomy of standard DSGE models with financial frictions.*
- Michał Rubaszek, Paweł Skrzypczyński, Grzegorz Koloch, *Forecasting the Polish zloty with non-linear models.*
- Aleksandra Parteka, Joanna Wolszczak-Derlacz, *Market Size, Competitiveness and Technological Frontier - the Impact of Trade Integration with the UE on Productivity in Polish Manufacturing Sectors.*
- Grzegorz Grabek, Bohdan Kłós, Grzegorz Koloch, *SOE PL 2009 – An Estimated Dynamic Stochastic General Equilibrium Model for Policy Analysis And Forecasting.*
- Marcin Hołda, Katarzyna Saczuk, Paweł Strzelecki, Robert Wyszynski, *Settlers and Guests – Determinants of the Plans of Return Migration from UK and Ireland to Poland in the Period 2007–2009.*
- Janusz Jabłonowski, Christoph Müller, Bernd Raffelhüschen, *A fiscal outlook for Poland using Generational Accounts.*

- Andrzej Torój, *Competitiveness channel in Poland and Slovakia: a pre-EMU DSGE analysis*.
- Andrzej Kocięcki, Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, *Predictivistic Bayesian Forecasting System*.
- Andrzej Kocięcki, *Algebraic Theory of Identification in Parametric Models*.
- Katarzyna B. Budnik, *Temporary Migration in Theories of International Mobility of Labour*.
- Katarzyna B. Budnik, *Emigration Triggers: International Migration of Polish Workers between 1994 and 2009*.
- Marcin Kolasa, Giovanni Lombardo, *Financial frictions and optimal monetary policy in an open economy*.
- Michał Rubaszek, Dobromił Serwa, *Determinants of credit to households in a life-cycle model*.
- Benjamin Born, Michael Ehrmann, Marcel Fratzscher, *Central bank communication on financial stability*.
- Katarzyna Growiec, Jakub Growiec, *Trusting only whom you know, knowing only whom you trust: the joint impact of social capital and trust on individuals' economic performance and happiness in CEE countries*.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Grzegorz Koloch, Krzysztof Makarski, Michał Rubaszek, *Monetary policy in a non-representative agent economy: A survey*.
- Łukasz Hardt, *Conceptualizing interdependences between regulatory and monetary policies. Some preliminary considerations*.
- Oskar Kowalewski, *When are multinational banks getting a bang for their buck on their subsidiaries abroad?*
- Jakub Growiec, *A microfoundation for normalized CES production functions with factor-augmenting technical change*.
- Dobromił Serwa, *Identifying multiple regimes in the model of credit to households*.
- Piotr Białowolski, *Forecasting inflation with consumer survey data – application of multi-group confirmatory factor analysis to elimination of the general sentiment factor*.
- Grzegorz Grabek, Bohdan Kłos, Grzegorz Koloch, *Skew-normal shocks in the linear state space form DSGE model*.
- Jakub Growiec, Anna Pajor, Dorota Pelle, Artur Prędkie, *The shape of aggregate production functions: evidence from estimates of the World Technology Frontier*.
- Agnieszka Stażka-Gawrysiak, *Poland on the road to the euro: How serious is the risk of boom-bust cycles after the euro adoption? An empirical analysis*.
- Katarzyna Bień-Barkowska, *Multistate asymmetric ACD model: an application to order dynamics in the EUR/PLN spot market*.
- Magdalena Szyszko, *The interdependencies of central bank's forecasts and economic agents inflation expectations. Empirical study*.

Załącznik 6

Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami w 2010 r.

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Decyzja RPP	Wyniki głosowania członków RPP	
			za:	przeciw:
19.01.2011 r.	Uchwała nr 1/2011 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	Podwyższono stopy procentowe NBP o 25 punktów bazowych.	M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	
15.02.2011 r.	Uchwała nr 2/2011 w sprawie regulaminu Rady Polityki Pieniężnej.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca A. Zielińska-Głębocka	J. Winiecki
2.03.2011 r.	Wniosek o podwyższenie stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	A. Bratkowski J. Hausner A. Rzońca <i>J. Winiecki był nieobecny na posiedzeniu.</i>	M. Belka E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński A. Kaźmierczak A. Zielińska-Głębocka
4.04.2011 r.	Uchwała nr 3/2011 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2010 r.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	
5.04.2011 r.	Uchwała nr 4/2011 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	Podwyższono stopy procentowe NBP o 25 punktów bazowych.	M. Belka A. Bratkowski Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	E. Chojna-Duch
10.05.2011 r.	Uchwała nr 5/2011 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2010.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch	

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Decyzja RPP	Wyniki głosowania członków Rady	
			za:	przeciw:
			Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	
10.05.2011 r.	Uchwała nr 6/2011 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2010.		M. Belka E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	A. Bratkowski
11.05.2011 r.	Uchwała nr 7/2011 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	Podwyższono stopy procentowe NBP o 25 punktów bazowych.	M. Belka A. Bratkowski Z. Gilowska J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	E. Chojna-Duch A. Glapiński
17.05.2011 r.	Uchwała nr 8/2011 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2010 r.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka <i>była nieobecna na posiedzeniu.</i>	
8.06.2011 r.	Wniosek o symetryczne zawężenie korytarza między stopą depozytową a stopą lombardową NBP o 0,5 punktu procentowego.		A. Bratkowski A. Rzońca A. Zielińska-Głębocka	M. Belka E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak J. Winiecki
8.06.2011 r.	Uchwała nr 9/2011 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	Podwyższono stopy procentowe NBP o 25 punktów bazowych.	M. Belka A. Bratkowski Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka	E. Chojna-Duch
6.07.2011 r.	Wniosek o podwyższenie stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	A. Kaźmierczak	M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Decyzja RPP	Wyniki głosowania członków Rady	
			za:	przeciw:
				A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska- -Głębocka
23.08.2011 r.	Uchwała nr 10/2011 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2012.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska- -Głębocka	
20.09.2011 r.	Uchwała nr 11/2011 w sprawie określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak J. Winiecki A. Zielińska- -Głębocka <i>Z. Gilowska oraz A. Rzońca byli nieobecni na posiedzeniu.</i>	
8.11.2011 r.	Uchwała nr 12/2011 zmieniająca uchwałę w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków i wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak J. Winiecki A. Zielińska- -Głębocka <i>A. Rzońca był nieobecny na posiedzeniu.</i>	
6.12.2011 r.	Uchwała nr 13/2011 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2012.		M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska- -Głębocka	

ANEKS STATYSTYCZNY

TABELA I

Podstawowe dane statystyczne

Okres	1. Produkcja sprzedana przemysłu			2. Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej			3. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych			4. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu	
	w cenach stałych			w cenach stałych			ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100	grudzień poprzedniego roku = 100	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100
	w cenach bieżących	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100	w cenach bieżących	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100					
	mln zł	%	%	mln zł	%	%	%	%	%	%	%
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
XII 2010	82 301,7	111,4	95,8	11 010,1	112,3	138,7	103,1	100,4	103,1	106,2	101,2
I 2011	77 949,0	110,3	93,7	3 387,4	111,0	30,7	103,6	101,2	101,2	106,2	100,4
II	81 483,6	110,5	103,3	3 776,6	118,7	111,5	103,6	100,2	101,4	107,5	101,2
III	94 464,5	106,8	115,2	5 389,1	124,2	142,4	104,3	100,9	102,3	109,5	101,6
IV	86 563,5	106,7	90,7	5 912,2	115,6	109,7	104,5	100,5	102,9	108,8	100,7
V	88 339,1	107,8	102,7	7 454,5	123,9	125,9	105,0	100,6	103,5	106,3	99,7
VI	89 599,5	102,0	101,0	8 794,6	117,0	117,6	104,2	99,6	103,1	105,6	100,3
VII	84 893,6	101,8	94,0	8 510,8	116,4	96,5	104,1	99,7	102,8	105,9	100,4
VIII	89 313,0	107,9	104,1	8 673,2	110,8	101,5	104,3	100,0	102,7	106,8	100,6
IX	100 219,8	107,4	112,6	10 269,0	118,1	118,3	103,9	100,1	102,8	108,4	101,7
X	98 480,1	106,4	97,6	9 828,5	108,9	95,7	104,3	100,7	103,5	108,5	100,1
XI	99 267,2	108,5	100,5	9 103,2	113,0	92,5	104,8	100,7	104,2	109,1	100,9
XII	95 696,7	107,7	95,1	12 792,6	114,6	140,6	104,6	100,4	104,6	108,1	100,3

Okres	12. Wyniki finansowe przedsiębiorstw													
	przychody		koszty uzyskania przychodów		wynik finansowy brutto (saldo)	obciążenia wyniku finansowego brutto	wynik finansowy netto (saldo)	wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności	wskaźnik rentowności obrotu netto	wskaźnik płynności II stopnia	aktywa obrotowe ogółem	należności i roszczenia z tytułu dostaw i usług	zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług	
			ogółem	w tym koszt własny sprzedanych produktów										
	ogółem	w tym przychody ze sprzedaży produktów	ogółem	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%	mln zł	mln zł	mln zł
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%	mln zł	mln zł	mln zł	
XII 2010	2 029 730,8	1 200 633,1	1 922 051,9	1 217 468,1	107 488,5	18 043,1	89 445,5	94,7	4,4	105,5	663 259,1	248 204,4	243 430,4	
I 2011	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
II	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
III	512 781,6	306 832,3	485 532,3	309 803,1	27 296,4	5 339,6	21 956,8	94,7	4,3	106,4	669 331,2	251 471,7	235 337,0	
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
V	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
VI	1 072 567,1	639 422,2	1 005 928,5	644 103,4	66 659,4	10 503,3	56 156,0	93,8	5,2	104,6	706 208,6	264 250,0	245 863,9	
VII	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
VIII	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
IX	1 652 839,5	987 007,5	1 560 099,4	993 942,3	92 767,2	15 375,5	77 391,7	94,4	4,7	104,5	726 614,0	276 645,4	261 288,7	
X	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
XI	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
XII	2 294 301,9	1 364 943,7	2 169 484,4	1 376 126,4	124 886,7	20 936,3	103 950,3	94,6	4,5	102,7	739 064,8	271 544,4	274 688,7	

Okres	5. Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej		6. Pracujący w sektorze przedsiębiorstw ogółem	7. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ogółem	8. Liczba bezrobot- nych	9. Stopa bezrobocia	10. Przeciętne wynagrodzenia miesięczne brutto w sektorze przedsiębiorstw	11. Wyniki finansowe budżetu państwa		
	ten sam miesiąc poprzedniego roku = 100	poprzedni miesiąc = 100						dochody budżetu państwa	wydatki budżetu państwa	wynik budżetu pań- stwa i saldo kredytów zagranicznych
	%	%						mln zł	mln zł	mln zł
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
XII 2010	100,0	100,1	5 548	5 379	1 954,7	12,4	3 847,91	250 302,4	294 893,7	-13 353,5
I 2011	100,3	100,1	5 685	5 501	2 105,0	13,1	3 391,59	24 618,3	27 380,3	-1 203,6
II	100,4	100,1	5 695	5 513	2 150,2	13,4	3 422,14	42 019,6	56 428,8	-13 115,0
III	100,6	100,2	5 699	5 509	2 133,9	13,3	3 633,54	62 587,9	80 087,6	-16 590,0
IV	100,6	100,2	5 703	5 514	2 043,5	12,8	3 597,84	87 531,9	109 117,4	-18 449,1
V	100,7	100,2	5 707	5 514	1 962,6	12,4	3 483,99	107 940,1	131 668,4	-19 401,8
VI	100,8	100,3	5 716	5 527	1 883,3	11,9	3 600,47	134 662,4	154 884,6	-15 149,2
VII	101,1	100,2	5 715	5 528	1 863,2	11,8	3 611,56	158 348,6	179 432,2	-15 358,4
VIII	101,4	100,3	5 702	5 520	1 855,3	11,8	3 591,23	181 230,8	201 911,5	-14 874,0
IX	101,6	100,1	5 708	5 515	1 861,7	11,8	3 581,94	205 020,0	226 908,5	-14 361,5
X	101,6	100,1	5 701	5 512	1 867,6	11,8	3 617,16	231 939,7	254 410,1	-13 476,8
XI	101,7	100,0	5 706	5 515	1 914,9	12,1	3 682,19	254 965,1	276 538,5	-11 621,8
XII	101,8	100,0	5 676	5 503	1 982,7	12,5	4 015,37	277 568,3	302 681,2	-9 877,8

TABELA II

Rynek finansowy – podstawowe informacje

Okres	1. Stopy procentowe NBP					2. Rezerwy obowiązkowe banków								
	stopa referencyjna	stopa lombardowa	stopa depozytowa	stopa redyskonta weksli	stopa dyskonta weksli	stopa rezerwy od wkładów złotych		stopa rezerwy od wkładów w walutach obcych (równowartość w złotych)		stopa rezerwy od środków uzyskanych z tytułu sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo)	oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej	wielkość rezerwy obowiązkowej		
						płatnych na każde żądanie	terminowych	płatnych na każde żądanie	terminowych			ogółem	z tego:	
													na rachunku bieżącym	zadeklarowana kwota gotówki
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	mln zł	mln zł	mln zł
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
XII 2010	3,50	5,00	2,00	3,75	4,00	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	25 947,6	25 947,6	.
I 2011	3,75	5,25	2,25	4,00	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	26 255,6	26 255,6	.
II	3,75	5,25	2,25	4,00	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	26 448,9	26 448,9	.
III	3,75	5,25	2,25	4,00	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	26 479,9	26 479,9	.
IV	4,00	5,50	2,50	4,25	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	26 479,9	26 479,9	.
V	4,25	5,75	2,75	4,50	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	27 145,8	27 145,8	.
VI	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	27 245,7	27 245,7	.
VII	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	27 245,7	27 245,7	.
VIII	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	27 646,7	27 646,7	.
IX	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	28 059,5	28 059,5	.
X	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	28 269,9	28 269,9	.
XI	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	28 038,8	28 038,8	.
XII	4,50	6,00	3,00	4,75	.	3,5	3,5	3,5	3,5	0,0	0,9 *	28 038,8	28 038,8	.

* Stopy redyskontowej weksli.

Okres	2. Rezerwy obowiązkowe banków							3. Przetargi na bony skarbowe								
	popyt zgłoszony przez oferentów (w cenach nominalnych)							sprzedaż bonów (w cenach nominalnych)								
	z tego na bony o terminie wykupu							ogółem	z tego na bonów o terminie wykupu:							
	45-tygodniowym	46-tygodniowym	48-tygodniowym	49-tygodniowym	50-tygodniowym	51-tygodniowym	52-tygodniowym		27-tygodniowym	28-tygodniowym	44-tygodniowym	45-tygodniowym	46-tygodniowym	48-tygodniowym	49-tygodniowym	
	%	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł		mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	
XII 2010	.	.	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	.	0,00	.	.	.	0,00	0,00	
I 2011	.	.	0,00	0,00	.	.	2 968,20	3 961,20	1 000,00	1 000,00	.	.	.	0,00	0,00	
II	.	.	0,00	2 901,50	2 730,00	2 444,00	2 999,22	5 793,45	0,00	0,00	.	.	.	0,00	1 799,50	
III	.	.	0,00	3 760,28	2 316,46	5 097,36	4 237,09	3 667,99	0,00	0,00	.	.	.	0,00	1 114,53	
IV	.	.	3 407,73	1 646,15	1 535,70	1 693,10	0,00	2 811,95	0,00	0,00	.	.	.	1 027,00	771,15	
V	2 737,00	3 560,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 667,00	2 512,00	0,00	0,00	698,00	709,00	600,00	0,00	0,00	
VI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
VII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
VIII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
IX	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
X	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
XI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
XII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Okres	2. Rezerwy obowiązkowe banków															
	liczba przetargów w ciągu miesiąca	ogółem	wartość bonów zaoferowanych do sprzedaży (w cenach nominalnych)										popyt zgłoszony przez oferentów			
			z tego bonów o terminie wykupu:										ogółem	27-tygodnio-wym	28-tygodnio-wym	44-tygodnio-wym
			27-tygodnio-wym	28-tygodnio-wym	44-tygodnio-wym	45-tygodnio-wym	46-tygodnio-wym	48-tygodnio-wym	49-tygodnio-wym	50-tygodnio-wym	51-tygodnio-wym	52-tygodnio-wym				
			mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
XII 2010	0	0,00	.	0,00	.	.	.	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	.	0,00	.
I 2011	3	4 700,00	1 200,00	1 500,00	.	.	.	0,00	0,00	.	.	2 000,00	10 303,34	4 437,64	2 897,50	.
II	4	6 300,00	0,00	0,00	.	.	.	0,00	2 000,00	1 500,00	1 100,00	1 700,00	11 074,72	0,00	0,00	.
III	4	4 200,00	0,00	0,00	.	.	.	0,00	1 200,00	1 100,00	900,00	1 000,00	15 411,19	0,00	0,00	.
IV	4	3 800,00	0,00	0,00	.	.	.	1 200,00	1 000,00	600,00	1 000,00	0,00	8 282,68	0,00	0,00	.
V	4	3 200,00	0,00	0,00	1 000,00	1 000,00	600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	11 965,50	0,00	0,00	3 001,50
VI	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VII	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VIII	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IX	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
X	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
XI	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
XII	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Okres	3. Przetargi na bony skarbowe														
	sprzedaż bonów (w cenach nominalnych)			ogółem	średni ważony zysk z kupionych bonów										stan na koniec miesiąca bonów pochodzących z przetargu i będących w obiegu (wg kosztów zakupu)
	z tego bonów o terminie wykupu:				z tego z bonów o terminie wykupu:										
	50-tygodnio-wym	51-tygodnio-wym	52-tygodnio-wym		27-tygodnio-wym	28-tygodnio-wym	44-tygodnio-wym	45-tygodnio-wym	46-tygodnio-wym	48-tygodnio-wym	49-tygodnio-wym	50-tygodnio-wym	51-tygodnio-wym	52-tygodnio-wym	
	mln zł	mln zł	mln zł		mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%	%	%	%	mln zł	
	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
XII 2010	.	.	0,00	0,00	.	0,00	.	.	.	0,00	0,00	.	.	0,00	26 730,48
I 2011	.	.	1 961,20	4,18	4,08	4,05	.	.	.	0,00	0,00	.	.	4,29	26 501,05
II	1 428,00	1 100,00	1 465,95	4,43	0,00	0,00	.	.	.	0,00	4,48	4,35	4,33	4,51	30 047,00
III	783,46	900,00	870,00	4,48	0,00	0,00	.	.	.	0,00	4,46	4,50	4,49	4,46	30 460,89
IV	444,20	569,60	0,00	4,55	0,00	0,00	.	.	.	4,58	4,59	4,50	4,46	0,00	30 824,33
V	0,00	0,00	505,00	4,57	0,00	0,00	4,56	4,60	4,52	0,00	0,00	0,00	0,00	4,58	30 801,83
VI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26 872,05
VII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22 658,90
VIII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17 979,62
IX	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 844,13
X	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 053,56
XI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 053,56
XII	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11 361,20

TABELA II – cd.

Rynek finansowy – podstawowe informacje

Okres	3. Przetargi na bony skarbowe															
	liczba przetargów w ciągu miesiąca	ogółem	wartość bonów zaoferowanych do sprzedaży (w cenach nominalnych)							ogółem	popyt zgłoszony przez oferentów (w cenach nominalnych)					
			z tego z bonów o terminie wykupu:								z tego na bonów o terminie wykupu:					
			1-dniowym	2-dniowym	3-dniowym	4-dniowym	6-dniowym	7-dniowym	8-dniowym		1-dniowym	2-dniowym	3-dniowym	4-dniowym	6-dniowym	
			mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%		%	%	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł
			61	62	63	64	65	66	67		68	69	70	71	72	73
XII 2010	7	444 000,00	0,00	10 000,00	11 000,00	.	0,00	423 000,00	0,00	404 511,81	0,00	3 636,11	3 430,00	.	0,00	
I 2011	6	397 000,00	0,00	0,00	39 000,00	.	0,00	358 000,00	0,00	368 232,08	0,00	0,00	29 295,10	.	0,00	
II	5	376 800,00	0,00	0,00	5 000,00	.	0,00	371 800,00	0,00	365 478,64	0,00	0,00	560,00	.	0,00	
III	5	395 500,00	0,00	9 500,00	0,00	.	0,00	386 000,00	0,00	387 368,22	0,00	4 900,00	0,00	.	0,00	
IV	8	553 000,00	0,00	35 000,00	13 000,00	.	0,00	505 000,00	0,00	494 486,03	0,00	12 170,00	5 960,00	.	0,00	
V	6	438 500,00	0,00	0,00	28 000,00	.	0,00	410 500,00	0,00	399 161,82	0,00	0,00	12 575,00	.	0,00	
VI	7	449 300,00	14 000,00	0,00	25 800,00	.	0,00	409 500,00	0,00	417 426,10	9 968,00	0,00	11 430,00	.	0,00	
VII	7	539 200,00	0,00	11 500,00	11 500,00	.	0,00	516 200,00	0,00	516 807,13	0,00	5 110,00	11 007,50	.	0,00	
VIII	5	429 000,00	15 500,00	0,00	0,00	.	0,00	413 500,00	0,00	416 305,61	13 586,11	0,00	0,00	.	0,00	
IX	8	532 000,00	12 500,00	17 000,00	0,00	7 500,00	0,00	495 000,00	0,00	494 158,74	10 230,00	6 490,00	0,00	2 660,00	0,00	
X	6	424 300,00	0,00	0,00	26 500,00	0,00	0,00	397 800,00	0,00	393 966,66	0,00	0,00	18 874,00	0,00	0,00	
XI	6	408 500,00	11 500,00	0,00	12 000,00	0,00	98 000,00	193 000,00	94 000,00	393 332,43	9 354,50	0,00	4 990,00	0,00	98 645,95	
XII	10	559 500,00	0,00	17 000,00	75 000,00	0,00	92 000,00	375 500,00	0,00	464 241,09	0,00	6 260,00	41 784,75	0,00	73 965,96	

Okres	4. Przetargi na bony pieniężne NBP				5. Informacje o wynikach sesji na Giełdzie Papierów Wartościowych										
	średni ważony zysk z kupionych bonów			stan na koniec miesiąca bonów pochodzących z przetargu i będących w obiegu (wg kosztów zakupu)	liczba spółek na koniec miesiąca	kapitalizacja na koniec miesiąca	wskaźnik CZ na koniec miesiąca	WIG20 na koniec miesiąca	WIG20 średni w miesiącu	mWIG40 na koniec miesiąca	mWIG40 średni w miesiącu	sWIG80 na koniec miesiąca	sWIG80 średni w miesiącu	obroty w miesiącu	wskaźnik obrotu
	z tego z bonów o terminie wykupu:														
	6-dniowym	7-dniowym	8-dniowym												
	mln zł	mln zł	mln zł	mln zł		mln zł								mln zł	
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	
XII 2010	0,00	3,50	0,00	74 588,93	400	542 646,1	17,5	2 744,2	2 751,6	2 805,3	2 796,3	12 219,9	11 990,6	34 423,5	37,4
I 2011	0,00	3,63	0,00	86 783,34	380	537 164,6	17,3	2 704,9	2 719,5	2 825,9	2 833,5	12 525,1	12 484,3	20 323,7	49,0
II	0,00	3,75	0,00	91 088,99	380	544 361,8	17,0	2 717,8	2 701,4	2 871,6	2 851,1	12 746,9	12 703,3	19 701,3	47,3
III	0,00	3,75	0,00	96 918,49	402	561 068,2	15,9	2 817,0	2 772,6	2 912,5	2 872,6	12 727,3	12 668,6	23 846,7	48,9
IV	0,00	3,96	0,00	94 329,99	407	577 537,3	16,2	2 913,1	2 907,2	2 940,0	2 948,7	12 893,1	12 802,9	18 790,9	44,7
V	0,00	4,19	0,00	102 309,15	413	578 591,6	14,7	2 903,6	2 850,3	2 959,9	2 914,6	12 779,2	12 570,1	22 802,1	49,3
VI	0,00	4,44	0,00	104 601,76	416	556 233,8	14,1	2 802,0	2 850,6	2 850,6	2 890,0	12 086,0	12 291,9	22 179,8	47,7
VII	0,00	4,50	0,00	111 974,63	420	556 422,1	13,2	2 726,3	2 746,7	2 736,7	2 792,5	11 129,9	11 581,8	19 275,6	42,5
VIII	0,00	4,50	0,00	96 967,08	424	498 447,6	10,4	2 451,0	2 382,2	2 422,9	2 337,1	9 613,5	9 541,3	26 796,3	65,1
IX	0,00	4,50	0,00	87 597,49	424	454 777,2	9,4	2 188,7	2 247,0	2 169,5	2 170,3	8 806,2	8 754,8	21 714,6	55,5
X	0,00	4,50	0,00	87 258,99	426	484 609,4	10,0	2 371,6	2 276,9	2 317,0	2 235,0	9 165,2	8 927,8	20 287,9	53,6
XI	4,50	4,50	4,50	95 671,64	426	466 045,7	9,6	2 288,1	2 275,2	2 171,7	2 205,8	8 727,9	8 901,3	19 785,1	49,4
XII	4,50	4,50	0,00	93 367,94	426	446 151,2	9,2	2 144,5	2 186,1	2 173,9	2 155,4	8 496,5	8 469,5	15 084,5	41,0

Okres			4. Przetargi na bony pieniężne NBP													
			ogółem	sprzedaż bonów (w cenach nominalnych)								średni ważony zysk z kupionych bonów				
				z tego z bonów o terminie wykupu:								z tego z bonów o terminie wykupu:				
	7- dniowym	8- dniowym		1- dniowym	2- dniowym	3- dniowym	4- dniowym	6- dniowym	7- dniowym	8- dniowym	ogółem	1- dniowym	2- dniowym	3- dniowym	4- dniowym	
	mln zł	mln zł		mln zł	mln zł	mln zł	mln zł	%	%	%	%	%	%	mln zł	mln zł	mln zł
	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
XII 2010	397 445,70	0,00	404 380,70	0,00	3 636,11	3 430,00	.	0,00	397 314,59	0,00	3,50	0,00	3,49	3,49	.	
I 2011	338 936,98	0,00	367 552,85	0,00	0,00	29 295,10	.	0,00	338 257,75	0,00	3,62	0,00	0,00	3,62	.	
II	364 918,64	0,00	360 601,87	0,00	0,00	560,00	.	0,00	360 041,87	0,00	3,75	0,00	0,00	3,75	.	
III	382 468,22	0,00	386 155,78	0,00	4 900,00	0,00	.	0,00	381 255,78	0,00	3,75	0,00	3,74	0,00	.	
IV	476 356,03	0,00	494 486,03	0,00	12 170,00	5 960,00	.	0,00	476 356,03	0,00	3,96	0,00	4,00	4,00	.	
V	386 586,82	0,00	399 161,82	0,00	0,00	12 575,00	.	0,00	386 586,82	0,00	4,19	0,00	0,00	4,25	.	
VI	396 028,10	0,00	417 426,10	9 968,00	0,00	11 430,00	.	0,00	396 028,10	0,00	4,44	4,50	0,00	4,50	.	
VII	500 689,63	0,00	516 807,13	0,00	5 110,00	11 007,50	.	0,00	500 689,63	0,00	4,50	0,00	4,50	4,50	.	
VIII	402 719,50	0,00	416 001,41	13 586,11	0,00	0,00	.	0,00	402 415,30	0,00	4,50	4,50	0,00	0,00	.	
IX	474 778,74	0,00	493 052,86	10 230,00	6 490,00	0,00	2 660,00	0,00	473 672,86	0,00	4,50	4,50	4,50	0,00	4,50	
X	375 092,66	0,00	393 966,66	0,00	0,00	18 874,00	0,00	0,00	375 092,66	0,00	4,50	0,00	0,00	4,50	0,00	
XI	185 506,33	94 835,65	391 850,83	9 354,50	0,00	4 990,00	0,00	98 000,00	185 506,33	94 000,00	4,50	4,50	0,00	4,50	0,00	
XII	342 230,38	0,00	464 241,09	0,00	6 260,00	41 784,75	0,00	73 965,96	342 230,38	0,00	4,50	0,00	4,50	4,50	0,00	

TABELA III

Kursy dzienne PLN do USD i EUR

Dni	Grudzień 2010			Styczeń 2011			Luty 2011		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR			relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	3,0753	4,0205	1,3074	2,9641	3,9603	1,3361	2,8468	3,9129	1,3745
2	3,0282	3,9928	1,3185	2,9641	3,9603	1,3361	2,8230	3,9019	1,3822
3	3,0172	3,9968	1,3247	2,9822	3,9622	1,3286	2,8424	3,9173	1,3782
4	3,0172	3,9968	1,3247	2,9415	3,9433	1,3406	2,8666	3,9075	1,3631
5	3,0172	3,9968	1,3247	2,9476	3,9095	1,3263	2,8666	3,9075	1,3631
6	3,0057	3,9974	1,3299	2,9476	3,9095	1,3263	2,8666	3,9075	1,3631
7	2,9955	4,0078	1,3379	2,9818	3,8730	1,2989	2,8438	3,8684	1,3603
8	3,0558	4,0415	1,3226	2,9818	3,8730	1,2989	2,8471	3,8742	1,3608
9	3,0508	4,0330	1,3219	2,9818	3,8730	1,2989	2,8581	3,8993	1,3643
10	3,0458	4,0376	1,3256	3,0268	3,9082	1,2912	2,8795	3,9248	1,3630
11	3,0458	4,0376	1,3256	3,0065	3,8858	1,2925	2,9116	3,9370	1,3522
12	3,0458	4,0376	1,3256	2,9466	3,8403	1,3033	2,9116	3,9370	1,3522
13	3,0445	4,0240	1,3217	2,9353	3,8613	1,3155	2,9116	3,9370	1,3522
14	2,9708	3,9911	1,3434	2,9048	3,8833	1,3369	2,9219	3,9337	1,3463
15	2,9978	3,9877	1,3302	2,9048	3,8833	1,3369	2,9159	3,9398	1,3511
16	3,0125	3,9896	1,3243	2,9048	3,8833	1,3369	2,8864	3,9123	1,3554
17	2,9840	3,9837	1,3350	2,9181	3,8692	1,3259	2,8790	3,9068	1,3570
18	2,9840	3,9837	1,3350	2,8848	3,8656	1,3400	2,8803	3,9105	1,3577
19	2,9840	3,9837	1,3350	2,8879	3,8860	1,3456	2,8803	3,9105	1,3577
20	3,0396	3,9998	1,3159	2,8856	3,8929	1,3491	2,8803	3,9105	1,3577
21	3,0370	3,9944	1,3152	2,8779	3,8936	1,3529	2,8755	3,9295	1,3665
22	3,0322	3,9909	1,3162	2,8779	3,8936	1,3529	2,9198	3,9632	1,3574
23	3,0323	3,9735	1,3104	2,8779	3,8936	1,3529	2,8868	3,9575	1,3709
24	3,0196	3,9640	1,3128	2,8561	3,8765	1,3573	2,8941	3,9916	1,3792
25	3,0196	3,9640	1,3128	2,8558	3,8777	1,3578	2,8770	3,9757	1,3819
26	3,0196	3,9640	1,3128	2,8280	3,8777	1,3712	2,8770	3,9757	1,3819
27	3,0215	3,9763	1,3160	2,8508	3,9009	1,3684	2,8770	3,9757	1,3819
28	3,0112	3,9840	1,3231	2,8501	3,9111	1,3723	2,8765	3,9763	1,3823
29	3,0383	3,9913	1,3137	2,8501	3,9111	1,3723			
30	2,9979	3,9704	1,3244	2,8501	3,9111	1,3723			
31	2,9641	3,9603	1,3361	2,8845	3,9345	1,3640			
przeciętny w ciągu miesiąca	3,0197	3,9959	X	2,9148	3,8969	X	2,8787	3,9286	X

Dni	Marzec 2010			Kwiecień 2011			Maj 2011		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR			relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	10	11		13	14		16	17	
1	2,8643	3,9612	1,3830	2,8455	4,0312	1,4167	2,6501	3,9376	1,4858
2	2,8843	3,9776	1,3791	2,8455	4,0312	1,4167	2,6541	3,9322	1,4816
3	2,8704	3,9773	1,3856	2,8455	4,0312	1,4167	2,6541	3,9322	1,4816
4	2,8646	3,9988	1,3959	2,8395	4,0325	1,4201	2,6499	3,9366	1,4856
5	2,8646	3,9988	1,3959	2,8388	4,0253	1,4180	2,6458	3,9406	1,4894
6	2,8646	3,9988	1,3959	2,7986	3,9989	1,4289	2,7270	3,9600	1,4521
7	2,8372	3,9795	1,4026	2,7863	3,9823	1,4292	2,7270	3,9600	1,4521
8	2,8549	3,9756	1,3926	2,7489	3,9594	1,4404	2,7270	3,9600	1,4521
9	2,8644	3,9758	1,3880	2,7489	3,9594	1,4404	2,7190	3,9215	1,4423
10	2,8849	3,9915	1,3836	2,7489	3,9594	1,4404	2,7361	3,9284	1,4358
11	2,9212	4,0316	1,3801	2,7501	3,9758	1,4457	2,7201	3,9193	1,4409
12	2,9212	4,0316	1,3801	2,7511	3,9726	1,4440	2,7573	3,9147	1,4198
13	2,9212	4,0316	1,3801	2,7421	3,9756	1,4498	2,7321	3,9135	1,4324
14	2,8825	4,0211	1,3950	2,7297	3,9498	1,4470	2,7321	3,9135	1,4324
15	2,9284	4,0618	1,3870	2,7293	3,9479	1,4465	2,7321	3,9135	1,4324
16	2,9052	4,0557	1,3960	2,7293	3,9479	1,4465	2,7817	3,9330	1,4139
17	2,9077	4,0800	1,4032	2,7293	3,9479	1,4465	2,7707	3,9269	1,4173
18	2,8850	4,0615	1,4078	2,7608	3,9559	1,4329	2,7501	3,9205	1,4256
19	2,8850	4,0615	1,4078	2,7922	3,9815	1,4259	2,7570	3,9205	1,4220
20	2,8850	4,0615	1,4078	2,7358	3,9629	1,4485	2,7377	3,9207	1,4321
21	2,8588	4,0477	1,4159	2,7183	3,9787	1,4637	2,7377	3,9207	1,4321
22	2,8358	4,0345	1,4227	2,7135	3,9536	1,4570	2,7377	3,9207	1,4321
23	2,8446	4,0353	1,4186	2,7135	3,9536	1,4570	2,8193	3,9437	1,3988
24	2,8516	4,0270	1,4122	2,7135	3,9536	1,4570	2,8024	3,9481	1,4088
25	2,8425	4,0240	1,4157	2,7135	3,9536	1,4570	2,8100	3,9511	1,4061
26	2,8425	4,0240	1,4157	2,6975	3,9423	1,4615	2,8033	3,9685	1,4157
27	2,8425	4,0240	1,4157	2,6838	3,9421	1,4689	2,8003	3,9785	1,4207
28	2,8431	3,9980	1,4062	2,6504	3,9353	1,4848	2,8003	3,9785	1,4207
29	2,8227	3,9930	1,4146	2,6501	3,9376	1,4858	2,8003	3,9785	1,4207
30	2,8277	3,9878	1,4103	2,6501	3,9376	1,4858	2,7810	3,9726	1,4285
31	2,8229	4,0119	1,4212				2,7468	3,9569	1,4405
przeciętny w ciągu miesiąca	2,8688	4,0174	X	2,7467	3,9706	X	2,7419	3,9395	X

TABELA III

Kursy dzienne PLN do USD i EUR – cd.

Dni	Czerwiec 2011			Lipiec 2011			Sierpień 2011		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR			relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	19	20		22	23		25	26	
1	2,7479	3,9595	1,4409	2,7273	3,9626	1,4529	2,7683	3,9859	1,4398
2	2,7578	3,9740	1,4410	2,7273	3,9626	1,4529	2,8331	4,0225	1,4198
3	2,7315	3,9598	1,4497	2,7273	3,9626	1,4529	2,8252	4,0321	1,4272
4	2,7315	3,9598	1,4497	2,7156	3,9463	1,4532	2,8237	4,0278	1,4264
5	2,7315	3,9598	1,4497	2,7266	3,9487	1,4482	2,8572	4,0423	1,4148
6	2,7071	3,9621	1,4636	2,7531	3,9531	1,4359	2,8572	4,0423	1,4148
7	2,6891	3,9476	1,4680	2,7597	3,9498	1,4312	2,8572	4,0423	1,4148
8	2,6943	3,9490	1,4657	2,7505	3,9345	1,4305	2,8287	4,0546	1,4334
9	2,7040	3,9550	1,4626	2,7505	3,9345	1,4305	2,8831	4,1033	1,4232
10	2,7216	3,9413	1,4482	2,7505	3,9345	1,4305	2,8485	4,0923	1,4367
11	2,7216	3,9413	1,4482	2,8123	3,9743	1,4132	2,9191	4,1605	1,4253
12	2,7216	3,9413	1,4482	2,9039	4,0383	1,3906	2,9186	4,1509	1,4222
13	2,7426	3,9324	1,4338	2,8658	4,0288	1,4058	2,9186	4,1509	1,4222
14	2,7203	3,9335	1,4460	2,8309	4,0291	1,4233	2,9186	4,1509	1,4222
15	2,7499	3,9433	1,4340	2,8545	4,0343	1,4133	2,9186	4,1509	1,4222
16	2,8069	3,9678	1,4136	2,8545	4,0343	1,4133	2,8914	4,1583	1,4382
17	2,8077	3,9788	1,4171	2,8545	4,0343	1,4133	2,8785	4,1475	1,4409
18	2,8077	3,9788	1,4171	2,8753	4,0402	1,4051	2,8722	4,1417	1,4420
19	2,8077	3,9788	1,4171	2,8372	4,0242	1,4184	2,9270	4,1913	1,4319
20	2,8058	3,9930	1,4231	2,8218	4,0014	1,4180	2,9270	4,1913	1,4319
21	2,7776	3,9848	1,4346	2,8064	3,9914	1,4222	2,9270	4,1913	1,4319
22	2,7661	3,9846	1,4405	2,7601	3,9760	1,4405	2,8943	4,1728	1,4417
23	2,7661	3,9846	1,4405	2,7601	3,9760	1,4405	2,8713	4,1533	1,4465
24	2,7914	3,9905	1,4296	2,7601	3,9760	1,4405	2,8823	4,1601	1,4433
25	2,7914	3,9905	1,4296	2,7878	4,0065	1,4372	2,8773	4,1592	1,4455
26	2,7914	3,9905	1,4296	2,7654	4,0043	1,4480	2,8836	4,1629	1,4436
27	2,8201	4,0012	1,4188	2,7644	4,0060	1,4491	2,8836	4,1629	1,4436
28	2,8055	4,0067	1,4282	2,7880	4,0082	1,4377	2,8836	4,1629	1,4436
29	2,7877	4,0095	1,4383	2,8109	4,0125	1,4275	2,8658	4,1607	1,4518
30	2,7517	3,9866	1,4488	2,8109	4,0125	1,4275	2,8755	4,1498	1,4432
31				2,8109	4,0125	1,4275	2,8695	4,1445	1,4443
przeciętny w ciągu miesiąca	2,7586	3,9695	X	2,7911	3,9907	X	2,8770	4,1232	X

Dni	Wrzesień 2011			Październik 2011			Listopad 2011			Grudzień 2011		
	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR	kurs średni NBP		relacja USD/EUR
	PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR		PLN/1 USD	PLN/1 EUR	
	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	2,8996	4,1452	1,4296	3,2574	4,4112	1,3542	3,1024	4,3433	1,4000	3,3400	4,5083	1,3498
2	2,9277	4,1687	1,4239	3,2574	4,4112	1,3542	3,2093	4,4146	1,3756	3,3235	4,4812	1,3483
3	2,9277	4,1687	1,4239	3,3265	4,4370	1,3338	3,1800	4,3809	1,3776	3,3235	4,4812	1,3483
4	2,9277	4,1687	1,4239	3,3337	4,3957	1,3186	3,1385	4,3464	1,3849	3,3235	4,4812	1,3483
5	2,9748	4,2055	1,4137	3,2966	4,3918	1,3322	3,1385	4,3464	1,3849	3,3276	4,4773	1,3455
6	2,9698	4,2135	1,4188	3,2731	4,3765	1,3371	3,1385	4,3464	1,3849	3,3429	4,4711	1,3375
7	2,9941	4,2182	1,4088	3,2593	4,3779	1,3432	3,1913	4,3764	1,3714	3,3310	4,4690	1,3416
8	2,9984	4,2187	1,4070	3,2593	4,3779	1,3432	3,1681	4,3619	1,3768	3,3359	4,4692	1,3397
9	3,1148	4,3139	1,3850	3,2593	4,3779	1,3432	3,1925	4,3757	1,3706	3,3875	4,5195	1,3342
10	3,1148	4,3139	1,3850	3,1865	4,3235	1,3568	3,2213	4,3807	1,3599	3,3875	4,5195	1,3342
11	3,1148	4,3139	1,3850	3,1936	4,3410	1,3593	3,2213	4,3807	1,3599	3,3875	4,5195	1,3342
12	3,1781	4,3212	1,3597	3,1352	4,3150	1,3763	3,2213	4,3807	1,3599	3,4117	4,5255	1,3265
13	3,2035	4,3595	1,3609	3,1409	4,3161	1,3742	3,2213	4,3807	1,3599	3,4587	4,5600	1,3184
14	3,1737	4,3346	1,3658	3,1107	4,2925	1,3799	3,2132	4,4022	1,3700	3,4977	4,5642	1,3049
15	3,1858	4,3871	1,3771	3,1107	4,2925	1,3799	3,2526	4,4064	1,3547	3,5066	4,5481	1,2970
16	3,1506	4,3462	1,3795	3,1107	4,2925	1,3799	3,2621	4,4155	1,3536	3,4586	4,5094	1,3038
17	3,1506	4,3462	1,3795	3,0759	4,2716	1,3887	3,2965	4,4387	1,3465	3,4586	4,5094	1,3038
18	3,1506	4,3462	1,3795	3,1788	4,3499	1,3684	3,2718	4,4283	1,3535	3,4586	4,5094	1,3038
19	3,1867	4,3513	1,3655	3,1347	4,3334	1,3824	3,2718	4,4283	1,3535	3,4470	4,4910	1,3029
20	3,2067	4,3811	1,3662	3,1779	4,3628	1,3729	3,2718	4,4283	1,3535	3,4148	4,4635	1,3071
21	3,2123	4,3925	1,3674	3,1969	4,3960	1,3751	3,2984	4,4366	1,3451	3,3793	4,4424	1,3146
22	3,2917	4,4510	1,3522	3,1969	4,3960	1,3751	3,2880	4,4447	1,3518	3,3933	4,4438	1,3096
23	3,3171	4,4900	1,3536	3,1969	4,3960	1,3751	3,3191	4,4637	1,3449	3,3980	4,4401	1,3067
24	3,3171	4,4900	1,3536	3,1705	4,3934	1,3857	3,3486	4,4855	1,3395	3,3980	4,4401	1,3067
25	3,3171	4,4900	1,3536	3,1445	4,3787	1,3925	3,4001	4,5130	1,3273	3,3980	4,4401	1,3067
26	3,2766	4,4113	1,3463	3,1498	4,3856	1,3923	3,4001	4,5130	1,3273	3,3980	4,4401	1,3067
27	3,2563	4,3915	1,3486	3,1083	4,3488	1,3991	3,4001	4,5130	1,3273	3,3788	4,4175	1,3074
28	3,2463	4,4180	1,3609	3,0461	4,3190	1,4179	3,3705	4,5071	1,3372	3,3608	4,3914	1,3067
29	3,2451	4,4293	1,3649	3,0461	4,3190	1,4179	3,3924	4,5282	1,3348	3,4126	4,4079	1,2917
30	3,2574	4,4112	1,3542	3,0461	4,3190	1,4179	3,4248	4,5494	1,3284	3,4174	4,4168	1,2924
31				3,1024	4,3433	1,4000				3,4174	4,4168	1,2924
przeciętny w ciągu miesiąca	3,1429	4,3332	X	3,1769	4,3562	X	3,2609	4,4239	X	3,3959	4,4766	X

TABELA IV

Średnie oprocentowanie stanów umów złotych (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2010	Styczeń 2011	Luty 2011	Marzec 2011	Kwiecień 2011	Maj 2011	
Depozyty złotowe	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	rachunki bieżące		1	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	
		z terminem pierwotnym	do 2 lat włącznie	2	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	
			powyżej 2 lat	3	3,4	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	
			ogółem	4	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	
	przedsiębiorstw	rachunki bieżące		5	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	
		z terminem pierwotnym	do 2 lat włącznie	6	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	
			powyżej 2 lat	7	3,3	3,7	3,7	3,6	3,8	3,9	
			ogółem	8	3,6	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	
	ogółem bez rachunków bieżących			9	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	
	Kredyty złotowe dla	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	w rachunku bieżącym		10	12,3	12,3	12,4	12,4	12,4	12,5
na cele konsumpcyjne			karty kredytowe	11	15,7	15,7	15,4	15,6	15,9	16,3	
			do 1 roku włącznie	12	12,3	12,1	12,4	12,0	12,0	11,9	
			powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	13	14,7	14,7	15,1	14,5	14,5	14,5	
			powyżej 5 lat	14	14,1	14,0	14,3	13,8	13,8	13,8	
			ogółem	15	14,6	14,6	14,8	14,4	14,4	14,5	
na nieruchomości mieszkaniowe			do 5 lat włącznie	16	7,0	6,8	7,0	7,1	7,1	7,3	
			powyżej 5 lat	17	5,9	5,9	6,1	6,0	6,0	6,2	
			ogółem	18	5,9	5,9	6,1	6,0	6,1	6,2	
na inne cele			do 1 roku włącznie	19	7,5	7,2	7,4	7,3	7,3	7,6	
			powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	20	8,1	8,1	8,5	8,3	8,4	8,6	
			powyżej 5 lat	21	7,3	7,2	7,3	7,4	7,4	7,5	
			ogółem	22	7,5	7,4	7,6	7,6	7,6	7,7	
ogółem bez rachunków bieżących			23	9,4	9,3	9,5	9,2	9,3	9,4		
przedsiębiorstw			w rachunku bieżącym		24	5,9	5,9	6,1	6,1	6,2	6,3
		karty kredytowe		25	5,6	5,8	5,4	5,4	5,8	6,0	
		do 1 roku włącznie		26	5,9	5,6	6,0	5,9	5,9	6,1	
		pow. 1 roku do 5 lat włącznie		27	6,6	6,5	6,8	6,8	6,7	6,9	
		powyżej 5 lat		28	5,6	5,7	5,8	5,8	5,9	6,0	
		ogółem bez rachunków bieżących		29	6,0	6,0	6,1	6,1	6,1	6,3	
		ogółem bez rachunków bieżących			30	8,2	8,2	8,4	8,2	8,2	8,4

Czerwiec 2011	Lipiec 2011	Sierpień 2011	Wrzesień 2011	Październik 2011	Listopad 2011	Grudzień 2011
1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
4,1	4,1	4,1	4,1	4,3	4,4	4,3
2,9	3,0	3,0	3,0	2,9	2,8	2,5
4,0	4,1	4,1	4,1	4,3	4,3	4,3
2,0	2,1	2,1	2,1	1,9	2,0	1,9
4,2	4,5	4,5	4,7	4,8	5,0	5,0
4,0	4,1	4,2	4,1	4,1	4,4	4,1
4,2	4,5	4,5	4,7	4,8	5,0	5,0
4,1	4,2	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
12,7	12,7	12,8	12,8	12,8	12,9	12,7
16,2	16,3	17,1	17,2	17,1	17,4	17,2
12,1	12,1	12,1	12,3	12,1	12,1	11,9
14,7	14,6	14,6	14,8	14,7	14,8	14,8
13,9	13,9	13,9	14,0	14,0	14,1	14,0
14,6	14,6	14,7	14,9	14,8	14,9	14,8
7,5	7,4	7,5	7,5	7,6	7,7	7,6
6,3	6,4	6,4	6,6	6,6	6,7	6,7
6,3	6,4	6,5	6,6	6,6	6,7	6,7
7,7	7,7	7,7	7,9	8,0	7,9	7,9
8,7	8,8	8,9	8,9	9,1	9,2	9,2
7,6	7,6	7,7	7,8	7,7	7,8	7,9
7,8	7,9	7,9	8,0	8,0	8,1	8,2
9,4	9,4	9,5	9,6	9,5	9,6	9,6
6,5	6,6	6,6	6,6	6,6	6,7	6,6
5,9	6,0	6,2	6,1	6,1	5,9	7,5
6,1	6,1	6,2	6,4	6,5	6,6	6,4
7,0	7,1	7,1	7,2	7,1	7,2	7,2
6,1	6,3	6,3	6,4	6,4	6,7	6,7
6,4	6,5	6,6	6,7	6,7	6,8	6,8
8,5	8,5	8,5	8,7	8,6	8,7	8,7

TABELA V

Średnie oprocentowanie nowych umów złotych (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2010	Styczeń 2011	Luty 2011	Marzec 2011	Kwiecień 2011
Depozyty złotowe	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	1	2,7	2,7	2,9	3,0	3,1
			powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	2	4,2	4,1	4,0	4,2	4,2
			powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	3	4,3	4,2	4,3	4,3	4,4
			powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	4	4,2	4,0	4,1	4,2	4,2
			powyżej 1 roku	5	4,3	3,9	4,2	4,4	4,1
			ogółem	6	3,6	3,6	3,7	3,8	3,8
	przedsiębiorstw	z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	7	2,9	2,8	3,0	3,2	3,3
			powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	8	4,1	4,0	4,0	4,1	4,2
			powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	9	4,4	4,3	4,4	4,4	4,5
			powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	10	4,4	4,6	4,7	4,7	4,5
			powyżej 1 roku	11	4,2	4,6	4,6	4,6	5,0
			ogółem	12	3,1	3,0	3,2	3,4	3,5
			ogółem	13	3,1	3,1	3,3	3,4	3,5
Kredyty złotowe	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	konsumpcyjne	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	14	15,0	15,1	15,4	15,5	15,7
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	15	11,6	11,7	12,2	12,1	11,9
			stopa stała powyżej 1 roku	16	15,7	16,1	16,6	16,4	15,6
			ogółem	17	14,9	15,1	15,6	15,5	15,4
			rzeczywista stopa procentowa	18	21,3	21,8	22,2	22,2	22,4
		na nieruchomości mieszkaniowe	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	19	6,2	np.	np.	np.	np.
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	20	5,9	np.	np.	np.	np.
			stopa stała powyżej 1 roku	21	7,8	np.	np.	np.	np.
			ogółem	22	6,1	6,1	6,2	6,4	6,4
			rzeczywista stopa procentowa	23	6,6	6,6	6,7	6,8	6,9
		dla przedsiębiorców indywidualnych	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	24	8,1	np.	np.	np.	np.
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	25	8,7	np.	np.	np.	np.
			stopa stała powyżej 1 roku	26	9,7	np.	np.	np.	np.
			ogółem	27	8,2	8,5	8,8	8,7	8,5
		na cele pozostałe	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	28	8,1	np.	np.	np.	np.
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	29	7,0	np.	np.	np.	np.
			stopa stała powyżej 1 roku	30	6,4	np.	np.	np.	np.
			ogółem	31	8,0	7,5	7,4	7,9	8,4
			ogółem	32	10,0	10,1	10,6	10,6	10,5
	przedsiębiorstw	o wysokości do 1 miliona zł włącznie*, do maja 2010, do 4 milionów zł włącznie	stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	33	6,1	6,3	6,5	6,3	6,3
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	34	5,8	6,3	6,2	6,5	6,6
			stopa stała powyżej 1 roku	35	8,7	6,3	6,5	6,3	6,3
			ogółem	36	6,1	6,3	6,5	6,3	6,3
		o wysokości od 1 do 4 milionów zł włącznie	stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku*	37	6,6	6,5	6,8	6,8	6,8
			stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	38	6,0	6,6	6,4	6,1	6,3
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	39	5,7	5,5	6,1	4,9	6,0
			stopa stała powyżej 1 roku	40	5,9	6,5	6,4	6,0	6,3
			ogółem	41	6,0	6,5	6,4	6,0	6,3
		o wysokości powyżej 4 milionów zł	stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku*	42	6,3	6,6	6,8	6,7	6,7
			stopa zmienna i stała do 3 miesięcy włącznie	43	5,7	5,9	6,2	5,7	6,3
			stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie	44	6,6	7,8	8,1	7,4	7,6
			stopa stała powyżej 1 roku	45	6,0	6,5	6,6	6,1	6,6
			ogółem	46	5,8	6,5	6,6	6,1	6,6
			stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku*	47	6,5	7,1	7,4	6,5	7,0
			ogółem	48	5,9	6,5	6,6	6,1	6,5
			ogółem	49	7,5	8,4	8,6	8,2	8,3

* Kategoria „stopa zmienna i stała do 1 roku o terminie pierwotnym powyżej 1 roku” składa się z umów wchodzących w skład kategorii „stopa zmienna i stała do 3 mies. włącznie” oraz „stopa stała od 3 miesięcy do 1 roku włącznie”, ale tylko tych których termin pierwotny jest dłuższy niż 1 rok, np. kategoria niepublikowana ze względu małe znaczenie oraz wymogi poufności sprawozdawczej; z tego samego względu połączono w jedną kategorię: 34 i 35, 39 i 40 oraz 44 i 45

Maj 2011	Czerwiec 2011	Lipiec 2011	Sierpień 2011	Wrzesień 2011	Październik 2011	Listopad 2011	Grudzień 2011
3,2	3,6	3,7	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9
4,3	4,6	4,7	4,6	4,6	4,7	5,2	5,4
4,4	4,4	4,6	4,7	4,7	5,0	4,9	4,9
4,2	4,2	4,2	4,4	4,4	4,4	4,4	4,5
4,2	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,2	4,4
3,8	4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7
3,3	3,8	3,9	4,0	4,0	3,9	4,0	4,0
4,4	4,8	4,7	5,0	5,2	5,2	5,5	5,5
4,7	4,9	5,0	5,3	5,4	5,5	5,8	5,7
4,5	4,8	5,0	4,8	5,4	5,1	5,4	5,4
4,7	4,5	4,6	4,6	4,3	5,5	4,7	5,1
3,5	4,0	4,1	4,2	4,3	4,2	4,4	4,3
3,6	4,0	4,1	4,2	4,3	4,3	4,5	4,4
15,9	15,7	15,4	15,6	15,3	15,5	15,3	14,9
12,1	13,0	13,0	12,3	11,6	12,0	11,4	11,3
15,9	16,8	16,8	16,2	15,5	16,6	15,7	16,4
15,6	15,9	15,7	15,6	15,1	15,6	15,2	15,2
22,6	21,9	21,5	21,9	21,6	21,6	21,0	21,3
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
6,5	6,6	6,8	6,7	6,8	6,8	6,9	7,0
6,9	7,0	7,1	7,1	7,2	7,2	7,3	7,4
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
8,4	8,6	8,8	8,7	9,2	9,2	9,0	9,3
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.	np.
8,4	8,6	8,5	8,9	8,4	8,3	8,3	8,3
10,6	10,8	11,1	11,0	10,8	11,1	11,1	11,0
6,5	6,6	6,6	6,7	6,6	6,7	6,7	6,7
6,6	6,7	6,7	6,6	6,5	6,7	6,6	6,6
6,5	6,6	6,7	6,7	6,6	6,7	6,7	6,7
7,0	6,8	6,9	7,0	6,9	7,1	7,0	7,1
6,6	6,7	6,7	6,6	6,7	6,5	6,7	6,7
6,4	6,4	6,6	6,5	6,3	6,5	6,6	6,2
6,6	6,7	6,7	6,6	6,7	6,5	6,7	6,7
6,7	7,2	7,0	6,9	7,1	6,9	7,2	7,3
6,0	6,5	6,3	6,6	6,4	6,4	7,7	6,6
7,3	7,6	7,5	7,7	7,6	7,9	8,3	6,6
6,3	6,6	6,6	6,8	6,6	6,5	7,9	6,6
6,7	7,1	7,2	7,4	7,1	7,1	8,6	6,9
6,4	6,6	6,6	6,7	6,6	6,6	7,5	6,6
8,5	8,2	8,8	8,6	8,5	8,5	8,8	8,0

TABELA VI

Średnie oprocentowanie nowych umów denominowanych w euro (w %)

	Sektor	Kategoria	Termin	Nr	Grudzień 2010	Styczeń 2011	Luty 2011	Marzec 2011	Kwiecień 2011
Depozyty w euro	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	rachunki bieżące*		1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
		z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	2	0,6	0,6	0,5	0,5	0,7
			powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	3	1,0	1,0	1,1	1,0	1,1
			powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
			powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	5	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
			powyżej 1 roku	6	1,9	1,6	1,7	1,6	1,7
			ogółem	7	0,9	0,9	0,8	0,8	1,0
	przedsiębiorstw	rachunki bieżące*		8	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
		z terminem pierwotnym	do 1 miesiąca włącznie	9	0,4	0,5	0,6	0,5	0,9
			powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	10	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
			powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	11	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
			powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	12	1,1	1,4	1,4	1,7	1,9
			powyżej 1 roku	13	1,6	1,8	0,9	0,9	1,1
			ogółem	14	0,5	0,5	0,7	0,6	0,9
	ogółem bez rachunków bieżących			15	0,5	0,6	0,7	0,6	0,9
Kredyty w euro dla	gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	rachunki bieżące*		16	3,8	3,9	4,1	4,0	4,1
		konsumpcyjne	ogółem	17	4,7	5,0	6,3	5,1	4,6
			rzeczywista stopa procentowa	18	5,4	6,7	6,6	6,0	5,6
		mieszkaniowe	ogółem	19	4,1	4,0	3,9	3,7	3,8
			rzeczywista stopa procentowa	20	4,5	4,5	4,3	4,2	4,3
	przedsiębiorstw	na inne cele		21	3,9	4,1	4,6	4,1	4,4
		ogółem bez rachunków bieżących		22	4,1	4,1	4,0	3,8	3,8
		rachunki bieżące*		23	2,5	2,8	3,0	2,9	3,0
		o wysokości do 1 miliona euro włącznie		24	3,0	3,1	3,1	2,9	3,2
		o wysokości powyżej 1 miliona euro		25	4,1	4,1	3,7	3,8	4,0
		ogółem bez rachunków bieżących		26	3,9	3,9	3,5	3,6	3,8
		ogółem bez rachunków bieżących		27	3,9	4,0	3,7	3,6	3,8

* Kategoria, której oprocentowanie zostało uzyskane wg metodyki stosowanej do stanów wszystkich umów. Nie jest ona uwzględniana w kategoriach „ogółem”.

Maj 2011	Czerwiec 2011	Lipiec 2011	Sierpień 2011	Wrzesień 2011	Październik 2011	Listopad 2011	Grudzień 2011
0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3
0,7	0,8	1,0	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9
1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,7	1,6	1,5
0,9	1,6	1,6	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
1,6	1,7	1,6	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1,9	2,0	1,8	2,2	1,8	1,7	1,8	2,1
1,0	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,4
0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1
0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
1,2	1,5	1,1	1,5	1,2	1,1	1,5	1,2
1,5	1,4	1,2	2,2	1,8	1,7	1,3	1,0
1,7	2,0	1,9	1,6	1,9	2,2	2,1	1,6
1,3	1,7	1,9	2,0	0,8	1,2	1,4	1,4
0,9	1,0	1,0	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8
0,9	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9
4,0	4,1	4,1	4,3	5,4	4,0	3,9	3,7
8,1	5,5	5,8	5,3	5,7	5,6	6,6	5,3
8,3	5,8	6,5	6,1	6,1	5,9	6,7	6,2
3,9	4,0	4,0	4,1	4,0	4,0	4,1	4,0
4,4	4,4	4,4	4,6	4,4	4,5	4,5	4,5
4,3	4,8	4,2	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3
4,0	4,1	4,1	4,2	4,1	4,1	4,2	4,1
3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	2,9	3,0	2,7
3,4	3,4	3,3	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2
3,5	3,1	3,4	3,4	3,5	4,1	3,9	3,9
3,5	3,1	3,4	3,4	3,5	3,9	3,7	3,7
3,6	3,4	3,5	3,6	3,6	4,0	3,8	3,8

TABELA VII

Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych – stan w mln zł
AKTYWA

Okres	Kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych	monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe*	Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe	monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe*	Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
XII 2010	865 549,9	82 592,1	58 331,1	724 626,7	235 322,5	79 088,5	151 013,0	5 221,0	492,6
I 2011	861 959,0	82 101,5	58 406,4	721 451,1	251 975,3	91 282,7	155 238,4	5 454,2	499,1
II	871 424,1	85 129,6	58 427,1	727 867,4	261 418,6	95 736,5	160 842,3	4 839,8	523,0
III	873 015,2	80 246,9	58 288,1	734 480,2	268 010,7	101 477,5	161 782,6	4 750,6	536,8
IV	871 271,0	76 683,4	58 389,2	736 198,4	264 561,0	98 655,5	160 926,2	4 979,3	549,3
V	890 097,4	78 151,6	59 266,2	752 679,6	272 906,3	109 233,5	158 732,1	4 940,7	553,7
VI	900 191,0	74 144,5	60 927,3	765 119,2	269 962,5	111 080,4	153 792,7	5 089,4	540,6
VII	918 474,9	72 735,4	63 675,0	782 064,5	270 481,9	118 958,9	146 185,3	5 337,7	513,5
VIII	941 296,9	82 278,3	67 761,6	791 257,0	255 565,9	104 348,9	144 465,5	6 751,5	490,2
IX	967 063,3	92 080,0	68 464,8	806 518,5	237 629,2	94 955,9	136 127,1	6 546,2	482,6
X	966 732,0	90 916,3	69 433,0	806 382,7	239 051,4	94 864,1	137 285,1	6 902,2	476,2
XI	986 607,4	85 828,5	72 304,9	828 474,0	252 278,1	103 477,8	141 526,7	7 273,6	483,5
XII	967 499,0	68 842,1	76 799,2	821 857,7	251 252,2	101 572,3	140 943,0	8 736,9	467,6

* Niemonetarne instytucje finansowe oraz sektor niefinansowy.

** Z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych ujętych w kolumnie 10.

TABELA VII

Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych – stan w mln zł
PASYWA

Okres	Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych	monetarne instytucje finansowe	instytucje rządowe centralnego	pozostałe sektory krajowe*	bieżące	terminowe	z terminem wypowiedzenia	operacje z przyrzeczeniem odkupu	Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
XII 2010	770 689,7	42 258,2	32 679,2	695 752,3	354 775,4	334 447,7	91,5	6 437,7	995,4
I 2011	773 389,7	51 713,3	38 174,1	683 502,3	344 162,3	334 050,0	94,1	5 195,9	995,4
II	784 890,7	56 719,5	38 737,7	689 433,5	351 426,0	334 142,4	96,5	3 768,6	995,4
III	806 602,4	52 415,4	40 556,1	713 630,9	365 251,5	343 431,4	98,7	4 849,3	995,4
IV	786 178,4	47 120,0	37 489,7	701 568,7	346 569,9	347 740,3	99,5	7 159,0	1 000,8
V	802 677,9	54 751,1	41 018,9	706 907,9	351 332,5	346 098,6	99,6	9 377,2	1 000,8
VI	802 171,0	48 906,6	44 965,7	708 298,7	355 705,4	346 406,0	99,8	6 087,5	821,6
VII	814 985,6	53 233,5	53 715,9	708 036,2	343 236,2	356 492,5	100,2	8 207,3	821,6
VIII	828 437,6	51 848,5	53 434,0	723 155,1	351 501,5	360 635,1	100,5	10 918,0	831,9
IX	834 730,8	52 732,4	48 365,3	733 633,1	344 849,1	379 177,2	100,5	9 506,3	831,9
X	839 366,2	54 340,3	46 390,2	738 635,7	341 793,7	385 215,3	100,7	11 526,0	831,9
XI	863 746,4	57 604,7	51 386,1	754 755,6	353 108,4	392 708,0	101,0	8 838,2	831,9
XII	847 819,0	41 652,3	26 471,7	779 695,0	365 281,6	404 735,0	102,7	9 575,7	775,6

* Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe	monetarne instytucje finansowe	pozostałe sektory*	Aktywa zagraniczne	Aktywa trwałe**	Pozostałe aktywa	Aktywa ogółem
10	11	12	13	14	15	16
11 137,7	5 673,9	5 463,8	49 238,6	39 073,2	37 326,9	1 238 141,4
11 177,9	5 664,4	5 513,5	42 972,8	39 114,5	37 396,7	1 245 095,3
11 390,0	5 678,1	5 711,9	43 649,9	39 095,6	38 158,4	1 265 659,6
11 055,7	5 225,3	5 830,4	49 663,5	39 101,8	37 134,4	1 278 518,1
11 068,8	5 229,4	5 839,4	43 429,2	39 228,0	39 712,3	1 269 819,6
11 349,7	5 247,9	6 101,8	46 352,7	39 319,9	40 739,4	1 301 319,1
11 820,6	5 281,4	6 539,2	45 263,6	39 516,6	39 814,5	1 307 109,4
12 089,0	5 290,8	6 798,2	46 842,2	39 592,2	41 499,2	1 329 492,9
12 064,7	5 283,0	6 781,7	54 730,8	39 659,3	43 026,5	1 346 834,3
11 953,5	5 287,6	6 665,9	62 486,6	39 846,6	46 173,6	1 365 635,4
12 245,3	5 286,3	6 959,0	61 082,9	40 006,7	46 496,2	1 366 090,7
11 979,9	5 071,7	6 908,2	69 590,0	40 122,9	46 231,5	1 407 293,3
12 148,2	5 069,8	7 078,4	64 948,5	40 508,2	44 277,6	1 381 101,3

Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy				Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Pasywa ogółem
		Fundusze podstawowe	Fundusze uzupełniające	Rezerwy			
10	11	12	13	14	15	16	17
29 151,2	167 009,0	103 896,4	2 085,3	61 027,3	215 799,1	54 497,0	1 238 141,4
29 252,0	166 864,2	103 919,8	1 326,9	61 617,5	214 119,3	60 474,7	1 245 095,3
30 941,1	167 711,8	104 099,7	1 352,4	62 259,7	225 100,2	56 020,4	1 265 659,6
30 687,0	169 113,6	104 837,9	1 390,1	62 885,6	217 066,8	54 052,9	1 278 518,1
30 605,5	171 149,5	107 114,8	1 384,9	62 649,8	227 719,6	53 165,8	1 269 819,6
34 871,9	172 552,0	107 491,9	1 520,4	63 539,7	235 015,9	55 200,6	1 301 319,1
36 089,4	174 391,8	108 694,5	2 222,2	63 475,1	238 946,8	54 688,8	1 307 109,4
38 814,6	175 544,7	108 758,1	2 443,0	64 343,6	241 720,6	57 605,8	1 329 492,9
40 837,4	176 935,8	108 813,4	3 004,7	65 117,7	239 046,8	60 744,8	1 346 834,3
42 041,5	180 913,7	112 753,6	2 612,3	65 547,8	245 715,5	61 402,0	1 365 635,4
43 837,4	181 395,6	112 814,1	2 581,4	66 000,1	239 794,1	60 865,5	1 366 090,7
46 318,1	182 119,8	113 058,1	2 398,8	66 662,9	249 312,3	64 964,8	1 407 293,3
46 725,7	181 376,8	113 277,2	2 571,5	65 528,1	241 803,6	62 600,6	1 381 101,3

TABELA VIII

Bilans Narodowego Banku Polskiego – stan w mln zł
AKTYWA

Okres	Kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych	pozostałe monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe *	Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe	pozostałe monetarne instytucje finansowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe	pozostałe monetarne instytucje finansowe	pozostałe sektory krajowe*	Aktywa zagraniczne	Aktywa trwałe**	Pozostałe aktywa	Aktywa ogółem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
XII 2010	754,4	728,9	0,0	25,5	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	282 191,9	2 151,3	345,9	285 497,3
I 2011	753,5	728,9	0,0	24,6	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	280 995,1	2 151,3	1 028,5	284 982,2
II	753,7	728,9	0,0	24,8	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	302 510,6	2 152,6	598,7	306 069,4
III	661,2	635,8	0,0	25,4	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	306 696,6	2 154,6	2 805,1	312 371,3
IV	661,6	635,8	0,0	25,8	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	302 462,9	2 154,8	9 822,1	315 155,2
V	661,9	635,8	0,0	26,1	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	300 863,7	2 160,8	4 895,3	308 635,5
XII	569,0	542,7	0,0	26,3	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	305 707,5	2 162,5	5 736,9	314 229,7
VII	569,1	542,7	0,0	26,4	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	305 111,7	2 165,0	2 155,6	310 055,2
VIII	569,0	542,7	0,0	26,3	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	312 414,5	2 171,5	313,9	315 522,7
IX	475,8	449,5	0,0	26,3	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	332 269,0	2 167,3	422,7	335 388,6
X	476,1	449,5	0,0	26,6	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	323 968,1	2 182,8	483,5	327 164,3
XI	476,0	449,5	0,0	26,5	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	343 329,1	2 185,4	403,6	346 447,9
XII	382,7	356,4	0,0	26,3	0,0	0,0	0,0	53,8	0,0	53,8	340 466,0	2 195,7	898,4	343 996,6

* Niemonetarne instytucje finansowe oraz sektor niefinansowy.

** Z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych ujętych w kolumnie 8.

TABELA IX

Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych
– stan w mln zł
AKTYWA

Okres	Kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe*	Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe	sektor instytucji rządowych i samorządowych	pozostałe sektory krajowe*	Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez pozostałe sektory krajowe*	Aktywa zagraniczne	Aktywa trwałe***	Pozostałe aktywa****	Aktywa ogółem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
XII 2010	782 983,3	58 331,1	724 652,2	156 234,0	151 013,0	5 221,0	5 517,6	331 430,6	41 224,5	27 716,7	1 345 106,7
I 2011	779 882,1	58 406,4	721 475,7	160 692,6	155 238,4	5 454,2	5 567,3	323 967,9	41 265,8	29 292,6	1 340 668,3
II	786 319,3	58 427,1	727 892,2	165 682,1	160 842,3	4 839,8	5 765,7	346 160,5	41 248,2	29 676,9	1 374 852,7
III	792 793,7	58 288,1	734 505,6	166 533,2	161 782,6	4 750,6	5 884,2	356 360,1	41 256,4	30 827,9	1 393 655,5
IV	794 613,4	58 389,2	736 224,2	165 905,5	160 926,2	4 979,3	5 893,2	345 892,1	41 382,8	39 523,1	1 393 210,1
V	811 971,9	59 266,2	752 705,7	163 672,8	158 732,1	4 940,7	6 155,6	347 216,4	41 480,7	35 899,9	1 406 397,3
XII	826 072,8	60 927,3	765 145,5	158 882,1	153 792,7	5 089,4	6 593,0	350 971,1	41 679,1	35 499,3	1 419 697,4
VII	845 765,9	63 675,0	782 090,9	151 523,0	146 185,3	5 337,7	6 852,0	351 953,9	41 757,2	33 789,7	1 431 641,7
VIII	859 044,9	67 761,6	791 283,3	151 217,0	144 465,5	6 751,5	6 835,5	367 145,3	41 830,8	33 632,6	1 459 706,1
IX	875 009,6	68 464,8	806 544,8	142 673,3	136 127,1	6 546,2	6 719,7	394 755,6	42 013,9	36 522,8	1 497 694,9
X	875 842,3	69 433,0	806 409,3	144 187,3	137 285,1	6 902,2	7 012,8	385 051,0	42 189,5	36 621,8	1 490 904,7
XI	900 805,4	72 304,9	828 500,5	148 800,3	141 526,7	7 273,6	6 962,0	412 919,1	42 308,3	37 100,2	1 548 895,3
XII	898 683,2	76 799,2	821 884,0	149 679,9	140 943,0	8 736,9	7 132,2	405 414,5	42 703,9	35 177,2	1 538 790,9

* Niemonetarne instytucje finansowe oraz sektor niefinansowy.

** Łącznie z jednostkami uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych oraz aktywami trwałymi finansowymi.

*** Z wyłączeniem finansowych aktywów trwałych ujętych w kolumnie 7.

**** Łącznie z prawami poboru.

TABELA VIII

Bilans Narodowego Banku Polskiego – stan w mln zł
PASYWA

Okres						Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy			Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Pasywa ogółem
	Pieniądz gotówkowy w obiegu	Depozyty podmiotów krajowych	pozostałe monetarne instytucje finansowe	instytucje rządowe szczebla centralnego	pozostałe sektory krajowe*			fundusze podstawowe	rezerwy			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XII 2010	102 663,1	51 473,4	37 596,3	12 167,5	1 709,6	74 639,7	15 612,9	1 708,3	13 904,6	25 303,2	15 805,1	285 497,3
I 2011	99 738,3	46 308,0	27 339,8	17 364,9	1 603,3	86 846,7	15 621,3	1 708,3	13 913,0	26 115,6	10 352,3	284 982,2
II	100 525,4	53 498,4	29 789,2	22 377,6	1 331,6	91 155,4	15 626,8	1 708,3	13 918,5	32 648,0	12 615,4	306 069,4
III	101 333,7	50 357,8	28 216,5	20 706,0	1 435,3	96 989,2	15 629,1	1 708,3	13 920,8	35 875,0	12 186,5	312 371,3
IV	103 908,3	56 626,1	29 489,6	26 477,5	659,0	94 403,4	15 634,4	1 708,3	13 926,1	33 237,7	11 345,3	315 155,2
V	103 186,9	48 617,7	24 422,7	21 733,1	2 461,9	102 393,7	15 639,0	1 708,3	13 930,7	26 203,8	12 594,4	308 635,5
VI	105 137,4	54 092,4	25 575,6	28 060,4	456,4	104 693,4	15 971,4	2 034,7	13 936,7	27 974,5	6 360,6	314 229,7
VII	106 557,4	38 980,4	19 895,9	18 475,5	609,0	112 067,2	15 976,1	2 034,7	13 941,4	26 187,1	10 287,0	310 055,2
VIII	106 948,5	51 987,2	30 986,7	20 501,4	499,1	97 052,0	15 981,6	2 034,7	13 946,9	26 120,7	17 432,7	315 522,7
IX	109 406,3	54 399,9	39 036,3	14 793,1	570,5	87 674,2	15 980,8	2 034,7	13 946,1	26 581,7	41 345,7	335 388,6
X	109 858,3	53 881,1	36 076,0	17 039,5	765,6	87 335,4	15 986,2	2 034,7	13 951,5	25 343,3	34 760,0	327 164,3
XI	108 945,0	43 823,0	27 764,0	15 400,0	659,0	95 755,4	15 991,7	2 034,7	13 957,0	25 944,2	55 988,6	346 447,9
XII	111 845,3	46 998,8	26 716,5	19 435,4	846,9	93 430,7	15 228,1	2 034,7	13 193,4	23 089,2	53 404,5	343 996,6

* Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

TABELA IX

Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych
– stan w mln zł
PASYWA

Okres	Pieniądz gotówkowy w obiegu	Depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	Depozyty i inne zobowiązania wobec pozostałych sektorów krajowych*					Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	Emisja dłużnych papierów wartościowych	Kapitał i rezerwy	Pasywa zagraniczne	Pozostałe pasywa	Saldo operacji wzajemnych monetarnych instytucji finansowych	Pasywa ogółem
				bieżące	terminowe	z terminem wypowiedzenia	operacje z przyrzeczeniem odkupu							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
XII 2010	92 707,0	44 846,7	697 461,9	356 485,0	334 447,7	91,5	6 437,7	502,8	24 702,4	176 948,0	241 102,3	70 302,1	-3 466,5	1 345 106,7
I 2011	90 605,7	55 539,0	685 105,6	345 765,6	334 050,0	94,1	5 195,9	496,3	24 816,0	176 821,1	240 234,9	70 827,0	-3 777,3	1 340 668,3
II	91 445,2	61 115,3	690 765,1	352 757,6	334 142,4	96,5	3 768,6	472,4	26 360,0	177 660,5	257 748,2	68 635,8	650,2	1 374 852,7
III	92 222,1	61 262,1	715 066,2	366 686,8	343 431,4	98,7	4 849,3	458,6	26 198,7	179 517,4	252 941,8	66 239,4	-250,8	1 393 655,5
IV	93 897,0	63 967,2	702 227,7	347 228,9	347 740,3	99,5	7 159,0	451,5	26 353,4	181 554,5	260 957,3	64 511,1	-709,6	1 393 210,1
V	93 452,1	62 752,0	709 369,8	353 794,4	346 098,6	99,6	9 377,2	447,1	28 032,1	182 943,1	261 219,7	67 795,0	386,4	1 406 397,3
VI	95 085,3	73 026,1	708 755,1	356 161,3	346 406,5	99,8	6 087,5	281,0	29 702,4	185 081,8	266 921,3	61 049,4	-205,0	1 419 697,4
VII	96 692,3	72 191,4	708 645,2	343 845,2	356 492,5	100,2	8 207,3	308,1	31 922,9	186 230,0	267 907,7	67 892,8	-148,7	1 431 641,7
VIII	97 240,7	73 935,4	723 654,2	352 000,6	360 635,1	100,5	10 918,0	341,7	33 540,5	187 634,4	265 167,5	78 177,5	14,2	1 459 706,1
IX	99 332,8	63 158,4	734 203,6	345 419,6	379 177,2	100,5	9 506,3	349,3	34 759,8	191 606,9	272 297,2	102 747,7	-760,8	1 497 694,9
X	99 500,4	63 429,7	739 401,3	342 559,3	385 215,3	100,7	11 526,0	355,7	36 308,7	192 095,5	265 137,4	95 625,5	-949,5	1 490 904,7
XI	99 410,1	66 786,1	755 414,6	353 767,2	392 708,2	101,0	8 838,2	348,4	38 595,7	193 039,8	275 256,5	120 953,4	-909,3	1 548 895,3
XII	101 846,5	45 907,1	780 541,9	366 128,5	404 735,0	102,7	9 575,7	308,0	38 584,1	191 535,1	264 892,8	116 005,1	-829,7	1 538 790,9

* Niemonetarne instytucje finansowe, instytucje samorządowe, fundusze ubezpieczeń społecznych oraz sektor niefinansowy.

TABELA Xa

Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji – stan w mln zł

Okres	Podaż pieniądza M3											
	Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)											
	1.Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków)	pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami banków)	gotówka w kasach banków	2.Depozyty i inne zobowiązania bieżące	gospodarstwa domowe	w tym osoby prywatne	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze ubezpieczeń społecznych	PIENIĄDZ M1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
XII 2010	92 707,0	102 663,1	9 956,1	356 485,0	226 735,8	199 645,7	13 069,5	88 306,7	8 302,7	17 155,5	2 914,8	449 192,0
I 2011	90 605,7	99 738,3	9 132,6	345 765,5	227 344,2	202 254,1	13 580,4	81 054,3	7 719,3	13 887,7	2 179,7	436 371,2
II	91 445,1	100 525,4	9 080,2	352 757,6	231 937,2	207 186,2	14 585,3	81 405,0	7 615,8	15 304,5	1 909,7	444 202,8
III	92 222,1	101 333,7	9 111,6	366 686,8	232 877,5	208 635,9	29 028,4	80 430,9	7 642,9	15 104,0	1 603,0	458 908,9
IV	93 897,0	103 908,3	10 011,3	347 228,9	234 894,4	211 331,1	14 314,4	74 690,3	7 763,0	13 986,9	1 579,9	441 125,9
V	93 452,1	103 186,9	9 734,8	353 794,4	232 130,1	208 628,1	14 411,5	81 027,9	7 770,5	15 236,0	3 218,4	447 246,5
VI	95 085,3	105 137,4	10 052,1	356 161,4	232 369,1	208 667,9	15 359,0	84 790,2	7 972,4	14 195,2	1 475,5	451 246,7
VII	96 692,3	106 557,4	9 865,1	343 845,2	232 690,3	209 000,1	11 695,6	76 799,2	8 185,6	13 707,1	767,5	440 537,5
VIII	97 240,7	106 948,5	9 707,8	352 000,6	230 795,4	206 675,4	14 141,6	82 906,8	8 353,4	14 286,0	1 517,4	449 241,3
IX	99 332,8	109 406,3	10 073,5	345 419,6	228 228,4	204 465,4	13 102,7	78 979,6	8 322,0	14 543,7	2 243,3	444 752,4
X	99 500,5	109 858,3	10 357,9	342 559,3	224 303,8	200 392,1	13 332,9	80 349,5	8 567,4	14 902,4	1 103,2	442 059,8
XI	99 410,2	108 945,0	9 534,9	353 767,2	226 764,4	202 477,5	13 727,1	88 131,9	8 427,4	15 507,4	1 209,1	453 177,4
XII	101 846,6	111 845,3	9 998,7	366 128,5	234 924,6	206 854,8	13 934,3	89 375,3	8 401,5	18 585,7	907,1	467 975,1

TABELA Xb

Czynniki kreacji pieniądza M3 – stan w mln zł

Okres	Aktywa zagraniczne netto			Należności	Kredyty, pożyczki i inne należności						
	aktywa zagraniczne	pasywa zagraniczne	gospodarstwa domowe		w tym osoby prywatne	niemonetarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
XII 2010	90 328,2	331 430,6	241 102,4	775 507,2	757 952,1	479 722,7	415 251,5	26 987,9	214 529,2	3 412,4	33 299,8
I 2011	83 733,0	323 967,9	240 234,9	772 687,2	754 880,3	475 833,4	410 629,0	26 208,7	216 008,6	3 425,2	33 404,5
II	88 412,3	346 160,5	257 748,2	778 530,9	761 134,1	479 529,6	413 621,6	27 177,3	217 769,7	3 415,6	33 241,9
III	103 418,2	356 360,1	252 941,9	785 594,4	767 464,6	481 873,4	415 029,0	28 616,7	220 594,0	3 421,5	32 958,9
IV	84 934,9	345 892,1	260 957,3	787 729,9	769 330,6	483 013,7	414 968,5	25 481,6	224 299,1	3 429,8	33 106,3
V	85 996,7	347 216,4	261 219,7	804 611,1	785 970,5	495 866,1	426 790,9	25 828,0	227 546,9	3 464,8	33 264,7
VI	84 049,8	350 971,1	266 921,3	818 016,5	798 716,9	502 634,2	432 775,6	27 555,3	231 433,0	3 523,1	33 571,3
VII	84 046,2	351 953,9	267 907,7	836 355,9	815 935,1	516 139,3	445 422,9	27 765,6	234 586,8	3 599,2	33 844,1
VIII	101 977,8	367 145,3	265 167,5	848 108,9	825 777,6	521 762,4	450 534,9	29 305,1	236 520,9	3 694,9	34 494,3
IX	122 458,4	394 755,6	272 297,2	863 427,9	841 271,7	530 804,2	458 781,6	28 219,7	243 709,0	3 811,9	34 726,8
X	119 913,6	385 051,1	265 137,4	864 948,8	841 759,6	530 048,2	457 776,4	27 476,3	244 957,4	3 927,3	35 350,3
XI	137 662,6	412 919,2	275 256,5	888 643,6	865 008,2	541 151,0	468 074,3	29 320,1	253 979,8	4 049,6	36 307,7
XII	140 521,7	405 414,5	264 892,8	887 961,0	861 727,3	536 972,1	464 108,7	27 422,3	253 312,3	4 177,3	38 999,6

3. Depozyty i inne zobowiązania z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie) i zablokowane	Gospodarstwa domowe	w tym osoby prywatne	niemone- tarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze ubezpieczeń społecznych	Depozyty z terminem wypowiadzenia do 3 miesięcy (włącznie)	PIENIĄDZ M2	Operacje z przyrzeczeniem odkupu	Dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie)	Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	PIENIĄDZ M3
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
325 449,2	194 451,2	190 315,2	23 576,7	92 943,8	6 565,7	4 439,6	3 472,2	16,8	774 657,9	6 437,7	2 050,0	502,9	783 648,5
324 747,5	196 551,4	192 466,6	22 725,0	87 011,1	6 746,7	8 184,0	3 529,3	14,8	761 133,6	5 195,9	2 316,5	496,3	769 142,3
324 675,7	198 506,0	194 616,9	20 618,0	85 730,1	6 777,4	9 016,1	4 028,1	15,0	768 893,4	3 768,6	1 867,2	472,4	775 001,7
333 775,2	200 891,3	196 837,6	24 000,4	88 672,2	6 958,7	10 029,9	3 222,7	15,7	792 699,8	4 849,3	2 221,5	458,6	800 229,2
338 010,5	199 563,9	195 466,1	22 717,8	95 010,1	6 770,8	11 084,2	2 863,7	15,8	779 152,3	7 159,0	2 486,7	451,4	789 249,4
336 206,7	200 525,7	196 973,6	24 064,5	94 203,2	6 549,3	10 389,4	474,6	15,3	783 468,5	9 377,2	1 208,4	447,0	794 501,2
336 785,0	203 426,2	199 757,0	24 867,5	92 078,8	7 007,1	9 031,8	373,6	15,1	788 046,8	6 087,5	1 851,4	281,1	796 266,8
346 991,1	207 422,0	203 653,6	25 138,1	95 597,5	7 174,6	9 707,9	1 951,0	15,1	787 543,7	8 207,3	2 059,0	308,2	798 118,1
350 985,9	214 555,6	210 726,5	26 324,9	92 964,4	7 182,4	8 927,0	1 031,6	15,0	800 242,2	10 918,0	4 300,2	341,7	815 802,1
369 498,3	224 175,1	220 018,7	26 873,0	101 707,7	7 205,2	8 714,8	822,5	14,4	814 265,2	9 506,3	5 352,1	349,3	829 472,9
375 511,2	232 139,4	227 865,4	24 900,3	100 954,3	7 093,4	9 880,1	543,6	13,9	817 584,9	11 526,0	6 188,9	355,7	835 655,5
383 729,2	237 632,4	233 365,9	23 312,3	105 880,4	7 121,3	9 192,1	590,6	13,4	836 920,0	8 838,2	7 362,6	348,5	853 469,3
395 780,4	243 089,3	238 417,3	26 595,0	113 772,7	6 577,3	4 706,9	1 039,2	13,4	863 768,8	9 575,7	7 850,3	308,0	881 502,8

fundusze ubezpieczeń społecznych	Dłużne papiery wartościowe	w tym:			Papiery wartościowe z prawem do kapitału i udziały	w tym:		Zadłużenie netto instytucji rządowych i samorządowych
		niemone- tarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa	instytucje samorządowe		niemone- tarne instytucje finansowe	przedsiębiorstwa	
12	13	14	15	16	17	18	19	20
0,1	12 037,5	322,5	4 898,5	6 816,5	5 517,6	3 478,6	2 039,1	124 381,0
0,1	12 239,5	267,2	5 187,0	6 785,3	5 567,4	3 517,0	2 050,3	117 915,9
0,1	11 631,1	277,8	4 562,0	6 791,3	5 765,7	3 531,0	2 234,7	118 120,7
0,1	12 245,6	234,6	4 516,0	7 495,0	5 884,3	3 587,0	2 297,3	118 354,7
0,1	12 506,1	223,1	4 756,2	7 526,8	5 893,3	3 651,6	2 241,6	114 715,1
0,1	12 484,9	223,5	4 717,2	7 544,2	6 155,7	3 804,9	2 350,7	114 437,3
0,1	12 706,5	308,0	4 781,4	7 617,0	6 593,1	3 870,2	2 722,9	100 505,5
0,0	13 568,7	342,4	4 995,4	8 231,0	6 852,1	3 985,6	2 866,5	95 593,8
0,0	15 495,8	644,4	6 107,1	8 744,3	6 835,5	4 083,8	2 751,8	95 053,0
0,0	15 436,5	664,5	5 881,7	8 890,3	6 719,7	4 070,3	2 649,4	97 816,3
0,0	16 176,3	523,9	6 378,4	9 274,1	7 012,8	4 279,4	2 733,4	98 664,1
200,0	16 673,3	544,7	6 728,9	9 399,7	6 962,1	4 303,3	2 658,8	101 138,0
843,7	19 101,4	692,0	8 044,8	10 364,5	7 132,2	4 516,5	2 615,7	121 627,2

TABELA Xb

Czynniki kreacji pieniądza M3 – stan w mln zł

Okres	Należności od instytucji rządowych szczebla centralnego	w tym:		Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	Długoterminowe zobowiązania finansowe	Depozyty z terminem pierwotnym powyżej 2 lat oraz z terminem wypowiedzenia powyżej 3 miesięcy	gospodarstwa domowe		niemonetarne instytucje finansowe
		kredyty	papiery dłużne				w tym osoby prywatne		
	21	22	23	24	25	26	27	28	29
XII 2010	169 227,7	713,2	144 196,5	44 846,8	208 673,5	9 073,3	4 723,0	4 692,0	2 665,5
I 2011	173 454,9	709,6	148 453,1	55 539,1	208 702,4	9 381,8	4 754,1	4 727,5	2 641,2
II	179 236,1	702,7	154 051,0	61 115,4	211 701,6	9 548,3	4 782,7	4 755,3	2 724,1
III	179 616,8	760,1	154 287,6	61 262,1	213 233,6	9 739,1	4 838,5	4 811,7	2 896,4
IV	178 682,4	765,0	153 399,5	63 967,3	215 234,6	9 813,4	4 849,8	4 823,5	2 953,7
V	177 189,3	779,4	151 187,9	62 752,0	219 742,9	9 976,2	4 835,7	4 809,1	3 133,8
VI	173 531,6	814,4	146 175,7	73 026,1	222 639,0	9 706,1	4 818,1	4 792,4	2 877,7
VII	167 785,2	796,6	137 954,3	72 191,4	225 680,4	9 586,5	4 780,7	4 752,9	2 763,5
VIII	168 988,4	796,5	135 721,2	73 935,4	226 609,4	9 734,6	4 992,4	4 965,5	2 680,6
IX	160 974,7	841,4	127 236,8	63 158,4	230 779,7	9 765,0	4 942,4	4 914,9	2 702,8
X	162 093,7	808,5	128 011,0	63 429,6	232 006,4	9 791,0	4 912,9	4 885,9	2 770,7
XI	167 924,2	871,4	132 127,0	66 786,2	233 339,5	9 066,5	4 194,1	4 167,6	2 908,8
XII	167 534,3	966,3	130 578,4	45 907,0	231 312,8	9 043,9	4 065,0	4 039,6	3 007,2

TABELA XI

Pieniądz rezerwowy i czynniki jego kreacji – stany w mln zł

Okres	Aktywa zagraniczne (netto)	Oficjalne aktywa rezerwowe	Kredyt refinansowy	kredyt redyskontowy	kredyt lombardowy	kredyt na realizację programów postępowania naprawczego	kredyt na inwestycje centralne	kredyt inny	kredyty niespłacone w terminie
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
XII 2010	256 888,8	277 186,1	728,9	0,0	0,0	0,0	728,9	0,0	0,0
I 2011	254 879,5	276 171,9	728,9	0,0	0,0	0,0	728,9	0,0	0,0
II	269 862,5	297 816,1	728,9	0,0	0,0	0,0	728,9	0,0	0,0
III	270 821,5	301 008,7	635,8	0,0	0,0	0,0	635,8	0,0	0,0
IV	269 225,2	296 780,1	635,8	0,0	0,0	0,0	635,8	0,0	0,0
V	274 659,9	295 578,4	635,8	0,0	0,0	0,0	635,8	0,0	0,0
VI	277 733,0	300 337,7	542,7	0,0	0,0	0,0	542,7	0,0	0,0
VII	278 924,7	299 829,5	542,7	0,0	0,0	0,0	542,7	0,0	0,0
VIII	286 293,8	307 011,0	542,7	0,0	0,0	0,0	542,7	0,0	0,0
IX	305 687,2	326 847,5	449,5	0,0	0,0	0,0	449,5	0,0	0,0
X	298 624,8	318 557,8	449,5	0,0	0,0	0,0	449,5	0,0	0,0
XI	317 384,9	337 908,3	449,5	0,0	0,0	0,0	449,5	0,0	0,0
XII	317 376,8	334 447,2	356,4	0,0	0,0	0,0	356,4	0,0	0,0

przedsiębiorstwa	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	instytucje samorządowe	fundusze ubezpieczeń społecznych	Dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym powyżej 2 lat	Kapitał i rezerwy	Aktywa trwałe (bez aktywów finansowych)	Saldo pozostałych pozycji netto
30	31	32	33	34	35	36	37
1 517,3	158,7	7,1	1,7	22 652,4	176 947,9	41 224,5	-39 118,9
1 815,6	161,3	8,0	1,6	22 499,4	176 821,2	41 265,8	-37 757,2
1 875,2	156,3	8,1	1,8	24 492,9	177 660,4	41 248,3	-39 608,9
1 856,4	137,3	8,7	1,8	23 977,2	179 517,3	41 256,4	-35 160,9
1 860,4	137,3	10,3	2,0	23 866,7	181 554,5	41 382,8	-24 278,7
1 861,4	132,5	10,9	2,0	26 823,7	182 943,0	41 480,7	-32 281,7
1 871,5	125,2	11,5	2,1	27 851,0	185 081,9	41 679,1	-25 345,2
1 894,0	135,6	10,8	2,0	29 863,9	186 230,0	41 757,2	-33 954,6
1 915,8	133,5	10,2	2,1	29 240,3	187 634,5	41 830,7	-44 558,9
1 977,0	130,8	9,9	2,1	29 407,7	191 607,0	42 013,9	-65 463,9
1 966,6	128,2	10,3	2,2	30 119,8	192 095,6	42 189,5	-58 054,2
1 825,6	126,9	9,3	1,8	31 233,1	193 039,9	42 308,3	-82 943,8
1 837,9	123,1	8,0	2,8	30 733,8	191 535,1	42 703,9	-79 998,2

Operacje otwartego ryнку (netto)	kredyt aukcyjny	lokaty aukcyjne	bony pieniężne NBP	Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	Saldo pozostałych pozycji (netto)	Pieniądz rezerwowany banku centralnego	pieniądz gotówkowy w obiegu (z kasami banków)	rachunki bieżące banków	rachunki rezerw obo- wiązkowych
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
-74 639,7	0,0	0,0	-74 639,7	-12 167,5	-31 083,7	139 726,8	102 663,1	36 915,2	148,6
-86 846,7	0,0	0,0	-86 846,7	-17 364,9	-24 679,1	126 717,8	99 738,3	26 826,4	153,1
-91 155,4	0,0	0,0	-91 155,4	-22 377,6	-27 038,6	130 019,9	100 525,4	29 346,2	148,3
-96 989,2	0,0	0,0	-96 989,2	-20 706,0	-24 531,7	129 230,5	101 333,7	27 743,7	153,0
-94 403,4	0,0	0,0	-94 403,4	-26 477,5	-15 899,5	133 080,5	103 908,3	29 019,2	153,0
-102 393,7	0,0	0,0	-102 393,7	-21 733,1	-23 883,6	127 285,3	103 186,9	23 941,7	156,7
-104 693,4	0,0	0,0	-104 693,4	-28 060,4	-15 142,5	130 379,4	105 137,4	25 080,2	161,7
-112 067,2	0,0	0,0	-112 067,2	-18 475,5	-22 805,7	126 119,0	106 557,4	19 399,3	162,3
-97 052,0	0,0	0,0	-97 052,0	-20 501,4	-31 660,4	137 622,7	106 948,5	30 519,5	154,6
-87 674,2	0,0	0,0	-87 674,2	-14 793,1	-55 545,3	148 124,2	109 406,3	38 567,5	150,3
-87 335,4	0,0	0,0	-87 335,4	-17 039,5	-49 109,9	145 589,6	109 858,3	35 583,1	148,1
-95 755,4	0,0	0,0	-95 755,4	-15 400,0	-70 304,5	136 374,5	108 945,0	27 276,6	152,9
-93 430,7	0,0	0,0	-93 430,7	-19 435,4	-66 737,9	138 129,2	111 845,3	26 131,2	152,7

UWAGI METODYCZNE

TABELA I
Podstawowe dane statystyczne

Informacje zawarte w tabeli I podane są za „Biuletynem Statystycznym” Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Definicje odnoszące się do kategorii zamieszczonych w tej tabeli zawarte są w publikacjach GUS.

1. Dane w pkt 1, 2, 6, 7, 10 i 12 obejmują podmioty gospodarki narodowej, bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego (podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz własność mieszaną z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego) i prywatnego. Do sektora prywatnego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową (m.in. spółki, spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje), zagraniczną (m.in. oddziały przedsiębiorców zagranicznych, przedstawicielstwa zagraniczne, spółki z wyłącznym udziałem kapitału zagranicznego) oraz mieszaną z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego lub brakiem przewagi sektorowej w kapitale podmiotu.

2. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa, łącznie z działalnością usługową; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, hoteli i restauracji; transportu, gospodarki magazynowej i łączności; obsługi nieruchomości, wynajmu maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczania artykułów użytku osobistego i domowego; informatyki; pozostałej działalności gospodarczej; odprowadzania i oczyszczania ścieków, gospodarowania odpadami, pozostałych usług sanitarnych i pokrewnych; rekreacji, kultury i sportu oraz innych usług.

3. Pojęcie „przemysł” dotyczy sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD): „górnictwo”, „przetwórstwo przemysłowe” oraz „wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę”.

4. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1) i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza dziewięć osób.

5. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1) oraz sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, łącznie natomiast z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

6. Dane o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju wykonanych systemem zlecieniowym przez podmioty budowlane, tj. zaliczone zgodnie z PKD do sekcji „budownictwo”.

7. Informacje o produkcji sprzedanej przemysłu (pkt 1) i sprzedaży produkcji budowlano-montażowej (pkt 2) podane są bez wyrównań sezonowych.

8. Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy. Do pracujących zaliczono osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Prezentowane w dane nie obejmują pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz w jed-

nostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

9. Stopa bezrobocia (pkt 9) obliczana jest jako procentowy udział bezrobotnych w liczbie osób aktywnej zawodowo (tj. sumy pracujących i bezrobotnych w wieku 15 lat i więcej).

10. Dochody z prywatyzacji nie stanowią bieżących dochodów budżetu państwa, lecz są źródłem finansowania deficytu budżetowego (pkt 11).

11. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw (pkt 12) prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity ustawy – Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.).

TABELA II

Rynek finansowy – podstawowe informacje

Źródłem informacji w tabeli II jest Narodowy Bank Polski (z wyjątkiem danych w pkt 6, udostępnianych przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA).

1. Stopy oprocentowania, zamieszczone w tabeli 2 podane są w stosunku rocznym w wysokości, która obowiązywała w ostatnim dniu miesiąca. Jedynie w przypadku średniego ważonego zysku z kupionych bonów skarbowych bądź bonów pieniężnych NBP podane jest średnie oprocentowanie w ciągu miesiąca.

2. Z dniem 1 stycznia 2010 r. NBP wprowadził stopę dyskonta weksli banku centralnego (pkt 1, kol. 5). Stopa dyskonta weksli określa oprocentowanie kredytu wekslowego oferowanego przez NBP.

3. Rezerwa obowiązkowa ogółem (pkt 2, kol. 12) dotyczy wielkości deklarowanych przez banki i obowiązujących w ostatnim dniu miesiąca. Od 28 lutego 2002 r. rezerwa obowiązkowa utrzymywana jest wyłącznie na rachunkach prowadzonych w NBP.

4. Informacje o przetargach na bony skarbowe (pkt 3, z wyjątkiem stanu bonów w obiegu na koniec miesiąca – kol. 60) obejmują dane z przetargów przeprowadzonych w ciągu miesiąca. Średnie zyski z kupionych bonów są ważone udziałem sprzedaży bonów o poszczególnych terminach wykupu w ogólnej wartości zakupionych bonów. Stan bonów w obiegu na koniec miesiąca obliczony został z uwzględnieniem terminu wykupu, liczonego od następnego dnia po przetargu, w wyniku którego nastąpiła sprzedaż. Powyższy stan nie obejmuje bonów będących w obiegu nie pochodzących z przetargów.

5. Informacje o przetargach na bony pieniężne NBP (pkt 4, z wyjątkiem stanu bonów w obiegu na koniec miesiąca – kol. 94) obejmują dane z przetargów przeprowadzonych w ciągu miesiąca. Średnie zyski z kupionych bonów są ważone udziałem sprzedaży bonów o poszczególnych terminach wykupu w ogólnej wartości zakupionych bonów.

6. Zestaw indeksów Głównego Rynku Akcji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA (pkt 6) dostarcza precyzyjnej wiedzy na temat sytuacji największych spółek giełdowych, których reprezentantem jest indeks WIG20, średnich (mWIG40) oraz małych (sWIG80).

- **Indeks WIG20** jest obliczany od 16 kwietnia 1994 r. na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z podstawowego rynku akcji. Pierwsza wartość indeksu wynosiła 1000 pkt. WIG20 jest indeksem typu cenowego, co oznacza że przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie ceny zawartych transakcji i nie uwzględnia się dochodów z akcji (dywidend, praw poboru). W indeksie WIG20 nie mogą uczestniczyć spółki z indeksów mWIG40 i sWIG80 oraz więcej niż pięć spółek z jednego sektora giełdowego.

- **Indeks mWIG40** jest obliczany od 31 grudnia 1997 r. i obejmuje 40 średnich spółek notowanych na giełdzie. Do dnia 16 marca 2007 r. indeks nosił nazwę MIDWIG. Wartość początkowa indeksu wynosiła 1000 pkt. mWIG40 jest indeksem cenowym i przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie kursy jego uczestników.

W indeksie mWIG40 nie uczestniczą spółki z indeksów WIG20 i sWIG80, a także spółki zagraniczne notowane na giełdzie oraz innych rynkach o wartości rynkowej przekraczającej w dniu rankingu 1 mld euro.

- **Indeks sWIG80** jest obliczany od 31 grudnia 1994 r. i obejmuje 80 małych spółek notowanych na giełdzie. Do 16 marca 2007 r. indeks nosił nazwę WIRR i był indeksem dochodowym, obejmującym 1% spółek giełdowych pod względem wartości rynkowej. Wartość początkowa indeksu wynosiła 1000 pkt. sWIG80 jest indeksem cenowym i przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie kursy jego uczestników.

W indeksie sWIG80 nie uczestniczą spółki z indeksów WIG20 i mWIG40 oraz spółki zagraniczne notowane na giełdzie oraz innych rynkach o wartości rynkowej przekraczającej w dniu rankingu 100 mln euro.

7. Wskaźniki obejmują spółki ze wszystkich rynków notowań.

8. Kapitalizacja dotyczy tylko spółek krajowych.

9. Wskaźnik C/Z oznacza relację ceny rynkowej do zysku netto i jest obliczany jako iloraz łącznej wartości rynkowej spółek na koniec miesiąca do ich łącznych zysków i strat w ciągu ostatnich czterech kwartałów, za które dostępne są dane finansowe.

10. Wskaźnik obrotu oznacza stosunek wartości sprzedanych akcji do średniej wartości notowanych akcji w danym miesiącu.

11. Wartość obrotów w miesiącu oraz wskaźnik obrotu obejmuje notowania ciągłe oraz system jednolitego kursu dnia.

TABELA III Kursy dzienne PLN do USD i EUR

Źródłem informacji są dane Narodowego Banku Polskiego.

1. Kurs średni NBP jest to urzędowy kurs oficjalny, który służy do celów statystycznych i księgowych.

2. Przeciętny kurs średni złotego do dolara amerykańskiego i euro oraz relacja USD/EUR zostały obliczone jako średnia arytmetyczna z kursów średnich NBP z poszczególnych dni miesiąca.

KLASYFIKACJA SEKTOROWA

- Sektor finansowy zawiera następujące podsektory:
  - monetarne instytucje finansowe¹ (obejmują bank centralny i pozostałe monetarne instytucje finansowe); w Polsce pojęcie pozostałych monetarnych instytucji finansowych obejmuje: banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych, oddziały banków zagranicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r.

¹ Zgodnie z definicją EBC przez pojęcie monetarnych instytucji finansowych rozumie się instytucje finansowe, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów i/lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż monetarne instytucje finansowe oraz udzielaniu kredytów i/lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek.

Prawo bankowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz fundusze rynku pieniężnego;

- instytucje ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne;
  - pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego (obejmują m.in. przedsiębiorstwa leasingu finansowego, przedsiębiorstwa factoringowe, domy maklerskie, fundusze inwestycyjne (bez funduszy rynku pieniężnego) oraz firmy utworzone w celu sekurytyzacji aktywów);
  - pomocnicze instytucje finansowe (obejmują m.in. kantory, giełdy papierów wartościowych, instytucje sprzedaży ratalnej);
- Sektor niefinansowy zawiera następujące podsektory:
    - przedsiębiorstwa i spółki państwowe,
    - przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie,
    - przedsiębiorców indywidualnych²,
    - rolników indywidualnych,
    - osoby prywatne,
    - instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych.

W publikacjach Narodowego Banku Polskiego należności i zobowiązania banków wobec podmiotów sektora niefinansowego prezentowane są w układzie zgodnym ze standardami Unii Europejskiej, tj. w podziale na trzy sektory:

- gospodarstwa domowe, obejmujące:
  - osoby prywatne,
  - rolników indywidualnych,
  - przedsiębiorców indywidualnych (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, zatrudniające do dziewięciu osób włącznie);
- przedsiębiorstwa obejmujące:
  - przedsiębiorstwa i spółki państwowe,
  - przedsiębiorstwa i spółki prywatne i spółdzielnie (w tym przedsiębiorców indywidualnych zatrudniający powyżej dziewięciu osób);
- instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych (instytucje niekomercyjne stanowiące odrębne jednostki prawne działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności).

² Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, zatrudniające do dziewięciu osób włącznie.

- Sektor instytucji rządowych i samorządowych zawiera następujące podsektory:
  - instytucje rządowe szczebla centralnego (obejmują m.in. organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, państwowe szkoły wyższe, państwowe instytucje kultury, pomocy społecznej),
  - instytucje samorządowe (obejmują m.in. urzędy powiatowe i gminne, sejmiki samorządowe, publiczne szkoły podstawowe, samorządowe instytucje kultury, instytucje pomocy społecznej i in.);
  - fundusze ubezpieczeń społecznych (obejmują Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz zarządzane przez nie fundusze, kasy chorych).

TABELA IV

Średnie oprocentowanie stanów umów złotych

Są to dane o średnim oprocentowaniu wszystkich istniejących umów na koniec okresu sprawozdawczego, zarówno tych zawartych przed miesiącem sprawozdawczym i nadal obowiązujących, jak i umów nowo zawartych. Oprocentowanie to wylicza się jako iloraz naliczonych w miesiącu sprawozdawczym odsetek do średnich stanów wartości umów, dla których odsetki te były naliczane. W statystyce tej nie są więc uwzględniane prowizje ani inne koszty pozaodsetkowe.

Dane te są wyliczane na podstawie danych z 19 banków, tj.:

1. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA
2. Bank Polska Kasa Opieki SA
3. Bank BPH SA
4. Bank Handlowy w Warszawie SA
5. ING Bank Śląski SA
6. Kredyt Bank SA
7. Bank Zachodni WBK SA
8. BRE Bank SA
9. Bank Millennium SA
10. Bank Gospodarki Żywnościowej SA
11. Raiffeisen Bank Polska SA
12. BRE Bank Hipoteczny SA
13. Krakowski Bank Spółdzielczy
14. Bank Spółdzielczy w Brodnicy

15. Bank Gospodarstwa Krajowego

16. Bank Ochrony Środowiska SA

17. FORTIS BANK POLSKA SA

18. LUKAS Bank SA

19. AIG Bank Polska SA.

Banki te, w przypadku klientów rezydentów, posiadały na koniec grudnia 2010 r. 74,9% depozytów oraz 70,3% należności gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

TABELA V

Średnie oprocentowanie nowych umów złotych

Są to dane o oprocentowaniu umów zawartych w danym miesiącu sprawozdawczym. Przez nowe umowy rozumie się również aneksy do już istniejących umów.

Oprocentowanie zbierane w statystyce nowych umów ma inny charakter od tego z tabeli 4. Jest to oprocentowanie efektywne, zwane wąsko definiowaną efektywną stopą procentową (WDESP), wyliczane dla każdej umowy oddzielnie. Termin ten został stworzony w opozycji do szeroko rozumianej efektywnej stopy procentowej lub rzeczywistej stopy procentowej (RSP). W statystyce nowych umów poza WDESP wykazywana jest również RSP dla dwóch kategorii oprocentowania: nowych kredytów na cele konsumpcyjne oraz mieszkaniowe. W przeciwieństwie do WDESP, która uwzględnia tylko czysto odsetkowe koszty kapitału, rzeczywista stopa procentowa obejmuje ponadto wszelkie obowiązkowe opłaty, które musi ponieść kredytobiorca. Są to przede wszystkim prowizje (również dla pośredników banku), ale też składki na obowiązkowe ubezpieczenia spłaty kredytu, np. na wypadek śmierci lub bezrobocia klienta.

Dane te są pozyskiwane z tej samej próby banków co w tabeli IV.

TABELA VI

Średnie oprocentowanie nowych umów denominowanych w euro

Ogólne zasady wyliczania są takie same jak w tabeli IV (wiersze z gwiazdkami) oraz tabeli V. Dane te są pozyskiwane z tej samej próby banków co w tabeli IV i V.

UWAGI OGÓLNE DO TABEL VII, VIII, IX

1. Dane dotyczą stanów na koniec poszczególnych miesięcy i pochodzą z informacji bilansowych otrzymywanych z banków w systemie Bankowa Informacja Sprawozdawcza (BIS) z bilansu Narodowego Banku Polskiego i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz funduszy rynku pieniężnego.

2. Informacje zostały zaprezentowane w układzie dostosowanym do standardów obowiązujących w Europejskim Banku Centralnym.

3. Aktywa w tabelach VII, VIII, IX prezentowane są w ujęciu brutto, tzn. bez pomniejszenia należności o utworzone rezerwy, umorzenia i odpisy aktualizujące (wyjątek stanowią papiery wartościowe, które wykazano według wyceny rynkowej).

4. Wszystkie kategorie oprócz aktywów/pasywów zagranicznych, emisji dłużnych papierów wartościowych i części kapitałów oraz rezerw są odzwierciedleniem operacji z rezydentami.

TABELA VII**Bilans zagregowany pozostałych monetarnych instytucji finansowych – aktywa i pasywa**

1. Grupa kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych (aktywa kol. 1) zawiera rachunki bieżące, rezerwy obowiązkowe, operacje otwartego rynku, lokaty, kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, inne należności oraz należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

2. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe (aktywa kol. 5) będące w posiadaniu pozostałych monetarnych instytucji finansowych.

3. Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego nabyte przez pozostałe monetarne instytucje finansowe (aktywa kol. 9),

4. Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe (aktywa kol.10) zawierają akcje, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych i certyfikaty inwestycyjne oraz aktywa trwałe finansowe (akcje i udziały).

5. Aktywa zagraniczne (aktywa kol. 13) obejmują wszystkie aktywa dotyczące nierezydentów w złotych i w dewizach.

6. Aktywa trwałe (aktywa kol. 14) to całość aktywów trwałych z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych.

7. Pozostałe aktywa (aktywa kol. 15) obejmują kasę, czyli gotówkę i pozostałe środki w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych, a także pozostałe należności i odsetki niezapadłe i zapadłe od wszystkich sektorów, konta rozliczeniowe, należności od dłużników różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, inne aktywa finansowe, prawa poboru, pozostałe aktywa, inne operacje, korekty wartości, odsetki od zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

8. Depozyty i inne zobowiązania wobec podmiotów krajowych (pasywa kol. 1) zawierają depozyty bieżące, depozyty terminowe, zablokowane, z terminem wypowiedzenia, kredyty i pożyczki otrzymane, m.in. refinansowe, aukcyjne (operacje otwartego rynku) oraz zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych (zaliczone do grupy „terminowe”), inne zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, zobowiązania podporządkowane z wyłączeniem wyemitowanych w formie papierów wartościowych.

9. Jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego wyemitowane przez FRP (pasywa kol. 9).

10. Emisja dłużnych papierów wartościowych (pasywa kol. 10) to zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych oraz zobowiązania podporządkowane w formie wyemitowanych papierów wartościowych (nabyte przez rezydentów i nierezydentów).

11. Kapitał i rezerwy (pasywa kol. 11) dzielą się na:

- a) fundusz podstawowy, na który składają się: kapitał podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, akcje własne, fundusz zapasowy, fundusz ogólnego ryzyka, fundusz rezerwowy oraz wynik z lat ubiegłych,
- b) fundusze uzupełniające, tj. fundusz z aktualizacji wyceny oraz inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe (przypisane zarówno rezydentom, jak i nierezydentom) inne składniki kapitałów własnych,
- c) rezerwy zawierające rezerwy celowe, umorzenia i odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, rezerwy na zabezpieczenie listów zastawnych (rezydent, nierezydent), rezerwy celowe na zobowiązania pozabilansowe (rezydent, nierezydent), rezerwę na ryzyko ogólne (rezydent, nierezydent).

12. Pasywa zagraniczne (pasywa kol. 15) obejmują wszystkie pasywa dotyczące nierezydentów w złotych i w dewizach, z wyjątkiem rezerw wymienionych w pkt 11 oraz emisji własnej dłużnych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych w formie wyemitowanych papierów wartościowych nabytych przez nierezydentów).

13. Pozostałe pasywa (pasywa kol. 16) zawierają odsetki od powyższych kategorii pasywów, konta rozliczeniowe, zobowiązania wobec wierzycieli różnych, koszty i przychody rozliczane w czasie, przychody zastrzeżone, inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych, pozostałe pasywa, różnice kursowe z przeliczenia zobowiązań podporządkowanych, rezerwę na ryzyko i wydatki niezwiązane z podstawową działalnością banku składającego sprawozdanie, inne operacje, odsetki od zobowiązań podporządkowanych, korekty wartości, wynik w trakcie zatwierdzania, wynik bieżącego roku.

TABELA VIII

Bilans Narodowego Banku Polskiego – aktywa i pasywa

1. Kategoria kredyty, pożyczki i inne należności od podmiotów krajowych (aktywa kol. 1) zawiera należności z tytułu udzielonych kredytów m.in. redyskontowych, lombardowych, refinansowych na inwestycje centralne, udzielonych z zagranicznych linii kredytowych, aukcyjnych (operacje otwartego rynku), pozostałych kredytów, a także z tytułu zdeponowanych środków pieniężnych na rachunkach bieżących oraz terminowych.

2. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmioty krajowe (aktywa kol. 5) to papiery będące w posiadaniu Narodowego Banku Polskiego.

3. Papiery z prawem do kapitału i udziały wyemitowane przez podmioty krajowe (aktywa kol. 8) to w przypadku NBP obecnie tylko aktywa trwałe finansowe (udziały).

4. Aktywa zagraniczne (aktywa kol. 11) obejmują wszystkie aktywa dotyczące nierezydentów w złotych i w dewizach.

5. Aktywa trwałe (aktywa kol. 12) to całość aktywów trwałych z wyłączeniem aktywów trwałych finansowych.

6. Pozostałe aktywa (aktywa kol. 13) zawierają odsetki niezapadłe i zapadłe od powyższych operacji, koszty przyszłych okresów, rozrachunki międzyoddziałowe, pozostałe aktywa z wyłączeniem aktywów trwałych.

7. Depozyty podmiotów krajowych (pasywa kol. 2) to zobowiązania z tytułu depozytów na rachunkach bieżących i terminowych, rezerwy obowiązkowej, lokat aukcyjnych (operacje otwartego rynku), środków wydzielonych oraz pozostałych depozytów.

8. Emisja dłużnych papierów wartościowych (pasywa kol. 6) to zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych NBP.

9. Kapitał i rezerwy (pasywa kol. 7) w przypadku NBP dzieli się na fundusze własne, tj. fundusz statutowy i fundusz rezerwowy, oraz rezerwy, w skład których wchodzi rezerwy celowe, umorzenia i odpisy aktualizujące.

10. Pasywa zagraniczne (pasywa kol. 10) obejmują wszystkie pasywa dotyczące nierezydentów w złotych i w dewizach.

11. Pozostałe pasywa (pasywa kol. 11) zawierają odsetki od powyższych kategorii pasywów, przychody przyszłych okresów, rozrachunki międzyoddziałowe i międzybankowe, pozostałe pasywa oraz wynik finansowy.

TABELA IX

Bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych – aktywa i pasywa

1. Tabela IX zawiera skonsolidowany bilans monetarnych instytucji finansowych.

2. W aktywach i pasywach ww. bilansu wysaldowane zostały operacje wzajemne pomiędzy krajowymi monetarnymi instytucjami finansowymi.

3. Pozostałe aktywa (aktywa kol. 10) oraz pieniądz gotówkowy w obiegu (pasywa kol. 1) zostały pomniejszone o wartość gotówki znajdującej się w kasach pozostałych monetarnych instytucji finansowych.

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ERM II	Exchange Rate Mechanism II (Europejski Mechanizm Kursowy)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ESRB	European Systemic Risk Board (Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SORBNET	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
SORBNET-EURO	System Obsługi Rachunków Banków w Euro w Centrali NBP
STEP2 SCT	STEP2 SEPA Credit Transfer (System Transferów Kredytowych STEP2 SEPA)
TARGET, TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Transeuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska

Opracowano na podstawie materiałów NBP

Wydął:

Narodowy Bank Polski
Departament Edukacji i Wydawnictw

ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa

tel. 22 653 23 35, fax 22 653 13 21

<http://www.nbp.pl>

Projekt graficzny

Oliwka s.c.

Zdjęcie Prezesa NBP

Agnieszka Deluga-Góra

Zdjęcie na okładce

NBP

Skład i druk

Drukarnia NBP

ISSN 1427-0277

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2012